

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 01 – 363/3
Podgorica, 21.04.2020.godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
Gospodin Ivan Brajović, predsjednik

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO: 05.05. 2020. GOD.	
KLASIFIKACIONI BROJ: 00-72/20-13	
VEZA:	
EPA: 975 XXVI	
SKRAĆENICA: CRNA GORA	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO: 8. 12. 2020. GOD.	
KLASIFIKACIONI BROJ: 00-72/20-64	
VEZA:	
EPA: 4/9 XXVII	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Podgorica

Predmet: Dostavljanje Izvještaja o finansijskom poslovanju i Izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu

Poštovani gospodine Brajoviću,

Saglasno članu 15 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) Savjet Agencije za elektronske medije je dužan da, najkasnije do kraja juna tekuće godine, stavi na uvid javnosti:

- Izvještaj o radu Agencije za prethodnu godinu, sa posebnim osvrtom na ostvarivanje obaveza utvrđenih zakonom;
- Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za prethodnu godinu, sa Izvještajem ovlašćenog revizora o finansijskom poslovanju Agencije.

Imajući u vidu proceduru propisanu Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), Savjet Agencije za elektronske medije Vam dostavlja:

- 1) Odluku Savjeta Agencije za elektronske medije o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu (akt broj 01-363/1 od 21.04.2020.godine);
- 2) Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu (akt broj 01-363 od 21.04.2020.godine);
- 3) Izvještaj ovlašćenog nezavisnog revizora o finansijskim iskazima Agencije za elektronske medije za 2019. godinu;
- 4) Odluku Savjeta Agencije za elektronske medije o usvajanju Izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu (akt broj 01-364/1 od 21.04.2020.godine) i
- 5) Izvještaj o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu (akt broj 01-364 od 21.04.2020. godine).

Nadalje, članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisana je obaveza Agencije za elektronske medije da, do 30. aprila tekuće godine, pored navedenog dostavlja i akt o određivanju predstavnika Agencije za elektronske medije koji će učestvovati u proceduri Skupštine Crne Gore. Poštujući navedenu obavezu dostavljamo Vam Odluku o određivanju predstavnika Agencije za elektronske medije koji će učestvovati u proceduri Skupštine Crne Gore (akt broj 01- 363/2 od 21.04.2020.godine).

Takođe ističemo da je Savjet Agencije za elektronske medije, u skladu sa članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, navedenu dokumentaciju dostavio i Ministarstvu finansija.

Koristim priliku da Vas informišem o tome da su predmetni Izvještaji objavljeni i dostupni putem veb-sajta Agencije www.aemcg.org.

Ostajemo na raspolaganju za sva neophodna dodatna pojašnjenja i informacije.

S poštovanjem,

Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije
Marko Vujić

Dostavljeno:

- Ministarstvo finansija, Darko Radunović, ministar
- Članovima Savjeta Agencije za elektronske medije
- Direktor Agencije za elektronske medije
- Arhiva

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 01 – 363/2
Podgorica, 21.04.2020. godine

Na osnovu člana 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Sl. list Crne Gore", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), Savjet Agencije za elektronske medije, na 245. sjednici, održanoj 21.04.2020. godine donio je

ODLUKU

1. Za predstavnike Agencije za elektronske medije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri prilikom razmatranja Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije 2019. godinu i Izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu imenuju se Goran Vuković, direktor Agencije i Ranko Vujović, predsjednik Savjeta.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisano je da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog izvještaja o radu i izvještaja o finansijskom poslovanju i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri po tom osnovu.

Imajući to u vidu, Savjet Agencije za elektronske medije je na 245. sjednici, održanoj 21.04.2020. godine donio odluku da imenovani iz tačke 1 ove odluke učestvuju u skupštinskoj proceduri prilikom razmatranja Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije 2019. godinu i Izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije

Ranko Vujović

Dostavljeno:

- Ministarstvo finansija, gospodin Darko Radunović, ministar
- Skupština Crne Gore
- Direktor Agencije za elektronske medije
- Arhiva

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 01 – 363/1
Podgorica, 21.04.2020. godine

Na osnovu člana 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 34 Statuta Agencije za elektronske medije, Savjet Agencije za elektronske medije, na sjednici održanoj 21. aprila 2020. godine, donio je

Odluku

1. Usvaja se Izvještaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu koji je, saglasno članu 40 stav (3) tačka 7) Zakona o elektronskim medijima i članu 50. Statuta Agencije, direktor Agencije za elektronske medije dostavio Savjetu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ove odluke kao i Izvještaj ovlašćenog nezavisnog revizora o godišnjem poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
3. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Saglasno članu 40 stav (3) tačka 7) Zakona o elektronskim medijima i članu 50. Statuta Agencije za elektronske medije, direktor Agencije je dostavio Savjetu Agencije predlog Izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Na sjednici održanoj 21. aprila 2020. godine, Savjet Agencije za elektronske medije razmotrio je podneseni predlog i donio odluku o njegovom usvajanju.

Savjet Agencije je ostvario uvid u Izvještaj ovlašćenog nezavisnog revizora o godišnjem poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu i odlučio da se oba dokumenta objave na veb-sajtu Agencije.

Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije
Ranko Vujović

Dostavljeno:

- Direktor Agencije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 01 - 363
Podgorica, 21.04.2020. godine

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
za 2019. godinu

Podgorica, april 2020. godine

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	2
I BILANS USPJEHA U PERIODU OD 01.01. DO 31.12.2019. GODINE	3
PRIHODI AGENCIJE	4
RASHODI AGENCIJE	10
II BILANS STANJA NA DAN 31.12.2019. GODINE	17
ZAKLJUČAK	19

PRILOZI:

- 1: STANJE POTRAŽIVANJA OD KOMERCIJALNIH EMITERA NA DAN 31.12.2019.
- 2: STANJE POTRAŽIVANJA OD PRUŽALACA AVM USLUGA NA ZAHTJEV (KDS/MMDS/IPTV/DTH OPERATORA) NA DAN 31.12.2019.
- 3: POTRAŽIVANJA OD RANIJIH PRUŽALACA AVM USLUGA
- 4: FINANSIJSKI PLAN AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE ZA 2019. GODINU

UVODNE NAPOMENE

Zakon o elektronskim medijima („Sl. list CG“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16 i 92/17), propisuje izvore finansiranja Agencije za elektronske medije, kao i s tim povezana prava i obaveze pružalaca audiovizuelnih medijskih (AVM) usluga. Izvještaj o finansijskom poslovanju za 2019. godinu ima za cilj da predstavi uslove i ambijent poslovanja, realizovane poslovne aktivnosti, kao i njihove efekte. Izvještaj se bazira na podacima iz uredne knjigovodstvene dokumentacije i pridržavanja jasno definisanih procedura za obradu administrativnog poslovanja i računovodstveno – finansijskih poslova.

Saglasno članu 40 Zakona o elektronskim medijima, na sjednici održanoj 24.09.2018. godine, Savjet Agencije za elektronske medije je donio Odluku o usvajanju Finansijskog plana Agencije za elektronske medije za 2019. godinu (Odluka br. 01-1914/1 od 24.09.2018. godine).

Saglasno članu 32 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18 i 66/19), Agencija za elektronske medije je u propisanom roku (do 30. septembra 2018. godine), Ministarstvu finansija dostavila utvrđeni Finansijski plan sa planom rada za 2019. godinu kao i akt o određivanju predstavnika Agencije za elektronske medije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Na osmoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2018. godini, Skupština Crne Gore je 28. decembra 2018. godine donijela Odluku o usvajanju Finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske medije za 2019. godinu („Sl. list Crne Gore“, br. 01/19).

Upoređujući elemente ostvarenja prihoda u odnosu na planirane, može se konstatovati da se Agencija pridržavala usvojenog Finansijskog plana. Prihod od naknada za emitovanje ostvaren je za 6,7% više od planiranog, dok je prihod od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev za 5,8% veći od planiranog. Pri tome se misli na prihode koji se odnose na fakturisane naknade za pružanje AVM usluga u 2019. godini.

U cilju povećanja stepena naplativosti potraživanja od emitera, Agencija je u toku 2019. godine dva puta izrekla upozorenja emiterima koji nisu blagovremeno izmirili obavezu plaćanja godišnje naknade za emitovanje saglasno propisanoj dinamici, nakon čega su i sa 14 emitera potpisani protokoli o reprogramu duga.

Takođe, u izvještajnom periodu stručne službe Agencije su, pored obavljanja redovnih zakonom ustanovljenih poslova, vodile i određenih broj sudskih sporova i postupaka prinudne naplate. Sve to imalo je za rezultat povećanje naplate spornih potraživanja i jasniji prikaz izvjesnosti naplate finansijskih sredstava u budućem poslovanju Agencije. Izuzetno pozitivan rezultat u ovoj poslovnoj godini, koja je predmet izvještavanja, zavisio je prvenstveno od uspješnosti ovog posla kao vanrednog i ažurnog obavljanja svih tekućih obaveza.

Zakonom o elektronskim medijima propisana je obaveza Savjeta Agencije za elektronske medije da usvaja i objavljuje periodične i godišnje izvještaje o finansijskom poslovanju (član 14 alineja 20). Upravo imajući u vidu to pravo i obavezu, a u želji da afirmiše javnost rada, Agencija ovaj Izvještaj čini dostupnim širokom krugu zainteresovanih subjekata preko internet sajta www.aemcg.org.

Takođe, saglasno Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ovaj izvještaj se dostavlja Skupštini Crne Gore, na usvajanje.

I BILANS USPJEHA U PERIODU OD 01.01. DO 31.12.2019. GOD.

U toku 2019. godine Agencija je ostvarila ukupan prihod u iznosu od 1.053.657,02 €, rashodi su iznosili 838.366,31 €, što znači da je ostvarena pozitivna razlika u iznosu od 215.290,71 €.

grupa računa, račun	pozicija	tekuća godina	prethodna godina
	I POSLOVNI PRIHODI	1.001.250	937.634
64 i 65	Poslovni prihodi	1.001.250	937.634
	II POSLOVNI RASHODI	(767.491)	(788.767)
51	Troškovi materijala	(13.735)	(24.524)
52	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(639.666)	(608.897)
54	Troškovi amortizacije i rezervisanja	(27.768)	(27.655)
53 i 55	Ostali poslovni rashodi	(86.322)	(127.691)
	POSLOVNI REZULTAT	233.759	148.867
66	I FINANSIJSKI PRIHODI	567	1.491
56	II FINANSIJSKI RASHODI	(1.617)	(11.543)
	FINANSIJSKI REZULTAT	(1.050)	(10.052)
67, 68, 691 i 692	I OSTALI PRIHODI	51.840	25.193
57, 58, 591 i 592	II OSTALI RASHODI	(69.258)	(34.370)
	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	(17.418)	(9.177)
	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	215.291	129.638
	NETO REZULTAT	215.291	129.638

Član 42. Zakona o elektronskim medijima propisuje izvore finansiranja Agencije za elektronske medije i to:

- jednokratne naknade za registraciju pružalaca AVM usluga;
- godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev);
- druge izvore u skladu sa zakonom.

1) Naknade za registraciju pružalaca AVM usluga

Članom 44. Zakona o elektronskim medijima propisano je da pružalac AVM usluge plaća jednokratnu naknadu za registraciju, koja se utvrđuje na osnovu visine stvarnih troškova Agencije nastalih u postupku registracije.

Pravilnikom o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga („Sl.list CG“, br. 25/11, 26/12, 38/14, 18/15, 11/16, 61/18, 83/18 i 43/19) propisano je da se naknada za registraciju uplaćuje bespovratno Agenciji prilikom preuzimanja odobrenja za pružanje AVM usluga i iznosi:

- za izdavanje odobrenja: 10% godišnje naknade;
- za produženje odobrenja: 5% godišnje naknade.

Izdavanje/produžavanje odobrenja za emitovanje

Agencija je na osnovu zahtjeva privrednog društva „Manix“ d.o.o. iz Podgorice izdala **Odobrenje za emitovanje specijalizovanog televizijskog programa „TV MNE SPORT 2“** (br. O-TV-K-27 od 26.02.2019. godine) i **Odobrenje za emitovanje specijalizovanog televizijskog programa „TV MNE SPORT 3“** (br. O-TV-K-28 od 26.02.2019. godine). Time je ovaj subjekt stekao status emitera i pravo da posredstvom elektronskih komunikacionih mreža bez upotrebe radio-difuznih frekvencija emituje programe namijenjene neodređenom broju korisnika. Emiteru je obračunata godišnja naknada za emitovanje za 2019. godinu u visini od po 5.530,02 €, a prilikom preuzimanja odobrenja platio je jednokratne naknade za registraciju u iznosu od po **553,00 €**, što čini 10% godišnje naknade.

Agencija je na osnovu zahtjeva privrednog društva „Javni radio difuzni servis Radio Televizija Herceg Novi“ d.o.o. iz Herceg Novog izdala **odobrenje za emitovanje opšteg televizijskog programa „Televizija Herceg Novi“** (br. O-TV-J-8 od 12.07.2019. godine), čime je ovaj subjekt stekao status lokalnog javnog TV emitera i pravo da posredstvom elektronskih komunikacionih mreža bez upotrebe radio-difuznih frekvencija emituje program namjenjen neodređenom broju korisnika. Emiteru je obračunata godišnja naknada za emitovanje za 2019. godinu u visini od 2.940,59 €, a prilikom preuzimanja odobrenja platio je jednokratnu naknadu za registraciju u iznosu od **294,06 €**, što čini 10% godišnje naknade.

2) Godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje (naknada za emitovanje)

Zakonom je propisano da se ove naknade utvrđuju na osnovu veličine zone pokrivanja prema broju stanovnika, atraktivnosti područja unutar zone pokrivanja, vrste elektronskog medija (radijskog ili televizijskog programa), platforme za emitovanje programa (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija).

Prilikom obračuna godišnje naknade za 2019. godinu, pošlo se od:

- metodologije sadržane u Pravilniku o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga.

- vrijednosti Koeficijenta A koji predstavlja osnovicu za obračun godišnje naknade za emitovanje za 2019. godinu u iznosu od 1.800,00€ (Odluka Savjeta Agencije br. 01 – 1914/2 od 24.09.2018. godine).

Sredinom 2016. godine, Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima¹, koji se primjenjuje od 1. septembra 2017. godine. Novina koja se odnosi na javne emitere je da su javni emiteri oslobođeni obaveze plaćanja naknade po osnovu odobrenja za emitovanje samo u dijelu koji se odnosi na pružanje javnih usluga. Saglasno tome, javni emiteri su u obavezi da plaćaju dio naknade po osnovu odobrenja za emitovanje koji se odnosi na obavljanje komercijalnih djelatnosti.

Imajući u vidu navedeno, Savjet Agencije je na sjednici održanoj 07. septembra 2018. godine usvojio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga², kojim su propisani način i uslovi za obračun i plaćanje naknada za emitovanje od strane javnih emitera i koji se primjenjuje od 01. januara 2019. godine.

Izmjena Pravilnika podrazumijeva dodavanje koeficijenta N u formuli kojom je definisan obračun naknade za emitovanje programa. Koeficijent N je procentualni udio prihoda ostvaren po osnovu pružanja komercijalnih audio i audiovizuelnih usluga u ukupnim prihodima javnog emitera ostvarenih u prethodnoj godini i primjenjuje se za radio-difuzne frekvencije u jedinici lokalne samouprave koja je osnivač javnog emitera. Za sve ostale frekvencije odnosno opštine u kojima je program lokalnog javnog emitera dostupan van zone servisa definisane osnivačkim aktom, vrijednost koeficijenta N iznosi 1,0.

Na taj način obezbjeđen je kontinuitet u ravnopravnom tretiranju javnih i komercijalnih emitera u opštinama van jedinice lokalne samouprave koja je osnivač lokalnog javnog emitera i dodata mu je naknada za emitovanje za opštinu koja je njegov osnivač.

Imajući u vidu da je na ovaj način regulisan način obračuna naknade za emitovanje za zonu servisa definisanu osnivačkim aktom javnog emitera, u aprilu 2019. godine svim javnim emiterima su prvi put izdati aneksi sa obračunom godišnje naknade za emitovanje programa za 2019. godinu koji uključuju i opštine u kojima su osnovani.

U cilju prevazilaženja problema nastalih zbog kašnjenja u izmirivanju obaveza po osnovu godišnje naknade određenom broju imalaca odobrenja za emitovanje Agencija za elektronske medije je 26.06.2019. godine izrekla upozorenja. Upozorenja su izrečena sljedećim privrednim subjektima: „Antena M“ d.o.o., „M-Corona“ d.o.o., „Radio Glas Plava“ d.o.o., „Jupok“ d.o.o., „TDM MIX“ d.o.o., „Radio televizija Mojkovac“ d.o.o., „Maxko“ d.o.o., „Eurogum“ d.o.o., „LJE Radio i Televizija Nikšić“ d.o.o., „Topolica“ d.o.o., „AMD Zarubica Company“ d.o.o., „LJE Radio televizija Pljevlja“ d.o.o., „LJE Radio televizija Rožaje“ d.o.o., „Atlas Media Group“ d.o.o., „Boin“ d.o.o., „Sun Sun“ d.o.o., „Mir&Teuta“ d.o.o., „Televizija Vijesti“ d.o.o., „Zen Master Production“ d.o.o., NVO „SAFRA“, NVO „Skadar Lake“, NVO „DRT – AI“ i NVO „Udruženje Roma Crne Gore“. Emiterima je naloženo da svoje finansijske obaveze na ime godišnje naknade za emitovanje izmire najkasnije do 15.07.2019. godine.

Takođe, Agencija je i 01.10.2019. godine izrekla upozorenja sljedećim privrednim subjektima: „Antena M“ d.o.o., „Eurogum“ d.o.o., „M-Corona“ d.o.o., „Topolica“ d.o.o., „TDM MIX“ d.o.o., „Radio televizija Mojkovac“ d.o.o., „Maxko“ d.o.o., „LJE Radio i Televizija Nikšić“ d.o.o., „AMD Zarubica Company“ d.o.o., „LJE Radio televizija Pljevlja“ d.o.o., „LJE Radio televizija Rožaje“ d.o.o., „Atlas Media Group“ d.o.o., „Boin“ d.o.o., „Sun Sun“ d.o.o., „Televizija Vijesti“ d.o.o., „Zen Master Production“ d.o.o., „Manix“ d.o.o., JP „Radio i Televizija Crne Gore“, NVO „Đakomo Adriatic“, NVO „Glas Plava“, NVO „Skadar Lake“, NVO „Udruženje Roma Crne Gore“. Emiterima je naloženo da svoje finansijske obaveze na ime godišnje naknade za emitovanje izmire najkasnije do 10.10.2020. godine.

¹ „Sl. list CG“, br. 55/16.

² „Sl. list CG“, br. 61/18.

U cilju prevazilaženja problema nastalih zbog kašnjenja u izmirivanju obaveza po osnovu godišnje naknade određenom broju imalaca odobrenja za emitovanje Agencija za elektronske medije je ponudila potpisivanje protokola o reprogramu duga.

Protokol je podrazumijevao obavezu emitera da iznos duga izmiri u više mjesečnih rata (u zavisnosti od iznosa duga). Osim toga, protokol je predviđao da se obaveze po osnovu naknade za emitovanje, koje dospijevaju na naplatu poslije datuma potpisivanja protokola, plaćaju u skladu sa dinamikom predviđenom izdatim odobrenjima.

Agencija za elektronske medije se obavezala da do isteka roka važenja protokola neće pokrenuti postupak sudske naplate duga, osim u slučaju kršenja obaveza emitera definisanih protokolom, kada se smatra da cjelokupan iznos duga dospijeva za naplatu odmah.

Predviđene uslove je prihvatilo 14 emitera i zaključilo protokole o reprogramu duga prema Agenciji za elektronske medije. Protokoli su zaključeni sa sljedećim emiterima:

EMITER	ID medija	Saldo za reprogram	Fakturisana realizacija do 31.12.2019. g.	Ukupne obaveze po protokolu	Realizovane obaveze po protokolu	Procenat realizacije obaveza po protokolu
„Antena M“ d.o.o.	Radio Antena M	4.235,78	0,00	1.411,93	1.411,93	100,00%
„TDM MIX“ d.o.o.	Radio Laki	1.233,22	0,00	1.233,22	822,14	66,67%
NVO „Skadar Lake“	Radio Skadar Lake	1.600,50	0,00	1.060,50	0,00	0,00%
„Maxko“ d.o.o.	Skala Radio	1.399,58	0,00	1.399,58	1.399,58	100,00%
„LJE RTV Nikšić“	Radio Nikšić	4.536,73	0,00	1.140,00	380,00	33,33%
„Topolica“ d.o.o.	Urban Radio	888,93	0,00	440,00	220,00	50,00%
„Boin“ d.o.o.	TV Boin	11.045,52	0,00	613,64	613,64	100,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 1	4.941,73	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 2	4.941,72	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 3	4.941,72	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Zen Master Production“ d.o.o.	TV Novi	7.243,98	1.647,25	8.891,23	3.610,00	40,60%
„LJE RTV Nikšić“	TV Nikšić	9.626,06	0,00	2.400,00	800,00	33,33%
„LJE RTV Pljevlja“	TV Pljevlja	6.174,54	0,00	2.500,00	500,00	20,00%
„Televizija Vijesti“ d.o.o.	TV Vijesti	14.406,96	0,00	4.406,96	4.406,96	100,00%

U toku 2019. godine, Agencija je vodila četiri postupka za prinudnu naplatu zaostalih dugovanja emitera po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje. Postupci su vođeni protiv sljedećih privrednih subjekata:

- „Lokalni javni emiter Radio i Televizija Nikšić“ (Radio Nikšić),
- dva postupka protiv „Blue Moon“ d.o.o. (TV MBC) i
- Adnan d.o.o. (TV Glas Plava). Ovaj postupak je obustavljen zbog otvaranja stečajnog postupka protiv privrednog društva.

U toku 2019. godine, Agencija je vodila stečajne postupke protiv više privrednih subjekata, bivših emitera od kojih nije bilo moguće izvršiti naplatu iz razloga nedostatka sredstava na računima izvršnog dužnika. Žiro-računi tih subjekata već duži vremenski period bili su blokirani od strane Centralne banke Crne Gore, a saglasno završenim izvršnim postupcima koje je pokrenula Agencija.

Postupci su vođeni protiv sljedeći privrednih subjekata:

- „Radio Mojkovac“ d.o.o. (TV Mojkovac)³, „Adnan“ d.o.o. (TV Glas Plava)⁴ i „Sun Sun“ d.o.o. (TV Sun)⁵, otvoreni 2019. godine;
- privrednog društva „Radio Elmag“ d.o.o. (Radio Elmag)⁶, otvoren 2018. godine;
- privrednog društva „Radio Televizija Atlas“ d.o.o. (Radio Atlas), otvoren 2017. godine i
- ustanove u privatnoj svojini „Radio Televizija Panorama“ (Radio Panorama i TV Panorama), otvoren 2016. godine.

Do 31.12.2019. godine, odlukama Privrednog suda Crne Gore su zaključena tri stečajna postupka i izvršeno brisanje privrednih društava iz Centralnog registra privrednih subjekata. Saglasno tome, Agencija je izvršila otpis potraživanja u ukupnom iznosu od 90.128,92 €. Otpisana sredstva se odnose na dug privrednog društva „Radio Elmag“ d.o.o. (Radio Elmag), „Radio Mojkovac“ d.o.o. (TV Mojkovac) i „Adnan“ d.o.o. (TV Glas Plava).

Ako se imaju u vidu ukupna potraživanja koja Agencija ima od emitera po osnovu naknada za emitovanje (dakle, ona iz ranijeg perioda i iz 2019. godine), procenat naplativosti u izvještajnom periodu je iznosio **65,8%** (Tabele u prilogu: Pregled potraživanja od komercijalnih emitera na dan 31.12.2019.g. i Pregled potraživanja od javnih emitera na dan 31.12.2019.g.).

3) Godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga na zahtjev (naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev)

Zakonom je propisano da se ove naknade utvrđuju na osnovu:

- fiksnog iznosa koji se utvrđuje na osnovu veličine područja na kojem se pružaju usluge, za period do kraja kalendarske godine u kojoj je započeto obavljanje djelatnosti, s tim što iznos naknade ne može biti veći od iznosa godišnje naknade za emitovanje za isto područje i posredstvom iste platforme koja se koristi za pružanje usluge (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski distribicioni sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija);
- godišnjeg prihoda pružaoca usluge ostvarenog, po tom osnovu, tokom prethodne kalendarske godine za tekuću godinu, s tim što iznos naknade ne može biti veći od 5% ovog prihoda.

Prilikom obračuna ovih naknada postojećih pružaoca AVM usluga na zahtjev, pošlo se od:

- procenta od 2,9 % godišnjeg prihoda pružaoca usluge ostvarenog, po ovom osnovu, tokom 2018. godine, koji je utvrđen Odlukom Savjeta Agencije za elektronske medije o visini parametara za utvrđivanje naknada za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga za 2019. godinu (br. 01 – 1914/2 od 24.09.2018. godine);
- podataka iz finansijskih iskaza i analitičkih kartica prihoda pružaoca AVM usluga na zahtjev za 2018. godinu.

Procenat naplativosti ovih prihoda je bio zadovoljavajući (**99,9%**), što ukazuje da je ovaj prihod bio stabilan izvor finansiranja Agencije u toku 2019. godine.

³ Stečajni postupak je pokrenulo Ministarstvo finansija – Poreska uprava Podgorica

⁴ Stečajni postupak je pokrenuo IP „Radio-difuzni centar“ d.o.o.

⁵ Stečajni postupak je pokrenulo Ministarstvo finansija – Poreska uprava Podgorica

⁶ Stečajni postupak je pokrenuo JP „Radio-difuzni centar“ d.o.o.

4) Ostali izvori u skladu sa zakonom

Ostali prihodi u izvještajnom periodu obuhvataju prihode od naplaćenih spornih potraživanja, prihode od refundacija Centra za socijalni rad Crne Gore po osnovu porodijskog odsustva, prihode od naknada za razmatranje zahtjeva za izdavanje, promjenu i produženje odobrenja za emitovanje i prihode od otpisanih obaveza.

Navedeni prihodi se evidentiraju u periodu kada su nastali i odnose se na:

- prihod od naplaćenih spornih potraživanja u iznosu od **26.361,93 €**;
- prihod od refundacija isplaćene naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad (porodijsko odsustvo) Centra za socijalni rad Crne Gore u iznosu od **17.986,53 €**;
- prihod od naknada za razmatranje zahtjeva za izdavanje, promjenu i produženje odobrenja za emitovanje u iznosu od **7.000,00 €** (privredna društva „TDM MIX“ d.o.o., „AST“ d.o.o., „Topolica“ d.o.o., „Boin“ d.o.o., „Manix“ d.o.o., „Televizija Vijesti“ d.o.o., „083 Vučeljić“ d.o.o., „Mir&Teuta“ d.o.o., „TDI Radio“ d.o.o., „Oki Air Broadcasting“ d.o.o., „Eurogum“ d.o.o., „Hit FM“ d.o.o., „Zen Master Production“ d.o.o., „Lutrija Crne Gore“ A.D., „Metropolitan Media“ d.o.o., Javni radio difuzni servis „RTV Herceg Novi“ d.o.o., JP „Radio Televizija Crne Gore“, NVO „KC Homer“, NVO „SAFRA“, NVO „DRT-AI“, NVO „Stereotip“, NVO „Udruženje Roma Crne Gore“ i NVO „Skadar Lake“) i
- prihod od otpisanih obaveza u iznosu od **491,40 €**.

5) Prihodi od kamata

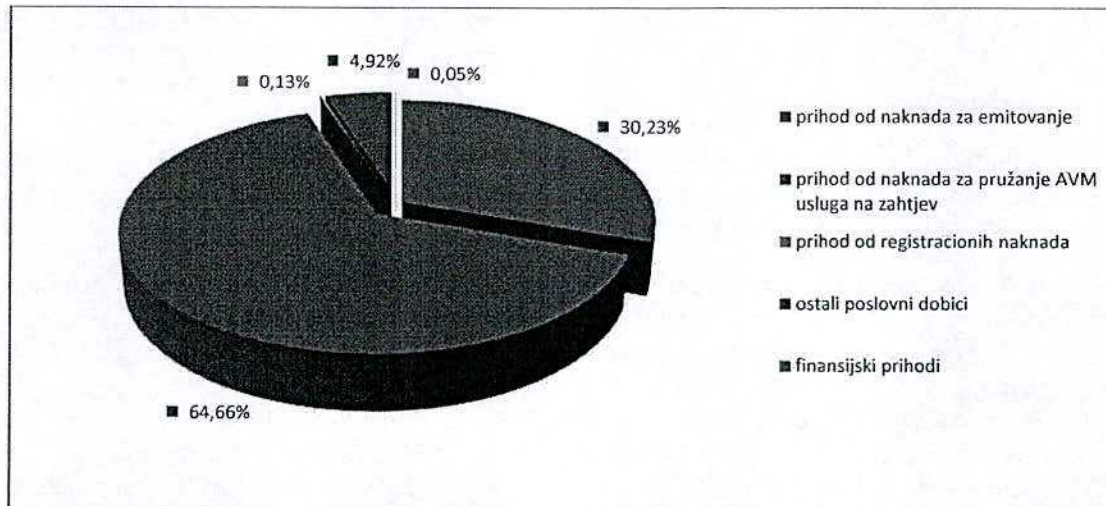
Navedeni prihodi se odnose na:

- prihode od kamata po potraživanjima od emitera protiv kojih je Agencija pokrenula stečajne postupke, čiji su žiro-računi blokirani od strane Centralne banke Crne Gore, a saglasno završenim izvršnim postupcima koje je pokrenula Agencija u iznosu od **548,59 €** i
- prihode od kamata za sredstva po viđenju (avista kamata) na žiro-računima Agencije u iznosu od **18,31 €**.

Tabela: Ostvareni prihodi u toku 2019. godine

račun	I – XII 2019.	iznos (€)	%
652901	prihod od naknada za emitovanje	318.520,53	30,23
652902	prihod od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	681.329,67	64,66
652903	prihodi od registracionih naknada	1.400,06	0,13
679000	ostali poslovni dobici	51.839,86	4,92
662300	finansijski prihodi	566,90	0,05
ukupno		1.053.657,02	100,00

Grafikon: Prikaz strukture prihoda u 2019. godini

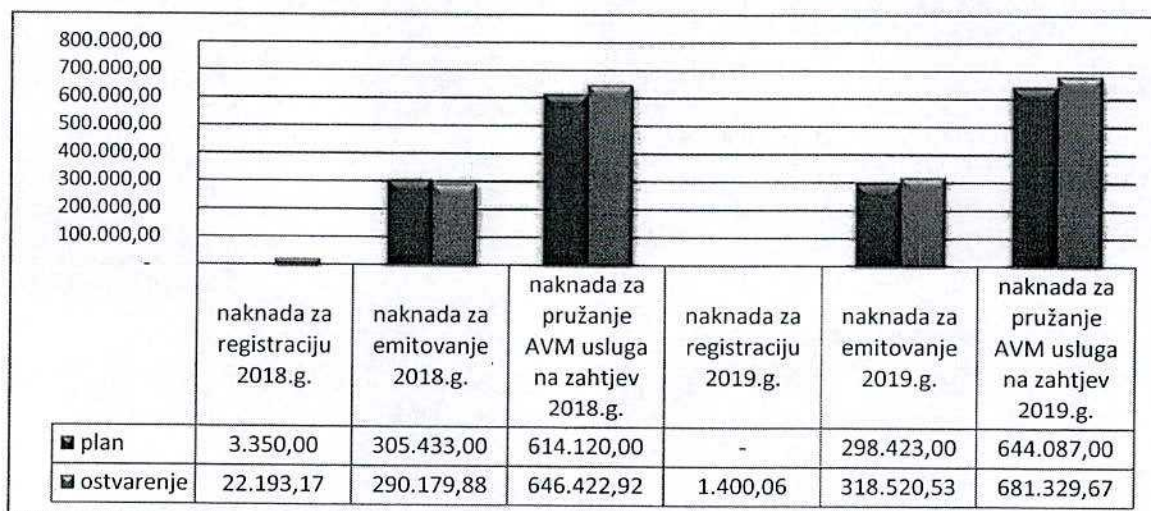

U tabelarnom prikazu dati su ključni pokazatelji poslovanja i njihovo poređenje sa planom:

januar - decembar 2019. godine

Vrste prihoda	Plan	Ostvareno	Index
naknada za registraciju	-	1.400,06	-
naknada za emitovanje	298.423,00	318.520,53	106,73
naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	644.087,00	681.329,67	105,78
ostali poslovni dobici	-	51.839,86	-
finansijski prihodi	-	566,90	-

Grafikon: Prikaz ostvarenih prihoda i njihovo poređenje sa planom u 2018. i 2019. godini

Upoređujući elemente ostvarenja prihoda u odnosu na planirane u 2019. godini, može se konstatovati da je prihod od naknada za emitovanje ostvaren za 6,7% više od planiranog, dok je prihod od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev za 5,8% veći od planiranog.

Rashodi Agencije

Rashodi Agencije, u izvještajnom periodu, iznosili su **838.366,31 €**. U strukturi rashoda najznačajniju stavku čine rashodi za zarade i ostali lični rashodi zaposlenih (61,3%), zatim slijede naknade članovima Savjeta Agencije (10,1%), ostala poslovna terećenja (8,2%), troškovi ispravke vrijednosti potraživanja (6,8%), rashodi za materijal i usluge (4,3%), službena putovanja i članarine međunarodnim organizacijama (2,8%), ostala primanja i naknade (2,2%), trošak amortizacije (1,9%), troškovi rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (1,4%) i trošak održavanja osnovnih sredstava (1,0%).

Tabela: ostvareni rashodi u toku 2019. godine:

Račun	I – XII 2019.	iznos (€)	%
Bruto zarade			
520000	neto zarade zaposlenih	298.504,76	35,61
521000	porez na bruto zarade	47.891,47	5,71
520800	doprinos za obavezno PIO – zaposleni	70.823,37	8,45
520810	doprinos za obav. zdrav. osig. – zaposleni	40.134,76	4,79
520820	doprinos za osig. od nezap. – zaposleni	2.362,46	0,28
521100	doprinos za obavezno PIO – poslodavac	25.969,99	3,10
521110	doprinos za obav. zdrav. osig. – poslodavac	15.409,02	1,84
521120	doprinos za osig. od nezaposl. – poslodavac	2.362,46	0,28
555200	prirez na porez – zarade	7.183,58	0,86
556000	dopr. za SSS, fond rada i zap. lica sa inval.	3.690,90	0,44
ukupno		514.332,77	61,35
Bruto naknade članovima Savjeta			
526000	neto naknade članovima Savjeta	54.133,66	6,46
521010	porez na naknade	8.098,41	0,97
521200	doprinos za obavezno PIO - zaposleni	16.823,84	2,01
521210	doprinos za obav. zdrav. osig. - zaposleni	4.185,80	0,50
555220	prirez na porez na naknade	1.214,71	0,14
ukupno		84.456,42	10,07
Ostala primanja i naknade			
529901	troškovi zimnice	12.960,24	1,55
529990	ostale naknade/pomoći	5.120,00	0,61
ukupno		18.080,24	2,16
Služb. putovanja i članar. međun. organiz.			
529210	službena putovanja u zemlji i inostranstvu	17.984,90	2,15
554000	članarine za međunarodne organizacije	5.658,77	0,67
ukupno		23.643,67	2,82

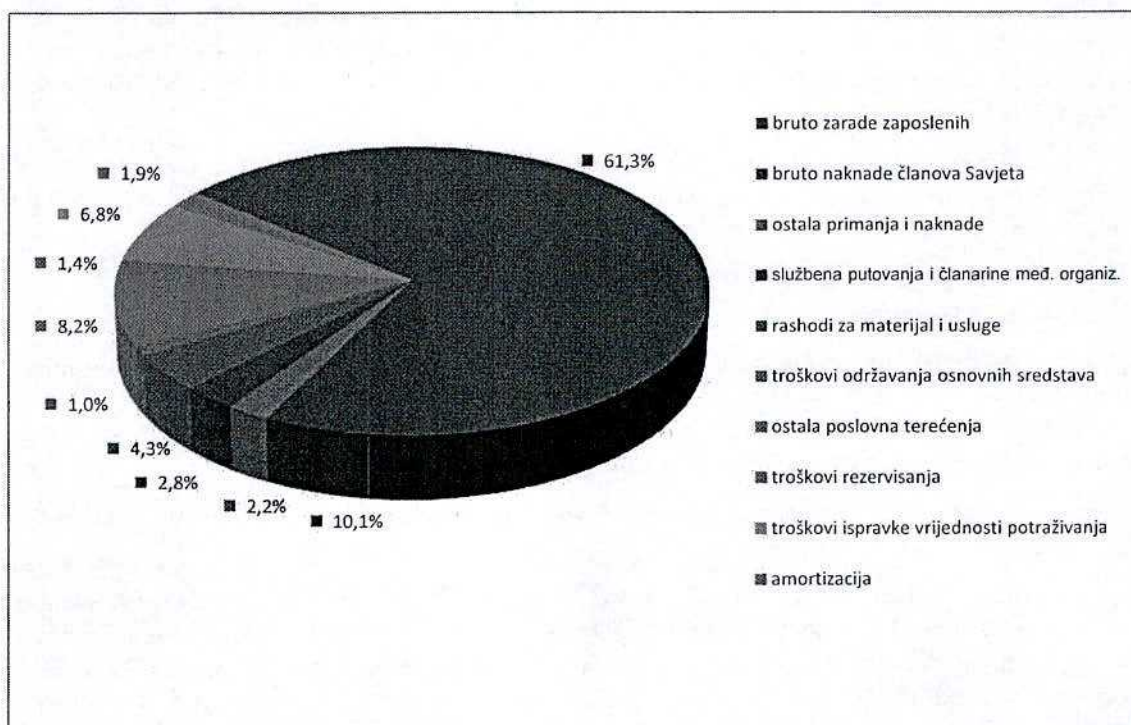
Troškovi održavanja osnovnih sredstava			
531900	troškovi osiguranja i registracije vozila	1.187,93	0,14
532100	troškovi održavanja automobila	1.221,69	0,15
513300	troškovi goriva	2.364,73	0,28
512200	troškovi materijala za tekuće održ. os. sr.	1.427,94	0,17
532000	troškovi usluga za tekuće održ. os. sr.	2.268,04	0,27
ukupno		8.470,33	1,01

Rashodi za materijal i usluge			
512100	troškovi kancelarijskog materijala	6.922,56	0,83
512300	troškovi sitnog inventara	3.019,40	0,36
531210	troškovi telefonskih usluga	3.129,38	0,37
531220	troškovi poštanskih usluga	1.568,74	0,19
531230	pretplate na internet i tv	2.159,71	0,26
552400	troškovi osiguranja zaposlenih	844,21	0,10
550900	ostale neproizvodne usluge	3.476,40	0,41
559930	oglašavanje u medijima	363,00	0,04
522000	ugovorene usluge	10.143,16	1,21
521020	ostali porezi i doprinosi	826,72	0,10
553000	provizije platnom prometu	3.363,59	0,40
ukupno		36.816,87	4,27

Ostala poslovna terećenja			
559000	sudski i administrativni troškovi	100,00	0,01
551000	reprezentacija	3.954,48	0,47
559940	pretp. na čas., štampu i novinske agencije	3.692,74	0,44
559941	usluge monitoringa medija	4.356,00	0,52
554900	stručna usavršavanja zaposlenih	260,00	0,03
554910	stručna literatura	2.328,46	0,28
534000	kotizacija za seminare	340,00	0,04
550300	troškovi revizije završnog računa	950,00	0,11
559950	ostali nematerijalni troškovi	3.787,43	0,45
532200	adaptacija prostora u kojem je smještena Agencija	9.781,75	1,17
559200	troškovi prinudne naplate (javna izvršenja)	76,75	0,01
559960	troškovi promocije medijske pismenosti	7.176,53	0,86
559980	troškovi unapređenja pristupačnosti i raspoloživosti programskih sadržaja OSI	2.641,16	0,32
559990	troškovi uvođenja digitalnog radija	3.629,05	0,43
559970	unapređenje inf. sistema i veb sajta	2.935,80	0,35
559910	sponzorstva i donacije	8.912,40	1,06
570000	ostali poslovni rashodi - Sindikat	10.000,00	1,19

570500	gubitak od rashodovanja opreme	442,88	0,05
562310	rashodi kamata po potraživanjima	1.616,77	0,19
591100	rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	1.761,85	0,21
ukupno		68.744,05	8,20
Troškovi rezervisanja			
545000	rezervisanja za otpremnine	9.830,71	1,17
545100	rezervisanja za jubilarne nagrade	1.866,87	0,22
ukupno		11.697,58	1,40
Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja			
575000	troškovi ispravke vrijednosti potraživanja	57.053,71	6,81
ukupno		57.053,71	6,81
Amortizacija osnovnih sredstava			
540000	trošak amortizacije	16.070,67	1,92
ukupno		16.070,67	1,92
ukupno		838.366,31	100,00

Grafikon: Prikaz strukture rashoda u 2019. godini

U izvještajnom periodu Agencija za elektronske medije je svoje poslovanje usklađivala sa utvrđenim Finansijskim planom za 2019. godinu i zakonskim rješenjima kojima je regulisan status Agencije i uređeno njeno finansijsko poslovanje.

U tabelarnom prikazu dati su ključni pokazatelji poslovanja i njihovo poređenje sa planom:

januar - decembar 2019. godine

Vrste rashoda	Plan	Ostvareno	Index
bruto zarade zaposlenih	552.815,00	514.332,77	93,04
bruto naknade članova Savjeta	89.409,00	84.456,42	94,46
ostala primanja i naknade	20.000,00	18.080,24	90,40
službena putovanja i članarine međ. org.	21.500,00	23.643,67	109,97
rashodi za materijal i usluge	50.000,00	35.816,87	71,63
trošak održavanja osnovnih sredstava	13.000,00	8.470,33	65,16
ostala poslovna terećenja	124.000,00	68.744,05	55,44
trošak rezervisanja	-	11.697,58	-
trošak ispravke vrijednosti potraživanja	-	57.053,71	-
subvencije kamate	15.000,00	-	-
amortizacija	25.000,00	16.070,67	64,28
rezerva	26.572,00	-	-

Isplata **zarada i naknada zarada** je vršena redovno i u skladu sa Kolektivnim ugovorom Agencije za elektronske medije (akt br. 02-675 od 11.05.2016. godine, 02-1088 od 02.08.2017. godine, 02-1278 od 27.09.2017. godine i 02-447 od 19.03.2018. godine) i Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG”, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19).

Članom 24 stav 2 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru propisano je da se zarade zaposlenih i rukovodećih lica u Agenciji utvrđuju u okviru Grupe poslova B, C i D, a ne više od Podgrupe B 4 iz člana 22 stav 1 ovog Zakona.

Trošak zarada zaposlenih u toku 2019. godine ostvaren je na nivou od 514.332,77 €, što je za 7,0% manje od planiranog.

Rashodi po osnovu **naknada članova Savjeta**. Članom 31 Zakona o elektronskim medijima propisano je da član Savjeta Agencije za elektronske medije za rad u Savjetu ima pravo na mjesečnu naknadu u visini prosječne neto zarade zaposlenih u Agenciji u mjesecu koji prethodi isplati naknade i naknadu troškova nastalih u vršenju dužnosti, u skladu sa Statutom Agencije.

Troškovi vezani za naknade članove Savjeta Agencije su ostvareni na nivou od 84.456,42 €, što je manje za 5,5% od planiranog.

Troškovi **službenih putovanja** obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, noćenja i dnevnice) i troškove službenih putovanja u inostranstvo (prevoz, noćenja i dnevnice). Troškovi predviđeni za članstvo u međunarodnim organizacijama obuhvataju troškove članstva Agencije za elektronske medije u međunarodnim institucijama (EPRA i AIB). Troškovi opredijeljeni za ove potrebe ostvareni su u iznosu od 23.643,67 €, što je za 10,0% više od planiranih.

U skladu sa Finansijskim planom Agencije za elektronske medije za 2019. godinu, određena sredstva usmjerena su na finansiranje troškova učešća predstavnika Agencije na sljedećim međunarodnim sastancima i skupovima, i to:

- 50., 52. i 53. sastanku Kontakt odbora za praćenje sprovođenja Direktive o AVM uslugama, koji su održani 27. februara, 01. jula i 09. septembra 2019. godine u Briselu, Belgija;

• • •

- 49. sastanku Evropske platforme nezavisnih regulatornih tijela – EPRA, održanom od 29. do 31. maja 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina;
- Sastancima Kontakt mreže Evropske grupe regulatornih organa iz oblasti audiovizuelnih medijskih usluga (ERGA), koji je održanim 3. juna i 22. novembra 2019. godine u Briselu, Belgija;
- Sastanku Evropske grupe regulatornih organa iz oblasti audiovizuelnih medijskih usluga (ERGA), koji je održan 10. decembra 2019. godine u Briselu, Belgija;
- Seminaru „Zakonodavni okvir i prava OSI“, koji je u organizaciji Udruženja roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Staze“ iz Podgorice održan od 08. do 09. juna 2019. godine na Žabljaku;
- Sajmu medija, zabave i tehnologije – IBC 2019, koji je održan od 13. do 17. septembra 2019. godine u Amsterdamu, Holandija;
- IX sastanku Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku održanom 01. i 02. oktobra 2019. godine u Briselu, Belgija;
- 50. sastanku Evropske platforme nezavisnih regulatornih tijela – EPRA, održanom od 23. do 25. oktobra 2019. godine u Atini, Grčka;
- Regionalnom skupu „Razmjena iskustava i praksi u reemitovanju“, koji je u organizaciji Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije, održan 29. oktobra 2019. godine u Beogradu, Srbija;
- Radionici „Budući trendovi u zemaljskom emitovanju“, koja je održana 26. novembra 2019. godine u Zagrebu, Hrvatska;
- ITU Regionalnom forumu za Evropu „Pristupačna Evropa: Informacione i komunikacione tehnologije za sve“, koji je održan od 04. do 06. decembra 2019. godine u Saint Julian, Malta i
- WorldDAB konferenciji posvećenoj digitalnom radiju, koja je održana 05. i 06. novembra 2019. godine u Briselu, Belgija.

U okviru regionalnog projekta koji implementira Savjet Evrope „**Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medijima u Jugistočnoj Evropi**“ (JUFREX)“, a finansiraju Evropska unija i Savjet Evrope, na njihov poziv i pod njihovim pokroviteljstvom, predstavnici Agencije učestvovali su na:

- Finalnoj regionalnoj konferenciji povodom kraja prve faze, održanoj 04. i 05. aprila 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina;
- Regionalnoj konferenciji „AVM usluge i uloga regulatornih tijela za medije prema revidiranoj AVMSD“, koja je održana 09. i 10. septembra 2019. godine u Herceg Novom i
- Regionalnom sastanku povodom početka druge faze programa „Horizontal Facility“ za Zapadni Balkan, koji je održan 09. oktobra 2019. godine u Skoplju, Makedonija.

Na poziv i o trošku organizatora, predstavnici Agencije učestvovali su i na:

- Regionalnom sastanku u okviru Projekta „Podrška javnim medijskim servisima na Zapadnom Balkanu“ posvećenom finansiranju javnih emitera, održanom 28. maja 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina;
- Studijskoj posjeti Radio Televiziji Slovenije i sastanku Nadzornog odbora Projekta „Podrška javnim medijskim servisima na Zapadnom Balkanu“, koji su održani 19. i 20. juna 2019. godine u Ljubljani, Slovenija;

- Regionalnoj radionici o mjeranju gledanosti, koja je u okviru Projekta „Podrška javnim medijskim servisima na Zapadnom Balkanu“ održana 02. i 03. jula 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina;
- Radionici u okviru projekta „TALEX“ – Dijalog o informaciono-komunikacionim tehnologijama između EU i zemalja Zapadnog Balkana, koja je u organizaciji Evropske Komisije održana 09. jula u Briselu, Belgija i
- Internacionalnoj konferenciji „(Posljednji) apel za kvalitetno novinarstvo“, koja je u organizaciji Savjeta Evrope i Ministarstva kulture Slovenije održana 28. i 29. novembra 2019. godine u Ljubljani (Slovenija).

Troškovi za materijal i usluge obuhvataju troškove kancelarijskog materijala i tonera, sitnog inventara, troškove poštanskih, telefonskih, internet i tv usluga, premije osiguranja zaposlenih, ostalih neproizvodnih usluga, troškove oglašavanja u medijima, ugovorene usluge, troškove ostalih poreza i doprinosa i provizije platnom prometu. Troškovi sredstava opredijeljeni za ove potrebe ostvareni su u iznosu 35.816,87 €, što je za 28,4 % manje nego što je planirano.

Troškovi održavanja osnovnih sredstava obuhvataju troškove usluga održavanja osnovnih sredstava, materijala za tekuće održavanje osnovnih sredstava, servis i popravke vozila, gorivo i mazivo, osiguranje i registraciju vozila. Troškovi sredstava opredijeljeni za ove potrebe ostvareni su u iznosu 8.470,33 €, što je za 34,8 % manje nego što je planirano.

Ostala poslovna terećenja obuhvataju sudske i administrativne troškove, reprezentaciju, pretplata na časopise, štampu i novinske agencije, usluge monitoringa medija, stručna usavršavanja zaposlenih, stručnu literaturu, kotizacije za seminare, reviziju završnog računa, ostale nematerijalne troškove, troškove adaptacije prostora u kojem je smještena Agencija, troškove prinudne naplate (javna izvršenja), troškove promocije medijske pismenosti, troškove unapređenja pristupačnosti i raspoloživosti programskih sadržaja OSI, troškovi uvođenja digitalnog radija, troškove unapređenja informacionog sistema i veb sajta Agencije, sponzorstva i donacije, gubitak od rashodovanja opreme, rashode kamata po potraživanjima, ostale poslovne rashode – Sindikat i rashode iz prethodnih izvještajnih perioda. Ostvareni su u iznosu od 68.744,05 €, što je za 44,6% manje nego što je planirano.

Troškovi promocije medijske pismenosti odnose se na realizaciju Sporazuma o saradnji između Fonda za djecu Ujedinjenih nacija (UNICEF) - Predstavništva za Crnu Goru i Agencije za elektronske medije (akt br. 02-471 od 22.03.2018. godine). Sporazum predstavlja dogovor o saradnji prilikom realizacije podrške UNICEF-a procesu unapređenja, ostvarivanja i zaštite prava djece u elektronskim medijima (TV i radio) u skladu sa zakonskim okvirom unutar kojeg djeluju obje strane kao i programskim dokumentima kao što su godišnji planovi rada Agencije i dokument o Programu UNICEF-a za Crnu Goru za period 2017-2021 (Country Programmne Document for UNICEF Montenegro 2017-2021).

Detaljnije informacije o sprovedenim aktivnostima u okviru saradnje Agencije za elektronske medije i UNICEF-a na projektu „Medijska pismenost“ mogu se naći u Izvještaju o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Agencija je u izvještajnom periodu u skladu sa mogućnostima izdvajala sredstva za **humanitarne pomoći – donacije i sponzorstva** koje čine krajnje opravdani humanitarni zahtjevi koji se u kontinuitetu dostavljaju Agenciji i sa kojima Agencija društveno-odgovorno postupala.

Agencija je u izvještajnom periodu izvršila **rezervisanja za nenaplaćena potraživanja od emitera** koja nisu naplaćena u roku od 180 dana od dana dospijeca potraživanja za naplatu. Dospjela nenaplaćena potraživanja se tretiraju kao sumnjiva ako se naplata ne vrši u skladu sa obavezama preuzetim po osnovu izdatog odobrenja za emitovanje i pružanje AVM usluga na zahtjev. Naime, računovodstvenim politikama (član 18 alineja 2 Pravilnika o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova u Agenciji za elektronske medije) propisano je da se potraživanja od kupaca iskazuju po

nominalnoj vrijednosti umanjenoj za potraživanja pod sudskim sporom i potraživanja koja nijesu naplaćena u roku od 180 dana od dana dospeljeća potraživanja za naplatu.

Grafikon: Prikaz ostvarenih rashoda i njihovo poređenje sa planom

II BILANS STANJA NA DAN 31.12.2019. GODINE

grupa računa, račun	pozicija	tekuća godina	prethodna godina
	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	-	-
	B. STALNA IMOVINA	49.730	51.614
012	I GOODWILL	-	-
01 bez 012	II NEMATERIJALNA ULAGANJA	4.815	5.871
	III NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA	44.915	45.743
020, 022, 023, 026, 027 (dio), 028 (dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja, oprema	44.915	45.743
	IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	-	-
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	-	-
04	D. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI	-	-
	E. OBRтна IMOVINA	1.943.460	1.716.347
10, do 13, 15	I ZALIHE	-	-
	II KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA	1.943.460	1.716.347
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	70.981	57.693
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	-	-
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	-	-
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	1.872.479	1.658.654
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	-	-
	F. UKUPNA AKTIVA	1.993.190	1.767.961
	A. KAPITAL	1.945.485	1.730.194
30	I OSNOVNI KAPITAL	540.691	540.691
31	II NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	-	-
32	III REZERVE	-	-
330, 331 i 333	IV POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPLOŽIVIH ZA PRODAJU	-	-
332 i 334	V NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPLOŽIVIH ZA PRODAJU	-	-
34	VI NERASPOREĐENA DOBIT	1.404.794	1.189.503
35	VII GUBITAK	-	-
237	VIII OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJEI	-	-
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	32.707	22.874
40 (dio)	I DUGOROČNA REZERVISANJA	32.707	22.874
41	II DUGOROČNE OBAVEZE	-	-
414, 415	1. Dugoročni krediti	-	-
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	-	-
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	-	-
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATK. OB. I KRATKOROČNE OBAVEZE	14.998	14.893
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
43 i 44	2. Obaveze iz poslovanja	14.998	14.893
45, 46, 49 osim 498	3. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	-	-
40 (dio)	II KRATKOROČNA REZERVISANJA	-	-
	E. UKUPNA PASIVA	1.993.190	1.767.961

Vrijednost **ukupne aktive**, na bazi bilansa stanja na dan 31.12.2019. godine je 1.993.190,57 €. Stalna imovina od 49.730,68 € iznosi 2,5% ukupne aktive, a sastoji se od nematerijalne imovine (9,7%) i materijalne imovine (90,3%).

Obrtna imovina u vrijednosti od 1.943.459,89 € čini 97,5% ukupne aktive i odnosi se na potraživanja od kupaca (3,7%) i gotovinu i gotovinske ekvivalente (96,3%).

Ukupna potraživanja prenijeta iz 2018. godine iznosila su 57.693,08 €, dok ukupna potraživanja na dan 31.12.2019. godine iznose 70.980,94 €. Od tog iznosa, 65.505,79 € su potraživanja od emitera i pružalaca AVM usluga na zahtjev (KDS/MMDS/IPTV/DTH operatori) sa ispravkom vrijednosti, 4.254,48 € su potraživanja od državnih organa po osnovu refundacija i depozit za maestro bussines card u iznosu od 1.202,67 €.

Ukupan promet žiro-računa u 2019. godini iznosio je 2.630.730,72 €, blagajne 2.987,66 € i deviznog računa 17.929,26 €.

Ukupna pasiva je u vrijednosti od 1.993.190,57 €. Kapital Agencije je 1.945.484,57 € i obuhvata:

- osnovni kapital 540.691,04 €,
- neraspoređenu dobit ranijih godina u iznosu od 1.189.502,82 € i
- neraspoređenu dobit tekuće godine u iznosu od 215.290,71 €.

Ukupna dugoročna rezervisanja Agencije iznose 32.707,52 € i odnose se na rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade, u skladu sa MRS 19 - Naknade zaposlenima. Prema obračunu ovlaštenog aktuara, ukupna dugoročna rezervisanja na dan 31.12.2018. godine iznose 22.873,98 €, od čega se 13.809,66 € odnosi na rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju i 9.064,32 € na rezervisanja za jubilarne nagrade. Rezervisanja za 2019. godinu u ukupnom iznosu od 11.697,58 € odnose na rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju u iznosu od 9.830,71 € i rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 1.866,87 €. U toku 2019. godine izvršeno je umanjenje rezervisanja za dvije jubilarne nagrade u ukupnom iznosu od 1.864,04 €.

Ukupne kratkoročne obaveze Agencije iznose 14.998,48 €, od čega se 1.737,93 € odnosi na obaveze prema dobavljačima, 12.262,40 sredstva Fond za pomoć komercijalnim radio emiterima i 998,15 € su primljeni avansi od kupaca.

Sredstva Fonda za pomoć komercijalnim radio emiterima su odlukom Savjeta Agencije preusmjerena namjenski na poslovanje Agencije za elektronske medije u dijelu koji se odnosi na promociju medijske pismenosti (Odluka br. 01-1437 od 24.12.2019. godine).

Dovodeći navedene obaveze u vezu sa vrijednošću obrtna imovine od 1.943.459,89 € može se zaključiti da je Agencija solventna, odnosno njena likvidnost nijednog momenta nije dovedena u pitanje.

ZAKLJUČAK

Izveštaj o finansijskom poslovanju Agencije za elektronske medije za 2019. godinu ima za cilj da pruži uvid u cjelinu procesa poslovanja Agencije. Izveštaj je zasnovan na relevantnim pokazateljima poslovanja urađenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“ br. 52/16) i na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda („Sl. list RCG“ br. 69/02). Strukturiran je tako da obezbjeđuje potpunu i preciznu elaboraciju načina finansiranja, usmjeravanja sredstava i ostvarenih efekata po tom osnovu, uz uvažavanje svih okolnosti u kojima se odvijao rad Agencije.

Agencija za elektronske medije je u toku 2019. godine ostvarila ukupan prihod od 1.053.657,02 € i ukupan rashod od 838.366,31 €. Dakle, može se zaključiti da je ostvarena pozitivna razlika između prihoda i rashoda u iznosu od 215.290,71 €.

Agencija za elektronske medije je uspjela da obezbijedi efikasno funkcionisanje i ostvarivanje planiranih ciljeva. Ovakav pozitivni rezultat ostvaren je zahvaljujući stalnoj internoj kontroli, mjesečnoj analizi prihoda i rashoda i praćenja likvidnosti poslovanja.

Izveštaj sastavila:

Marina Raičević, glavni računovođa

Prilozi:

- 1: Pregled potraživanja od komercijalnih emitera (radio i TV emitera) na dan 31.12.2019.g
- 2: Pregled potraživanja od komercijalnih emitera (radio i TV emitera) na dan 31.12.2019.g
- 3: Pregled potraživanja od pružalaca AVM usluga na zahtjev (KDS/MMDS/IPTV/DTH operatora) na dan 31.12.2019. g.
- 4: Potraživanja od ranijih pružalaca AVM usluga
- 5: Finansijski plan Agencije za elektronske medije za 2019. godinu

Prilog: Pregled potraživanja od komercijalnih emitera na dan 31.12.2019. g.

račun	identifikacioni znak radio /TV programa	potraživanja iz 2018. godine	fakturisana realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	naplaćena realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	stanje potraživanja na dan 31.12.19.
202206	RADIO 083	99,29	2.653,96	2.753,25	
202253	RADIO ADRIATIC	-	2.886,90	2.957,18	(70,28)
202218	RADIO ANTENA M	1.569,32	5.647,71	4.393,18	2.823,85
202376	RADIO CITY	-	1.021,63	510,82	510,81
202201	RADIO CORONA	1.832,54	1.931,44	2.000,00	1.763,98
202205	RADIO D	-	6.345,85	6.345,85	-
202228	RADIO D PLUS	-	9.595,54	9.595,54	-
202248	RADIO DRS	-	5.601,70	5.601,70	-
202263	RADIO DUX	900,27	1.866,11	2.766,38	-
202237	RADIO ELITA	-	747,11	740,33	6,78
2022169	RADIO ELMAG	-	8.588,42	8.588,42	-
202241	RADIO GLAS PLAVA	0,05	682,78	-	682,83
202269	RADIO HOMER	(667,39)	-	-	(667,39)
202264	RADIO JADRAN	-	2.301,68	2.301,68	-
202212	RADIO JUPOK	526,45	1.088,51	1.050,00	564,96
202270	RADIO KRŠ	872,43	1.041,88	1.393,37	520,94
2022161	RADIO LAKI	422,87	1.644,29	1.656,08	411,08
2022195	RADIO MAG	-	3.247,78	3.247,78	-
202227	RADIO MOJKOVAC	344,50	685,28	1.029,78	-
202209	RADIO S	100,00	12.748,77	12.848,77	-
202236	RADIO S2	-	2.433,20	2.433,20	-
202216	RADIO TDI	-	6.351,63	6.351,63	-
202281	RADIO PETNJICA	-	560,52	560,52	-
202251	RADIO PLUS	2,03	688,39	596,23	94,19
202257	RADIO PLAY MONTENEGRO	-	11.901,25	11.901,25	-
202246	RADIO SKADAR LAKE	558,62	1.041,88	-	1.600,50
202231	RADIO SKALA	-	1.866,11	1.866,12	(0,01)
202249	SRPSKI RADIO	1.542,90	5.882,88	5.955,06	1.470,72
202233	RADIO STAR FM	366,91	748,53	400,00	715,44
202208	RADIO SVETIGORA	-	8.881,43	8.881,43	-
2022173	RADIO TEUTA	185,41	747,11	932,52	-
2022160	RADIO TITOGRAĐ	-	1.041,88	1.302,35	(260,47)
202252	URBAN RADIO	240,56	864,50	436,13	668,93
202232	RADIO Z	1.021,64	811,28	-	1.832,92
202219	RADIO ZETA	-	1.027,19	1.027,19	-
202268	ROMSKI RADIO	548,26	1.021,14	1.314,13	255,27
202266	TV 7	-	6.588,97	6.588,97	-
202217	TV A1	1.682,54	6.588,97	-	8.271,51
202211	TV BOIN	8.713,46	7.142,81	4.747,12	11.109,15
202262	TV CORONA	24.889,67	6.588,97	13.000,00	18.478,64
2022281	TV MNE SPORT 1	1.009,53	6.588,97	2.656,77	4.941,73
2022295	TV MNE SORT 2	-	6.083,02	1.141,30	4.941,72
202262	TV MNE SPORT 3	-	6.083,02	1.141,30	4.941,72
202274	TV NOVA M	399,96	25.658,68	24.044,01	2.014,63

račun	Identifikacioni znak radio /TV programa	potraživanja iz 2018. godine	fakturisana realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	naplaćena realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	stanje potraživanja na dan 31.12.19.
202220	TV NOVI	3.949,50	6.588,97	5.257,24	5.281,23
202256	PRVA TV	-	25.658,68	25.658,68	-
202267	SRPSKA TV	1.682,54	6.588,97	6.624,26	1.647,25
202240	TV SUN ⁷	16.042,27	7.430,74	-	23.473,01
202229	TV TEUTA	1.906,36	7.487,45	7.521,94	1.871,87
202260	TV VIJESTI	11.949,22	25.658,68	27.607,90	10.000,00
	ukupno	82.691,71	266.933,16	239.727,36	109.897,51

Prilog: Pregled potraživanja od javnih emitera na dan 31.12.2019. g.

račun	Identifikacioni znak radio /TV programa	potraživanja iz 2018. godine	fakturisana realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	naplaćena realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	stanje potraživanja na dan 31.12.19.
2022302	RADIO ANDRIJEVICA	-	64,43	64,43	-
202280	RADIO BAR	-	874,76	874,76	-
2022303	RADIO BERANE	-	84,54	84,54	-
2022310	RADIO BIJELO POLJE	-	64,71	64,71	-
202258	RADIO BUDVA	-	930,88	930,88	-
2022306	RADIO CETINJE	-	12,13	12,13	-
2022307	RADIO DANILOVGRAD	-	80,58	80,58	-
2022304	RADIO HERCEG NOVI	-	79,44	79,44	-
2022301	RADIO KOTOR	-	181,22	181,22	-
202272	RADIO NIKŠIĆ	4.189,38	347,35	380,00	4.156,73
2022308	RADIO PLJEVLJA	-	119,27	-	119,27
2022309	RADIO ROŽAJE	-	161,48	161,48	-
2022305	RADIO TIVAT	-	53,53	53,53	-
2022311	RADIO ULCINJ	-	12,34	8,22	4,12
2022314	RADIO CRNE GORE 1	-	1.683,47	1.683,47	-
2022315	RADIO 98	-	1.581,31	1.581,31	-
202203	TV BUDVA	-	6.332,48	6.332,48	-
2022332	TV HERCEG NOVI	-	3.234,65	294,06	2.940,59
202273	TV NIKŠIĆ	3.202,79	6.423,27	800,00	8.826,06
202378	TV PLJEVLJA	3.217,84	6.648,84	2.500,00	7.366,68
2022259	TV ROŽAJE	2.126,40	6.644,86	-	8.771,26
2022312	TVCG 1	-	7.697,60	7.697,60	-
2022313	TVCG 2	-	7.697,60	7.697,60	-
2022314	TVCG SAT	-	1.976,69	1.976,69	-
	ukupno	12.736,41	52.987,43	33.539,13	32.184,71

⁷ Stečajni postupak je pokrenut u 2019. godini, ali je obustavljen jer je Apelacioni sud ukinuo rješenje o otvaranju stečajnog postupka i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Prilog: Pregled potraživanja od pružalaca AVM usluga na zahtjev (KDS/MMDS/IPTV/DTH operatori) na dan 31.12.2019. g.

račun	Identifikacioni znak radio /TV programa	potraživanja iz 2018. godine	fakturisana realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	naplaćena realizacija (01.01.19. - 31.12.19.)	stanje potraživanja na dan 31.12.19.
202284	TELEMACH (Telemach)	-	108.847,66	108.847,66	-
202283	CRNOGORSKI TELEKOM	-	213.203,84	213.203,84	-
202286	TELEMACH (Total TV)	-	191.976,24	191.976,24	-
202287	M-TEL (M-tel)	-	154.492,62	154.492,62	-
202288	M-TEL (Media Box)	-	117,24	117,24	-
2022284	M-TEL (m.SAT)	-	-	-	-
202290	DIGITAL INTERIORS	521,03	-	-	521,03
202289	RDC	-	12.509,25	12.509,25	-
202292	ORION TELEKOM	-	182,82	182,82	-
ukupno		521,03	681.329,67	681.329,67	521,03

Prilog: Potraživanja od ranijih pružalaca AVM usluga na dan 31.12.2019. g.

račun	Identifikacioni znak radio /TV programa	potraživanja iz 2018. godine	fakturisana realizacija/kamata (01.01.19. - 31.12.19.)	Naplaćena realizacija/otpis potraživanja (01.01.19. - 31.12.19.)	stanje potraživanja na dan 31.12.19.
202222	RADIO M	3.111,85	-	3.111,85	-
202224	TV APR	6.690,61	-	-	6.690,61
202261	TV MOJKOVAC	4.084,88	-	4.084,88	-
202230	TV PANORAMA	18.387,87	-	-	18.387,87
202210	RADIO PANORAMA	4.234,51	-	-	4.234,51
202207	TV MBC	84.736,66	-	-	84.736,66
202242	RADIO ELMAG	70.781,98	-	70.781,98	-
202243	RADIO ATLAS	53.735,62	-	-	53.735,62
202282	TV MBC NOVI	12.715,81	-	-	12.715,81
202215	TV GLAS PLAVA	16.329,24	548,59	16.877,83	-
202229	CHANNEL 1	924,96	-	-	924,96
ukupno		275.733,99	548,59	94.856,54	181.426,04

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
O AKTIVNOSTIMA NA SPROVOĐENJU I UNAPREĐENJU UPRAVLJANJA I KONTROLA za 2019. godinu

NAZIV SUBJEKTA: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE	
Ime i prezime rukovodioca subjekta:	Goran Vuković
Ime i prezime lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Jadranka Vojvodić
Naziv radnog mjesta lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	Pomoćnica direktora, rukovodilja Sektora za pravne i ekonomske poslove
Datum imenovanja lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	14.04.2020. godine
Kontakt telefon i e-mail lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola:	020/201-440 Jadranka.vojvodic@aemcg.org
Iznos budžeta za godinu izvještavanja	/
Broj programa	/
Broj zaposlenih na dan 31. decembar	24
Broj zaposlenih predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	24
Broj organizacionih jedinica	3
Broj lica iz kategorije visoko rukovodnog kadra	3

UPITNIK O SAMOPROCJENI UPRAVLJANJA I KONTROLA

UPITNIK	DA/ NE	Ako je odgovor DA objasnite na koji način je to postignuto Ako je odgovor NE navedite razlog	Navedite naziv i broj akta
KONTROLNO OKRUŽENJE			
Da li subjekat ima usvojen poseban kodeks ponašanja koji je prilagođen prirodi i specifičnostima poslovanja subjekta?	DA		Kodeks ponašanja u Agenciji za elektronske medije (Br. 01-177 od 01.03.2011)
Da li se poštuje procedura upoznavanja novih službenika sa odredbama etičkog kodeksa?	DA	Direktno od strane rukovodioca sektora	
Da li postoje jasna pravila kojima se regulišu situacije potencijalnih sukoba interesa i način postupanja?	DA	U skladu sa zakonskim rješenjima	Zakon o elektronskim medijima, Zakon o sprječavanju korupcije, Kodeks ponašanja u Agenciji za elektronske medije
Da li su zaposleni upoznati kome mogu da prijave sumnje na nepravilnosti u radu i prevare?	DA		Uputstvo za postupanje po prijavi i evidenciju prijave korupcije unutar agencije za elektronske medije, kao i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu
Da li se sprovode mjere u slučaju nepoštovanja kodeksa ponašanja?	DA	Nije bilo slučajeva nepoštovanja kodeksa ponašanja u izvještajnom	

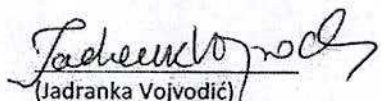
Navedite broj sprovedenih mjera		periodu	
Da li su vođeni disciplinski postupci u godini izvještavanja? Navedite broj pokrenutih disciplinskih postupaka	NE	Nije bilo disciplinskih postupaka u izvještajnom periodu	
Da li zaposleni prisustvuju obukama iz oblasti integriteta i etičkog ponašanja? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama u godini izvještavanja.	NE	Redovno praćenje i analiza postupanja zaposlenih, davanje preporuka i praćenje njihove realizacije u skladu sa Kodeksom ponašanja.	
Da li imate utvrđene strateške ciljeve subjekta?	DA		Izjava o misiji, viziji i ključnim ciljevima
Da li su zaposleni upoznati sa strateškim ciljevima subjekta? Na koji način?	DA	Direktno od strane rukovodioca sektora	
Da li je jasno definisano ko je u subjektu odgovoran za realizaciju strateških ciljeva?	DA		Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (Br. 01-1080 od 28.07.2017.)
Da li ste definisali operativne ciljeve na nivou organizacionih jedinica?	DA		Plan rada Agencije za elektronske medije za 2019. Godinu (br. 01-1915 od 24.09.2018.)
Da li operativni ciljevi proizilaze iz strateških?	DA		
Da li definišete pokazatelje uspješnosti pomoću kojih pratite realizaciju utvrđenih ciljeva?	NE	Pokazatelji uspješnosti nisu definisani ali se realizacija ciljeva prati kroz izvještavanje	
Koliko često izvještavate rukovodioca subjekta o realizaciji ciljeva: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje e) ne izvještava se	DA	Po potrebi (mjesečno), redovno polugodišnje i godišnje	
Da li je u izvještajima navedena veza između ostvarenih ciljeva i utrošenih sredstava?	DA	U izvještajima je jasno naznačen iznos planiranih i utrošenih sredstava, kao i namjena.	
Da li imate interni akt kojim su u Vašem subjektu jasno utvrđene odgovornosti i ovlašćenja svakog rukovodioca za realizaciju definisanih ciljeva i upravljanje resursima (finansije, kadrovi)?	DA		Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (Br. 01-1080 od 28.07.2017.)
Da li imate interni akt kojim je detaljno uređena međusobna saradnja sa subjektima nad kojima vršite nadzor? Navedite broj subjekata nad kojima vršite nadzor.	NE	Agencija za elektronske medije vrši nadzor nad pravnim i fizičkim licima koja obavljaju djelatnost proizvodnje i pružanja audiovizuelnih medijskih usluga (82).	Međusobna saradnja sa subjektima nadzora je definisana Zakonom o elektronskim medijima i podzakonskim aktima Agencije
Da li nadzor obuhvata: a) praćenje interne kontrole b) fokus na visoko rizične oblasti c) praćenje realizacije ciljeva u odnosu na utvrđene indikatore	NE	Agencija za elektronske medije vrši nadzor u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima i podzakonskim aktima Agencije	
Da li se prati i analizira fluktuacija zaposlenih u subjektu?	DA	Fluktuacija se prati i analizira kroz redovne sastanke rukovodilaca	Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (Br.

		organizacionih jedinica	01-1080 od 28.07.2017.)
Da li je utvrđen godišnji plan usavršavanja svih zaposlenih?	NE		
Da li vodite evidenciju o zaposlenima koji se stručno usavršavaju? Navedite teme za koje su zaposleni najviše zainteresovani	DA	Seminari i obuke na temu novih/izmijenjenih zakonskih okvira; Usavršavanja u oblasti koju pokrivaju u radu; Finansije.	
Da li ste usvojili plan za unapređenje upravljanja i kontrola za izvještajni period?	NE	Aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola su sprovedene u skladu sa ranije usvojenim planom i preporukama eksterne revizije. Plan za 2020. će biti pripremljen u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i Godišnjim izvještajem o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2019.godinu	
UPRAVLJANJE RIZICIMA			
Da li ste imenovali lice za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa registra rizika?	DA		02-352 od 14.04.2020. godine
Da li su prepoznati i procijenjeni rizici za: a) strateške ciljeve b) operativne ciljeve c) realizaciju poslovnih procesa	DA		
Da li je rukovodstvo utvrdilo nivo do kog su prihvatljiva odstupanja u postizanju ciljeva?	NE	Planiranje se vrši sa namjerom izvršenja svih ciljeva.	
Da li imate Registar rizika? Navedite datum usvajanja	DA		Registar rizika Agencije za elektronske medije (Br. 01-2436/4 od 30.12.2016)
Navedite tri ključna rizika za strateške ciljeve u Vašem subjektu.		1.Nesprovođenje procedure imenovanja članova Savjeta. 2.Izmjena zakonskih propisa bez javne rasprave i konsultacija sa Agencijom. 3.Nemogućnost naplate potraživanja Agencije.	
Da li su rukovodioci organizacionih jedinica uključeni u proces identifikacije rizika?	DA		
Da li postoji adekvatno praćenje rezultata preduzetih radnji za ublažavanje rizika?	DA	Registar rizika sa planom tretmana rizika	
Da li se Registar rizika ažurira? Navedite datum poslednjeg ažuriranja	NE	Nije bilo prepoznatih novih rizika u izvještajnom periodu	Registar rizika Agencije za elektronske medije (Br. 01-2436/4 od 30.12.2016)
Da li rukovodioci koriste registar rizika u svakodnevnom upravljanju?	DA		
Da li ste izvršili procjenu radnih mjesta	DA		Plan integriteta Agencije za

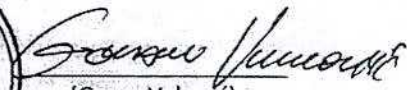
koja mogu biti podložna prevarama?			elektronske medije
Da li zaposleni znaju na koji način da prijave sumnje na nepravilnosti, odnosno prevare?	DA		
Da li pripremate izvještaje o identifikovanim rizicima, kao i preduzetim mjerama za njihovo smanjenje?	NE	Sprovodi se praćenje kako bi se utvrdilo da li je došlo promjene ciljeva, da li rizici još postoje, da li su se pojavili novi rizici, da li su se vjerovatnoća i uticaj rizika promijenili i da li su kontrole aktivnosti efektivne.	
Da li imate plan kojim se obezbjeđuje kontinuitet rada u slučaju značajnih promjena (odsustvo zaposlenih, promjena zakonskih rješenja,...)?	NE		
Da li zaposleni prisustvuju obukama u oblasti upravljanja rizicima? Navedite broj zaposlenih koji su prisustvovali obukama.	NE	U izvještajnom periodu nije bilo obuka u oblasti upravljanja rizicima. Praksa je da kada se organizuju zaposleni prisustvuju.	
KONTROLNE AKTIVNOSTI			
Da li imate usvojenu Knjigu procedura sa operativnim pisanim uputstvima za rad?	DA		Mapa procesa (Br. 01-2436/1 od 30.12.2016)
Koliko imate usvojenih internih pravila i procedura?		Mapom procesa je definisano 30 procesa podijeljenih	
Da li procedure sadrže: a) detaljna uputstva za rad, b) tok dokumentacije, c) odgovornosti i ovlašćenja lica, uključenih u poslovni proces, d) korake u donošenju odluka, e) rokove i f) kontrolne mehanizme?	DA	Procedure sadrže sve navedene elemente	
Da li su svi rukovodioci i zaposleni upoznati sa usvojenim procedurama?	DA		
Da li sprovodite naknadne kontrole namjenske potrošnje budžetskih sredstava (npr. kontrole na licu mjesta za isplaćene subvencije, donacije, pomoći, transferi budžetskih sredstava i sl.)?	DA	Kontrole se sprovode kroz izvještaje o utrošenim sredstvima (po potrebi, polugodišnje i godišnje); kroz eksternu reviziju	
Da li odobravanje, ovjeravanje dokumentacije, ovlašćivanje, odnosno davanje saglasnosti za isplatu sredstava i evidentiranje poslovnog događaja obavljaju različita lica?	DA		
Da li se sve promjene imovine tokom godine evidentiraju blagovremeno?	DA	Sve promjene imovine se evidentiraju blagovremeno kroz knjigu osnovnih sredstava	
Da li postoje adekvatne bezbjednosne procedure kako bi se sredstva i podaci čuvali od neovlašćenog pristupa i fizičke štete?	DA		

Da li ste osigurali rezervnu kopiju podataka u slučaju gubitka?	DA		
Da li ažurirate procedure? Navedite datum poslednje izmjene	NE		Nijesu ažurirane nakon usvajanja
Koja će nova operativna pisana uputstva za rad biti pripremljena i usvojena u sledećoj godini?	DA	Nove procedure i uputstva će se u usvojiti nakon revizije zakonskog okvira kada se očekuje izmjena nadležnosti i obaveza Agencije	
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE			
Da li je obezbijeđen efikasan i efektivan sistem interne pisane, elektronske i verbalne komunikacije, koji zaposlenima omogućava da dobiju informacije neophodne za obavljanje poslova?	DA		
Da li imate proceduru kojom ste definisali način prenošenja informacija u subjektu?	DA		
Da li imate uspostavljene linije izveštavanja i način izveštavanja o realizaciji ciljeva?	DA	Uspostavljene su linije izveštavanja kroz redovne interne sastanke	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica, nakon usvajanja budžeta, dobijaju informacije o dodijeljenim budžetskim sredstvima za njihovu organizacionu jedinicu?	DA	Rukovodioci organizacionih jedinica su uključeni u izradu budžeta i upoznati sa usvojenim budžetom i daju predloge za realizaciju u okviru svojih sektora	
Da li rukovodioci organizacionih jedinica prije stvaranja obaveze provjeravaju raspoloživa sredstva za tu namjenu?	DA	Redovno se vrši provjera raspoloživosti sredstava za realizaciju ciljeva	
Da li vodite centralizovanu evidenciju svih potpisanih ugovora i ugovornih obaveza i da li je ona podržana informacionim sistemom?	NE		
Da li rukovodioci organizacionih jedinica imaju informacije o neizmirenim obavezama i izvršenju budžeta?	DA		
Omogućava li računovodstveni sistem praćenje troškova po: a) programima b) projektima c) organizacionim jedinicama	DA		
Da li se i koliko često sačinjavaju izveštaji za rukovodstvo o: a) izvršenju budžeta b) raspoloživim sredstvima c) obavezama d) potraživanjima?	DA	Izveštaji se sačinjavaju po potrebi (mjesečno), kao i redovno polugodišnje i godišnje.	
Da li su ključni poslovni procesi (finansije, nabavke, ugovaranje, upravljanje imovinom, praćenje kapitalnih projekata, materijalne evidencije, kadrovi i sl.) u dovoljnoj mjeri podržani IT sistemima?	DA		

Da li su softveri za ključne poslovne procese međusobno povezani (npr. nabavka- ugovori-finansije)?	DA		
Da li je osigurana transparentnost podataka (ključni dokumenti objavljeni su na web stranici)?	DA	Sva ključna dokumenta su objavljena na web sajtu: www.aemcg.org	
PRAĆENJE I PROCJENA			
Da li lice zaduženo za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola izveštava rukovodioca subjekta o stanju i razvoju ovog sistema: a) mjesečno b) kvartalno c) polugodišnje d) godišnje?	DA	polugodišnje	
Da li se na sastancima/ kolegijumima daju predlozi za unapređenje upravljanja i kontrola?	DA	po potrebi	
Da li sprovodite samoprocjenu upravljanja i unutrašnjih kontrola?	DA	Samoprocjena upravljanja i kontrola rađena jednom godišnje popunjavanjem godišnjeg izveštaja o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola	
Da li je zaposlenima omogućeno da daju sugestije i preporuke za poboljšanje sistema unutrašnjih kontrola?	DA		
Da li se preporuke revizije (unutrašnje, DRI, eksterne) sprovode? Navedite broj prihvaćenih preporuka i prosječno vrijeme njihove implementacije.	DA	Sve preporuke navedene u Izveštaju eksternog revizora	
Da li imate uspostavljen sistem izveštavanja za praćenje funkcionisanja sistema upravljanja i kontrola kod subjakata nad kojima vršite nadzor?	NE	Agencija za elektronske medije ne vrši nadzor nad njima funkcionisanja sistema upravljanja i kontrola kontrola.	

(Jadranka Vojvodić)
Potpis lica koje je sačinilo izveštaj

(Goran Vuković)
Potpis rukovodioca subjekta

MV Konsalt d.o.o.

Revizija finansijskih iskaza i konsalting

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
PODGORICA

Primljeno: 05.03.2020		
Sektor	Broj	Prilog
01	240	

"AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE"
PODGORICA

Finansijski izvještaji
31.decembar 2019. godine
i Izvještaj nezavisnog revizora

U Podgorici, marta 2020. godine

"AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE" PODGORICA

**IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ REVIZIJI
FINANSIJSKIH ISKAZA ZA 2019. GODINU**

SADRŽAJ	Strana
Izjava o odgovornosti rukovodstva	1
Izveštaj revizora	2-4
Finansijski iskazi	
Izveštaj o ukupnom rezultatu/Bilans uspjeha u 2019. godini	
Izveštaj o finansijskoj poziciji/Bilans stanja na dan 31.12.2019. godine	
Iskaz o tokovima gotovine	
Iskaz o promjenama na kapitalu	
Napomene uz finansijske iskaze	

Crna Gora

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

"MV KONSALT" D.O.O. PODGORICA

Ova izjava se daje u vezi sa revizijom finansijskih iskaza "Agencija za elektronske medije" Podgorica na dan 31.12.2019. godine za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski iskazi realno i objektivno, po svim bitnim pitanjima, prikazuju finansijsko stanje "Agencija za elektronske medije" Podgorica na dan 31. decembra 2019. godine, rezultate poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima/Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i propisima Crne Gore.

Prihvatamo našu odgovornost za istinit i objektivni prikaz finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima/Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i računovodstvenim propisima Crne Gore.

Prema našem najboljem znanju i uvjerenju, ovim potvrđujemo sledeće:

1. Poznato nam je da je uprava Agencije odgovorna za istinito i objektivno prikazivanje finansijskog položaja Agencije i njenog poslovnog rezultata u skladu sa računovodstvenim standardima i propisima, kao i za pripremu informacija koje se objelodanjuju u skladu sa propisima.
2. Nije nam poznato da je iko od uprave ili zaposlenih u Agenciji, sa ovlašćenjima da kontroliše i odobrava poslovne promjene, umiješan u bilo kakve nezakonite ili neregularne aktivnosti koje bi mogle uticati na istinitost računovodstvenih iskaza.
3. Stavili smo Vam na raspolaganje sve poslovne knjige i dokumentaciju, sve zapisnike sa sjednica Savjeta Agencije za elektronske medije.
4. Nijesu nam poznati materijalno značajni propusti i greške koje bi mogle da utiču na istinitost računovodstvenih iskaza.
5. Agencija je uredno izvršavala sve ugovorene obaveze, koje bi u slučaju neizvršavanja mogle da se odraze na istinitost računovodstvenih iskaza. Ne postoje nikakvi sporovi zbog neizvršavanja obaveza prema državnim organima, koji proističu iz finansijskog poslovanja.
6. Nemamo nikakve planove, niti namjere, čija bi realizacija mogla značajno da utiče na vrijednost sredstava Agencije ili na klasifikaciju sredstava i izvora sredstava, prikazanih u računovodstvenim iskazima.
7. Agencija ima valjanu dokumentaciju o svojini nad sredstvima kojima raspolaže i nema terećenja niti hipoteke - fiducije.
8. Proknjižili smo i prikazali sve obaveze, kako stvarne tako i potencijalne i nemamo garancije izdate trećim licima.
9. Osim događaja kojima smo Vas već upoznali, nema drugih događaja nastalih nakon datuma bilansa stanja koji bi mogli zahtijevati korekciju računovodstvenih iskaza.
10. Agencija nema materijalno značajnih sudskih sporova u toku.

U ime rukovodstva Agencije,

Goran Vuković, direktor

Podgorica, 02. marta 2020. godine

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 9
Podgorica, Crna Gora

Telefon: +382 20 201 430
Telefax: +382 20 201 440

E-mail: ard@ardcg.org
www.aemcg.org

Savjetu "Agencije za elektronske medije" Podgorica

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza „Agencije za elektronske medije“ Podgorica (u daljem tekstu Agencija) – Iskaz o finansijskoj poziciji/Bilans stanja na dan 31.12.2019 godine, Iskaz o ukupnom rezultatu/Bilans uspjeha za period 01.01.2019 godine do 31.12.2019 godine, Iskaz o tokovima gotovine u periodu 01.01.2019 godine do 31.12.2019 godine, Iskaz o promjenama na kapitalu u periodu 01.01.2019 godine do 31.12.2019 godine, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske iskaze.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski iskazi, u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju istinit i objektivno prikaz finansijskog stanja „Agencije za elektronske medije“ Podgorica na dan 31.12.2019 godine, poslovnog uspjeha i novčanih tokova za period 01.01.2019. – 31.12.2019. godine, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore.

Osnova za mišljenje

Predmetna revizija je usklađena s Međunarodnim standardima revizije (ISA) i saglasno s Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA). Naša odgovornost, saglasno Međunarodnim standardima revizije (ISA), je opisana u odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja“. Nezavisnost i drugi etički standardi su u potpunosti zadovoljeni u odnosu na Agenciju, na koji način su ispunjene zahtijevane etičke odgovornosti u ovoj reviziji.

Smatramo da revizija koju smo izvršili obezbeđuje pouzdanu bazu informacija, saznanja i ocjena o finansijskim iskazima koji su bili predmet revizije za dato mišljenje.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su bila po našem profesionalnom prosuđivanju, od najvećeg značaja za reviziju finansijskih iskaza tekućeg perioda. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i pri formiranju mišljenja o njima, i ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- Kao što je navedeno u napomeni 15, osnovni kapital Agencije iskazan u knjigovodstvenoj evidenciji u iznosu od 540.691 € nije upisan u CRPS u Podgorici;
- Kao što je navedeno u napomeni 20, Agencija na dan 31.12.2019. godine vodi određeni broj sudskih sporova u svojstvu tuženog, za koje nisu izvršena rezervisanja troškova za eventualni odliv sredstava po navedenom osnovu, u smislu zahtjeva MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. Procjena rukovodstva je da Agencija ne može imati štete po ovom osnovu.

Odgovornost menadžmenta za finansijske iskaze

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i računovodstvenim propisima Crne Gore kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled kriminalnih radnji ili grešaka.

Ovaj okvir se bazira na odredbama nacionalnog zakonodavstva i primjeni Medjunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Medjunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

U sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo Društva je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, sa objelodanjivanjem, gdje je to primjenjivo, činjenica, koje se odnose na stalnost poslovanja i korišćenja ovog načela kao osnove finansijskog izvještavanja, osim ukoliko rukovodstvo ne namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi njegovo poslovanje, ili ako nema mogućnost da poslovanje nastavi. Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih iskaza

Naš cilj je da steknemo razumnu osnovu za uverenje o tome da li finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajnu grešku, nastalu usled kriminalne radnje ili greške i da izdamo izveštaj revizije koji sadrži naše mišljenje. Razumna osnova za uvjerenje pruža značajan nivo sigurnosti, ali ne garantuje da revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije može uvijek da pronađe materijalno značajnu grešku ukoliko ona postoji. Ovakvi propusti mogu nastati usled kriminalne radnje ili greške, i smatraju se materijalno značajnim, ukoliko pojedinačno ili ukupno, mogu da utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa ISA standardima, mi sprovodimo profesionalno rasuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam kroz proces revizije. Mi takođe:

- identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajne greške u finansijskim izvještajima, nastale usled kriminalne radnje ili greške, pripremamo i izvodimo revizijske procedure kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbijede osnovu za naše mišljenje. Rizik od neidentifikovanja materijalno značajne greške usled kriminalne radnje je veći nego usled greške, jer kriminalna radnja može da uključuje falsifikovanje, namjerne propuste, pogrešna tumačenja i zaobilaženje internih kontrola,
- stičemo razumijevanje internih kontrola značajnih za reviziju kako bi pripremili revizijske procedure prikladne okolnostima, ali ne sa svrhom izražavanja mišljenja o sistemu internih kontrola Društva,
- procjenjujemo adekvatnost usvojenih računovodstvenih politika i ispravnost računovodstvenih procjena od strane rukovodstva i sa njima povezanih obelodanjivanja,

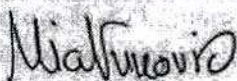
objelodanjivanja u finansijskim izvještajima, ili, ako takva obelodanjivanja nisu prikladna, modifikujemo naše mišljenje po tom osnovu. Naši zaključci se temelje na pribavljenim revizijskim dokazima do datuma našeg izvještaja, ali budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati nemogućnost Agencije da nastavi svoje poslovanje u skladu sa načelom stalnosti,

- ocjenjujemo sveukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i pripadajuća obelodanjivanja, kao i da li finansijski izvještaji predstavljaju nastale transakcije i događaje na način koji ispunjava fer prezentaciju,
- komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, o planiranom obimu i vremenu vršenja revizije, kao i o značajnim nalazima revizije, uključujući značajne propuste u sistemu interne kontrole koje utvrdimo u toku revizije i
- takođe dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite. Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorskom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u veoma rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopštiti u našem izvještaju jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopštavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog saopštavanja.

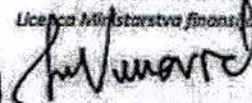
Podgorica, 2.03.2020. godine

MV Konsalt d.o.o. Podgorica
Ulica Slobode 26, Podgorica

Mia Vuković, izvršni direktor

Ilinka Vuković, ovlašćeni revizor
Licenca Ministarstva finansija Crne Gore 0042

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza

44136/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02386135 Šifra djelatnosti: 6190
Popunjava: Marina Raičević
Naziv: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE PODGORICA
Sjedište: BUL.SVETOG PETRA CETINJSKOG BROJ 9. , PODGORICA. CRNA GORA

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00(dio)	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002		49,730.00	51,614.00
012	I. GOODWILL	003			
01 bez 012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		4,815.00	5,871.00
	III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005		44,915.00	45,743.00
020, 022, 023, 026, 027(dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		44,915.00	45,743.00
024, 027(dio), 028(dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027 (dio), 028(dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009			
030, 031(dio), 032(dio), 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu	010			
031(dio), 032 (dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(deo), 033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
04	D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRITNA SREDSTVA	015		1,943,460.00	1,716,347.00
10 do 13,15	I. ZALIHE	016			

	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017		1,943,460.00	1,716,347.00
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	018		70,981.00	57,693.00
223	2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019			
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	020			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021		1,872,479.00	1,658,654.00
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022			
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023		1,993,190.00	1,767,961.00
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101		1,945,485.00	1,730,194.00
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		540,691.00	540,691.00
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104			
330, 331 i 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	105			
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107		1,404,794.00	1,189,503.00
35	VII. GUBITAK	108			
237	VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCUE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109			
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110		32,707.00	22,874.00
40(dio)	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111		32,707.00	22,874.00
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112			
414, 415	I. Dugoročni krediti	113			
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	114			

498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115			
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116		14,998.00	14,893.00
	I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117		14,998.00	14,893.00
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120		14,998.00	14,893.00
45, 46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121			
47, 48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122			
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123			
40(dio)	II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125		1,993,190.00	1,767,961.00

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U

Datum prijema 26.02.2020.
Datum obrade 26.02.2020.
Datum štampe 26.02.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Marina Raičević

M. Raičević

Odgovorno lice

Goran Vuković

Goran Vuković

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza
44136/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02386135 Šifra djelatnosti: 6190
Popunjava: Marina Raičević
Naziv: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE PODGORICA
Sjedište: BUL. SVETOG PETRA CETINJSKOG BROJ 9., PODGORICA, CRNA GORA

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		1,001,250.00	937,634.00
60, 61	1. Prihodi od prodaje	202			
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		1,001,250.00	937,634.00
	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		767,491.00	788,767.00
50	1. Nabavna vrijednost prodate robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209		13,735.00	24,524.00
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		639,666.00	608,897.00
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		27,768.00	27,655.00
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		86,322.00	127,691.00
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213		233,759.00	148,867.00
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214		567.00	1,491.00
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215		1,617.00	11,543.00
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216		-1,050.00	-10,052.00
67, 68, 691 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217		51,840.00	25,193.00
57, 58, 591 i 592	II. OSTALI RASHODI	218		69,258.00	34,370.00
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		-17,418.00	-9,177.00
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		215,291.00	129,638.00
690 - 590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			

	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		215,291.00	129,638.00
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229			
721	1. Tekući porez na dobit	230			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231			
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232		215,291.00	129,638.00
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 26.02.2020.
Datum obrade 26.02.2020.
Datum štampe 26.02.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Marina Raičević

M. Raičević

Odgovorno lice

Goran Vuković

Goran Vuković

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza
44136/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02386135 Šifra djelatnosti: 6190
Popunjava: Marina Raičević
Naziv: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE PODGORICA
Sjedište: BUL. SVETOG PETRA CETINJSKOG BROJ 9., PODGORICA, CRNA GORA

Pozicija	Red. br	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	1,048,906.00	686,934.00
1. Prodaja i primljeni avansi	302		
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1,048,906.00	686,934.00
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	820,451.00	796,851.00
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	179,168.00	176,410.00
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	639,666.00	608,897.00
3. Plaćene kamate	308	1,617.00	11,544.00
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	228,455.00	-109,917.00
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	315		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	14,630.00	4,472.00
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	14,630.00	4,472.00
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I -II)	322	-14,630.00	-4,472.00
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		45,396.00

1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	329		
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		45,396.00
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332		-45,396.00
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	213,825.00	-159,785.00
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	1,658,654.00	1,818,439.00
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	1,872,479.00	1,658,654.00

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 26.02.2020.

Datum obrade 26.02.2020.

Datum štampe 26.02.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Marina Raičević

M. Raičević

Odgovorno lice

Goran Vuković

Goran Vuković

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza
44136/2019

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02386135 Šifra djelatnosti: 6190
Popunjava: Marina Raičević
Naziv: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE PODGORICA
Sjedište: BUL.SVETOG PETRA CETINJSKOG BROJ 9. , PODGORICA, CRNA GORA

Pozicija	Opis	Red broj	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red broj	Ostali kapital	Red broj	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red broj	Emisijna premija (rn 320)	Red broj	Rezerve (rn 321, 322)	Red broj	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Red broj	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red broj	Gubitak (grupa 35)	Red broj	Otkupljene sopstvene akcije udjeli (rn 237)	Red broj	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8+10)
1			2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01. godine	401	540,691.00	410		419		428		437		446		455	1,124,157.00	464		473		482	1,664,848.00
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456		465		474		483	
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. godine (r.br. 1+2)	403	540,691.00	412		421		430		439		448		457	1,124,157.00	466		475		484	1,664,848.00
4.	Neto promjene u godini	404		413		422		431		440		449		458	65,346.00	467		476		485	65,346.00
5.	Stanje na dan 31.12. godine (r.br. 3+4)	405	540,691.00	414		423		432		441		450		459	1,189,503.00	468		477		486	1,730,194.00
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460		469		478		487	
7.	Korigovano početno stanje na dan godine (r.br. 5+6)	407	540,691.00	416		425		434		443		452		461	1,189,503.00	470		479		488	1,730,194.00

8.	Neto promjene u godini	408		417		426		435		444		453		462	215,291.00	471		480		489	215,291.00
9.	Stanje na dan 31.12. godine (r.br. 7+8)	409	540,691.00	418		427		436		445		454		463	1,404,794.00	472		481		490	1,945,485.00

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 26.02.2020.

Datum obrade 26.02.2020.

Datum štampe 26.02.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Marina Raičević

M. Raičević

Odgovorno lice

Goran Vuković

Goran Vuković

STATISTIČKI ANEKS
u periodu od 01.01.2019. do 31.12.2019. godine

Broj iskaza
44136/2019

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02386135	Šifra djelatnosti: 6190
Popunjava: Marina Raičević	
Naziv: AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE PODGORICA	
Sjedište: BUL. SVETOG PETRA CETINJSKOG BROJ 9. , PODGORICA, CRNA GORA	

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		25.00	25.00
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003		1,001,250.00	937,634.00
62	Prihodi od aktiviranja u?inaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005			
650	Prihodi od zakupnina	006			
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodane robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		11,370.00	20,983.00
513	Troškovi goriva i energije	011		2,365.00	3,541.00
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		532,413.00	518,365.00
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		24,255.00	13,419.00
53	Troškovi proizvodnih usluga	014			
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		21,317.00	13,728.00
533	Troškovi zakupnina	016			
534 i 535	Troškovi sajмова i troškovi reklame i propagande	017		340.00	3,492.00
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		8,381.00	29,803.00
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		4,208.00	4,607.00
573	Gubici od prodaje materijala	021			
10	Zalihe materijala	022			

11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025			
	Analitički prikaz nematerijalne imovine pravnog lica				
652	Prihodi od naknade po osnovu patenata	026			
652	Prihodi po osnovu autorskih prava	027			
652	Prihodi od prodaje licenci	028			
010	Ulaganja u razvoj	029			
0100	Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	030			
0101	Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	031			
0102	Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	032			
0103	Ostali izdaci za razvoj	033			
0108	Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	034			
0109	Obezvređivanje vrijednosti ulaganja u razvoj	035			
011	Koncesije, patenti, licence i slična prava	036			
0110	Koncesije	037			
0111	Patenti	038			
0112	Licence	039			
0113	Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	040			
0114	Druga slična prava	041			
0118	Ispravka vrijednosti koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	042			
0119	Obezvređivanje koncesija, patenata, licenci i sličnih prava	043			
012	Goodwill	044			
0120	Goodwill nastao po osnovu stečajne (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	045			
0121	Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	046			
0129	Obezvređivanje goodwill-a	047			
014	Ostala nematerijalna ulaganja	048			
0140	Računarski programi	049			
0141	Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	050			
0142	Ulaganja u lizing	051			

0145	Ostala nematerijalna ulaganja	052			
0148	Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	053			
0149	Obezvređivanje ostalih nematerijalnih ulaganja	054			
015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	055			
0150	Ulaganja u razvoj u pripremi	056			
0151	Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	057			
0155	Druge nematerijalna ulaganja u pripremi	058			
0159	Obezvređenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	059			
016	Avansi za nematerijalna ulaganja	060			
0160	Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	061			
0161	Avansi za druga nematerijalna ulaganja	062			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 26.02.2020.

Datum obrade 26.02.2020.

Datum štampe 26.02.2020.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Marina Raičević

M. Raičević

Odgovorno lice

Goran Vuković

Goran Vuković

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
za 2019. godinu

Podgorica, februar 2020. godine

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Agencija za radio - difuziju je osnovana 2003. godine u skladu sa Zakonom o radio-difuziji (»Sl.list RCG«, br. 51/02, 62/02, 46/04, 56/04, 77/06, »Sl.list Crne Gore«, br. 50/08, 79/08, 53/09). U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima, Agencija za radio-difuziju je upisana u Centralni registar privrednih subjekata Crne Gore u Podgorici pod registarskim brojem 10-0000015/001 od 31.07.2003. godine.

Saglasno Zakonu o elektronskim medijima (»Sl.list Crne Gore«, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17), Agencija za radio - difuziju nastavlja da radi pod nazivom Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija). Agencija je preuzela zaposlene, sredstva, opremu, prava i obaveze Agencije za radio-difuziju.

Agencija je nezavisni regulatorni organ za oblast audiovizuelnih medijskih usluga (u daljem tekstu: AVM usluga) koji vrši ovlašćenja u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Osnivač Agencije je država Crna Gora.

Sjedište Agencije je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 9.

Šifra djelatnosti je 6190 - Ostale telekomunikacione djelatnosti.

PIB je 02386135.

Na dan 31.12.2019. godine u Agenciji je zaposleno 24 lica.

Direktor Agencije od 01.03.2019. godine je Goran Vuković.

Djelatnost Agencije obuhvata sljedeće nadležnosti:

- predlaže program razvoja sektora AVM usluga;
- u saradnji sa regulatornim organom za elektronske komunikacije priprema stručne osnove za izradu plana namjene radio-frekvencijskih opsega, u dijelu koji se odnosi na zemaljsku radio-difuziju;
- daje saglasnost na predlog plana raspodjele radio frekvencija, u dijelu koji se odnosi na zemaljsku radio-difuziju;
- daje mišljenje regulatornom organu za elektronske komunikacije o potrebi određivanja operatora sa značajnom tržišnom snagom, ako se na osnovu analize utvrdi da određeno relevantno tržište usluga elektronskih komunikacija, koje predstavljaju uslov za pružanje i/ili pristup AVM uslugama, nije dovoljno konkurentno;
- izdaje odobrenja za pružanje AVM usluga (odobrenja za emitovanje i odobrenja za pružanje AVM usluga na zahtjev);
- utvrđuje visinu nakanda za izdavanje i korišćenje odobrenja za pružanje AVM usluga;
- vodi registre pružalaca AVM usluga i elektronskih publikacija;
- odlučuje o prigovorima fizičkih i pravnih lica u vezi sa radom pružalaca AVM usluga;
- vrši nadzor nad primjenom Zakona o elektronskim medijima;
- donosi i sprovodi podzakonske akte za sprovođenje Zakona o elektronskim medijima;
- obavlja i druge poslove, u skladu sa Zakonom i Statutom Agencije.

Agencija saraduje sa regulatornim organom nadležnim za elektronske komunikacije i organom uprave nadležnim za zaštitu konkurencije, u dijelu koji se odnosi na analizu tržišta usluga elektronskih komunikacija koje predstavljaju uslov za pružanje i/ili pristup AVM uslugama.

Agencija, u cilju ostvarivanja opšteg interesa, vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza pružalaca AVM usluga vezanim za:

1. OSNOVNE INFORMACIJE (Nastavak)

- poštovanje privatnosti i dostojanstva građana;
- zaštite maloljetnika;
- realizaciju kvota za emitovanje programa nezavisnih proizvođača;
- realizaciju uslova za sponzorstvo i plasman proizvoda;
- saradnju i razmjenu programskih sadržaja javnih emitera koji su od interesa za građane.

Organi upravljanja i rukovođenja Agencijom su:

- Savjet Agencije,
- Direktor Agencije.

Saglasno članu 18. Zakona o elektronskim medijima, Skupština Crne Gore je imenovala Savjet Agencije (Odluka o imenovanju članova Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 74/10 od 17.12.2010. godine, Odluka o imenovanju članova Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 53/14 od 19.12.2014. godine, Odluka o imenovanju članova Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 2/16 od 14.01.2016. godine, Odluka o imenovanju članova Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 41/16 od 06.07.2016. godine, Odluka o imenovanju članova Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 79/17 od 29.11.2017. godine, Odluka o razrješenju jednog člana Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl.list CG“, br. 90/17 od 29.12.2017. godine, Odluka o imenovanju jednog člana Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl. list CG“, br. 16/18 od 16.03.2018. godine i Odluka o imenovanju dva člana Savjeta Agencije za elektronske medije „Sl. list CG“, br. 70/19 od 23.12.2019. godine). Savjet ima pet članova, koji se imenuju iz reda afirmisanih stručnjaka iz oblasti koje su relevantne za obavljanje aktivnosti Agencije, koji imaju visoku stručnu spremu, koji su crnogorski državljani i koji imaju prebivalište u Crnoj Gori.

Članovi Savjeta od 01.01. do 17.12.2019. godine su:

- Ranko Vujović, predsjednik;
- Saša Knežević, član;
- Edin Koljenović, član;
- Rajko Todorović, član i
- Budimir Damjanović, član.

Članovi Savjeta od 17.12.2019. godine su:

- Ranko Vujović, predsjednik;
- Saša Knežević, član;
- Edin Koljenović, član;
- Rajko Todorović, član i
- Boris Raonić, član.

Poslovi iz nadležnosti Savjeta Agencije (u daljem tekstu: Savjet) su:

- donosi Statut Agencije;
- utvrđuje predlog programa razvoja sektora AVM usluga;
- daje mišljenje na stručne osnove za izradu plana namjene radio-frekvencijskih opsega, u dijelu koji se odnosi na zemaljsku radio-difuziju, koje priprema regulatorni organ za elektronske komunikacije;
- daje saglasnost na predlog plana raspodjele radio frekvencija, u dijelu koji se odnosi na zemaljsku radio-difuziju;
- raspisuje javni konkurs za dodjelu prava na pružanje AVM usluga;
- donosi odluku o dodjeli prava na pružanje AVM usluga;
- daje saglasnost za privremeno ili trajno ustupanje, iznajmljivanje ili na drugi način prenošenje odobrenja za pružanje AVM usluga;

1. OSNOVNE INFORMACIJE (Nastavak)

- donosi akt o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada za registraciju i naknada po osnovu izdatog odobrenja za pružanje AVM usluga;
- donosi akte o programskim standardima za pružanje AVM usluga;
- donosi akte o sprovođenju uslova vezanih za minimalne programske kvote za evropska audiovizuelna djela i djela nezavisnih proizvođača, u skladu sa evropskim standardima;
- donosi akte kojim se utvrđuju uslovi i kvote za pružanje komercijalnih audiovizuelnih komunikacija, u skladu sa evropskim standardima;
- donosi akt kojim se uređuje način preduzimanja mjera prema pružaocima AVM usluga i način odlučivanja po prigovorima u vezi sa njihovim radom;
- odlučuje po žalbama na provostepene odluke Agencije;
- preduzima mjere radi privremenog ograničenja slobode prijema i reemitovanja AVM usluga iz drugih država u skladu sa članom 6 zakona;
- podnosi izvještaje Evropskoj komisiji u skladu sa zakonom i propisima donijetim na osnovu njega;
- bira predsjednika iz reda članova Savjeta;
- imenuje i razrješava direktora Agencije;
- donosi opšti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
- usvaja planove rada, izvještaje o radu i periodične i godišnje obračune Agencije;
- usvaja finansijski plan za narednu i finansijski izvještaj Agencije za prethodnu godinu;
- angažuje nezavisnog ovlašćenog revizora godišnjih obračuna Agencije;
- obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Agencije.

Direktor Agencije ima pravo da učestvuje na sjednici Savjeta, bez prava odlučivanja. Imenuje ga Savjet na osnovu javnog konkursa. Za direktora Agencije može biti imenovano lice koje, pored opštih uslova propisanih zakonom, mora da bude crnogorski državljanin i da ima prebivalište u Crnoj Gori, kao i da ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva.

Direktor Agencije:

- 1) zastupa i predstavlja Agenciju;
- 2) organizuje i vodi poslovanje Agencije;
- 3) odgovoran je za svoj rad Savjetu;
- 4) odgovoran je za poslovanje i zakonitost rada Agencije;
- 5) predlaže opšti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije;
- 6) predlaže planove rada Agencije;
- 7) podnosi Savjetu izvještaj o radu Agencije i finansijski izvještaj Agencije;
- 8) predlaže opšti akt o minimumu procesa rada za vrijeme štrajka zaposlenih;
- 9) donosi akt o izdavanju i oduzimanju odobrenja za pružanje AVM usluga, u skladu sa ovim zakonom;
- 10) vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima i Statutom Agencije.

Agencija stiče sredstva iz:

- jednokratnih naknada za registraciju pružalaca AVM usluga;
- godišnjih naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, za pružanje AVM usluge na zahtjev);
- drugih izvora u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Za obavljanje platnog prometa u zemlji Agencija ima sljedeće transakcione račune:

- Prva banka CG a.d. Podgorica 535-5335-79 i
- Crnogorska komercijalna banka a.d. Podgorica 510-104-19.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (Nastavak)

Za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom Agencija ima devizni račun otvoren kod Crnogorske komercijalne banke a.d. Podgorica 02386135 za valutu EUR, IBAN: ME25510000000000010419.

Plan javnih nabavki za 2019. godinu br. 02-79 od 18.01.2019. godine i Izmjene i dopune Plana javnih nabavki za 2019. godinu br. 02-1036 od 20.09.2019. godine predviđaju ukupnu vrijednost javnih nabavki u iznosu od 175.000 EUR, od čega 59.500 EUR – robe, 5.000 EUR – radovi i 110.500 EUR – usluge.

Uvidom u izvještaj o svim realizovanim javnim nabavkama za 2019. godinu (obrazac A br. 02-200/1 od 25.02.2020. godine, obrazac B br. 02-200/2 od 25.02.2020. godine i obrazac C br. 02-200/3 od 25.02.2020. godine) koji su podnešeni Ministarstvu finansija, Direktoratu za politiku javnih nabavki, realizovane ukupne javne nabavke su:

- Obrazac A, Izvještaj o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, ugovorena vrijednost sa porezom iznosi nula EUR a procijenjena nula EUR;
- Obrazac B, Izvještaj o sprovedenim nabavkama male vrijednosti, ugovorena vrijednost nabavka iznosi 88.694 EUR i
- Obrazac C, Izvještaj o sprovedenim hitnim nabavkama, ugovorena vrijednost sa porezom iznosi 2.091 EUR, a procijenjena vrijednost nabavke iznosi 3.000 EUR.

Agencija je usvojila Pravilnik za postupanje Agencije za elektronske medije prilikom sprovođenja postupka nabavke roba, usluga i radova male vrijednosti (akt br. 02-1055 od 20.07.2017. godine).

Agencija je usvojila Pravilnik za postupanje Agencije za elektronske medije za prilikom sprovođenja postupka hitne nabavke (akt br. 02-1055/1 od 20.07.2017. godine).

Sastavljanje i prezentacija finansijskih iskaza

Agencija ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“, br. 52/16), koji propisuje primjenu svih Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Agencije je EUR.

Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Agencije korišćenje procjena i pretpostavki koje imaju uticaja na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava i ostala rezervisanja.

Koncept nastavka poslovanja

Priloženi finansijski iskazi za 2019. godinu su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, što podrazumijeva da će Agencija nastaviti svoje poslovanje u neograničenom periodu u budućnosti.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA I RAZLOZI ZA REVIZIJU

Reklasifikacija i uporedni podaci

Institut sertifikovanih računovoda Crne Gore je na osnovu Uredbe o povjeravanju poslova organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije, početkom 2011. godine, objavio Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG“, br. 05/11) i Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG“, br. 05/11). Agencija je prilikom sastavljanja finansijskih iskaza za 2019. godinu koristila bilansne šeme i kontni okvir propisane ovim pravilnicima i u cilju zadovoljenja profesionalne regulative i uporedivosti tekućeg i prethodnog perioda izvršila reklasifikaciju podataka za 2019. godinu.

Razlozi za obavljanje revizije

Razlog za obavljanje revizije je obaveza po članu 43. Zakona o elektronskim medijima. Revizija se vrši shodno Ugovoru o reviziji, koji zaključuju Savjet Agencije i odabrani nezavisni revizor.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

a) Pravila procjenjivanja

Osnovno načelo procjenjivanja bilansnih pozicija jeste primjena nabavnih cijena i cijena koštanja.

Računovodstvene politike se dosljedno primjenjuju iz perioda u period.

b) Realizacija

U skladu sa propisima, realizacija se priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda od prodaje i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije i kada se ekonomske koristi mogu pouzdano izmjeriti.

Prihodi od godišnjih naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, naknade za pružanje AVM usluge na zahtjev) priznaju se prema iznosima fakturisanih naknada u skladu sa zakonom, umanjeni za iznos nenaplativih potraživanja.

Ispravka vrijednosti za sumnjiva i sporna potraživanja iskazuje se kao posebna pozicija u okviru ostalih rashoda.

c) Poslovni rashodi

Troškovi poslovanja uključuju sve troškove direktno vezane za izvršenje osnovne djelatnosti Agencije.

d) Tekuće i investiciono održavanje

Troškovi tekućeg održavanja osnovnih sredstava se pokrivaju iz prihoda tekućeg obračunskog perioda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

e) Finansijski prihodi i rashodi

Prihodi od kamata nastali po osnovu potraživanja iz poslovnih odnosa iskazuju se u okviru finansijskih prihoda. U skladu sa zakonskim propisima pod kamatom se takođe podrazumijeva i bilo koji oblik revalorizacije potraživanja ako je tako ugovoreno, odnosno propisano.

Kamate nastale po osnovu obaveza obračunate do datuma bilansa stanja (nezavisno od toga da li se plaćaju ili pripisuju iznosu obaveza), iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru finansijskih rashoda.

Takođe se u okviru finansijskih rashoda iskazuju i realizovane negativne kursne razlike.

f) Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Sva potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, preračunata su u protivvrijednost €, po kursu valuta važećem na dan bilansa stanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike, nastale preračunom potraživanja i obaveza u stranim sredstvima plaćanja u njihovu protivvrijednost u €, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio finansijskih prihoda, odnosno finansijskih rashoda.

g) Osnovna sredstva

Osnovna sredstva se vode po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju. Ukoliko postoji znatno odstupanje neotpisane vrijednosti osnovnih sredstava od tržišne vrijednosti, svođenje na fer vrijednost vrši se procjenjivanjem u skladu sa načelima procjenjivanja i Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Nabavke osnovnih sredstava evidentiraju se po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost nabavljenih sredstava, uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Alat i inventar raspoređuju se u osnovna sredstva, ako im je rok upotrebe duži od jedne godine, odnosno ako se kalkulatивно otpisuju.

Pozitivna razlika nastala prilikom prodaje osnovnih sredstava knjiži se u korist ostalih prihoda. Neotpisana vrijednost otuđenih i rashodovanih osnovnih sredstava se naknađuje na teret ostalih rashoda.

h) Amortizacija

Amortizacija za 2019. godinu obračunava se za računovodstvene svrhe i to za svako osnovno sredstvo pojedinačno, po stopama koje su određene tako da se nabavna ili revalorizovana vrijednost osnovnih sredstava amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku procijenjenog vijeka upotrebe osnovnog sredstva.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom u toku korisnog vijeka trajanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

h) Amortizacija (Nastavak)

Amortizacija se obračunava počevši od narednog mjeseca za novonabavljena osnovna sredstva, odnosno obračunom na vrijednost osnovnih sredstava, utvrđenu krajem prethodne godine, za ostala osnovna sredstva.

Procijenjeni preostali vijek upotrebe osnovnih sredstava je:

Grupa osnovnih sredstava	Procijenjeni preostali korisni vijek	Stopa amortizacije
	(godina)	(%)
Nematerijalna imovina-softver	10	10
Kompjuterska oprema	5	20
Vozila	3 - 10	10 - 33,33
Ostala oprema	2 - 10	10 - 50

Za sredstva koja nijesu posebno naznačena, primjenjuje se amortizacija sredstava ili grupe sredstava u koje bi se to sredstvo po svojim tehničkim karakteristikam moglo svrstati.

i) Zalihe

Sitan inventar i alat se iskazuju po nabavnim cijenama, a otpisuju se na teret troškova u cjelini prilikom stavljanja u upotrebu.

j) Potraživanja po osnovu pruženih usluga

Potraživanja po osnovu pruženih usluga obuhvataju sva potraživanja po osnovu godišnjih naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu pruženih usluga, za ona potraživanja koja su pod sudskim sporom i za ona potraživanja koja nijesu naplaćena u roku od 180 dana od dana dospeljeća (čl. 18 Pravilnika o obavljanju finansijskih i računovodstvenih poslova).

k) Porezi i doprinosi

Porezi, doprinosi i druge zakonske obaveze, koje ne zavise od rezultata poslovanja, izdvajaju se uglavnom po propisima Opštine i Države Crne Gore. Izdvajanja se vrše pretežno za sledeće namjene: penzijsko-invalidsko i zdravstveno osiguranje i sl.

Osnovicu čine uglavnom bruto zarade. Ovi porezi i doprinosi prikazani su u okviru rashoda.

Prema stručnom mišljenju Ministarstva finansija Vlade RCG broj 04-4283/1 od 27.09.2004. godine Agencija nije obveznik poreza na dobit, s obzirom da je cilj njenog osnivanja obavljanje javnih funkcija (a ne sticanje dobiti na tržištu).

Agencija za elektronske medije nije obveznik obračunavanja PDV-a, u skladu sa odredbama člana 13 stav 6 Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Sl. list CG“, br. 65/01, 12/02, 38/02, 21/03, 76/05, 04/06 i „Sl. list CG“, br. 16/07, 73/19, 29/13, 9/15, 53/16, 1/17 i 50/17).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

l) Novčana sredstva

Novčana sredstva se iskazuju u visini nominalne vrijednosti.

m) Beneficije za zaposlene

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Agencija je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ova obaveza uključuje doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Agencija je takođe obavezna da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih u ime zaposlenih uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose (Napomena 6.)

Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

Agencija je izvršila rezervisanje troškova po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i jubilarnih nagrada u skladu sa MRS 19 – Primanja zaposlenih.

n) Pravična fer vrijednost

Poslovna politika Agencije je da objelodani sve informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Rukovodstvo Agencije vrši procjenu rizika i u slučajevima kada ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti.

4. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

<i>(Iznosi u EUR)</i>		
Struktura prihoda od prodaje:	2019.	2018.
Prihodi od naknada za emitovanje	318.520	290.180
Prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	681.330	646.423
Prihod od naknada za registraciju	1.400	1.031
<i>Ukupno za godinu završenu 31.12.</i>	<i>1.001.250</i>	<i>937.634</i>

Prihodi od naknada za emitovanje koji u 2019. godini iznose 318.520 EUR se odnose na naknade obračunate na osnovu člana 42 Zakona o elektronskim medijima, člana 10. Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga („Sl.list CG“, br. 25/11, 26/12, 38/14, 18/15, 11/16, 61/18, 83/18 i 43/19) i izdatih odobrenja za emitovanje.

Prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev koji u 2019. godini iznose 681.330 EUR se odnose na naknade obračunate na osnovu člana 42 Zakona o elektronskim medijima, člana 14. Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga i izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev.

4. OSTALI POSLOVNI PRIHODI (nastavak)

Prihodi od naknada za emitovanje, prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev i prihodi od naknada za registraciju pružaoca AVM usluga su počeli da se obračunavaju i naplaćuju u 2011. godini nakon usvajanja internih akata Agencije.

5. TROŠKOVI MATERIJALA

(Iznosi u EUR)

Struktura troškova materijala:	2019.	2018.
Trošak kancelarijskog materijala	6.923	7.886
Troškovi goriva	2.365	3.541
Troškovi sitnog inventara	3.019	10.968
Troškovi instalacionog materijala	-	978
Troškovi materijala za tekuće održavanje osn. sredstava	1.428	1.151
<i>Ukupno za godinu završenu 31.12.</i>	<i>13.735</i>	<i>24.524</i>

6. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

(Iznosi u EUR)

Struktura trošk. zarada, naknada zarada i ost. lič. rashoda:	2019.	2018.
Troškovi neto zarada	298.505	288.437
Troškovi poreza na zarade	45.608	44.195
Troškovi doprinosa na zarade	150.804	150.130
Troškovi neto naknada Savjetu	54.134	52.257
Troškovi poreza na naknade Savjetu	8.098	7.778
Troškovi doprinosa na naknade Savjetu	21.010	20.652
Troškovi ugovorenih usluga	10.143	5.865
Troškovi poreza na ugovorene usluge	488	639
Troškovi ostalih naknade i pomoći zaposlenima	5.120	4.245
Troškovi poreza na ostale naknade i pomoći zaposlenima	520	1.525
Troškovi zimnice	12.960	12.000
Troškovi poreza na zimnicu	1.763	1.612
Troškovi doprinosa na zimnicu	6.258	6.143
Dnevnice i putni troškovi na službenom putu	24.255	13.419
<i>Ukupno za godinu završenu 31.12.</i>	<i>639.666</i>	<i>608.897</i>

Zarade zaposlenih u Agenciji za elektronske medije obračunavaju se i isplaćuju u skladu sa Kolektivnim ugovorom Agencije za elektronske medije (akt br. 02-675 od 11.05.2016. godine, 02-1088 od 02.08.2017. godine, 02-1278 od 27.09.2017. godine i 02-447 od 19.03.2018. godine) i Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18, 42/18 i 34/19).

Članom 24 stav 2 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru propisano je da se zarade zaposlenih i rukovodećih lica u Agenciji utvrđuju u okviru Grupe poslova B, C i D, a ne više od Podgrupe B 4 iz člana 22 stav 1 ovog Zakona.

Obračun i isplata mjesečne nadoknade za rad u Savjetu Agencije za elektronske medije vršena je u skladu sa članom 31 Zakona o elektronskim medijima (Odluka br. 01-1277 od 18.08.2016. godine).

6. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (nastavak)

Članom 31 Zakona o elektronskim medijima propisano je da član Savjeta Agencije za elektronske medije za rad u Savjetu ima pravo na mjesečnu naknadu u visini prosječne neto zarade zaposlenih u Agenciji u mjesecu koji prethodi isplati naknade i naknadu troškova nastalih u vršenju dužnosti, u skladu sa Statutom Agencije.

Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru uređuje i način utvrđivanja i ostvarivanja prava na naknade za članove Savjeta Agencije. Saglasno članu 35 ovog zakona, rješenja o naknadama za lica koja su izabrana, imenovana ili postavljena u skladu sa propisima, donosi organ odnosno radno tijelo koje ih je izabralo, imenovalo ili postavilo.

Takođe, članom 30 istog zakona propisano je da naknada za predsjednika organa upravljanja u pravnom licu u javnom sektoru ne može biti veća od jedne prosječne zarade zaposlenih u tom pravnom licu u prethodnoj godini, dok naknada za člana organa upravljanja ne može biti veća od 70% prosječne zarade zaposlenih u tom pravnom licu u prethodnoj godini.

Imajući u vidu navedeno, Savjet Agencije za elektronske medije je aktom br. 02-543 od 14.04.2016. godine uputio zahtjev Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore za donošenje rješenja o naknadama za članove Savjeta Agencije.

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore je mišljenjem broj 02-1220 od 29.07.2016. godine upućenim Savjetu Agencije konstatovao da postoji kolizija zakonskih normi Zakona o elektronskim medijima i Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru te da ne postoje pravne pretpostavke za donošenje pravno valjanih rješenja.

Polazeći od mišljenja da u slučaju kolizije zakonskih normi treba primjenjivati lex specialis za navedenu oblast, Savjet Agencije je odlučio da se na obračun i isplatu mjesečne nadoknade za rad u Savjetu Agencije za elektronske medije primjenjuju odredbe člana 31 Zakona o elektronskim medijima (Odluka br. 01-1277 od 18.08.2016. godine).

Troškovi ugovorenih usluga u iznosu od 10.143 EUR obuhvataju troškove prevodilačkih usluga, usluge aktuarske procjene dugoročnih primanja zaposlenih i rezervisanja za jubilarne nagrade i otpremnine, usluge pripreme i izrade analize petnaestogodišnjeg finansijskog poslovanja Agencije, usluga prikupljanja i analize podataka i uporednih rješenja za unapređenje zakonskog okvira kojim se definiše nadzorna funkcija Agencije i kaznena politika u audiovizuelnom sektoru, troškove usluga održavanja higijene u prostorijama Agencije, usluga popravki oštećenih stolova u sali za sastanke, usluga zamjene dotrajalih/oštećenih stakala, kao i ugradnje novih, postavljanje solbanki u hodniku i kancelarijama itd.

7. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja za 2019. godinu u ukupnom iznosu 27.768 EUR (2018. godine 27.655 EUR) sadrže amortizaciju obračunatu u skladu sa Napomenom 3(h) u iznosu od 16.071 EUR, kao i troškove rezervisanja u skladu sa MRS 19 u iznosu od 11.697 EUR.

8. OSTALI POSLOVNI RASHODI

(Iznosi u EUR)		
Struktura ostalih poslovnih rashoda:	2019.	2018.
Troškovi neproizvodnih usluga	13.583	33.282
Troškovi prireza i doprinosa	12.429	12.692
Ostali nematerijalni troškovi	9.909	18.177
Troškovi donacija i sponzorstava	8.912	18.888
Troškovi reprezentacije	3.954	4.330
Troškovi reklama i oglasa	363	5.453
Troškovi poštanskih, telefonskih, internet i tv usluga	6.858	6.688
Troškovi članarina međunarodnim organizacijama	5.659	5.308
Troškovi usluga održavanja	13.271	5.725
Troškovi platnog prometa	3.363	3.745
Troškovi osiguranja	844	862
Troškovi promocije medijske pismenosti	7.177	12.541
Ukupno za godinu završenu 31.12.	86.322	127.691

Troškovi neproizvodnih usluga koji u 2019. godini iznose 13.583 EUR odnose se na troškove revizije (950 EUR), troškove registracije i osiguranja auta (1.188 EUR), troškove stručnog usavršavanja zaposlenih (260 EUR), troškove kotizacija za seminare (340 EUR), usluge javnih izvršitelja (77 EUR), usluge monitoringa medija (4.356 EUR), troškove unapređenja informacionog sistema, web sajtova i društvenih mreža (2.936 EUR) i ostale neproizvodne usluge (3.476 EUR).

Ostali nematerijalni troškovi koji u 2019. godini iznose 9.909 EUR odnose se na troškove pretplate na štampu, časopise, novinske agencije (3.693 EUR), troškove stručne literature (2.328 EUR), troškove administrativnih taksi (100 EUR) i ostatak na troškove bifea (3.787 EUR).

9. FINANSIJSKI REZULTAT

(Iznosi u EUR)		
Struktura finansijskog rezultata:	2019.	2018.
Finansijski prihodi	567	1.491
Finansijski rashodi	(1.617)	(11.543)
Ukupno za godinu završenu 31.12.	(1.050)	(10.052)

Finansijski prihodi koji u 2019. godini iznose 567 EUR se odnose na prihode od pozitivnih kamata (18 EUR) i prihode od kamata po potraživanjima od emitera protiv kojih je Agencija pokrenula stečajne postupke, čiji su žiro-računi blokirani od strane Centralne banke Crne Gore, a saglasno završenim izvršnim postupcima koje je pokrenula Agencija (549 EUR).

Rashodi kamata koji u 2019. godini iznose 1.617 EUR se odnose na rashode od kamata po potraživanjima.

10. OSTALI PRIHODI

(Iznosi u EUR)

Struktura ostalih prihoda:	2019.	2018.
Ostali poslovni prihodi	7.000	6.419
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	26.362	14.506
Prihodi od neiskorišćenih rezerv.p.o osnovu jub.nagrada	-	408
Prihodi od refundacija	17.987	3.860
Prihodi od otpisanih obaveza	491	-
Ukupno za godinu završenu 31.12.	51.840	25.193

Ostali prihodi koji u 2019. godini iznose 51.840 EUR, odnose se na prihode od naplate spornih potraživanja (26.362 EUR), prihode od refundacija Centra za socijalni rad Crne Gore po osnovu porodijskog odsustva (17.987 EUR), prihode od otpisanih obaveza (491 EUR) i ostale poslovne prihode u iznosu od (7.000 EUR) koji obuhvataju prihode od naknada za razmatranje zahtjeva za izdavanje, promjenu i produženje odobrenja za emitovanje (7.000 EUR).

11. OSTALI RASHODI

(Iznosi u EUR)

Struktura ostalih rashoda:	2019.	2018.
Ostali poslovni rashodi - sindikat	10.000	8.550
Troškovi ispravke vrijednosti	57.053	19.433
Otpis potraživanja	-	6.036
Gubitak od rashodovanja osnovnih sredstava	443	351
Ostali nepomenuti rashodi	280	-
Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	1.482	-
Ukupno za godinu završenu 31.12.	69.258	34.370

Ostali rashodi koji u 2019. godini iznose (69.258 EUR) obuhvataju ostale poslovne rashode koji se odnose na uplatu Sindikalnoj organizaciji Agencije za elektronske medije u svrhu podrške aktivnostima za poboljšanje materijalnog položaja zaposlenih (Odluke broj: 02-673/1 od 17.05.2019. godine, 02-976/1 od 29.08.2019. godine i 02-1304/1 od 26.11.2019. godine) u iznosu od (10.000 EUR), troškove ispravke vrijednosti potraživanja odnosno na troškove indirektnog otpisa potraživanja od kupaca u skladu sa Napomenom 3(j) (57.053 EUR), gubitak od rashodovanja osnovnih sredstava (443 EUR), rashode iz prethodnih izvještajnih perioda (1.482 EUR) u skladu sa Odlukom br. 02-1542 od 31.12.2019. i ostale nepomenute rashode (280 EUR).

12. STALNA IMOVINA

Promjene na stalnoj imovini tokom 2019. godine:

Iznosi u EUR	Nematerijalna imovina	Oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje na početku 2019. god.	75.131	345.200	420.332
Nabavke u toku 2019. god.	-	14.630	14.630
Prodaja/rashodovanja	-	9.392	9.392
Stanje na dan 31.12.2019. god.	75.131	350.438	425.570

<i>Ispravka vrijednosti</i>			
Stanje na početku 2019. god.	69.260	299.458	368.718
Amortizacija za tekuću godinu	1.056	15.015	16.071
Prodaja/rashodovanja	-	8.949	8.949
Stanje na dan 31.12.2019. god.	70.316	305.523	375.839
Sadašnja vrijednost 31.12.2019.	4.815	44.915	49.730
Sadašnja vrijednost 31.12.2019.	5.871	45.743	51.614

Tokom 2019. godine Agencija je izvršila:

- nabavku opreme, kancelarijske opreme i namještaja u iznosu od 16.630 EUR i to: dva Lap Topa HP Intel I3 (po 495 EUR), Tablet Samsung 10.1" (483 EUR), Hard disk 6 TB Purple (338 EUR), dva Monitora Dell (po 362 EUR), štampač u boji Kyocera (604 EUR), Mrežni ormarić 19" (168 EUR), Osmokanalni DVR snimač (350 EUR), Računar (1.016 EUR), Laptop ekran (840 EUR), šest Klima uređaja Vivax (2.871 EUR), četiri Panel konvertora ECO Tesy (442 EUR), dvije komode i dva klizna plakara (1.996 EUR), dva radna stola i dvije kompozicije stola (1.528 EUR), kancelarijska stolica (165 EUR) i kartica Sonifex PC-FM Recording (2.115 EUR).
- rashod opreme u iznosu od 443 EUR (nabavne vrijednosti u iznosu od 9.392 EUR i odgovarajuće ispravke vrijednosti u iznosu od 8.949 EUR), a saglasno odlukama o otpisu br. 02-100/1 od 01.02.2019. godine, 02-100/3 od 06.06.2019. godine i 02-100/4 od 31.12.2019. godine.

Redovan godišnji popis stalne imovine sa stanjem na dan 31.12.2019. godine izvršen je na osnovu Odluke direktora Agencije broj 02-1255 od 14.11.2019. godine. Usaglašavanjem popisanog stanja sa knjigovodstvenim stanjem nijesu utvrđene razlike i dana 30.01.2020. godine donešena je Odluka broj 02-94/1 o usvajanju Izvještaja o redovnom godišnjem popisu sredstava, potraživanja i obaveza Agencije za elektronske medije, sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Agencija obavlja djelatnost u poslovnom prostoru koji je dobila na korišćenje od Vlade Crne Gore. Naime, odlukama Vlade Crne Gore, Uprave za imovinu br. 0201-8182 od 14.09.2018. godine i 0201-9399 od 19.10.2018. godine o ustupanju na korišćenje bez naknade poslovnih prostora, Agenciji je ustupljen na korišćenje bez naknade poslovni prostor u zgradi u Bulevaru Svetog Petra Cetinjskog broj 9 (prvi sprat) u Podgorici. Prostor se sastoji od dva kabineta sa predkabinetom, jedanaest kancelarija, male i velike sale, čajne kuhinje i zajedničkih prostorija.

13. POTRAŽIVANJA

(Iznosi u EUR)

Struktura potraživanja:	2019.	2018.
Potraživanja od kupaca	325.027	372.351
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	(259.522)	(322.070)
Ukupno:	65.506	50.281
Potraživanja od državnih organa	4.254	3.860
Ostala potraživanja	1.221	1.516
Potraživanja od akontacija	-	2.034
Ukupno:	5.475	7.412
Ukupno na dan 31.12.	70.981	57.693

13. POTRAŽIVANJA (nastavak)

Potraživanja od kupaca se odnose na potraživanja ostvarena po osnovu naknada u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.

(Iznosi u EUR)

Struktura potraživanja od kupaca na dan 31.12.	2019.
RADIO ANTENA M	2.824
RADIO CITY	511
RADIO CORONA	1.764
RADIO ELITA	7
RADIO GLAS PLAVA	683
RADIO JUPOK	565
RADIO KRŠ	521
RADIO LAKI	411
RADIO PLUS	94
RADIO SKADAR LAKE	1.600
SRPSKI RADIO	1.471
RADIO STAR FM	715
URBAN RADIO	669
RADIO Z	1.833
ROMSKI RADIO	255
RADIO NIKŠIĆ	4.157
RADIO PLJEVLJA	119
RADIO ULCINJ	4
TV AI	8.272
TV BOIN	11.109
TV CORONA	18.479
TV MNE SPORT 1	4.942
TV MNE SPORT 2	4.942
TV MNE SPORT 3	4.942
TV NOVA M	2.415
SRPSKA TV	1.647
TV SUN	23.473
TV TEUTA	1.872
TV VIJESTI	10.000
TV NOVI	5.281
TV HERCEG NOVI	2.941
TV NIKŠIĆ	8.826
TV PLJEVLJA	7.367
TV ROŽAJE	8.771
DIGITAL INTERIORS	521
Ostala potraživanja	181.024
Ukupno na dan 31.12.	325.027

13. POTRAŽIVANJA (nastavak)

Agencija je pred privrednim sudovima u Crnoj Gori i posredstvom javnih izvršitelja pokrenula određeni broj postupaka - predloga za izvršenje radi naplate zaostalih dugovanja po osnovu izdatih dozvola odnosno odobrenja za emitovanje. Takođe, na predlog Agencije otvoren je određeni broj stečajnih postupaka protiv emitera od kojih nije bilo moguće izvršiti naplatu iz razloga nedostatka sredstava na računima izvršnog dužnika.

Tokom 2019. godine Agencija je:

- izvršila indirektan otpis potraživanja u ukupnom iznosu 57.054 EUR;
- naplatila ranije otpisivanja potraživanja u ukupnom iznosu 26.362 EUR;
- nakon zaključivanja stečajnih postupaka nad privrednim subjektima „Radio Elmag“ d.o.o., „Radio Mojkovac“ d.o.o. i „Adnan“ d.o.o., izvršila umanjene ispravke vrijednosti potraživanja u ukupnom iznosu od 90.128 EUR;
- izvršila otpis potraživanja od privrednog društva „Yu-comerc“ d.o.o., nad kojim je izvršen postupak dobrovoljne likvidacije i koje je brisano iz CRPS-a, umanjnjem ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu od 3.112 EUR (Rješenje br. 02-1538 od 31.12.2019. godine).

Tokom 2019. godine nije bilo direktnog otpisa potraživanja od kupaca.

Potraživanja od državnih organa u ukupnom iznosu 4.254 EUR odnose se na potraživanja od Centra za socijalni rad Crne Gore, po osnovu refundacije isplaćenih naknada zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad (porodiljsko odsustvo).

14. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

(Iznosi u EUR)		
Struktura gotovinskih ekvivalenata i gotovine:	2019.	2018.
Žiro i tekući račun	1.861.297	1.638.520
Devizni račun	9.440	17.929
Ostala novčana sredstva-master bussines card	790	654
Blagajna	952	1.551
Ukupno na dan 31.12.	1.872.479	1.658.654

Agencija svoje finansijsko poslovanje obavlja posredstvom "Crnogorske komercijalne banke" a.d. Podgorica i "Prve banke" a.d. Podgorica.

15. KAPITAL

(Iznosi u EUR)		
Struktura kapitala:	2019.	2018.
Osnovni kapital	540.691	540.691
Dobitak ranijih godina	1.189.503	1.059.865
Dobitak tekuće godine	215.291	129.638
Ukupno na dan 31.12.	1.945.485	1.730.194

Osnovni kapital Agencije iskazan u knjigovodstvenoj evidenciji u iznosu od 540.691 EUR nije evidentiran u Statutu Agencije.

16. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja na dan 31.12.2019. godine iznose 32.707 EUR i ista se odnose na rezervisanja po MRS 19 - Naknade zaposlenima, koju je izvršio ovlašćeni aktuar dana 14.01.2020. godine sa stanjem na dan 31.12.2019. godine.

Rezervisanje koje se odnosi na period prije 2019. godine iznosi 22.874 EUR, a rezervisanje za 2019. godinu iznosi 11.697 EUR, od čega se dio odnosi na rezervisanje po osnovu jubilarnih nagrada 1.866 EUR, a dio na rezervisanje po osnovu otpremnina 9.831 EUR.

Tokom 2019. godine izvršeno je umanjenje rezervisanja po osnovu jubilarnih nagrada u ukupnom iznosu 1.864 EUR i to:

- izvršena je isplata Goranu Vukoviću u iznosu od 932 EUR (1.036 EUR bruto), za 20 godina radnog staža (Odluka br. 02-177 od 31.01.2019. godine) i
- izvršena je isplata Marini Raičević u iznosu od 932 EUR (1.030 EUR bruto), za 10 godina radnog staža (Odluka br. 02-1307 od 27.11.2019. godine).

17. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

(Iznosi u EUR)

Struktura obaveza iz poslovanja:	2019.	2018.
Obaveze za primljene avanse	13.260	12.928
Dobavljači u zemlji	1.738	1.968
<i>Ukupno na dan 31.12.</i>	<i>14.998</i>	<i>14.893</i>

18. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (nastavak)

U finansijskim iskazima Agencije za 2019. godinu prikazane su obaveze za primljene avanse u iznosu od 13.260 EUR. Od navedenog, (998 EUR) su primljeni avansi od kupaca i (12.262 EUR) su sredstva ranijeg Fonda za pomoć komercijalnim radio emiterima. Naime, Savjet Agencije je na sjednici održanoj 24.12.2019. godine donio odluku o ukidanju Fonda za pomoć komercijalnim radio emiterima i preusmjeravanju sredstava fonda namjenski na poslovanje Agencije za elektronske medije u dijelu koji se odnosi na promociju medijske pismenosti (Odluka br. 01-1437 od 24.12.2019. godine).

19. LIČNA PRIMANJA SAVJETA I DIREKTORA AGENCIJE

Ukupna kratkoročna bruto lična primanja ključnog osoblja Agencije, u koje spadaju članovi Savjeta i direktor, u 2019. godini iznosila su 113.485 EUR.

20. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31.12.2019. godine Agencija vodi određeni broj sudskih sporova u kojima se pojavljuje i kao tužilac i kao tuženi.

Sporovi gdje se Agencija pojavljuje kao tužilac se odnose na sporove vezano za naplatu potraživanja. Agencija očekuje naplatu samo dijela ovih potraživanja dok za veći dio potraživanja ne očekuje pozitivan ishod.

U toku 2019. godine Agencija je posredstvom javnih izvršitelja pokrenula jedan postupak prinudne naplate potraživanja - predlog za izvršenje radi naplate zaostalih dugovanja po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje.

20. SUDSKI SPOROVI (nastavak)

U toku 2019. godine, a na predlog drugih pravnih lica¹, otvoren je određeni broj stečajnih postupaka protiv emitera od kojih nije bilo moguće izvršiti naplatu iz razloga nedostatka sredstava na računima izvršnog dužnika, po osnovu kojih je Agencija prijavila potraživanja.

Na dan 31.12.2019. godine, Agencija vodi i određeni broj sudskih sporova u svojstvu tuženog (u slučajevima kada su emiteri ili drugi subjekti pokrenuli upravni spor protiv konačnog akta Savjeta Agencije za elektronske medije). Finansijski iskazi ne sadrže rezervisanja i korekcije po ovom osnovu jer po procjeni rukovodstva Agencija ne može imati štete po ovim sporovima.

21. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U skladu sa odredbama ranijeg Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 75/18, u daljem tekstu: Zakon), Agencija je u obavezi da organizuje sistem upravljanja i unutrašnjih kontrola radi definisanja postupaka upravljanja sredstvima subjekta, finansijske i druge kontrole i unutrašnje revizije radi uspješnog upravljanja i ostvarivanja poslovnih ciljeva Agencije, na transparentan, pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

U skladu sa članom 14 Zakona, urađen je registar rizika i odredi lice zaposleno u subjektu za koordinaciju aktivnosti na uspostavljanju procesa upravljanja rizicima. Saglasno članu 16 Zakona uspostavljen je sistem razmjene informacija u Agenciji i van nje radi obezbjeđenja odgovarajućih, ažurnih, tačnih i blagovremenih informacija za donošenje odluka.

Saglasno članu 18 navedenog zakona Agencija blagovremeno priprema i dostavlja godišnji izvještaj o sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola. Isti se, dostavlja Skupštini Crne Gore prilikom podnošenja izvještaja o finansijskom poslovanju za prethodnu godinu sa izvještajem o radu.

Sprovedene su sljedeće aktivnosti na uspostavljanju i vodenju sistema FMC:

- Usvojen je Plan uspostavljanja i razvoja finansijskog upravljanja i kontrola (FMC), kojim su obuhvaćene aktivnosti koje Agencija treba da sprovede i razvije kako bi se što kvalitetnije ostvarivali postavljeni zadaci i ciljevi (akt Agencije broj 02-122/1 od 21.01.2016. godine).
- Sačinjena izjava o misiji, viziji i ciljevima Agencije (akt Agencije broj 02-185/1 od 27.01.2016. godine);
- Sastavljena knjiga (mapa) procesa (Odluka o konsolidovanom odobravanju implementacije i upotrebe Procesu iz mape procesa Agencije za elektronske medije, akt Agencije broj 02-2436/2 od 30.12.2016. godine). Njom su popisani glavni poslovni procesi, identifikovati aktivnosti u njima i izrađeni revizorski tragovi;
- Usvojena Strategija upravljanja rizicima u Agenciji za elektronske medije (akt Agencije broj 02-2436/3 od 30.12.2016. godine).
- Sačinjen Registar rizika Agencije za elektronske medije (akt Agencije broj 02-2436/4 od 30.12.2016. godine). Njime su utvrđeni rizici na nivou strateških ciljeva Agencije, te operativnih ciljeva i ciljeva procesa pojedinih sektora, procijenjeni i rangirani rizici, te odlučeno o odgovoru na rizike, odnosno uspostavljanju kontrola (upravljanje rizicima).

Imajući u vidu da je članom 56 Zakona predviđeno da su „subjekti dužni da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona“,

¹ U toku 2019. godine pokrenuta su 3 stečajna postupka (protiv dva pravna lica postupke je pokrenulo Ministarstvo finansija - Poreska uprava Podgorica a protiv jednog pravnog lica postupak je pokrenulo JP „Radio-difuzni centar“ d.o.o.).

21. UNUTRAŠNJA REVIZIJA (nastavak)

Agencija će razmotriti mogućnost za uspostavljanje unutrašnje revizije u skladu sa članom 49 ovog zakona.

22. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Agencija je u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore“, br. 21/09 i 40/11) dostavila podatke o pokretnim i nepokretnim stvarima Upravi za imovinu (akt br. 02-167 od 17.02.2020. godine).

23. REALIZACIJA FINANSIJSKOG PLANA ZA 2019. GODINU

U tabelarnom prikazu dati su ukupni prihodi ostvareni u 2019. godini i njihovo poređenje sa planom:

januar-december 2019.g.			
Vrste prihoda:	Plan	Ostvareno	Index
Naknada za registraciju	-	1.400,06	-
Naknada za emitovanje	298.423,00	318.520,53	106,73
Naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	644.087,00	681.329,67	105,78
Finansijski prihodi	-	566,90	-
Ostali poslovni dobici	-	51.839,86	-
Ukupno	942.510,00	1.053.657,02	

Upoređujući elemente ostvarenja prihoda u odnosu na planirane u 2019. godini, može se konstatovati da je prihod od naknada za emitovanje ostvaren za 6,7% više od planiranog, dok je prihod od naknada za pruženje AVM usluga na zahtjev za 5,8% veći od planiranog.

U tabelarnom prikazu dati su ukupni rashodi ostvareni u 2019. godini i njihovo poređenje sa planom:

januar-december 2019.g.			
Vrste rashoda:	Plan	Ostvareno	Index
Bruto zarade zaposlenih	552.815,00	514.386,77	93,05
Bruto naknade članova Savjeta	89.409,00	84.456,42	94,46
Ostala primanja i naknade	20.000,00	18.080,24	90,40
Službena putovanja i članarine međ.organ.	21.500,00	23.646,67	109,98
Rashodi za materijal i usluge	50.000,00	35.816,87	71,63
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	13.000,00	8.470,33	65,16
Ostala poslovna terećenja	124.000,00	80.384,63	64,83
Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja	-	57.053,71	-
Subvencija kamate	15.000,00	-	-
Amortizacija	25.000,00	16.070,67	64,28
Rezerva	26.572,00	-	-
Ukupno	937.296,00	838.366,31	

Napomena sastavila:

Marina Raičević, glavni računovoda

M. Raičević

DIREKTOR

Goran Vuković

Goran Vuković

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 01 - 1914
Podgorica, 24.09.2018. godine

FINANSIJSKI PLAN
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
ZA 2019. GODINU

Podgorica, septembar 2018. godine

UVOD

Finansijski plan Agencije za elektronske medije za 2019. godinu predviđa da Agencija stiže sredstva iz:

1. jednokratnih naknada za registraciju pružalaca AVM usluga;
2. godišnjih naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev);
3. drugih izvora u skladu sa zakonom.

Ovaj dokument se zasniva na rješenjima sadržanim u Zakonu o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17). Zakon propisuje da visinu ovih naknada utvrđuje Savjet Agencije, na osnovu godišnjeg programa rada i finansijskog plana, koje predlaže direktor Agencije. Pri tome, zakon predviđa da se način utvrđivanja visine i plaćanja ovih naknada utvrđuje posebnim aktom koji, nakon javne rasprave, donosi Savjet Agencije. Savjet Agencije je usvojio Pravilnik o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga („Sl. list Crne Gore“, br. 25/11, 26/12, 38/14, 18/15 i 11/16).

Saglasno članu 32 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“, br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18 i 55/18), Savjet Agencije je dužan da utvrdi predlog finansijskog plana sa planom rada za narednu godinu i odredi predstavnike nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri. Predlog finansijskog plana i akt o određivanju predstavnika se dostavlja Ministarstvu finansija do 30. septembra tekuće godine.

S obzirom da finansijski plan, pored plana rada, predstavlja jedan od važnih mehanizama za obezbjeđivanje transparentnosti rada Agencije, u njegovoj izradi se pošlo od dosadašnjih i planiranih aktivnosti.

Plan predviđa da u prihodima Agencije za elektronske medije visina godišnjih naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev čini značajniji dio ukupnih prihoda (68,3%), dok bi godišnje naknade za emitovanje (31,7%) bile izvor njenih preostalih prihoda.

Finansijskim planom projektovane su sve relevantne ekonomske kategorije (kvantitativno i kvalitativno) i utvrđene mjere za njihovo ostvarenje. Svrha ovog dokumenta je da se rezimiraju potrebe Agencije u 2019. godini i da se, primjenom metodologije za izradu plana prihoda koji će se ostvarivati kroz zakonom utvrđene izvore finansiranja, izvrši uravnoteženje prihoda i rashoda. Takođe, njime se odražava kompleksnost pretpostavki čije će ispunjenje uticati na finansiranje i rad Agencije (ekonomsko-finansijske mogućnosti pružalaca AVM usluga da blagovremeno izmiruju obaveze po osnovu izdatih odobrenja).

PLAN PRIHODA

Finansijski plan Agencije za elektronske medije u 2019. godini bazira se prvenstveno na zakonom propisanim izvorima finansiranja Agencije za elektronske medije i to:

- jednokratnim naknadama za registraciju pružalaca AVM usluga;
- godišnjim naknadama po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga (naknade za emitovanje, naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev);
- drugim izvorima u skladu sa zakonom.

1) Naknade za registraciju pružalaca AVM usluga

Članom 44 Zakona o elektronskim medijima propisano je da pružalac AVM usluge plaća jednokratnu naknadu za registraciju, koja se utvrđuje na osnovu visine stvarnih troškova Agencije nastalih u postupku registracije.

Prema Pravilniku o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga, ova naknada se utvrđuje prema troškovima koji se odnose na izdavanje odobrenja za pružanje AVM usluga i upis u registar Agencije. Naknada za registraciju uplaćuje se bespovratno Agenciji prilikom preuzimanja odobrenja i iznosi:

- za izdavanje odobrenja: 10% godišnje naknade;
- za produženje odobrenja: 5% godišnje naknade.

S obzirom da se ne može sa tačnošću predvidjeti broj zahtjeva za izdavanje odobrenja, prihodi po osnovu naknade za registraciju novih pružalaca AVM usluga nijesu projektovani za 2019. godinu.

2) Godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za emitovanje (naknada za emitovanje)

Zakonom je propisano da se ove naknade utvrđuju na osnovu veličine zone pokrivanja prema broju stanovnika, atraktivnosti područja unutar zone pokrivanja, vrste elektronskog medija (radijskog ili televizijskog programa), platforme za emitovanje programa (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski distribicioni sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija).

Prilikom izrade Plana, pošlo se od:

- podataka o pravima i obavezama emitera prema izdatim odobrenjima za emitovanje;
- metodologije sadržane u Pravilniku o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga;
- vrijednosti Koeficijenta A koji predstavlja osnovicu za obračun godišnje naknade za emitovanje za 2019. godinu u iznosu od 1.800,00 €, što je na nivou koeficijenta iz 2018. godine.

Sredinom 2016. godine, Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima¹, koji se primjenjuje od 1. septembra 2017. godine. Novina koja se odnosi na javne emitere je da su javni emiteri oslobođeni obaveze plaćanja naknade po osnovu odobrenja za emitovanje samo u dijelu koji se odnosi na pružanje javnih usluga. Saglasno tome, javni emiteri su u obavezi da plaćaju dio naknade po osnovu odobrenja za emitovanje koji se odnosi na obavljanje komercijalnih djelatnosti.

Radi sagledavanja obima i strukture komercijalne djelatnosti i prihoda ostvarenih po tom osnovu u toku 2017. godine, Agencija je analizirala dostavljene ili javno dostupne dokumente većine javnih emitera i to:

- izvještaje o radu za 2017. godinu,
- izvještaje o finansijskom poslovanju za 2017. godinu,

¹ „Sl. list CG“, br. 55/16.

- izvještaje ovlaštenog revizora o finansijskom poslovanju javnih emitera za 2017. godinu.

Imajući u vidu navedeno, Savjet Agencije je na sjednici održanoj 07. septembra 2018. godine usvojio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga², kojim su propisani način i uslovi za obračun i plaćanje naknada za emitovanje od strane javnih emitera.

Kao osnova je uzeta postojeća metodologija obračuna naknada koja se primjenjuje na komercijalne emitere. Naime, naknade za emitovanje se utvrđuju u odnosu na veličinu zone pokrivanja, atraktivnost područja unutar zone pokrivanja, vrstu elektronskog medija i platformu za emitovanje programa (član 44 stav 2 Zakona o elektronskim medijima). Pri tome, ukoliko emiter zbog emitovanja posredstvom različitih platformi ima zonu servisa veću od zone servisa definisane dodijeljenim radio-difuznim frekvencijama, godišnja naknada se utvrđuje kao zbir (1) godišnje naknade za emitovanje putem sistema zemaljske radio-difuzije i (2) godišnje naknade za emitovanje posredstvom kablovskog ili MMDS sistema, javne fiksne ili mobilne mreže elektronskih komunikacija, satelitskog distribucionog sistema ili drugih mreža elektronskih komunikacija, za zonu servisa koja nije obuhvaćena zemaljskom radio-difuzijom. Sama godišnja naknada za emitovanje programa utvrđuje se primjenom formule u kojoj je glavni faktor koeficijent „*godišnja osnovica*“ koju, posebnom odlukom, utvrđuje Savjet Agencije prilikom usvajanja Finansijskog plana za određenu godinu. Takođe, uzeto je uobzir da je članom 11 stav 2 važećeg Pravilnika propisano da „*ukoliko emiter lokalnog ili regionalnog javnog emitera, zbog korišćenja radio-difuznih frekvencija i različitih platformi, ima zonu servisa veću od zone servisa definisane dodijeljenim radio-difuznim frekvencijama za jedinice lokalne samouprave čije su skupštine opštine njegovi osnivači, plaća godišnju naknadu u skladu sa ovim Pravilnikom*“.

Dakle, usvojenim izmjenama Pravilnika posebno je regulisan način obračuna naknade za zonu servisa definisanu osnivačkim aktom javnog emitera (za programe RTCG to je teritorija Crne Gore, a za lokalne javne emitera to su pojedine jedinice lokalne skupštine čije skupštine su osnivači lokalnih javnih emitera). Dopunom člana 10 Pravilnika (**novi član 10a**), definisana je formula za obračun godišnje naknada za emitovanje programa javnih emitera. Ona glasi:

$$I_1 = A \times (0,3 \times B + 0,2 \times C + 0,5 \times D) \times F \times N.$$

Koeficijenti A, B, C, D i F definisani su članom 10 Pravilnika odnosno:

- Koeficijent A je godišnja osnovica, koju, posebnom odlukom, utvrđuje Savet Agencije za elektronske medije prilikom usvajanja Finansijskog plana za određenu godinu.
- Koeficijent B je procenat pokrivenosti stanovništva Crne Gore sa date lokacije.
- Koeficijent C je faktor atraktivnosti područja, predstavlja indeks razvijenosti opština u Crnoj Gori.
- Koeficijent D zavisi od vrste elektronskog medija (analogni radio program, digitalna televizija).
- Koeficijent F zavisi od vrste platforme za emitovanje programa (zemaljska radio-difuzija, kablovski ili MMDS sistem, javna fiksna ili mobilna telekomunikaciona mreža, satelitski distribicioni sistem ili druge mreže elektronskih komunikacija).

Koeficijent N iz navedene formule je **procentualni udio prihoda ostvaren po osnovu pružanja komercijalnih audio i audiovizuelnih usluga u ukupnim prihodima javnog emitera ostvarenih u prethodnoj godini i primjenjuje se za radio-difuzne frekvencije u jedinici lokalne samouprave koja je osnivač javnog emitera**. Za sve ostale frekvencije odnosno opštine u kojima je program lokalnog javnog emitera dostupan van zone servisa definisane osnivačkim aktom, vrijednost koeficijenta N iznosi 1,0.

Na taj način obezbjeđuje se kontinuitet u ravnopravnom tretiranju javnih i komercijalnih emitera u opštinama van jedinice lokalne samouprave koja je osnivač lokalnog javnog emitera i dodaje mu se naknada za emitovanje za opštinu koja je njegov osnivač.

² „Sl. list CG“, br. 61/18.

Usvojeni model obračuna naknade za emitovanje programa javnih emitera obezbjeđuje uporedivost sa metodologijom obračuna naknada za komercijalne emitere. U poređenju sa naknadom koju plaćaju komercijalni emiteri, koji se u cjelini oslanjaju na komercijalnu djelatnost, javni emiteri će plaćati samo dio te naknade koji zavisi od procenta učešća komercijalne djelatnosti tj. prihoda u ukupnoj djelatnosti tj. prihodima. To je saglasno članu 79. stav 3 Zakona o elektronskim medijima kojim je propisano da su javni emiteri u obavezi da plaćaju dio naknade po osnovu odobrenja za emitovanje koji se odnosi na obavljanje komercijalnih djelatnosti.

Saglasno usvojenim zakonskim izmjenama, javni emiter je dužan da vodi odvojeno računovodstvo za pružanje javnih usluga od obavljanja komercijalnih audio ili audiovizuelnih usluga. Imajući u vidu da pojedini emiteri imaju odobrenja za emitovanje za više radijskih i/ili televizijskih programa (RTCG, RTV Budva, RTV Pljevlja, RTV Rožaje i RTV Nikšić), neophodno je da za svaku od ovih AVM usluga obezbijede podatke o ostvarenim prihodima prema tome da li se radi o javnim ili komercijalnim audio ili audiovizuelnim uslugama. Dakle, neophodno je da javni emiter vodi odvojeno računovodstvo za prihode od emitovanja svakog pojedinog radijskog ili televizijskog programa za koji mu je izdato odobrenje za emitovanje.

Imajući u vidu opšta pravila poslovanja pravnih lica, radi sagledavanja obima i strukture komercijalne djelatnosti i prihoda ostvarenih po tom osnovu, javni emiteri su dužni da do 5. aprila tekuće godine, za prethodnu kalendarsku godinu, Agenciji dostavljaju:

- finansijske iskaze dostavljene nadležnom poreskom organu (Poreskoj upravi);
- bruto bilans i
- analitičke kartice prihoda ostvarenih po osnovu obavljanja komercijalnih audio i audiovizuelnih usluga po svakom pojedinom odobrenju za emitovanje radijskog ili televizijskog programa.

Pored pomenute dopune Pravilnika, usvojen je i set izmjena/dopuna imajući u vidu sljedeće:

- Izmjenama i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore iz 2013., odnosno 2014. godine ("Sl. list Crne Gore", br. 27/13 i 12/14), Gusinje i Petnjica su dobile status opština. Donošenjem Pravilnika o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave iz 2016. godine, koji obuhvata i ove opštine, stvoreni su uslovi da se Pravilnikom definišu posebni uslovi za obračun naknada za emitovanje programa u ovim opštinama (veličina zone pokrivanja prema broju stanovnika i atraktivnosti područja), odnosno redefinišu parametri za opštine Berane i Plav.
- Koeficijent C u formuli za obračun godišnje naknade za emitovanje, definisane u Pravilniku, predstavlja indeks razvijenosti opština u Crnoj Gori. Ministarstvo ekonomije je donijelo novi Pravilnik o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave („Sl. list CG“, br. 82/16). S obzirom da su indeksi promijenjeni za skoro sve opštine, korigovane su vrijednosti za utvrđivanje faktora atraktivnosti područja za sve zone pokrivanja i sve platforme za distribuciju programa.
- Imajući u vidu da je prestala potreba za odredbama koje se odnose na način obračuna naknade za emitovanje putem analogne televizije, pored već predloženih izmjena, usvojen je set odredbi kojima se suvišne odredbe brišu, i vrši usagašavanje podataka o veličini zone pokrivanja u skladu sa digitalnim načinom distribucije programa.
- Pojedini javni emiteri imaju dodijeljena prava na korišćenje frekvencija za FM radio na lokacijama kojih nije bilo u Pravilniku. U cilju definisanja uslova za obračun naknada za emitovanje radijskih programa javnih emitera (u skladu sa izmjenama Zakona o elektronskim medijima iz 2016. godine), definisane su vrijednost parametara za zonu pokrivanja za ove lokacije (Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Kotor, Tivat i Bjelasica Virpazar, Lovćen, Bjelasica, Morača, Potoci-Mrke i Budanj).

S obzirom na očekivanu ograničenu dostupnost i pouzdanost podataka o visini prihoda od komercijalne djelatnosti javnih emitera za 2017. godinu, usvojena metodologija obračuna naknada za emitovanje javnih emitera primjenjivaće se od 2019. godine (na osnovu podataka za 2018. godine).

3) Godišnje naknade po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga na zahtjev (naknade za pružanje AVM usluga na zahtjev)

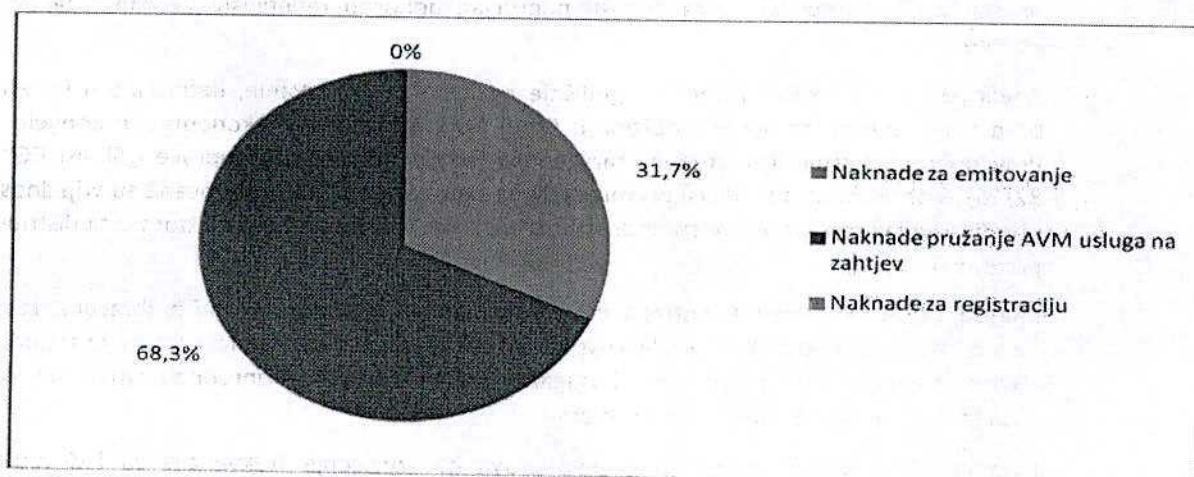
Zakonom je propisano da se ove naknade utvrđuju na osnovu:

- fiksnog iznosa koji se utvrđuje na osnovu veličine područja na kojem se pružaju usluge, za period do kraja kalendarske godine u kojoj je započeto obavljanje djelatnosti, s tim što iznos naknade ne može biti veći od iznosa godišnje naknade za emitovanje za isto područje i posredstvom iste platforme koja se koristi za pružanje usluge (sistemi zemaljske radio-difuzije, kablovski i MMDS sistemi, javne fiksne ili mobilne telekomunikacione mreže, satelitski distribucionni sistemi i druge mreže elektronskih komunikacija);
- godišnjeg prihoda pružaoca usluge ostvarenog po tom osnovu tokom prethodne kalendarske godine za tekuću godinu, s tim što iznos naknade ne može biti veći od 5% ovog prihoda.

Za potrebe obračuna ovih naknada pošlo se od sljedećih pretpostavki:

- podataka o pravima i obavezama prema izdatim odobrenjima za pružanje AVM usluge na zahtjev, posebno visini naknada za 2018. godinu;
- procenta od 2,9% godišnjeg prihoda pružaoca usluga ostvarenog po ovom osnovu tokom 2018. godine (od zakonom propisanih maksimalno 5%), što je na nivou iz 2018. godine.

PLANIRANI PRIHODI 2019	mjesečni	polugodišnji	ukupni
Naziv prihoda			
✧ naknada za registraciju	-	-	-
✧ naknada za emitovanje	24.869	149.212	298.423
✧ naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	53.674	322.043	644.087
ukupno	78.543	471.255	942.510

U strukturi planiranih prihoda za 2019. godinu, najznačajniju stavku predstavljaju prihodi od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev (68,3%), zatim slijede prihodi od naknada za emitovanje (31,7%).

PLAN RASHODA

Rashodi su usklađeni sa očekivanim obimom poslova i potrebom blagovremenog izvršavanja programskih aktivnosti Agencije i planirani su na osnovu detaljne procjene troškova koji su neophodni za njen rad, odnosno ostvarivanje zadataka utvrđenih u Programu rada za 2019. godinu.

Strukturu projektovanih rashoda za redovno poslovanje čine:

- **bruto zarade zaposlenih.** Iskazuju se u bruto iznosu i obuhvataju: redovnu zaradu za obavljeni rad u radno vrijeme za direktora i 25 zaposlena (23 sistematizovana radna mjesta i dva analitičara na određeno vrijeme). Nakon stupanja na snagu Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list CG“, br. 16/16, 83/16, 21/17, 42/17, 12/18, 39/18 i 42/18), urađen je novi Kolektivni ugovor Agencije za elektronske medije (akt br. 02-675 od 11.05.2016. godine, 02-1088 od 02.08.2017. godine i 02-447 od 19.03.2018. godine) čime je izvršeno usklađivanje zarada, naknada zarada i drugih primanja zaposlenih sa novim zakonskim rješenjima. Troškovi zarada za 2019. godinu su obračunati na nivou avgustovske zarade za 2018. godinu.

U ukupno planirana sredstva za bruto zarade uračunata je naknada na koju direktor ima pravo dvanaest mjeseci nakon isteka mandata, odnosno počev od 01. marta 2019. godine. Naime, članom 5 stav 2 Ugovora o radu, potpisanog između Savjeta Agencije za elektronske medije i Direktora (Ugovor br. 01-150/2 od 27.02.2015.g.), propisano je da ukoliko direktor po isteku mandata ne bude ponovo imenovan ili bude razriješen prije isteka mandata, raspoređuje se na drugo radno mjesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi. Takođe, stavom 4 istog člana propisano je da ukoliko direktor nije saglasan sa odlukom o raspoređivanju ili se ne može rasporediti na odgovarajućim poslovima u Agenciji za elektronske medije u roku od dvanaest mjeseci od dana isteka mandata odnosno razrješenja od dužnosti, ima pravo da prima naknadu u visini zarade koju je primio u posljednjem mjesecu vršenja dužnosti, uz odgovarajuće usklađivanje.

- **rashodi po osnovu naknada članova Savjeta.** Obračun i isplata mjesečne nadoknade za rad u Savjetu Agencije za elektronske medije vrši se u skladu sa članom 31 Zakona o elektronskim medijima (Odluka br. 01-1277 od 18.08.2016. godine).

Članom 31 Zakona o elektronskim medijima propisano je da član Savjeta Agencije za elektronske medije za rad u Savjetu ima pravo na mjesečnu naknadu u visini prosječne neto zarade zaposlenih u Agenciji u mjesecu koji prethodi isplati naknade i naknadu troškova nastalih u vršenju dužnosti, u skladu sa Statutom Agencije.

Troškovi po osnovu naknada članovima Savjeta za 2019. godinu projektovani su na nivou avgustovske naknade iz 2018. godine.

- **ostala primanja i naknade zaposlenih.** Iskazuju se u neto iznosu i sastoje se iz troškova zimnice i ostalih ličnih naknada utvrđenih zakonom odnosno Kolektivnim ugovorom Agencije za elektronske medije.
- **rashodi za službena putovanja i članarine.** Obuhvataju troškove službenih putovanja u zemlji (prevoz, smještaj i dnevnice), troškove službenih putovanja u inostranstvo (prevoz, smještaj i dnevnice) i troškove članarina međunarodnim organizacijama. S obzirom na planirane aktivnosti (učešće u radu EPRA³, MNRA⁴, AIB⁵, ERGA⁶), kao i potrebe daljeg praćenja i usklađivanja sa međunarodnim propisima i praksom, realno je očekivati da će tokom 2019. godine ove aktivnosti biti u istom ili nešto većem obimu. Zavisno od dinamike aktivnosti vezanih za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračka poglavlja 8, 10, 23 i 28, biće neophodno obezbijediti nastavak učešća predstavnika Agencije u aktivnostima koje budu

³ www.epra.org

⁴ Mediteranska mreža regulatornih organa, <http://www.rirm.org>

⁵ Asocijacija za međunarodnu radio-difuziju, www.aib.org.uk

⁶ European Regulators Group for Audiovisual Media Services <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/audiovisual-regulators>.

organizovane.

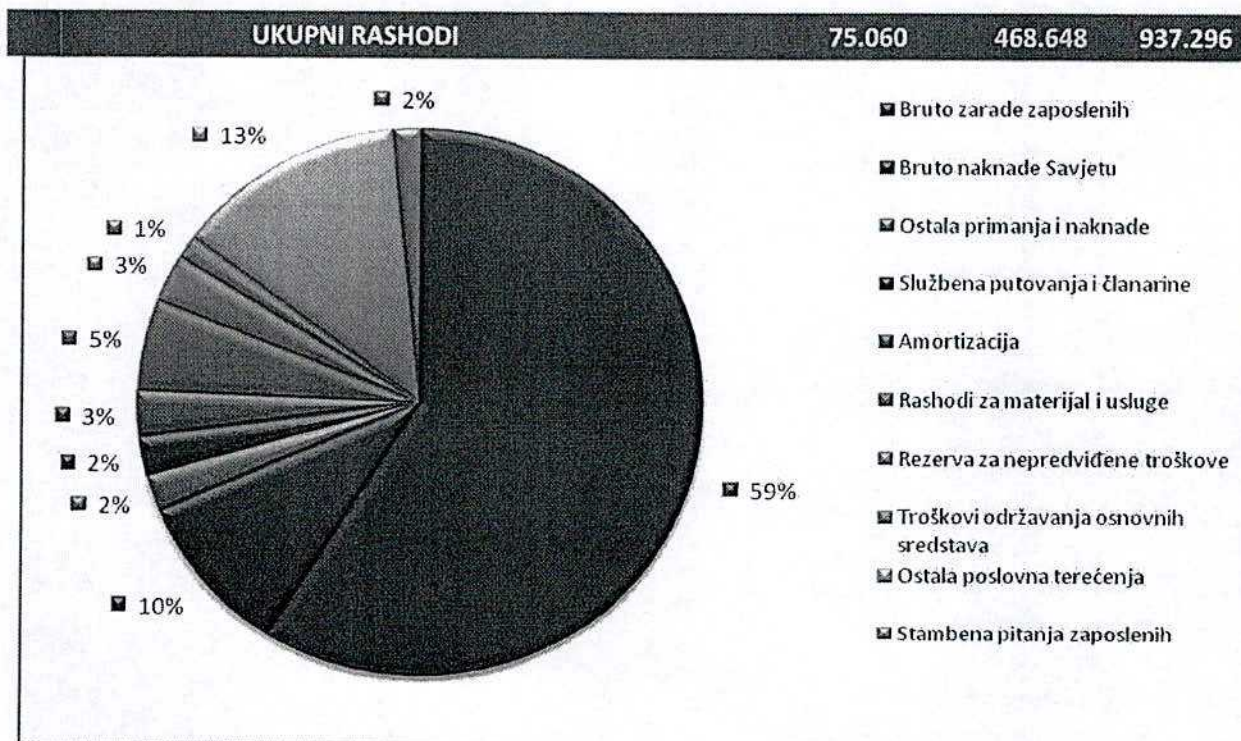
- **rashodi za materijal i usluge.** Obračunati su na osnovu prosječnih utrošaka određene vrste materijala u prethodnoj godini i očekivanih aktivnosti Agencije u 2019. godini. Osnovni elementi ove grupe troškova su: rashodi za kancelarijski materijal, sitan inventar, telefonske usluge, poštanske usluge, internet usluge, provizije platnom prometu, premije osiguranja zaposlenih, troškovi oglašavanja u medijima, naknade za ugovorene poslove i ostale neproizvodne usluge.
 - **troškovi održavanja osnovnih sredstava.** Obuhvataju troškove za osiguranje i registraciju vozila, gorivo i mazivo, servis i popravke vozila, usluge tekućeg održavanja osnovnih sredstava i materijala za tekuće održavanje. Baziraju se na prosječnim godišnjim izdacima za tekuće održavanje i planiranim ulaganjima.
 - **ostala poslovna terećenja.** Uključuju troškove administrativnih taksi, reprezentaciju, pretplate stručnih informativnih časopisa i novina, usluge press clippinga, nabavku stručne i ostale literature, stručna usavršavanja zaposlenih, troškove revizije godišnjih finansijskih iskaza, troškove prinudne naplate (javna izvršenja i stečajni postupci), ostale nematerijalne troškove, troškove nabavke računarske i kancelarijske opreme, nabavku usluga korišćenja softvera za praćenje strukture i gledanosti emitovanog programa, troškove unapređenja informacionog sistema, web sajtova i održavanja društvenih mreža, troškove promocije medijske pismenosti, troškove kotizacija za seminare, sponzorstva i donacije.
- Trošak revizije je obavezan prema Zakonu o elektronskim medijima i Statutu Agencije, a obračunat je za usluge redovne revizije finansijskih iskaza u skladu sa međunarodnim standardima.
- **sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih.** Odnose se na izdvajanje sredstava u iznosu od 15.000,00 €, po osnovu Ugovora sa CKB-om o kreditiranju zaposlenih radnika za rješavanje stambenih potreba subvencioniranjem dijela kamate, saglasno Pravilniku o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Agenciji za radio-difuziju.
 - **ostali rashodi i rezerva.** Koriste se u slučaju nepredviđenih okolnosti i imaju za cilj povećanje finansijske stabilnosti i smanjenje posljedica u periodima kada su prilivi i izdaci neujednačeni.

PLANIRANI RASHODI 2019		mjesečni	polugodišnji	ukupni
I Bruto zarade zaposlenih				
✧	neto zarade zaposlenih	26.417	158.502	317.003
✧	porez na zarade	4.729	28.372	56.745
✧	doprinos za obavezno PIO – zaposleni	6.084	36.503	73.006
✧	doprinos za obav. zdrav. osig. – zaposleni	3.448	20.686	41.372
✧	doprinos za osig. od nezap. – zaposleni	203	1.217	2.435
✧	doprinos za obavezno PIO – poslodavac	2.231	13.385	26.770
✧	doprinos za obav. zdrav. osig. – poslodavac	1.744	10.464	20.928
✧	doprinos za osig. od nezaposl. – poslodavac	203	1.217	2.435
✧	prireza na porez na zarade	688	4.131	8.261
✧	doprinos za Savez samostalnih sindikata	81	488	975
✧	doprinos Fondu rada	81	488	975
✧	doprinos za profesionalnu rehabilitaciju	159	955	1.910
	ukupno	46.068	276.408	552.815
II Bruto naknade Savjeta Agencije				
✧	neto naknade Savjetu Agencije	4.750	28.500	57.000
✧	porez na naknade	716	4.299	8.598

✧ doprinos za obavezno PIO – zaposleni	1.478	8.868	17.735
✧ doprinos za obav. zdrav. osig. – zaposleni	265	1.589	3.178
✧ doprinos za obav. zdrav. osig. – poslodavac	134	804	1.608
✧ prirez na porez na naknade	108	645	1.290
ukupno	7.451	44.705	84.409
III Ostala primanja i naknade			
✧ troškovi zimnice	1.083	6.500	13.000
✧ jubilarne nagrade	167	1.000	2.000
✧ ostale naknade / pomoći	417	2.500	5.000
ukupno	1.667	10.000	20.000
IV Službena putovanja i članarine			
✧ službena putovanja u zemlji	208	1.250	2.500
✧ službena putovanja u inostranstvo	1.084	6.500	13.000
✧ članarine za međunarodne organiz.	500	3.000	6.000
ukupno	1.792	10.750	21.500
V Rahodi za materijal i usluge			
✧ kancelarijski materijal	667	4.000	8.000
✧ sitan inventar	750	4.500	9.000
✧ troškovi za telefone	333	2.000	4.000
✧ poštanske usluge	167	1.000	2.000
✧ internet usluge	250	1.500	3.000
✧ premije osiguranja zaposlenih	84	500	1.000
✧ ostale neproizvodne usluge	333	2.000	4.000
✧ oglašavanje u medijima (oglasi za javne konkurse)	375	2.250	4.500
✧ ugovorene usluge	667	4.000	8.000
✧ ostali porezi i doprinosi	208	1.250	2.500
✧ provizije platnom prometu	333	2.000	4.000
ukupno	4.167	25.000	50.000
VI Troškovi održavanja osnovnih sredstava			
✧ osiguranje i registracija vozila	166	1.000	2.000
✧ servis, popravke vozila	292	1.750	3.500
✧ gorivo i mazivo	292	1.750	3.500
✧ tekuće održavanje osn. sredstava	333	2.000	4.000
ukupno	1.083	6.500	13.000
VII Ostala poslovna terećenja			
✧ sudski i administrativni troškovi	83	500	1.000
✧ reprezentacija	417	2.500	5.000
✧ pretplate na čas., štamp., nov. agen.	417	2.500	5.000
✧ usluge press clippinga	375	2.250	4.500
✧ stručna i ostala literatura	166	1.000	2.000
✧ stručna usavršavanja zaposlenih	417	2.500	5.000
✧ troškovi revizije završnog računa	125	750	1.500
✧ ostali nematerijalni troškovi	292	1.750	3.500
✧ troškovi prinudne naplate (javna izvršenja)	83	500	1.000
✧ troškovi prinudne naplate (stečajni postupci)	417	2.500	5.000

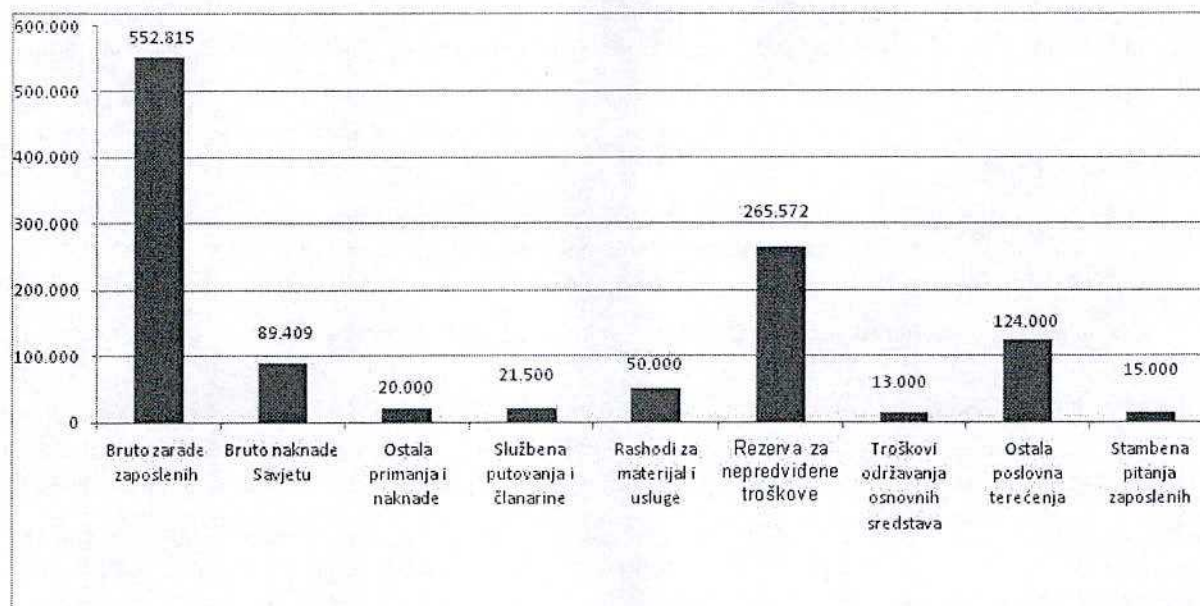
Finansijski plan za 2019. godinu

✧ nabavka kancelarijske i računarske opreme	833	5.000	10.000
✧ nabavka usluga korišćenja softvera za praćenje strukture i gledanosti emitovanog programa	2.500	15.000	30.000
✧ troškovi promocije medijske pismenosti	1.250	7.500	15.000
✧ troškovi unapređenja pristupačnosti i raspoloživosti programskih sadržaja osobama sa invaliditetom	208	1.250	2.500
✧ troškovi uvođenja digitalnog radija	208	1.250	2.500
✧ unapređenje informacionog sistema, web sajtova i održavanje društvenih mreža	833	5.000	10.000
✧ sponzorstva i donacije	833	5.000	10.000
✧ kotizacije za seminare	42	250	500
✧ ostali poslovni rashodi	833	5.000	10.000
ukupno	10.333	62.000	124.000
VIII Stambena pitanja zaposlenih			
✧ obaveza po ugovoru	1.250	7.500	15.000
ukupno	1.250	7.500	15.000
IX Rezerva			
✧ 3% ukupnog budžeta		13.286	26.572
ukupno		13.286	26.572
X Amortizacija			
✧ amortizacija osnovnih sredstava	1.250	12.500	25.000
ukupno	1.250	12.500	25.000

U strukturi planiranih rashoda u 2019. godini najznačajniju stavku predstavljaju bruto zarade zaposlenih (59%), zatim slijede ostala poslovna terećenja (13%), bruto naknade Savjetu (10%), rashodi za materijal i usluge (5%), rezerva za nepredviđene troškove (3%), amortizacija (3%), troškovi za ostala primanja

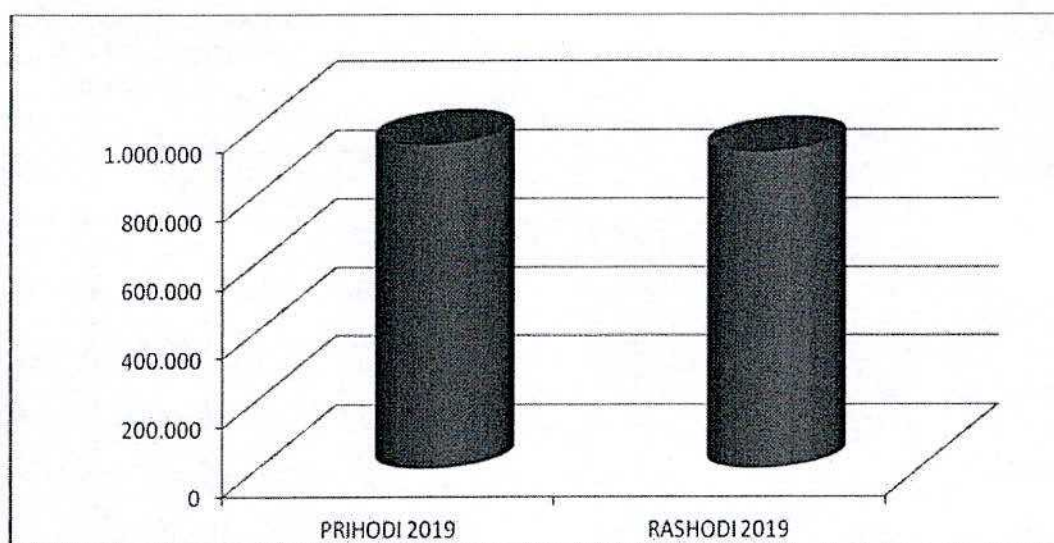
i naknade (2%), troškovi za službena putovanja i članarine (2%) stambena pitanja zaposlenih (2%), i troškovi održavanja osnovnih sredstava (1%).

REZIME

U postupku izrade finansijskog plana Agencije za 2019. godinu pošlo se od predviđanja da će uslovi finansiranja i dalje biti pod snažnim uticajem opštih ekonomskih prilika, kao i da se Agencija suočava sa problemom zbog kašnjenja u naplati prihoda od naknada za emitovanje. U takvim okolnostima sagledane su objektivne mogućnosti za ostvarenje realnog nivoa prihoda kojim se mogu alimentirati planirani rashodi.

U 2019. godini Agencija za elektronske medije planira ukupne prihode u iznosu **942.510 €**. Planirani rashodi iznose **937.296 €** i manji su od planiranih prihoda za **5.214 €**.

Planirani prihodi od naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje AVM usluga i ostalih prihoda omogućavaju da se u cjelini pokriju planirani rashodi što je i cilj finansijskog poslovanja Agencije. U tim projekcijama moguće je realizovati planske zadatke osnovne djelatnosti Agencije koje se odnose na ostvarivanje regulatorne funkcije u audiovizuelnom medijskom sektoru.

U toku 2018. godine, riješeno je pitanje trajnog smještaja Agencije. Prihvaćen je predlog Agencije i nakon dodjele na korišćenje (bez naknade) prostora u zgradi u Bul. Svetrog Petra Cetinjskog broj 9 (prvi sprat), Agencija će započeti adaptaciju cjelokupnog prostora (ranije korišćeni prostor, kao i dodatnih 122m²) u skladu sa svojim potrebama. Sredstva za ovu namjenu, će se obezbijediti iz akumuliranog viška prihoda nad rashodima.

U cilju ostvarenja finansijskog plana Agencije i obezbjeđenja stabilnog funkcionisanja sektora u cjelini, neophodno je:

1. stvoriti uslove za dosljednu primjenu Zakona o elektronskim medijima u dijelu koji se odnosi na stabilnost izvora finansiranja Agencije iz naknada za emitovanje i naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev;
2. sagledati mogućnost i raspisati javni konkurs za dodjelu prava na raspoložive frekvencijske resurse;
3. riješiti problem neizmirenih obaveza od strane emitera putem zakonom propisanih mjera. Neophodno je nastaviti sa primjenom sistema mjera i postupaka naplate fakturisanih prihoda od emitera koji ne izmiruju redovno svoje obaveze (od opomena do krajnje mogućnosti: ukidanja – suspenzije odobrenja za emitovanje);
4. pridržavati se jasno definisanih procedura za administrativno poslovanje i računovodstveno – finansijske poslove.

Da bi se obezbijedila realizacija finansijskog plana neophodno je:

1. praćenje finansijskih uslova poslovanja, sa aspekta održavanja likvidnosti;
2. mjesečno analizirati prihode i rashode, kao instrumente kontrole uspjeha;
3. vršiti stalnu internu kontrolu ekonomičnosti poslovanja.

DIREKTOR

Abaz Beli Džafić

Crna Gora
SAVJET AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 01 – 364/1
Podgorica, 21.04.2020. godine

Na osnovu člana 14 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 34 Statuta Agencije za elektronske medije, Savjet Agencije za elektronske medije, na sjednici održanoj 21. aprila 2020. godine, donio je

Odluku

1. Usvaja se Izvještaj o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu koji je, saglasno članu 40 stav (3) tačka 7) Zakona o elektronskim medijima i članu 50. Statuta Agencije, direktor Agencije za elektronske medije dostavio Savjetu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ove odluke objaviti na veb-sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
3. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Saglasno članu 40 stav (3) tačka 7) Zakona o elektronskim medijima i članu 50. Statuta Agencije za elektronske medije, direktor Agencije je dostavio Savjetu Agencije predlog Izvještaja o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu.

Na sjednici održanoj 21. aprila 2020. godine, Savjet Agencije za elektronske medije razmotrio je podneseni predlog i donio odluku o njegovom usvajanju.

Predsjednik
Savjeta Agencije za elektronske medije
Ranko Vujović

Dostavljeno:

- Direktor Agencije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 01 – 364
Podgorica, 21.04.2020. godine

IZVJEŠTAJ O RADU
AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
ZA 2019. GODINU

Podgorica, april 2020. godine

S A D R Ź A J:

UVOD	3
RAZVOJ I IMPLEMENTACIJA ZAKONSKOG I PODZAKONSKOG OKVIRA OD ZNAČAJA ZA AUDIOVIZUELNI MEDIJSKI SEKTOR	4
NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA	12
STANJE TRŽIŠTA USLUGA DISTRIBUCIJE RADIO I TELEVIZIJSKIH PROGRAMA DO KRAJNJIH KORISNIKA	42
REALIZACIJA PROGRAMA RAZVOJA MEDIJSKE PISMENOSTI	45
MEĐUNARODNA SARADNJA	57
JAVNOST RADA AGENCIJE	70
FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA AGENCIJE U 2019. GODINI	71
Prilog:	
Prilog 1 - Pregled izrečenih upozorenja (po prigovorima i po službenoj dužnosti)	74

UVOD

Izrada novog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, koji treba da zamijeni Zakon o elektronskim medijima, obilježila je rad Agencije za elektronske medije u prvoj polovini 2019. godine. Učešćem u radu radne grupe, predstavnici Agencije dali su maksimalan doprinos analizi postojećih i sagledavanju opravdanosti revidiranih ili novih zakonskih rješenja, uz uvažavanje daljeg jačanja uloge i pozicije Agencije u institucionalnom okviru koji se odnosi na (audiovizuelni) medijski sektor. Posebno značajan zadatak ovih aktivnosti je bilo formulisanje rješenja koja će obezbijediti transponovanje Revidirane Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama u crnogorski zakonski okvir. Jer, to će biti jedan od indikatora napretka u pregovorima oko poglavlja 10 - Informaciono društvo i mediji.

Na osnovu seta analiza prikupljenih i raspoloživih podataka, kod određenog broja emitera su uočene nepravilnosti i odstupanja od uslova iz izdatih odobrenja za emitovanje. Zbog toga su protiv njih pokrenuti postupci koji su rezultirali usaglašavanjem rada sa propisanim uslovima ili izricanjem upozorenja, kao upravno-nadzornih mjera. Postupajući po službenoj dužnosti ili po prigovorima na rad pružalaca AVM usluga, izrečeno je 119 upozorenja. Svi postupci su vođeni na transparentan i efikasan način, a sve prvostepene i drugostepene odluke po prigovorima su objavljene na veb-sajtu Agencije.

Aktivnosti usmjerene ka promociji i unapređenju medijske pismenosti nastavljene u 2019. godini potvrđuju da je Agencija spremna da pruži značajan doprinos ovom kompleksnom procesu koji zahtijeva multisektorsku koordinaciju i podršku.

Iako je reprogramiranje duga, u pojedinim slučajevima, dalo određene rezultate, Agencija je i u toku 2019. godine nastavila sa mjerama prinudne naplate potraživanja, ali i pokretanjem stečajnih postupaka.

Na međunarodnom planu, predstavnici Agencije su pratili rad Kontakt komiteta za sprovođenje Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama i Evropske grupe regulatora za audiovizuelne medijske usluge (ERGA), što je omogućilo praćenje trendova u primjeni ili reviziji standarda u sektoru AVM usluga. Nastavljeno je učešće u aktivnostima regionalnih mreža regulatornih tijela za medije (EPRA, MNRA), kao i aktivnostima vezanim za pripremu pregovora za poglavlje 10 - Informaciono društvo i mediji, poglavlja 8 - Konkurencija, 23 - Pravosuđe i osnovna prava i 28 - Zaštita potrošača.

Izveštaj o radu Agencije za elektronske medije za 2019. godinu je dokument koji sadrži informacije o ostvarivanju njenih obaveza direktno propisanih zakonom ili relevantnim podzakonskim aktima. Saglasno Zakonu o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ovaj Izveštaj se, uz Izveštaj o finansijskom poslovanju Agencije za 2019. godinu, dostavlja Skupštini Crne Gore na usvajanje.

RAZVOJ I IMPLEMENTACIJA ZAKONSKOG I PODZAKONSKOG OKVIRA OD ZNAČAJA ZA AVM SEKTOR

1. *Izrada novog Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama*

Početkom 2019. godine, Ministarstvo kulture je iniciralo izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima i formiralo radnu grupu u koju su uključeni i predstavnici Agencije za elektronske medije.

Imajući u vidu obim i kompleksnost neophodnih izmjena i dopuna u Agenciji za elektronske medije je intenzivno praćen rad radne grupe i pružana maksimalna podrška prilikom formulisanja novih ili revidiranja postojećih zakonskih rješenja.

Zbog obima potrebnih izmjena, donešena je odluka da se pristupi izradi novog zakona, tako da je priređen Nacrt zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama.

Ovaj zakon treba da bude **osnovni mehanizam za transponovanje Direktive** o audiovizuelnim medijskim uslugama (u daljem tekstu: Direktiva), revidirane krajem 2018. godine, kao ključnom dokumentu u oblasti audiovizuelne politike Evropske Unije. Transponovanje Direktive i postojanje kapaciteta za njeno sprovođenje su parametar za ocjenu ispunjavanja završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 10 - Informaciono društvo i mediji. Rok za usaglašavanje sa Direktivom je septembar 2020. godine.

Neke od ključnih karakteristika nacрта iz juna 2019. godine su:

- zakon i dalje predviđa **postojanje nezavisnog regulatornog organa za AVM usluge** (sadašnja Agencija za elektronske medije bi bila preimenovana u Agenciju za AVM usluge), sa jasno propisanim nadležnostima, načinom finansiranja, rada, upravljanja, kao i pravima i obavezama u cilju ostvarivanja svoje funkcije na odgovoran, transparentan i profesionalan način. S obzirom da je Direktivom značajno pojačana uloga i obaveze nezavisnog regulatornog tijela za ovu oblast (Agencija), efikasnost i dosljednost implementacije zakona i posebno standarda zasnovanih na Direktivi biće od posebnog značaja.
- regulisani su **osnivanje/prijavljivanje, evidentiranje, rad i obaveze subjekata nadzora** i to:
 - o emitera: javnih, komercijalnih i neprofitnih radijskih i TV programa. Oni podliježu obavezi dobijanja odobrenja za emitovanje, kao i do sada, a Agencija ih upisuje u registar emitera.
 - o pružaoca AVM usluga na zahtjev, koji ne podliježu obavezi dobijanja odobrenja, već se samo prijavljuju Agenciji, koja vrši njihovo evidentiranje i vodi odgovarajući registar. Jedna od ključnih razlika novog u odnosu na postojeći zakon je razdvajanje pružalaca AVM usluga na zahtjev od „kablovskih operatora“ (distributera radijskih i TV programa do krajnjih korisnika). Do sada su sve ove usluge pružane uz dobijanje jednog odobrenja, što se sada mijenja i uvodi sistem prijavljivanja.
 - o pružaoci usluga distribucije radijskih i TV programa do krajnjih korisnika, ne podliježu obavezi dobijanja odobrenja, već se samo prijavljuju Agenciji, koja vrši njihovo evidentiranje i vodi odgovarajući registar.
 - o pružaoci platformi za razmjenu video sadržaja, kao nova kategorija subjekata nadzora Agencije, ne podliježu obavezi dobijanja odobrenja, već se samo prijavljuju Agenciji i ona vrši njihovo evidentiranje.

Novinu u zakonu predstavlja i rješenje koje podrazumijeva da prava i obaveze elektronskih publikacija (portala) neće biti regulisani ovim zakonom već Zakonom medijima, gdje su prepoznati kao „internetske publikacije“.

- **zakonom bi trebalo da se prevaziđu neki od nedostataka** na koje se ukazuje već duže vrijeme. Naime, nacrtom zakona se predviđa:
 - unapređenje procedure imenovanja i razrješenja članova savjeta Agencije i javnih emitera kroz sljedeća rješenja:
 - promijenjena je struktura predlagača članova savjeta Agencije. Umjesto samo komercijalnih emitera, predviđeno je da predlagači mogu biti udružanje svih emitera. Takođe, pored PEN centra, i Akademija nauka i umjetnosti može za jednog člana da predloži kandidata.
 - kod lokalnih i regionalnih javnih emitera su propisane osnovne kategorije ovlašćenih predlagača članova Savjeta, kao i uslovi koje treba da ispune NVO koje se pojavljuju kao ovlašćeni predlagači.
 - predviđena je mogućnost sudskog preispitivanja odluka nadležnih skupština o imenovanju i razrješenju pojedinih članova savjeta.
 - eliminisana je mogućnost kolektivnog razrješenja savjeta.
 - dopunjene su odredbe koje se odnose na postupak sprovođenja javnog konkursa za izbor članova savjeta Agencije i javnih emitera.
 - Agencija nije nadležna za **nadzor nad primjenom profesionalnih standarda** u radu elektronskih medija (što je slučaj sa vežićim Zakonom, član 55 stav 6 i član 65 stav 4). Umjesto toga, ova pitanja bi trebalo da budu rješavana samoregulacijom, u skladu sa Zakonom o medijima.
 - Unaprijeđene su odredbe vezane za **učešće informativnog programa i sopstvene produkcije** u programima opštih radijskih i TV programa.
 - Revidirana su rješenja koja se odnose na **uslove za korišćenje isključivih prava prenosa događaja od posebnog značaja za javnost** u Crnoj Gori. Predviđeno je da ih može ostvariti samo emiter koji može obezbijediti mogućnost praćenja takvog događaja putem direktnog prenosa ili odloženog prenosa na televizijskom programu sa slobodnim pristupom za najmanje 75% stanovništva u Crnoj Gori (sada je to 60%). Pri tome, televizija sa slobodnim pristupom znači emitovanje programskih sadržaja, putem javnih, komercijalnih ili neprofitnih televizijskih programa, koji su dostupni javnosti bez obaveze plaćanja dodatne naknade, s tim da se dodatnom naknadom ne smatra naknada koja se plaća distributeru linearnih AVM usluga radi pristupa njegovom osnovnom paketu radijskih i/ili televizijskih programa koje distribuira.
 - Zadržano je rješenje da se **finansiranje javnih emitera uređuje ugovorom** između Vlade, odnosno jedinica lokalne samouprave i javnog emitera. Ono što je novina je propisivanje donje granice za utvrđivanje godišnjeg obima finansiranja lokalnih i regionalnih javnih emitera. Definisana je skala minimalnih procenata u zavisnosti od (1) visine godišnjeg budžeta osnivača i (2) činjenice da li javni emiter ima jedan ili dva medija tj. radijski i/ili TV program.
 - Unaprijeđena su rješenja koja se odnose na **osnivanje javnog emitera**, propisivanjem obaveznih elemenata osnivačkog akta, kao i odgovornosti ovih emitera javnosti.
 - Predviđeno je da **Agencija ima nadležnost za vođenje inspekcijskog nadzora i izricanje novčanih kazni**, kao i pokretanje prekršajnog postupka.
 - Zakonom se predviđa ukidanje **primjene seta spornih zakona na Agenciju i javne emitere**. Tu spadaju:

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14 ... 55/18) - podnošenje planova i izvještaja Agencije Skupštini Crne Gore
 - Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 16/16 ... 39/18) - za Agenciju i javne emitere
 - Zakon o državnoj upravi ("Službeni list CG", br. 78/18) - za Agenciju
- zakon predviđa neke nove nadležnosti Agencije, kao što su:
- **nadležnost Agencije da vrši raspodjelu i nadzor nad korišćenjem sredstava iz Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija** u dijelu koji se odnosi na elektronske medije. To predstavlja komplementarno rješenje onom sadržanom u Predlogu zakona o medijima (koji u finalnoj fazi izrade).
 - **evidentiranje pružalaca AVM usluga na zahtjev** - AVMOD (na osnovu prijave, prije početka pružanja usuge).
 - **Platforme za razmjenu video sadržaja** su usluge koje se prvi put regulišu. To predstavlja novinu ne samo za Crnu Goru, već i za većinu evropskih zemalja. S obzirom da je većina pružalaca ovih usluga registrovana / osnovana van Crne Gore, neće se smatrati da su u nadležnosti Crne Gore tj. Agencije. Ipak, bez obzira na to ostaje potreba da se obezbijedi zaštita korisnika ovih usluga (posebno maloljetnika) od sadržaja koji su Direktivom prepoznati kao sadržaji od kojih je država dužna da propiše mehanizme zaštite. Ti se prije svega misli na:
 - a) Sadržaje kojima se podstiče na nasilje ili mržnju protiv grupe osoba ili člana neke grupe na osnovu pola, rase, boje kože, etničkog ili društvenog porijekla, genetskih karakteristika, vjeroispovjesti, političkog ili bilo kog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovnog stanja, rođenja, invaliditeta, starosnog doba ili seksualne orijentacije;
 - b) sadržaje kojima se podstiče izvršenje krivičnog djela terorizma, krivičnih djela u vezi sa dječjom pornografijom ili krivičnih djela koja se odnose na rasizam i ksenofobiju;
 - c) audiovizuelne komercijalne komunikacije (oglas).
 - Podsticanjem promocije samoregulacije i upotrebe koregulacije;
 - Promovisanja i preduzimanja mjera za razvoj medijske pismenosti;
 - Podsticanja unapređenja dostupnosti AVM usluga osobama sa invaliditetom.

Finalizacije predloga zakona je odložena za 2020. godinu.

2. Izmjene planova raspodjele radio-difuznih frekvencija

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama (član 98) i Zakonom o elektronskim medijima (član 12), Savjet Agencije za elektronske medije je tokom 2019. godine, u dva navrata, dao saglasnost na izmjene i dopune planova raspodjele radio-frekvencija namijenjenih za analognu i digitalnu zemaljsku radio-difuziju. One su se odnosile na:

1. **Izmjene Plana raspodjele radio-frekvencija iz opsega 87,5 – 108 MHz za FM radio¹** kojima je realizovan zahtjev za izdavanje/izmjenu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za emitovanje radijskih signala nacionalnog javnog emitera RTCG, za potrebe drugog programa

¹ Odluka Savjeta Agencije o davanju saglasnosti na Odluku o izmjeni Plana raspodjele radio-frekvencija iz opsega 87,5-108 MHz za FM radio (01-228/2, od 18.02.2019. godine). Odluka o izmjeni Plana je objavljena u „Sl. list Crne Gore“, br. 016/19.

„Radija Crne Gore“, iz opsega 87,5-108 MHz sa lokacija Jejevica i Morača (Crkvine). Naime, traženo je povećanje efektivno izračene snage u odnosu na planiranu, sa 1 kW na 3 kW, za emitovanje programa na radio-frekvenciji 95,3 MHz sa lokacije Jejevica, dok je za korišćenje radio-frekvencije 88,3 MHz sa lokacije Morača (Crkvine) traženo je povećanje efektivno izračene snage u odnosu na planiranu, sa 1 kW na 5 kW.

2. Izmjena i dopuna Plana raspodjele radio-frekvencija iz opsega 174-230 MHz i 470-694 MHz za DTT i T- DAB sisteme² kojom je realizovan zahtjev privrednog društva „Radio-difuzni centar“ d.o.o. Podgorica za korišćenje kanala 23 sa lokacije Njegovuđa (koji ranije nije bio predviđen Planom raspodjele za opseg 470-694 MHz), za emitovanje digitalnog televizijskog signala posredstvom DVB-T2 mreže, u cilju što veće pokrivenosti stanovništva na teritoriji opštine Žabljak.

Više detalja o ovim izmjenama odnosno datim saglasnostima Savjeta Agencije, parametrima koji se odnose na lokacije i njima pridružene radio-frekvencijske dodjele mogu se naći na veb stranici Agencije (www.aemcg.org).

3. Izmjene i dopune Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev

Savjet Agencije za elektronske medije je, početkom februara 2019. godine, usvojio izmjene i dopune Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima i Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev³. Izmjena navedenih pravilnika motivisana je potrebom unapređenja zaštite maloljetnika od sadržaja u TV programima koji mogu štetiti njihovom fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju, bez obzira na platformu putem koje se pristupa sadržajima.

Saglasno usvojenim rješenjima, pružaoci usluga distribucije TV programa do krajnih korisnika (kablovski operatori), su dužni da za programske sadržaje koji mogu štetiti fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloljetnika, u periodu od 6 do 23 sata, aktiviraju mjere roditeljske kontrole takvih sadržaja (pinovanje, odnosno omogućavanje pristupa sadržaju samo uz korišćenje PIN koda). Ove mjere se odnose na programske sadržaje koji se distribuiraju u okviru osnovnog paketa programa. Ukoliko ova mjera ne obezbjeđuje efikasnu zaštitu maloljetnika od štetnih sadržaja, a program emituje ove sadržaje u kontinuitetu i svakodnevno, operatori su dužni da, u periodu od 6 do 23 sata, aktiviraju mjere roditeljske kontrole cijelog TV programa (pinovanje).

Pored toga, izmjene i dopune Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev sadrže i mjere za unapređenje pristupačnosti sadržaja posvećenih događajima iz Crne Gore odnosno boljoj informisanosti građana kroz obezbjeđivanje ravnopravnog tretmana i lakše dostupnosti programa registrovanih u Crnoj Gori u ponudi operatora. Saglasno tome, propisano je da su pružaoci AVM usluga na zahtjev dužni da sve elektronske medije neprofitnih i komercijalnih emitera iz Crne Gore koje distribuiraju, rasporede u katalogima programa, odmah nakon programa nacionalnog javnog emitera, prema sljedećem prioritetu:

- opšti programi koji se emituju posredstvom slobodne televizije i imaju veće učešće informativnog, kulturno-umjetničkog, dokumentarno-obrazovnog, sportskog i dječjeg programa;

² Odluka o davanju saglasnosti na Odluku davanju saglasnosti na Odluku o izmjeni Plana raspodjele radio-frekvencija iz opsega 174-230 MHz i 470-694 MHz za DTT i T-DAB sisteme (01-228/2, od 18.02.2019. godine). Odluka o izmjeni Plana je objavljena u „Sl. list Crne Gore“, br. 016/19.

³ „Sl. list CG“, br. 8/19.

- programi regionalnih i lokalnih javnih emitera na teritoriji jedinica lokalne samouprave koje su osnivači tog javnog emitera;
- opšti programi koji se ne emituju posredstvom slobodne televizije i imaju veće učešće informativnog, kulturno-umjetničkog, dokumentarno-obrazovnog, sportskog i dječjeg programa;
- specijalizovani programi sa dominantnim učešćem informativnog, kulturno-umjetničkog, dokumentarno-obrazovnog, sportskog ili dječjeg programa.

Izmjene i dopune pravilnika su dostupne u elektronskoj formi na sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org (Propisi/podzakonska akta).

4. Izmjene i dopune Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga

Sektor za monitoring Agencije za elektronske medije je početkom 2019. godine izvršio analizu stanja na tržištu radio emitera sa programskog aspekta⁴ i sa istom upoznao Savjet Agencije za elektronske medije na sjednici održanoj 15. aprila 2019. godine. Analizom je konstatovano da određeni emiteri u svom programu imaju ili samo muzički sadržaj ili, pored muzičkog, imaju i zanemarljivo malu količinu informativnog programa, ali po strukturi emitovanog programa ne mogu biti emiteri opšteg radijskog programa, već bi trebali da budu prepoznati kao specijalizovani zabavni programi.

Agencija je sprovela i aktivnosti u cilju sagledavanja i unapređenja poštovanja programskih osnova komercijalnih radijskih emitera dostavljenih prilikom izdavanja odobrenja za emitovanje, kao i potrebe usaglašavanja tih osnova sa odobrenjima. Imajući to u vidu, Savjet Agencije je prihvatio preporuku da se usvoje mjere kojima će se izvršiti promjena statusa određenog broja radijskih programa iz opštih u specijalizovane i za koje će se precizirati drugačija visina naknade za emitovanje, posebno ako se radi o specijalizovanim zabavnim stanicama.

Polazeći od toga, a imajući u vidu potrebu prepoznavanja različitog stepena društvene korisnosti ponude takvih radijskih emitera, koji koriste radijske frekvencije kao ograničeni resurs, a emituju samo ili većinom muzički sadržaj bez zadovoljenja ostalih potreba građana za informisanjem, sadržajima iz sfere obrazovanja, kulture i sl., ocijenjeno je opravdanim da se propiše nešto veći nivo naknada za emitovanje takvih programa. Pri tome, posebno je uzeto u obzir da je proizvodnja muzičkih i zabavnih radijskih sadržaja, jednostavnija i ekonomski isplativija, a oglašivačima su upravo takvi sadržaji često vrlo privlačniji. Zbog toga su ovi emiteri u povoljnijoj tržišnoj poziciji.

U cilju prepoznavanja razlike između elektronskih medija sa aspekta njihove programske osnove, odnosno činjenice da li se radi o specijalizovanom zabavnom programu, sa jedne, ili nekom drugom programu sa druge strane, Savjet Agencije je usvojio rješenje da emiteri za specijalizovane zabavne programe plaćaju 50% veću naknadu u odnosu na naknadu koju plaćaju emiteri ostalih programa tj. opštih programa ili specijalizovanih dječjih, sportskih, dokumentarnih, obrazovnih ili sličnih programa.

Imajući u vidu navedeno, Savjet Agencija je na sjednici održanoj 25. jula 2019. godine usvojio Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga⁵, kojim su propisani novi način i uslovi za obračun i plaćanje naknada za emitovanje od strane emitera specijalizovanih zabavnih radijskih i/ili televizijskih programa.

⁴ Informacija o stanju na tržištu radio emitera - programski aspekt (05- 438 od 21.03.2019. godine).

⁵ "Sl. list CG", br. 43/19

Izmjena Pravilnika podrazumijeva dodavanje koeficijenta G, u Formuli iz stava (1) člana (10) Pravilnika, kojom je definisan obračun godišnje naknade za emitovanje programa komercijalnih emitera, i ona glasi:

$$I = A \times (0,3 \times B + 0,2 \times C + 0,5 \times D) \times F \times G.$$

Koeficijenti A, B, C, D i F definisani su članom 10 Pravilnika.

Koeficijent G iz navedene formule, zavisno od vrste elektronskog medija (emitera opšteg ili specijalizovanog radijskog i/ili televizijskog programa) iznosi:

- a) 1,50 za emitovanje specijalizovanog zabavnog radijskog i/ili televizijskog programa;
- b) 1,00 za emitovanje svih ostalih radijskih ili televizijskih programa.

U zavisnosti od strukture emitovanog programa, ovaj model obračuna naknade za emitovanje obezbjeđuje razdvajanje visine naknade za emitovanje koju bi plaćali emiteri specijalizovanih zabavnih radijskih i/ili televizijskih programa i emiteri svih ostalih radijskih i/ili televizijskih programa.

Ovakav obračun naknada počinje se primjenjivati od početka 2020. godine.

5. Ostvarivanje kvota za evropska audiovizuelna djela i audiovizuelna djela nezavisnih proizvođača

U skladu sa Zakonom o elektronskim medijima (čl. 61 i 63) i pravilnicima o uslovima za ostvarivanje minimalnih programskih kvota za evropska audiovizuelna djela⁶ i audiovizuelna djela nezavisnih proizvođača⁷, definisani su uslovi koje nacionalni TV emiteri (pokrivaju najmanje 75% stanovništva u više od 10 jedinica lokalne samouprave)⁸ moraju ispuniti kako bi, u roku od pet godina, postigli definisane kvote i to:

- evropska audiovizuelna djela treba da čine najmanje 51% godišnjeg vremena emitovanja ovih emitera,
- audiovizuelna djela nezavisnih proizvođača treba da učestvuju u godišnjem programu ovih emitera najmanje 10%.

Emiter koji nema ove obime učešća evropskih audiovizuelnih djela i audiovizuelnih djela nezavisnih proizvođača, dužan da svake godine povećava učešće tih djela u odnosu na prošlu godinu za najmanje petinu postotka koji mu je nedostajao na kraju 2014. godine. Pri tome, najmanji početni obim evropskih audiovizuelnih djela ne može biti manji od 5% godišnjeg vremena emitovanja. Pravilnicima su propisani i načini i rokovi za podnošenje kvartalnih izvještaja emitera o realizaciji ovih obaveza.

S obzirom na raspoloživost podataka o učešću ovih djela u emitovanom programu u 2018. godini, Agencija je zaključila da su emiteri sa nacionalnim pokrivanjem u toku 2019. godine trebali da ostvare minimalno sljedeće kvote:

- o za evropska audiovizuelna djela – 51% i
- o za audiovizuelna djela nezavisnih proizvođača – 9%.

Analizom dostavljenih podataka može se zaključiti:

- nacionalni javni emiter RTCG za televizijski program TVCG1 i emiteri komercijalnih televizijskih programa TV Vijesti, TV Prva i TV Nova M ispunili su kvotu za evropska

⁶ „Sl. list CG”, br. 47/14.

⁷ „Sl. list CG”, br. 47/14.

⁸ TVCG1, TVCG2, TV Vijesti, TV Prva, TV Nova M (na kraju 2019.g.).

audiovizuelna djela, dok nacionalni javni emiter RTCG nije ispunio kvotu za televizijski program TVCG2;

- emiter televizijskog programa TV Vijesti nije ispunio, a emiteri televizijskih programa TV Prva i TV Nova M su ispunili kvotu za audiovizuelna djela nezavisnih proizvođača;
- nacionalni javni emiter RTCG nije dostavio podatke o učešću audiovizuelnih djela nezavisnih proizvođača u programima TVCG1 i TVCG2.

U narednim tabelama dati su podaci (procjene) o obimu učešća evropskih audiovizuelnih djela i audiovizuelnih djela nezavisnih proizvođača u programima emitera koji su dostavili podatke ili dio podataka o emitovanom programu u 2019. godini. Na osnovu monitoringa dostavljenih podataka, konstatovano je da su u programskom djelu, dostavljeni podaci u redu, što znači da je emitovano sve što je u podacima navedeno.

EVROPSKA AUDIOVIZUELNA DJELA (EU AVD)										
Period	TVCG1		TVCG2		TV NOVA M		TV PRVA		TV VIJESTI	
	Prijavljena EU AVD (min)	% emitovanog programa	Prijavljena EU AVD (min)	% emitovanog programa	Prijavljena EU AVD (min)	% emitovanog programa	Prijavljena EU AVD (min)	% emitovanog programa	Prijavljena EU AVD (min)	% emitovanog programa
JAN – MAR	81.625	62,98	73.136	56,43	85.704	66,13	91.310	70,46	72.872	56,23
APR – JUN	84.782	64,70	58.501	44,64	83.874	64,01	96.800	73,87	72.055	54,99
JUL – SEP	77.177	58,26	40.208	30,35	82.904	62,58	89.960	67,90	83.566	63,08
OKT – DEC	90.569	68,36	60.452	45,63	81.505	61,52	99.675	75,24	83.157	62,77
UKUPNO	334.153	63,58	232.297	44,20	333.987	63,54	377.745	71,87	311.650	59,29

Tabela 1.: Učešće evropskih audiovizuelnih djela u 2019.g.

AUDIOVIZUELNA DJELA NEZAVISNIH PROIZVOĐAČA (AVD NP)										
Period	TVCG1		TVCG2		TV NOVA M		TV PRVA		TV VIJESTI	
	Prijavljena AVD NP (min)	% emitovanog programa	Prijavljena AVD NP (min)	% emitovanog programa	Prijavljena AVD NP (min)	% emitovanog programa	Prijavljena AVD NP (min)	% emitovanog programa	Prijavljena AVD NP (min)	% emitovanog programa
JAN – MAR	/	/	/	/	51.622	39,83	53.410	41,21	7.577	5,85
APR – JUN	/	/	/	/	54.797	41,82	56.545	43,15	8.986	6,86
JUL – SEP	/	/	/	/	42.746	32,27	64.055	48,35	5.827	4,40
OKT – DEC	/	/	/	/	35.074	26,47	69.490	52,45	7.145	5,39
UKUPNO	/	/	/	/	184.239	35,05	243.500	46,33	29.535	5,62

Tabela 2.: Učešće audiovizuelnih djela nezavisnih proizvođača u 2019.g.

Pravilnik o uslovima za ostvarivanje minimalnih programskih kvota za evropska audiovizuelna djela, u skladu sa čl. 82 Zakona o elektronskim medijima, propisuje način na koji pružaoci AVM usluga na zahtjev („kablovski“ operatori) mogu realizovati svoje obaveze da promovišu proizvodnju i pristup evropskim djelima i to:

- 1) ulaganjem u proizvodnju ili kupovinom prava na evropska djela;

2) uključivanjem i/ili isticanjem evropskih djela u katalog programa koje nude.

Tri pružaoca AVM usluga („Crnogorski Telekom“ a.d. sa uslugom „Extra TV“, „Telemach“ d.o.o. sa uslugom „Telemach“, „MTEL“ d.o.o. sa uslugom „MTEL“) imaju u okviru svoje ponude i usluge prijema programskih sadržaja po zahtjevu (»Video on demand«). Uvidom u ovaj segment njihovih usluga, može se zaključiti da ovaj operator značajno može unaprijediti promociju proizvodnje i pristupa evropskim djelima.

6. Promjene u sastavu Savjeta Agencije

Sredinom decembra 2019. godine, mandat članova Budimira Damjanovića i Rajka Todorovića je istekao.

Skupština Crne Gore je 17. decembra 2019. godine, na Šestoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2019.g, donijela **Odluku o imenovanju dva člana Savjeta Agencije za elektronske medije** (Rajka Todorovića i Borisa Raonića)⁹.

U toku februara 2019. godine, Savjet Agencije je imenovao Gorana Vukovića za direktora Agencije. On je od 1. marta 2019. godine na tom mjestu zamijenio Abaza Džafića, koji je bio na čelu Agencije od njenog osnivanja 2003. godine.

ČLANOVI SAVJETA AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE (decembar 2019.g.)

- *Ranko Vujović, kandidat udruženja komercijalnih emitera, predsjednik Savjeta*
- *Prof. dr Saša Knežević, kandidat univerziteta*
- *Edin Koljenović, kandidat nevladinih organizacija iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda*
- *Rajko Todorović, kandidat Crnogorskog P.E.N. centra*
- *Boris Raonić, kandidat nevladinih organizacija iz oblasti medija*

⁹ „Sl. list CG“, br. 70/19.

NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA O ELEKTRONSKIM MEDIJIMA

1. *Javni konkursi za dodjelu prava na emitovanje*

Javnim konkursom za dodjelu prava na emitovanje radijskih programa od 22.10.2020. godine¹⁰ raspisano je 24 frekvencije za FM radio, prvenstveno namijenjenih za komercijalne emitere, dok su zainteresovana lica, ukoliko su ispunjavala zakonom propisane uslove, mogla konkurisati za dobijanje statusa neprofitnog emitera.

Predmet konkursa bile su radio-frekvencije koje su Planom raspodjele radio-frekvencija iz opsega 87,5 – 108 MHz za FM radio namijenjene za emitovanje radijskih programa sa lokacija opredijeljenih za pokrivanje sljedećih opština: Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, Cetinje, Danilovgrad, Gusinje, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Pljevlja, Plužine, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak.

Pošto u roku predviđenom nije pristigla nijedna prijava, Savjet Agencije je na sjednici održanoj dana 27. novembra 2019. godine donio Rješenje o obustavljanju postupka po javnom konkursu za dodjelu prava na emitovanje opštih ili specijalizovanih radijskih programa¹¹.

2. *Izdavanje novih odobrenja za pružanje AVM usluga*

Po osnovu podnesenog zahtjeva za izdavanje odobrenja za emitovanje specijalizovanog televizijskog programa Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“, Agencija je izdala Odobrenje za emitovanje specijalizovanog televizijskog programa „TVCG HD“, čime je steklo status emitera i pravo da posredstvom elektronskih komunikacionih mreža emituje program namijenjen neodređenom broju korisnika (Odobrenje br. O-TV-J-9)¹². Odobrenje je izdato sa periodom važenja do 09.02.2019. godine, odnosno za vrijeme održavanja izbora za crnogorskog predstavnika na „Eurosong-u“, u okviru emisije „Montevizija“.

Po osnovu podnesenog zahtjeva lokalnog javnog emitera „Javni radio difuzni servis Radio Televizija Herceg Novi“ d.o.o. iz Herceg Novog, Agencija je izdala Odobrenje za emitovanje opšteg televizijskog programa „Televizija Herceg Novi“. Time ono steklo pravo da posredstvom elektronskih komunikacionih mreža emituje televizijski program namijenjen neodređenom broju korisnika (Odobrenje br. O-TV-J-8)¹³. Odobrenje je izdato sa periodom važenja od 10 godina, odnosno do 12.07.2029.godine.

Po osnovu podnesenih zahtjeva za izdavanje odobrenja za emitovanje specijalizovanih televizijskih programa privrednog društva „MANIX“ d.o.o., Agencija je izdala dva nova odobrenja za emitovanje specijalizovanih televizijskih programa „TV MNE SPORT 2“ (Odobrenje br. O-TV-K-27)¹⁴ i „TV MNE SPORT 3“ (Odobrenje br. O-TV-K-28)¹⁵. Emiter je stekao status emitera specijalizovanih televizijskih programa i pravo da posredstvom elektronskih komunikacionih mreža emituje ove programe namijenjene neodređenom broju korisnika.

3. *Smanjenje zone pokrivanja*

Po osnovu obavještenja privrednog društva „Boin“ d.o.o. iz Podgorice, emitera opšteg televizijskog programa „TV Boin“, da namjerava da nastavi emitovanje svog programa samo na

¹⁰ Akt Savjeta Agencije br. 01-1161 od 22.10.2019.g.

¹¹ Akt Savjeta Agencije br. 01-1161/1 od 27.11.2019.g.

¹² Akt Agencije br. 02-114/3 od 04.02.2019.g.

¹³ Akt Agencije br. 02-904/1 od 12.07.2019.g.

¹⁴ Akt Agencije br. 02-215/1 od 26.02.2019.g.

¹⁵ Akt Agencije br. 02-216/1 od 26.02.2019.g.

teritorijama opština Podgorica, Tuzi i Ulcinj, putem kablovske distribucione mreže „Mtel“, Agencija je donijela Rješenje¹⁶ o izmjeni i dopuni Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-03, kojim je umanjena naknada za emitovanje zbog smanjenja zone servisa.

Po osnovu obavještenja privrednog društva „Lokalni javni emiter Radio i Televizija Nikšić“ d.o.o. iz Nikšića, javnog emitera radijskog programa „Radio Nikšić“, da namjerava da prekine emitovanje ovog programa u opštinama Plužine i Šavnik, Agencija je donijela Rješenje¹⁷ o izmjeni i dopuni Odobrenja za emitovanje br. O-R-J-10, kojim je emiteru smanjena zona pokrivanja, kao i naknada za emitovanje.

Po osnovu obavještenja privrednog društva „Antena M“ d.o.o. iz Podgorice, emitera radijskog programa „Radio Antena M“, da namjerava da prekine emitovanje ovog programa u opštini Pljevlja, Agencija je donijela Rješenje¹⁸ o izmjeni i dopuni Odobrenja za emitovanje br. O-R-K-03, kojim je emiteru smanjena zona pokrivanja, kao i naknada za emitovanje.

4. *Promjena vlasničke strukture imalaca odobrenja za pružanje AVM usluga*

Saglasno Zakonu o elektronskim medijima, Savjet Agencije je dao prethodnu saglasnost za značajnu promjenu vlasničke strukture privrednog društva „Zen Master Production“ d.o.o. iz Herceg Novog (PIB: 02798484), emitera „Novi TV“, kojom je odobren prenos 100% vlasničkog udjela sa dotadašnjeg vlasnika Mitropolije Crnogorsko-primorske iz Cetinja na novog vlasnika Pericu Đakovića iz Herceg Novog¹⁹.

Takođe, Savjet Agencije je dao prethodnu saglasnost za indirektnu promjenu vlasničke strukture privrednog društva „Adria Topco B.V“ (reg. br. 58908773) iz Holandije, indirektnog vlasnika „United Group B.V“, koji je indirektni vlasnik privrednog društva „Direct Media“ d.o.o. Beograd, osnivača privrednog društva „Nova M“ d.o.o. iz Podgorice, emitera opšteg televizijskog programa „TV Nova M“. Ovom promjenom je izvršen prenos vlasničkog udjela sa dosadašnjeg indirektnog vlasnika - privrednog društva „Adria Topco B.V“ (reg. br. 58908773) iz Holandije na novog vlasnika - privredno društvo „Summer BidCo B.V.“ (reg. br. 71716734) iz Holandije²⁰.

5. *Poštovanje programske strukture*

Medijsku sliku Crne Gore danas čini 75 elektronskih medija što je značajan broj za populaciju veličine Crne Gore.

Značajna je i činjenica da se ovi mediji po mnogo čemu razlikuju. Čine ih 53 radijska i 22 televizijska programa. Među njima ima javnih, neprofitnih i komercijalnih medija, lokalnog, regionalnog ili nacionalnog pokrivanja.

Televizijski programi se, većinom, emituju putem platformi sa uslovnim pristupom. Putem zemaljske platforme sa slobodnim pristupom (besplatna televizija) svoj program na nacionalnom nivou, emituju nacionalni javni emiter (RTCG) sa dva televizijska programa (TVCG1 i TVCG2), kao i emiteri TV Vijesti, TV Prva i TV Nova M. Putem lokalnih multipleksa, slobodnim pristupom se može pratiti program TV Teuta i TV Boin (opština Ulcinj), TV Boin (opštine Podgorica i Tuzi). Pravo na emitovanje putem lokalnih multipleksa sa slobodnim pristupom, imaju i programi lokalnih javnih emitera (Televizija Budva, Televizija Nikšić i Televizija Pljevlja), za područje opština čije su skupštine opština osnivači ovih medija.

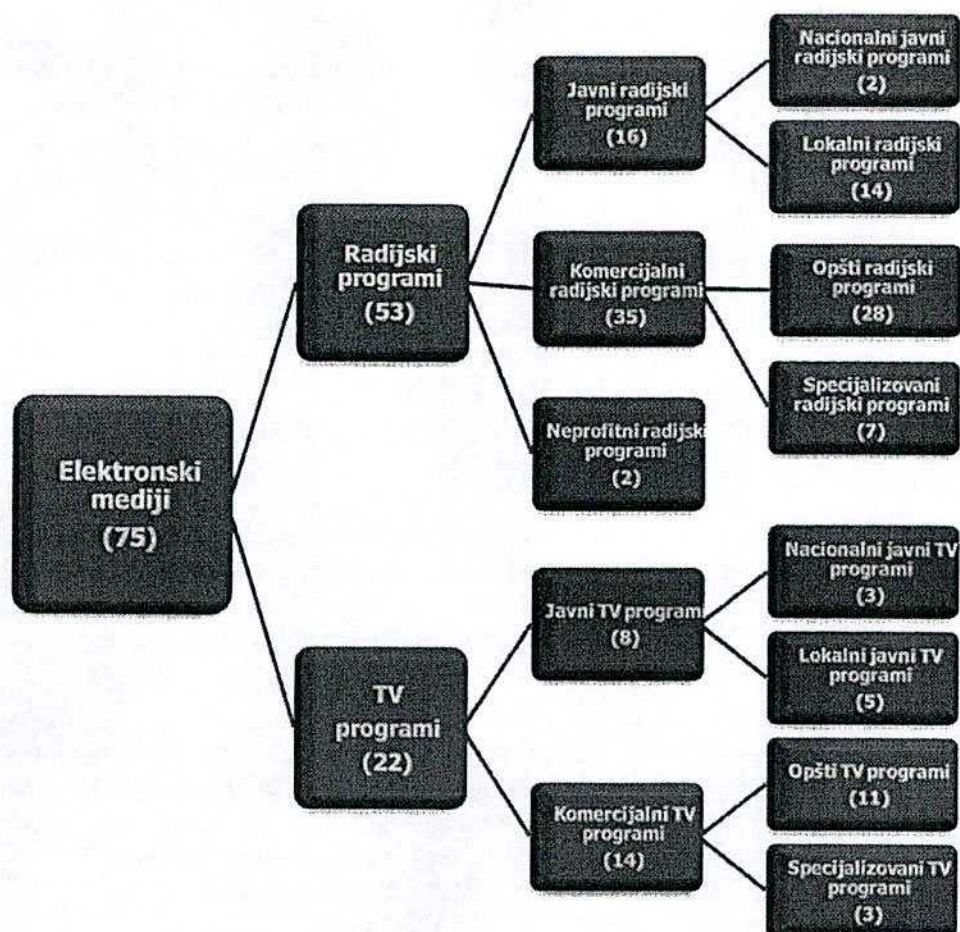
¹⁶ Akt Agencije br. 02-1051/2 od 27.09.2019.g.

¹⁷ Akt Agencije br. 02-277/1 od 01.03.2019.g.

¹⁸ Akt Agencije br. 02-1447 od 26.12.2019.g.

¹⁹ Akt Savjeta Agencije br. 01-1300/1 od 24.12.2019.g.

²⁰ Akt Savjeta Agencije br. 01-90/1 od 23.01.2019.g.

Grafik 3.: Elektronski mediji u Crnoj Gori (struktura po grupama, broj)

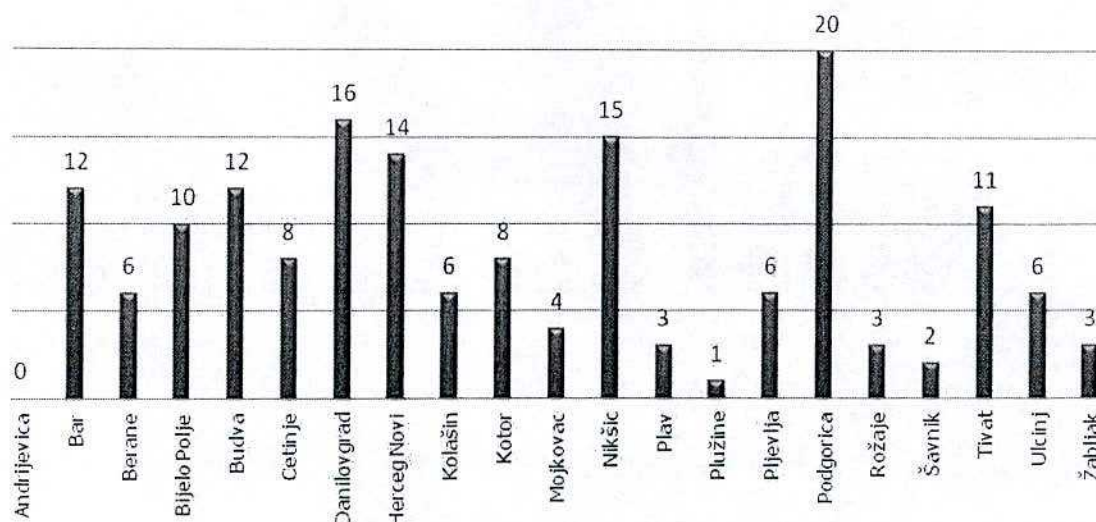
Radijski emiteri su većinom zainteresovani za područja većih opština u centralnoj i primorskoj regiji. Od ukupnog broja, 24 su programi sa lokalnim pokrivanjem (od čega čak 13 programa pokriva područje samo jedne opštine), šest regionalnih i pet programa sa nacionalnim pokrivanjem. Primjera radi, opština Podgorica pokrivena je signalom 20 komercijalnih radijskih programa, dok je ukupno devet opština (sve u sjevernom regionu) pokriveno signalom manje od pet komercijalnih radijskih programa.

Prosječni radijski program sadrži oko 67% muzike i 33% različitih nemuzičkih sadržaja. Ovaj nemuzički sadržaj emiteri uglavnom proizvode sami. Učešće reemitovanog i kupljenog programa je veoma malo.

Po vrsti sadržaja koji proizvode radijski emiteri, u prosjeku, dominira informativni program, približno 40%. Za njim slijede emisije zabavnog sadržaja, oko 30%. Treba imati u vidu da je ovo podatak koji pokazuje prosjek. Na njega utiču prije svega radijski programi javnih emitera koji imaju značajno učešće informativnog programa. Sa druge strane, kod velikog broja komercijalnih programa ovaj odnos ide u korist zabavnog sadržaja. Da je prisustvo informativnog sadržaja većinom motivisano zakonskom obavezom²¹, potvrđuje podatak da postoje radijski emiteri koji centralne informativne emisije emituju u periodu između 23 i 6 sati. Informativni sadržaji se reemituju kod

²¹ Članom 59 Zakona o elektronskim medijima propisano je da je emiter dužan da dnevno emituje najmanje 12 sati programa i da najmanje 10% ukupnog nedjeljnog programa posveti objavljivanju vijesti i informacija iz zone pokrivanja. Takođe, emiter je dužan da dnevno emituje informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.

značajnog broja emitera, često iz istog izvora, što sve zajedno ne doprinosi pluralizmu i raznovrsnosti ove vrste sadržaja.

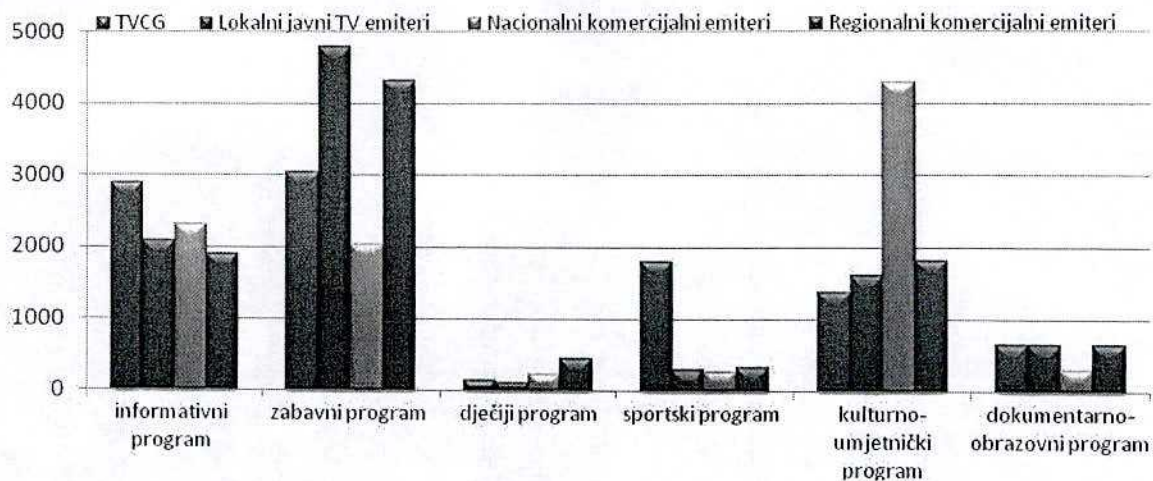

Grafik 4.: Broj radijskih programa koji su dostupni na području određene opštine

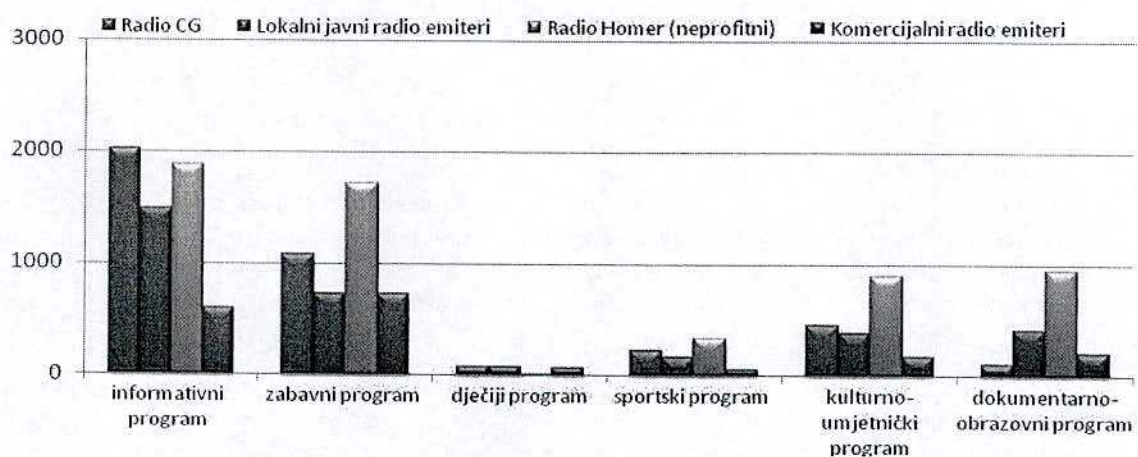
Emisija kulturno-umjetničkog i dokumentarno-obrazovnog karaktera, zajedno, ima nešto oko 30%. Na radiju ima najmanje emisija posvećenih sportu i dječjeg programa, prosječno 6%, odnosno 2%. Činjenica da nema sadržaja za djecu kod većine radijskih programa, ili ih ima veoma malo, formira nove obrasce ponašanja mlađe publike. Radijski program je, generalno, prilagođen činjenici da se radio većinom sluša u automobilu ili preko online platformi pa ga odlikuju kratke, nezahtjevne forme sadržaja sa velikim učešćem muzike.

Crnogorske televizije u prosjeku proizvode 30% sopstvenog programa, reemituju 8% programa, a najveće učešće u strukturi ukupnog emitovanog programa ima kupljeni program, 49%. Dominacija kupljenog programa se prije svega odnosi na filmski i serijski program, ali i na neke programe po licenciranom formatu. Naročito je zastupljen serijski program, što je na liniji opšteg trenda rutinizacije gledalaca. Program manjih, regionalnih televizija odlikuje značajno prisustvo sadržaja koji proizvode različite nezavisne produkcije (obično iz regiona) i besplatno ustupaju ili objavljuju na YouTube platformi. Ovakvi sadržaji često imaju za cilj prikriveno oglašavanje. Kod ne malog broja televizijskih emitera, čak i nekih javnih, značajno je učešće muzičkih spotova u cjelodnevnom programu. Po vrsti sadržaja, dominira zabavni program, oko 32%, slijedi kulturno-umjetnički program, blizu 23%. Informativa u prosjeku čini 21% programa. Dokumentarno-obrazovni, sportski i dječji program zajedno čine oko 16% programa i predstavljaju najmanje zastupljene kategorije u televizijskom emitovanju. Najmanje, kao i kod radijskog emitovanja, ima dječjeg programa, oko 3%. Kod televizijskog emitovanja skoro da nema programa na znakovnom jeziku ili programa, drugim tehnikama, prilagođenog osobama sa invaliditetom.

Televizijski program domaćih medija je, za razliku od radijskog, značajno izložen međunarodnoj, prije svega regionalnoj, konkurenciji. Imajući u vidu da skoro 90% crnogorskih domaćinstava televiziju gleda putem neke vrste „kablovske“ distribucije, savremeni trendovi televizijskog emitovanja se brzo prenose i na program crnogorskih televizija. Uslijed ovog trenda, televizijske programe odlikuju duge kolažne forme, koje obrađuju ozbiljne društveno-političke teme i zabavu, ali i kraći, nepretenciozni zabavni sadržaji.

Grafik 5.: Učešće pojedinih kategorija programa na programu crnogorskih televizija (prosjek, minuti)

Grafik 6.: Učešće nemuzičkih kategorija sadržaja u radijskim programima (prosjek, minuti)²²

*

* *

²² Podaci koji se odnose na radijske programe lokalnih javnih emitera su izvedeni na osnovu podataka iz izdatih odobrenja.

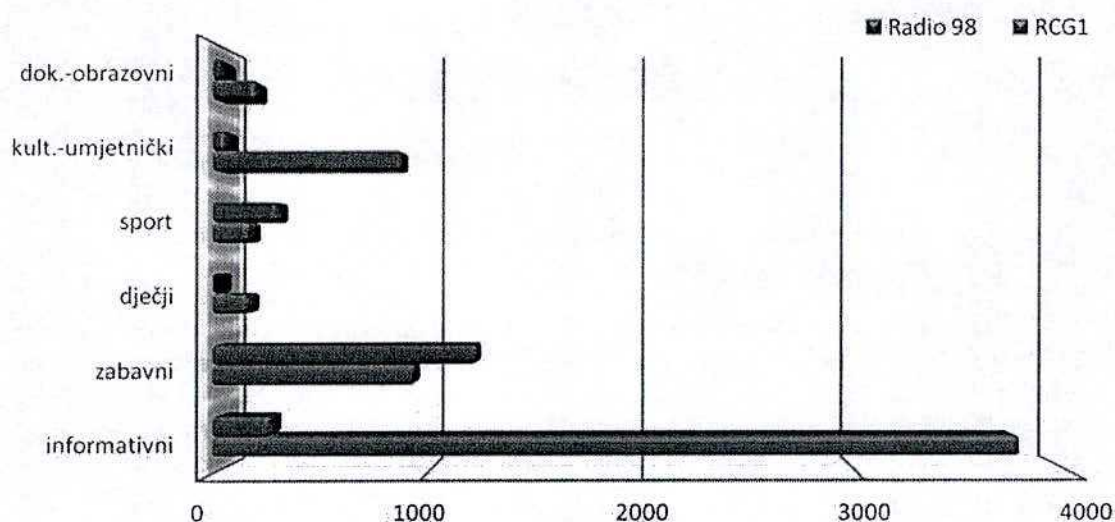
Programska struktura radio emitera

Radio Crne Gore²³

Prvi program Radija Crne Gore, u prosjeku, na sedmičnom nivou, emituje program koji sadrži 40% muzike i 66% sadržaja različite vrste (po kategoriji, žanru ili produkcijskom izvoru). Ukupno emitovani nemuzički sadržaj, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno informativni program, 37%. U strukturi programa, po vrsti, slijede zabavni i kulturno-umjetnički program sa učešćem od po 9%. Dokumentarno-obrazovni program ima učešće od 2%, a dječji i sportski po 1,5%.

Na Drugom programu Radija Crne Gore - Radio 98, u prosjeku, na sedmičnom nivou, emituje se program koji sadrži 81% muzike i 19% sadržaja različite vrste (po kategoriji, žanru ili produkcijskom izvoru). U strukturi nemuzičkog sadržaja (po vrsti) dominantan je zabavni program, 12%. Slijede sportski (3%) i informativni (2,6%). Kulturno-umjetnički i dokumentarno-obrazovni sadržaji imaju učešće manje od 1%, dok dječjeg programa u posmatranom periodu nije bilo.

Upoređujući strukturu Prvog i Drugog programa Radija Crne Gore, po vrsti nemuzičkog sadržaja, informativni program predstavlja dominantnu karakteristiku RCG1, dok Radio 98 ima dominantno sportski sadržaj.

Grafik 7.: Struktura po vrsti sadržaja (RCG1 vs Radio 98), minuti

Lokalni javni radio emiteri²⁴

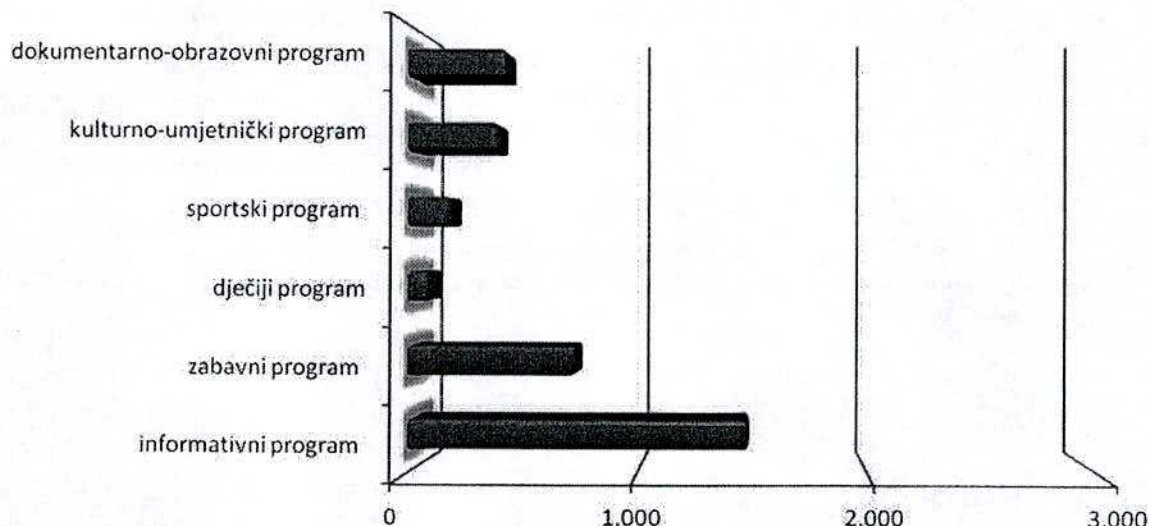
Saglasno članu 55 stav 5 Zakona o elektronskim medijima, emiter je dužan da emitovane programske sadržaje čuva u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast medija i propisima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara. Članom 34 Zakona o medijima je propisano da je medij dužan da čuva tekstove, odnosno snimke informacija, najmanje 30 dana poslije objavljivanja i da ih daje na uvid licima koja, po odredbama ovog zakona, imaju pravo na ispravku i odgovor.

Imajući u vidu navedeno i činjenicu da lokalni javni radio emiteri pokrivaju područja van servisne zone Podgorica, za nesmetano vršenje nadzora nad izvršavanjem obaveza emitera neophodno je da emiteri izvršavaju obavezu čuvanja snimaka emitovanog programa, što nije slučaj. Na ponovljene zahtjeve Agencije koji su se odnosili na ostvarivanja uvida u snimke emitovanih programskih sadržaja, odgovorila su svega dva javna emitera.

²³ „Analiza programske strukture nacionalnog javnog emitera (RTCG)“, akt Agencije br. 02-1341 od 29.11.2019. godine.

²⁴ „Analiza programske strukture lokalnih javnih radio i TV emitera“

Imajući u vidu navedeno, podaci koji se odnose na lokalne javne radio emitere su dobijeni na osnovu podataka iz izdatih odobrenja za emitovanje. Prema tome, programske strukture radijskih programa lokalnih javnih emitera, u prosjeku na sedmičnom nivou, sadrže 67% muzike i 33% sadržaja različite vrste (po kategoriji, žanru ili produkcijskom izvoru). Posmatrano po vrsti emitovanog nemuzičkog sadržaja, zastupljenog u cjelodnevnom programu, dominiraju informativni i zabavni sadržaji, dok je najmanje sadržaja namijenjenih djeci.

Grafik 8.: Struktura po vrsti sadržaja lokalnog javnog radijskog programa (prosjeak, minuti)

Komercijalni radio emiteri²⁵

Zakonom o elektronskim medijima (član 104) je propisano da odobrenje za emitovanje obavezno sadrži i podatke o strukturi programa²⁶. U toku 2019. godine, Agencija za elektronske medije je vršila izmjene i dopune izdatih odobrenja za emitovanje komercijalnih radijskih programa u dijelu koji se odnosi na dodavanje Aneksa 2²⁷, koji sadrži podatke o strukturi programa i drugim programskim obavezama u skladu sa podnesenom prijavom na javni konkurs ili zahtjevom za izdavanje odobrenja.

U postupku izmjene odobrenja, izvršen je monitoring i utvrđeni kvantitativni elementi koji se odnose na emitovani program, te njihovo upoređivanje sa podacima iz prijave na javni konkurs. Kod emitera kod kojih nijesu utvrđena značajna odstupanja, odnosno za koje je utvrđeno da realizuju strukturu programa i druge programske obaveze u skladu sa podnesenom prijavom na javni konkurs, izvršena je izmjena odobrenja na način da je izdat Aneks 2 odobrenja sa podacima iz prijave.

Kod 60% komercijalnih radijskih programa su utvrđena značajna odstupanja, odnosno utvrđeno je da ne realizuju strukturu programa i druge programske obaveze u skladu sa podnesenom prijavom na javni konkurs. Protiv emitera ovih programa je pokrenut postupak u kojem je naloženo da se ili izvrši usklađivanje strukture programa sa podacima iz prijave ili podnese zahtjev za dobijanje saglasnosti Savjeta Agencije za elektronske medije za značajnu izmjenu strukture programa²⁸.

²⁵ „Analiza programske strukture komercijalnih radio emitera“

²⁶ Poglavljem 2 „Struktura programa i druge programske obaveze“ iz odobrenja za emitovanje, propisano je da su emiteri dužni da se pridržavaju programske šeme odnosno strukture programa koja je dostavljena prilikom izdavanja odobrenja i da u pisanoj formi obavijeste Agenciju o nastalim promjenama, a o svim značajnijim planiranim promjenama strukture programa zatraže saglasnost Savjeta Agencije za elektronske medije.

²⁷ Radio Elmag, Radio Svetigora, Radio Teuta, TDI Radio, Radio Krš.

²⁸ Članom 58 Zakona o elektronskim medijima propisano je da je emiter dužan da, u pisanoj formi, o svim značajnijim planiranim promjenama strukture radijskog ili televizijskog programa koje emituje zatraži saglasnost Agencije. Značajnija promjena strukture programa je svaka promjena koja predstavlja izmjenu veću od 10% strukture programa na osnovu koje je dobijeno odobrenje za emitovanje.

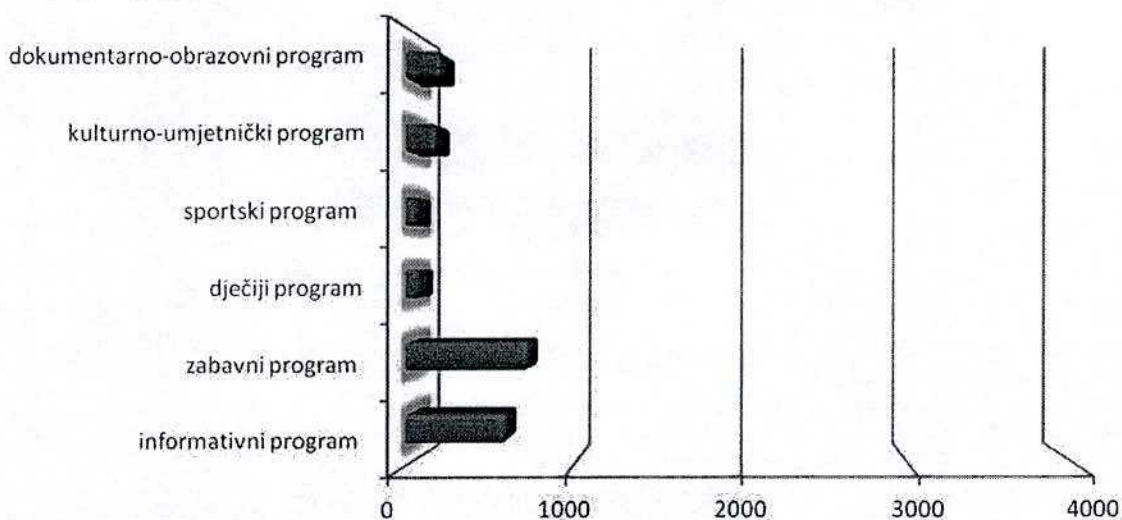
U toku 2019. godine, Savjet Agencije za elektronske medije je izdao 13 saglasnosti za značajnu izmjenu strukture komercijalnih radijskih programa. Na osnovu toga, isto toliko odobrenja je izmijenjeno dodavanjem Aneksa 2 - Struktura programa.

Ukupno posmatrano, u periodu od 2017 do 2019. godine, izvršena je izmjena 30 odobrenja za emitovanje komercijalnim radijskih programa, u dijelu koji se odnosi na izdavanje Aneksa 2, dok za pet komercijalnih radijskih emitera postupak dopune odobrenja nije završen.

Prosječni komercijalni radijski program, prema programskim strukturama iz izdatih odobrenja, na sedmičnom nivou emituje program koji sadrži 82% muzike i 18% sadržaja različite vrste (po kategoriji, žanru ili produkcijskom izvoru).

Od različitih nemuzičkih sadržaja, 93% predstavlja sopstvena produkcija. Reemitovani program ima učešće od 5% a kupljeni sadržaj 2%.

Posmatrano po vrsti emitovanog nemuzičkog sadržaja zastupljenog u cjelodnevnom programu, dominiraju zabavne emisije i informativni sadržaji, dok je najmanje sportskog i sadržaja namijenjenog djeci.

Grafik 9.: Struktura po vrsti sadržaja komercijalnog radijskog programa (prosjeak, minuti)

Neprofitni emiteri²⁹

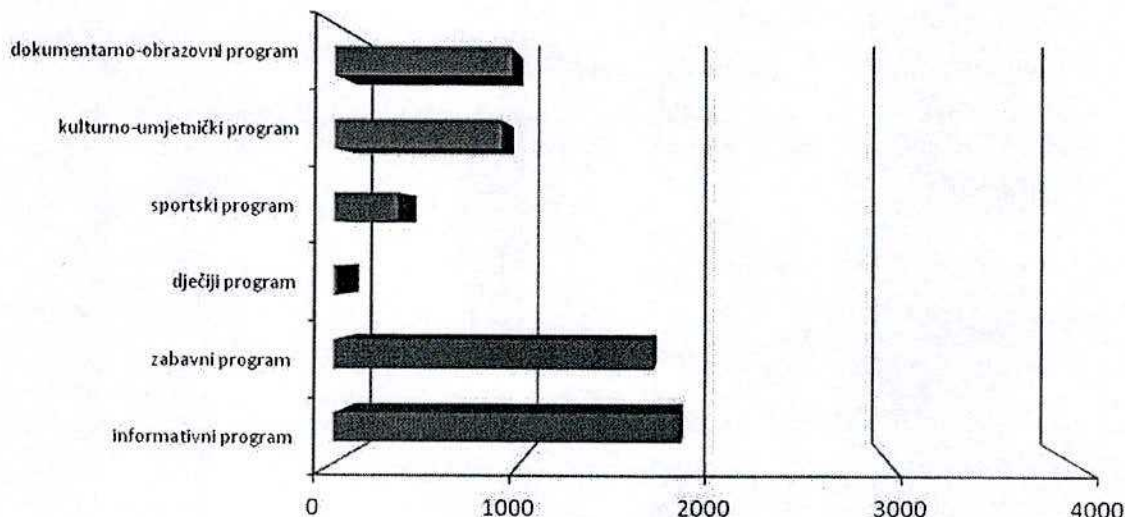
Saglasno izdatim odobrenjima, status neprofitnog emitera posjeduju NVO „Kulturni centar Homer“ za emitovanje radijskog programa „Radio Homer“ i „Mešihat Islamske zajednice u Crnoj Gori“ za emitovanje radijskog programa „Radio Fatih“.

Ukupno emitovani program, na sedmičnom nivou, sadrži 66% muzike i 34% sadržaja različite vrste (prosjeak za dva neprofitna emitera).

Radio Homer emituje 5.810 minuta sedmično, odnosno 830 minuta dnevno (oko 14 sati) različitih sadržaja, dok ostatak emitovanog vremena predstavlja muzika. Sopstvena produkcija čini 44,46% ukupno emitovanog programa (4.482 minuta sedmično), kupljenog programa ima 6,95% (700 minuta sedmično), dok je reemitovanog 6,23% (628 minuta na sedmičnom nivou).

²⁹ „Informacija o poštovanju uslova iz izdatog odobrenja - neprofitni emiteri“, akt Agencije br. 02-1237 od 04.11.2019. godine.

Monitoringom je utvrđeno da se u okviru programa „Radio Fatih“ sadržaji emituju nasumično, bez formatiranja cjelokupnog identiteta radijskog programa, bez vertikalnog (u toku dana) i horizontalnog (iz dana u dan) raspoređivanja, bez adekvatnog dnevnog ritma i odvajanja posebnih programskih cjelina. Zbog toga se emitovani programski sadržaji mogu procjenjivati jedino pojedinačno (jer ne predstavljaju dio formatirane i odobrene programske osnove i programske šeme). Imajući u vidu navedeno, nije se moglo izvršiti jasno strukturiranje programa ovog radijskog programa kako po produkcijskom izvoru, tako ni po vrsti sadržaja. Zbog uočenog odstupanja, pokrenut je postupak, ali emiter još nije izvršio usaglašavanje emitovanja programa sa uslovima iz odobrenja.

Grafik 10.: Struktura po vrsti sadržaja radijskog programa „Radio Homer“ (minuti)

Programska struktura televizijskih emitera

Televizija Crne Gore³⁰

Posmatrano po produkcijskom izvoru, u ukupno emitovanom programu TVCG1 dominantna je sopstvena produkcija (73%). Kupljeni program ima učešće od 21% ukupno emitovanog programa, dok je učešće reemitovanog programa 2%.

Ukupno emitovani program, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno informativni sadržaj, 46%. Radnim danima se emituje i informativna emisija na albanskom jeziku, kao i jedna informativna emisija na gestovnom govoru. Jednom sedmično se emituje polučasovni programski sadržaj na romskom jeziku.

Zabavni program čini 23%, dok kulturno-umjetnički program čini 16%. Slijedi dokumentarno-obrazovni program sa 10% ukupnog emitovanog sadržaja.

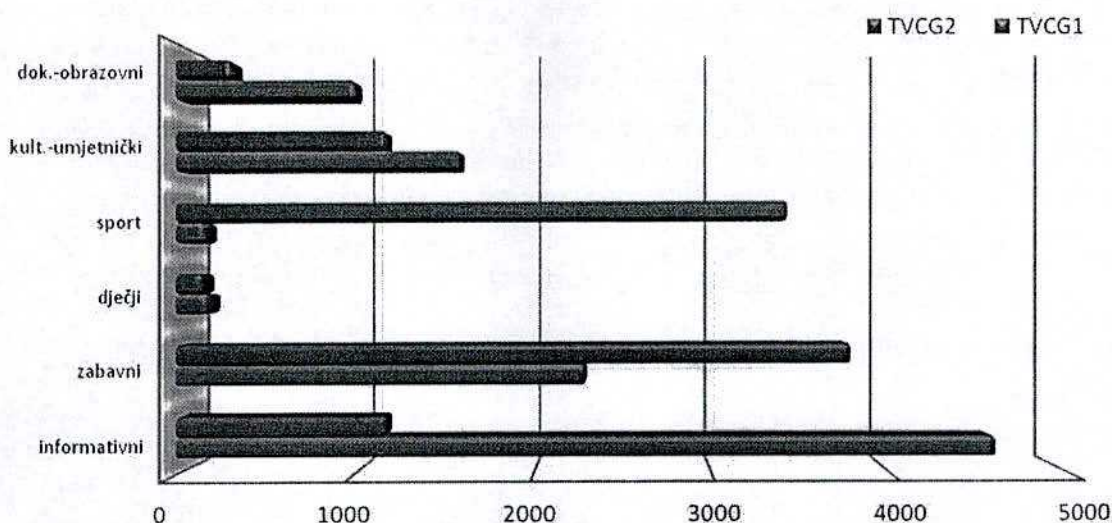
Najmanje učešće u strukturi programa po vrsti čine sportski i dječiji program sa po približno 1,5% emitovanog sadržaja (na sedmičnom nivou).

Posmatrano po produkcijskom izvoru, u ukupno emitovanom programu TVCG2 dominantna je sopstvena produkcija (57%). Kupljeni program čini 20%, a reemitovani 3%.

Ukupno emitovani program RTCG2, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno zabavni program, 38%. Slijedi sportski program sa 34% ukupnog programa. Kulturno-umjetnički

³⁰ „Analiza programske strukture nacionalnog javnog emitera (RTCG)“, akt Agencije br. 02-1341 od 29.11.2019. godine.

program i informativni sadržaji imaju učešće od po 12%. Dokumentarno-obrazovni program u ukupnoj strukturi ima učešće od 3%, a dječji nešto iznad 1%.

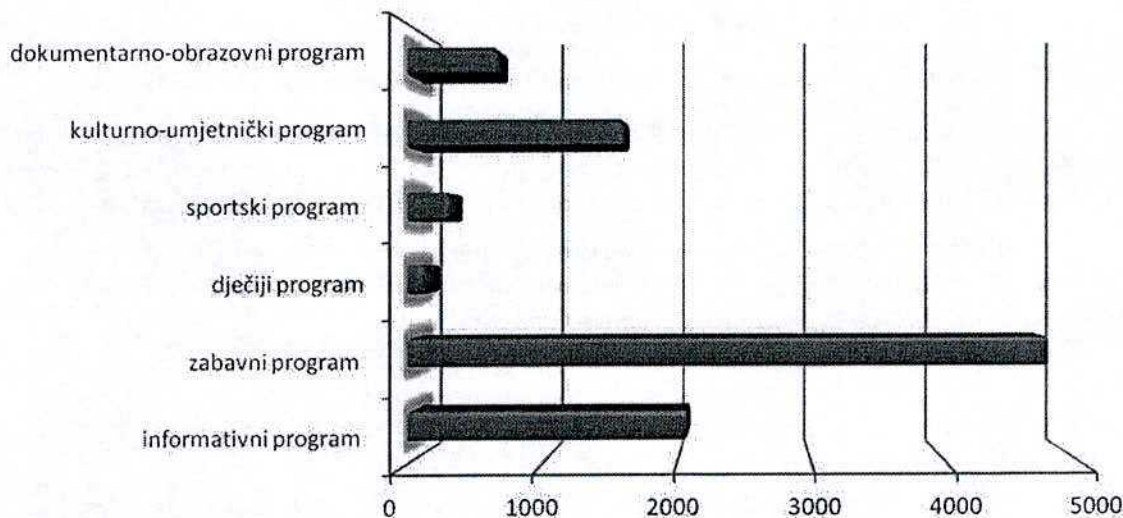

Grafik 11.: Struktura po vrsti sadržaja (TVCG1 vs TVCG2), minuti

Lokalni javni televizijski emiteri³¹

Posmatrano po produkcijskom izvoru, u ukupno emitovanom televizijskom programu lokalnih javnih emitera dominantan je (prosječno) kupljeni program, dok je najmanje reemitovanog programa.

Ukupno emitovani program u prosjeku, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno zabavni sadržaj, oko 50%. Informativni program čini približno 22%. Najmanje učešće u strukturi programa po vrsti čine dječji i sportski program.

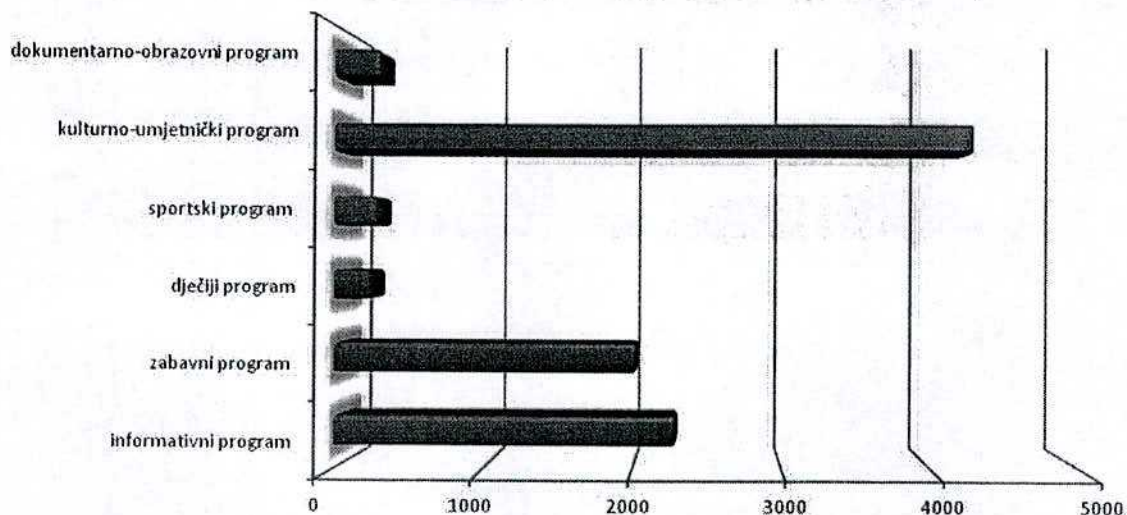
Grafik 12.: Struktura po vrsti sadržaja televizijskih programa lokalnih javnih emitera (prosječno, minuti)

³¹ „Analiza programske strukture lokalnih javnih TV emitera“, akt Agencije br. 02-1167 od 23.10.2019. godine.

Komercijalni televizijski emiteri sa nacionalnom pokrivenošću³²

Posmatrano po produkcijskom izvoru, u ukupno emitovanom programu nacionalnih komercijalnih televizijskih emitera dominantan je (prosječno) kupljeni program (62%). Sopstvena produkcija ima učešće od 19% ukupno emitovanog programa, dok reemitovani sadržaj čini 11%.

Ukupno emitovani program u prosjeku, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno kulturno-umjetnički program (43%), informativni program čini 23%, dok zabavni sadržaj čini 20%. Dječijeg, dokumentarno-obrazovnog i sportskog programa ima značajno manje.

Grafik 13.: Struktura po vrsti sadržaja programa nacionalnih komercijalnih televizijskih emitera (prosjeck, minuti)

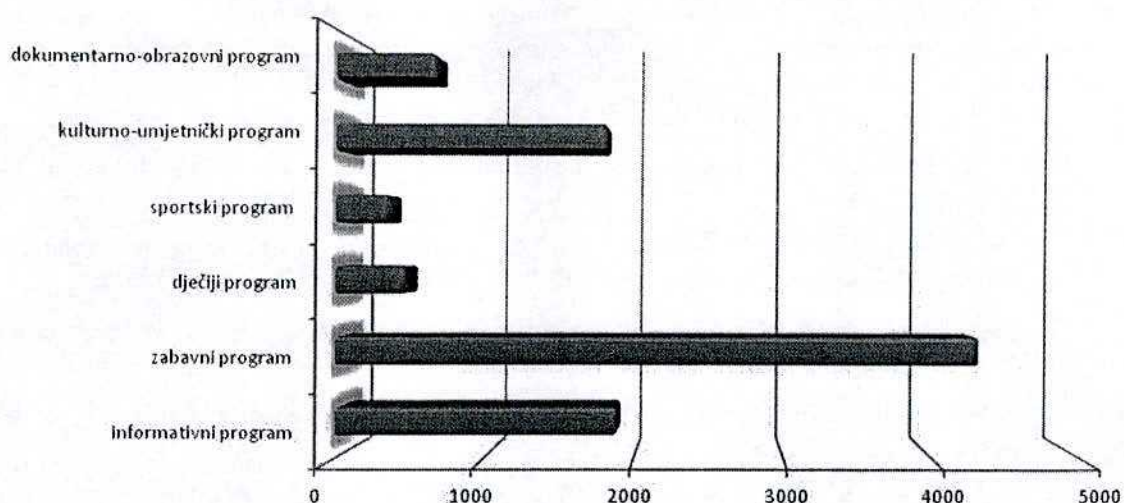
Komercijalni televizijski emiteri sa regionalnom pokrivenošću³³

Posmatrano po produkcijskom izvoru, u ukupno emitovanom programu regionalnih televizijskih komercijalnih emitera dominantan je (prosječno) kupljeni program (60%). Sopstvena produkcija ima učešće od 17% ukupno emitovanog programa, dok reemitovani sadržaj čini 8%.

Ukupno emitovani program u prosjeku, nezavisno od produkcijskog izvora, sadrži dominantno zabavni sadržaj (43%). Slijede informativni sa 18% i kulturno-umjetnički (17%). Dječijeg, dokumentarno-obrazovnog i sportskog programa ima značajno manje.

³² „Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem“, akti Agencije br. 02-746 od 11.06.2019. g. i br. 02-1379 od 16.12.2019. godine.

³³ „Analiza programske strukture komercijalnih TV emitera sa regionalnim pokrivanjem“, akt Agencije br. 02-1253 od 14.11.2019. godine.

Grafik 14.: Struktura po vrsti sadržaja programa regionalnih komercijalnih televizijskih emitera (prosjeak, minuti)

6. Promjene naziva i identifikacionog znaka medija

Zbog promjene naziva i identifikacionog znaka medija, Agencija je:

- Privrednom društvu „Topolica“ d.o.o. iz Bara, **izmijenila Odobrenje za emitovanje opšteg radijskog programa „Urban Radio“** br. O-R-K-16³⁴ (raniji naziv/ identifikacioni znak medija je bio „F Radio“);
- Privrednom društvu „Lutrija Crne Gore“ a.d. iz Podgorice, **izmijenila Odobrenje za emitovanje opšteg televizijskog programa „TV 7“** br. O-TV-K-08³⁵ (raniji naziv/identifikacioni znak medija je bio „777 TV Lutrija Crne Gore“);
- Privrednom društvu „Manix“ d.o.o. iz Podgorice, **izmijenila Odobrenje za emitovanje specijalizovanog televizijskog programa „TV MNE SPORT 1“** br. O-TV-K-26³⁶ (raniji naziv/identifikacioni znak medija je bio „TV MNE SPORT“).

7. Promjena statusa medija

Poglavljem 2 „Struktura programa i druge programske obaveze“ iz izdatih odobrenja za emitovanje, propisano je da su emiteri dužni da se pridržavaju programske šeme odnosno strukture programa koja je dostavljena prilikom izdavanja odobrenja i da u pisanoj formi obavijeste Agenciju o nastalim promjenama, a o svim značajnijim planiranim promjenama strukture programa zatraže saglasnost Savjeta Agencije za elektronske medije.

Članom 58 Zakona o elektronskim medijima propisano je da je emiter dužan da, u pisanoj formi, o svim značajnijim planiranim promjenama³⁷ strukture radijskog ili televizijskog programa koje emituje zatraži saglasnost Agencije.

³⁴ Akt Agencije br. 02-203/1 od 19.02.2019.g.

³⁵ Akt Agencije br. 02-986/1 od 17.09.2019.g.

³⁶ Akt Agencije br. 02-214/1 od 22.02.2019.g.

³⁷ Značajnija promjena strukture programa, u smislu ove odredbe, je svaka promjena koja predstavlja izmjenu veću od 10% strukture programa na osnovu koje je dobijeno odobrenje za emitovanje. Zakon je takođe propisao da Agencija može emiteru uskratiti saglasnost za promjenu strukture programa ukoliko utvrdi da bi u području koje se pokriva određenim radijskim ili televizijskim programom došlo do nedostatka određene vrste programskih sadržaja za koje je emiter dobio odobrenje za emitovanje (član 58 Zakona o el. medijima).

Nakon dobijanja saglasnosti Savjeta Agencije za elektronske medije za značajnu promjenu programske strukture, što je uključivalo i **promjenu statusa** (prelazak sa opštih na specijalizovane programe), Agencija je sljedećim emiterima izmijenila odobrenja za emitovanje i dodijelila status specijalizovanih radijskih programa³⁸:

- NVO „Stereotip“ iz Podgorice, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Radio City“ br. O-R-K-45³⁹;
- NVO „Udruženje Roma Crne Gore“ iz Podgorice, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Romski Radio“ br. O-R-K-44⁴⁰;
- privrednom društvu „Eurogum“ d.o.o. iz Cetinja, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Radio Star FM“ br. O-R-K-06⁴¹;
- NVO „Skadar Lake“ iz Podgorice, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Radio Skadar Lake“ br. O-R-K-34⁴²;
- privrednom društvu „083 Vučeljić“ d.o.o. iz Nikšića, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Radio 083“ br. O-R-K-40⁴³;
- privrednom društvu „Hit FM“ d.o.o. iz Herceg Novog, emiteru specijalizovanog zabavnog radijskog programa „Radio S2“ br. O-R-K-07⁴⁴;
- privrednom društvu „OKI AIR BROADCASTING“ d.o.o. iz Podgorice, emiteru specijalizovanog muzičkog radijskog programa „Radio Mag“ br. O-R-K-53⁴⁵.

8. *Promjena programske strukture komercijalnih emitera*

Zbog manjih izmjena programske strukture, Agencija je izmijenila odobrenja za emitovanje u dijelu koji se odnosi na strukturu programa (tačka 2.1. Odobrenja za emitovanje i Aneks 2) sljedećim emiterima:

- NVO „Studentska Aktivna Frekvencija Radijske Avangarde“ iz Podgorice, za emitovanje opšteg radijskog programa „Radio Krš“⁴⁶;
- privrednom društvu „MIR & TEUTA“ d.o.o. iz Ulcinja, za emitovanje opšteg radijskog programa „Radio Teuta“⁴⁷;
- privrednom društvu „OKI AIR BROADCASTING“ d.o.o. iz Podgorice, za emitovanje opšteg radijskog programa „Radio Elmag“⁴⁸;
- NVO „Kulturni Centar Homer“ iz Podgorice, za emitovanje opšteg radijskog programa „Radio Homer“⁴⁹;
- privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice, za emitovanje opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“⁵⁰;

³⁸ Članom 56 stav 3 Zakona o elektronskim medijima je propisano da programska osnova specijalizovanog televizijskog ili radijskog programa sadrži programsku šemu kojom se određuje: 1) vrsta programa, od kojih preko 50% moraju biti programi iste vrste; 2) predviđeni kvantitativni odnos između pojedinih grupa sadržaja; 3) predviđeni maksimalni obim oglasnih sadržaja; 4) učešće djela evropske audiovizuelne proizvodnje i drugih djela za specijalizovani televizijski program; 5) vrijeme emitovanja.

³⁹ Akt Agencije br. 02-764/3 od 08.07.2019.g.

⁴⁰ Akt Agencije br. 02-782/3 od 08.07.2019.g.

⁴¹ Akt Agencije br. 02-882/3 od 26.07.2019.g.

⁴² Akt Agencije br. 02-1256/3 od 02.12.2019.g.

⁴³ Akt Agencije br. 02-189/9 od 12.06.2019.g.

⁴⁴ Akt Agencije br. 02-895/3 od 26.07.2019.g.

⁴⁵ Akt Agencije br. 02-767/3 od 08.07.2019.g.

⁴⁶ Akt Agencije br. 02-496/8 od 17.06.2019.g.

⁴⁷ Akt Agencije br. 02-944/3 od 29.08.2019.g.

⁴⁸ Akt Agencije br. 02-768/3 od 08.07.2019.g.

⁴⁹ Akt Agencije br. 02-206/3 od 20.02.2019.g.

- privrednom društvu „Lokalni javni emiter Radio i Televizija Pljevlja“ d.o.o. iz Pljevalja, za emitovanje opšteg televizijskog programa „Televizija Pljevlja“⁵¹;
- privrednom društvu „Metropolitan Media“ d.o.o. iz Cetinja, za emitovanje opšteg radijskog programa „Radio Svetigora“⁵².

9. *Medijsko predstavljanje u toku izborne kampanje*

Izbori za za odbornike u Skupštini opštine Tuzi

Predsjednik Crne Gore je 29. novembra 2018. godine donio Odluku o raspisivanju izbora za odbornike u Skupštini opštine Tuzi, koji su održani 3. marta 2019. godine.

Saglasno Zakonu o elektronskim medijima⁵³, Savjet Agencije za elektronske medije je usvojio Pravilnik o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za odbornike u Skupštini opštine Tuzi, koji će biti održani 3. marta 2019. godine⁵⁴. Njime su bliže uređeni uslovi za realizaciju prava i obaveza emitera kada su u pitanju izborne kampanje i političko oglašavanje, a u cilju obezbjeđivanja istinitog, blagovremenog i nepristrasnog informisanja građana o svim fazama postupka i različitim stavovima tokom izborne kampanje, pod ravnopravnim uslovima za sve učesnike u izornoj kampanji.

Posebna pravila o medijskom predstavljanju usvojilo je 12 elektronskih medija i to pet televizijskih emitera: jedan javni i četiri komercijalna. Iako su usvojili pravila, osam elektronskih medija nije u praksi realizovalo programske sadržaje namijenjene medijskom predstavljanju.

U cilju sagledavanja dosljednosti poštovanja pravila predstavljanja vršen je nadzor nad primjenom. Na osnovu monitoringa programa Radio Televizije Crne Gore u periodu od 19. februara do 1. marta u terminu od 7 do 24 sata, sačinjen je i objavljen **Izvještaj o medijskom predstavljanju tokom kampanje za lokalne izbore u Tuzima - mart 2019. godine.**

Ukupno trajanje medijskog predstavljanja na programu Javnog servisa Radio Televizija Crne Gore je, za period od 19. februara do 1. marta, iznosilo 19.837 sekundi (331 minut) ili približno 5 i po sati za period od 11 dana. Od ukupnog medijskog predstavljanja (19.837 sekundi), 64% se odnosilo na televizijsko, a 36% na radijsko predstavljanje.

Najveća količina medijskog predstavljanja na programu Javnog servisa Radio Televizija Crne Gore realizovana je kroz formu predstavljanja izbornih lista.

Medijsko predstavljanje je, u načelu, adekvatno raspoređivano i emitovano unutar označenih blokova. U odnosu na prethodne izbore, nije unaprijedena praksa označavanja plaćenih i besplatnih političkih oglasa. Emiter nije koristio oznaku „besplatni“ politički oglas, već je korišćena oznaka „politički marketing“. Za vrijeme trajanja kampanje tokom ovih lokalnih izbora, Agencija nije primila ni jedan prigovor izborne liste na rad elektronskih medija.

10. *Aktivnosti za poboljšanje naplate potraživanja*

Upozorenja i reprogram duga

Zbog kašnjenja u izmirivanju obaveza po osnovu plaćanja godišnje naknade za emitovanje, određenom broju emitera Agencija za elektronske medije je u dva navrata (26. juna 2019. i 1.

⁵⁰ Akt Agencije br. 02-217/4 od 21.03.2019.g.

⁵¹ Akt Agencije br. 02-614 od 25.04.2019.g.

⁵² Akt Agencije br. 02-1254/4 od 26.12.2019.g.

⁵³ Članom 96b Zakona o elektronskim medijima je propisano da Savjet Agencije za elektronske medije, najkasnije sedam dana od dana raspisivanja izbora, usvaja propis kojim se bliže uređuju uslovi za realizaciju prava i obaveza emitera kada su u pitanju izborne kampanje i političko oglašavanje.

⁵⁴ Akt Savjeta Agencije br.01-2341 od 07.12.2018.g.

oktobra 2019. godine) izrekla upozorenja. Pregled emitera kojima su, po ovom osnovu, izrečana upozorenja, nalazi se u Prilogu 1 ovog Izveštaja.

U cilju prevazilaženja problema nastalih zbog kašnjenja u izmirivanju obaveza po osnovu godišnje naknade, određenom broju imalaca odobrenja za emitovanje Agencija za elektronske medije je ponudila potpisivanje protokola o reprogramu duga.

Predviđene uslove je prihvatilo 14 emitera i zaključilo protokole o reprogramu duga prema Agenciji za elektronske medije. Protokoli su zaključeni sa sljedećim emiterima:

EMITER	ID media	Saldo za reprogram	Fakturisana realizacija do 31.12.2019.g.	Ukupne obaveze po protokolu	Realizovane obaveze po protokolu	Procenat realizacije obaveza po protokolu
„Antena M“ d.o.o.	Radio Antena M	4.235,78	0,00	1.411,93	1.411,93	100,00%
„TDM MIX“ d.o.o.	Radio Laki	1.233,22	0,00	1.233,22	822,14	66,67%
NVO „Skadar Lake“	Radio Skadar Lake	1.600,50	0,00	1.060,50	0,00	0,00%
„Maxko“ d.o.o.	Skala Radio	1.399,58	0,00	1.399,58	1.399,58	100,00%
„LJE RTV Nikšić“	Radio Nikšić	4.536,73	0,00	1.140,00	380,00	33,33%
„Topolica“ d.o.o.	Urban Radio	888,93	0,00	440,00	220,00	50,00%
„Boin“ d.o.o.	TV Boin	11.045,52	0,00	613,64	613,64	100,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 1	4.941,73	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 2	4.941,72	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Manix“ d.o.o.	TV MNE Sport 3	4.941,72	0,00	3.294,48	0,00	0,00%
„Zen Master Production“ d.o.o.	TV Novi	7.243,98	1.647,25	8.891,23	3.610,00	40,60%
„LJE RTV Nikšić“	TV Nikšić	9.626,06	0,00	2.400,00	800,00	33,33%
„LJE RTV Pljevlja“	TV Pljevlja	6.174,54	0,00	2.500,00	500,00	20,00%
„Televizija Vijesti“ d.o.o.	TV Vijesti	14.406,96	0,00	4.406,96	4.406,96	100,00%

Tabela 15.: Protokoli o reprogramu duga zaključeni tokom 2019. godine

Prinudna naplata

U toku 2019. godine, Agencija je posredstvom javnog izvršitelja pokrenula postupak prinudne naplate⁵⁵ zaostalog dugovanja ranijeg emitera „Blue Moon“ d.o.o. (TV MBC), u iznosu od 4.463,9 EUR (Rješenje o izvršenju lv. br. 487/2018 od 03.10.2019.). Pored toga, nastavljena su tri postupka prinudne naplate pokrenuta ranijih godina (Lokalni javni emiter Radio i Televizija Nikšić d.o.o., Blue Moon d.o.o. i Adnan d.o.o.).

Na osnovu raspoloživih podataka o statusu postupaka prinudne naplate dugova vođenih u toku 2019. godine, može se zaključiti da je:

- jedan postupak obustavljen, jer je protiv osnivača otvoren stečajni postupak: Adnan d.o.o. (TV Glas Plava);
- tri postupka su u toku: Lokalni javni emiter Radio i Televizija Nikšić d.o.o. (Radio Nikšić) i dva postupka protiv Blue Moon d.o.o. (TV MBC).

Stečajni postupci

⁵⁵ Postupak prinudne naplate je pokrenut saglasno Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju ("Sl.list CG", br. 36/11, 28/14, 20/15, 22/17, 76/17).

Kako nije bilo moguće izvršiti prinudnu naplatu (zbog nedostatka sredstava na računima izvršnih dužnika - emitera), u toku 2019. godine su, na predlog drugih pravnih lica, otvorena tri stečajna postupka po osnovu kojih je Agencija prijavila potraživanja.

DUŽNIK	MEDIJ	GLAVNI DUG	STEČAJNI IZNOS	Status
Radio Mojkovac d.o.o. ⁵⁶	TV Mojkovac	4.084,88	4.084,88	Stečaj zaključen ⁵⁷
Adnan d.o.o. ⁵⁸	TV Glas Plava	16.329,24	16.877,83	Stečaj zaključen ⁵⁹
TV Sun d.o.o. ⁶⁰	TV Sun	21.615,31	21.615,31	Predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak ⁶¹

Tabela 16.: Stečajni postupci otvoreni tokom 2019. godine

Nastavljena su tri stečajna postupka, pokrenuta u ranijim godinama (Ustanova u privatnoj svojini Radio Televizija Planorama - Radio Panorama i Televizija Panorama, Radio Televizija Atlas d.o.o. - Radio Atlas i Radio Elmag d.o.o. - Radio Elmag⁶²).

Na osnovu raspoloživih podataka o statusu stečajnih postupaka vođenih u toku 2019. godine, može se zaključiti:

- tri postupka su završena, osnivači emitera su izbrisani iz Centralnog registra privrednih subjekata, a dugovi emitera su otpisani ("Radio Elmag" d.o.o., Radio Mojkovac d.o.o. i Radio Adnan d.o.o.). Navedenim privrednim subjektima Agencija otpisala ukupni dug u iznosu od 91.744,69 €.
- jedan postupak je obustavljen jer je Apelacioni sud ukinuo rješenje o otvaranju stečajnog postupka ("Sun Sun" d.o.o.) i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak.
- dva postupka su u toku (Ustanova u privatnoj svojini Radio Televizija Planorama, Radio Televizija Atlas d.o.o.).

11. Javni emiteri

Iako su, prije više godina, u četiri jedinice lokalne samouprave (Bar, Cetinje, Ulcinj, Kolašin) donesene odluke o pokretanju TV programa u okviru lokalnih javnih emitera, do kraja 2019. godine, njihove skupštine opština ili nisu imenovala savjete javnih emitera ili nijesu podnijele zahtjev za izdavanje odobrenja za emitovanje, te stoga nijesu ni počeli sa emitovanjem TV programa.

U toku 2019. godine, Javni radio-difuzni servis „Radio televizija Herceg Novi“ d.o.o. ispunio je sve uslove za izdavanje odobrenja za emitovanje opšteg televizijskog programa „Televizija Herceg Novi“. Dobijanjem odobrenja⁶³ navedeni emiter je usaglasio svoj rad sa Zakonom o elektronskim medijima.

Kod sedam lokalnih javnih emitera sprovedeni su postupci imenovanja svih ili određenog broja članova savjeta (Radio Bar, Radio Berane, Radio Bijelo Polje, Radio Cetinje, Radio Kotor, Radio televizija Rožaje ili Radio televizija Ulcinj).

⁵⁶ Stečajni postupak je pokrenulo Ministarstvo finansija - Poreska uprava Podgorica.

⁵⁷ Rješenje o zaključenju stečajnog postupka St.br. 579/19 od 19.09.2019. ("Sl.list CG" br. 54/19, Oglasni dio br. 40/19)

⁵⁸ Stečajni postupak je pokrenulo JP „Radio-difuzni centar“ d.o.o.

⁵⁹ Rješenje o zaključenju ajnog postupka St.br. 480/19 od 20.11.2019. ("Sl.list CG" br. 65/19, Oglasni dio br. 50/19)

⁶⁰ Stečajni postupak je pokrenulo Ministarstvo finansija - Poreska uprava Podgorica.

⁶¹ Rješenjem Apelacionog suda Crne Gore Pž.br. 648/19 od 01.10.2019. godine ukinuto je Rješenje Privrednog Suda Crne Gore o otvaranju stečajnog postupka St.br. 66/19 od 18.07.2019. godine i predmet je vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak (Pž.br. 648/19 od 01.10.2019.).

⁶² Stečajni postupak je pokrenulo JP „Radio-difuzni centar“ d.o.o.

⁶³ Odobrenje za emitovanje br. O-TV-J-8 (akt broj 02-904/1 od 12.07.2019.g.)

*
* *

Agencija je nastavila sa mobilizacijom javnih emitera i nadležnih organa njihovih osnivača da pristupe izradi i usvajanju propisanih akata od značaja za trogodišnje finansiranje i rad javnih emitera (programske obaveze, ugovor, program rada i finansijski plan). Zaključno sa decembrom 2019. godine:

- šest (od 14) jedinica lokalne samouprave je usaglasilo osnivačke akte lokalnih javnih emitera (čiji su osnivači ove opštine) sa Zakonom o elektronskim medijima u dijelu koji se odnosi na pravila državne pomoći⁶⁴. To je u toku 2018. godine urađeno u Pljevljima⁶⁵, Tivtu⁶⁶, Bijelom Polju⁶⁷ i Budvi⁶⁸, a u toku 2019. godine u Kolašinu⁶⁹ i Kotoru⁷⁰.
- u skladu sa obavezom propisanom članom 76 stav 6 Zakona o elektronskim medijima, devet lokalnih javnih emitera je dostavilo Agenciji na uvid potpisane ugovore (Cetinje, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Herceg Novi, Bar, Danilovgrad, Kotor, Budva), kojima se regulišu međusobna prava i obaveze jedinice lokalne samouprave i javnog emitera.
- dvije jedinice lokalne samouprave su dale saglasnosti na programe rada lokalnih javnih emitera čiji su osnivači: Skupština Opštine Rožaje i Skupština Opštine Budva.

12. Registracija i identifikacija elektronskih publikacija

Pravilnikom o elektronskim publikacijama⁷¹ je propisan sadržaj, način vođenja i postupak upisa u Registar pružalaca usluga elektronskih publikacija (u daljem tekstu: „Registar“). Upis se vrši na osnovu prijave koju pravno ili fizičko lice, prije početka pružanja usluge elektronske publikacije, podnosi Agenciji. Podaci o registrovanim elektronskim publikacijama se redovno objavljuju ili ažuriraju na veb-sajtu Agencije.

U toku 2019. godine, Agencija je unaprijedila mogućnost podnošenja prijave za upis u Registar, tako da se ona može popuniti i putem sajta Agencije <http://aemcg.org/prijava-za-upis-u-registar-elektronskih-publikacija/>.

Zakon o elektronskim medijima ne predviđa mogućnost da se elektronske publikacije, koje ne žele da se registruju, primoraju da to urade. Zbog toga, ukoliko prijava nije podnesena, Agencija ne

⁶⁴ Zakonom o elektronskim medijima, čl. 76 do 76č, je regulisano je pitanje pružanja javnih usluga i finansiranja javnih emitera. Jedinica lokalne samouprave i javni emiter ugovorom uređuju međusobna prava i obaveze u vezi sa korišćenjem budžetskih sredstava koja moraju da budu definisana u ugovoru (čl. 76 Zakona). Ugovorom se utvrđuje vrsta i obim svih javnih usluga koje javni emiter pruža, kao i visina sredstava i izvori za njihovo finansiranje. Ugovor se zaključuje na period od tri godine, u skladu sa smjernicama makroekonomske i fiskalne politike, kod nacionalnog javnog emitera, i u skladu sa budžetskim planovima i projekcijama kod lokalnih javnih emitera, kao i u skladu sa pravilima o državnoj pomoći za javne radio-difuzne usluge. Prije zaključivanja Ugovora, javni emiter je dužan da pripremi predlog programskih obaveza za ugovorni period i o njemu sprovede javnu raspravu u trajanju od 45 dana, kako bi se javnost izjasnila o tome ispunjavaju li predložene programske obaveze kriterijume propisane članom 74 Zakona o elektronskim medijima. Predlog ugovora, javni emiter je dužan da dostavi Vladi Crne Gore (u slučaju RTCG) odnosno jedinici lokalne samouprave (za lokalne javne emitere), najkasnije šest mjeseci prije isteka važećeg Ugovora, kao i da svake godine, a najkasnije do 31. decembra tekuće za sljedeću godinu, izradi i donese program rada i finansijski plan, kojima će se utvrditi aktivnosti i programske obaveze, kao i potrebna finansijska sredstva za njihovu realizaciju.

⁶⁵ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o organizovanju Lokalnog javnog emitera Radio Televizija Pljevlja ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 45/17).

⁶⁶ Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Lokalni javni emiter Radio Tivat ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 7/18)

⁶⁷ Odluka o izmjeni Odluke o organizovanju Lokalnog javnog emitera Radio Bijelo Polje ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 11/18)

⁶⁸ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću lokalnog javnog emitera Radio televizija Budva ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 26/18)

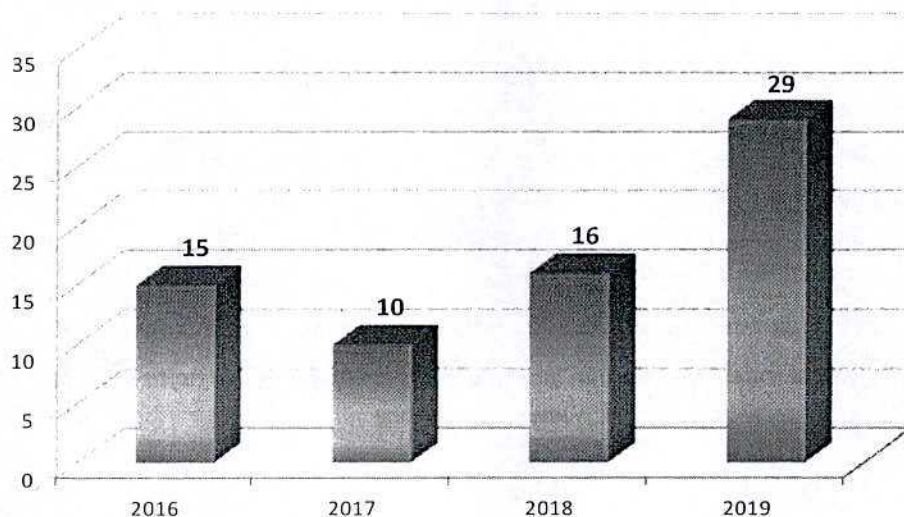
⁶⁹ Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Lokalni javni emiter "Radio i televizija Kolašin" ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 54/19 od 31.12.2019.g.)

⁷⁰ Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Lokalni javni emiter "Radio Kotor" ("Sl.list CG - opštinski propisi", br. 52/19 od 25.12.2019.g.)

⁷¹ „Sl. list CG“, br. 7/16.

može samoinicijativno vršiti upis u Registar. Zato je, i u toku 2019. godine, periodično upućivan poziv pružiocima elektronskih publikacija da dostave prijavu za upis u registar.

Za četiri godine, u Registar je upisana 61 elektronska publikacija. Od toga, u 2016. g. - 15; u 2017. g. - 10; u 2018. g. - 16 i u 2019. g. - 29 elektronskih publikacija.

Grafik 17.: Broj upisanih pružalaca elektronskih publikacija u Registar, po godinama

Upoređivanjem podataka u Registru i podataka koji su dostupni na portalima, Agencija je uočila određena odstupanja. Najznačajnije odstupanje odražava se u činjenici da određeni broj pružalaca usluga elektronskih publikacija, koji su upisani u Registar, ne omogućava svojim korisnicima jednostavan, neposredan i stalan pristup, naročito sljedećim podacima: naziv pružaoca elektronske publikacije; identifikacioni znak; adresa za prijem službene pošte; e-mail za prijem službene pošte i e-mail za podnošenje ispravke, odgovora, prigovora.

13. Implementacija programskih standarda u radu elektronskih medija

Monitoring emitovanih, odnosno distribuiranih sadržaja pružalaca AVM usluga (posredstvom različitih platformi) predstavlja značajan mehanizam Agencije za elektronske medije u ostvarivanju njene regulatorne funkcije i funkcije nadzora, u skladu sa zakonom.

Monitoring sadržaja je u funkciji uspješne realizacije nadležnosti Agencije, ovlaštenja i odgovornosti u segmentu nadzora nad primjenom zakona i podzakonskih akata, kao i u funkciji stvaranja baza statističkih podataka, evidencija, praćenja trendova i sl.

Agencija je tokom 2019. godine objavila sljedeće izvještaje o monitoringu:

- Analiza vidljivosti žena i muškaraca u centralnim informativnim emisijama nacionalnih televizija - mart 2019.g.;
- Izveštaj o medijskom predstavljanju tokom kampanje za lokalne izbore u Tuzima - mart 2019.g.;
- Informacija o televizijskim programskim sadržajima namijenjenim djeci - april 2019.g.;
- Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem - jun 2019.g.;

- Informacija o televizijskom izvještavanju tokom „Neđelje ponosa“ - septembar 2019.g.;
- Analiza prisustva oglasa za hranu i piće sa povećanim udjelima masti, soli i šećera u televizijskom oglašavanju - oktobar 2019. godine;
- Analiza programske strukture lokalnih javnih TV emitera - oktobar 2019.g.;
- Informacija o poštovanju uslova iz izdatog odobrenja - neprofitni emiteri - novembar 2019.g.;
- Analiza programske strukture komercijalnih TV emitera sa regionalnim pokrivanjem pokrivanjem - novembar 2019.g.;
- Analiza programske strukture nacionalnog javnog emitera "Radio televizija Crne Gore" pokrivanjem – novembar 2019.g.;
- Analiza programske strukture TV emitera sa nacionalnim pokrivanjem – decembar 2019.g.
- Analiza programske strukture komercijalnih radio emitera – decembar 2019.g.

Navedeni izvještaji, informacije i analize su dostupni na veb-sajtu Agencije

www.aemcg.org

*

* *

Profesionalni standardi

U odnosu na prethodne, tokom 2019. godine Agenciji je dostavljeno značajno manje prigovora koji su se odnosili na primjenu profesionalnih standarda. Podsjećanja radi, Zakonom o elektronskim medijima, član 55 stav 6, propisano je da je emiter dužan da doprinosi slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu, kao i poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.

Zakonom definisana norma razrađena je Pravilnikom o programskim standardima u elektronskim medijima koji propisuje, u članu 7 stav 1, da je emiter koji proizvodi informativni program dužan da to radi profesionalno i odgovorno i na taj način doprinosi slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu. Nadalje, članom 8 Pravilnika je propisano i da su u proizvodnji informativnih programa elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane, da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni, kao i da mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja, a njihov izvor ili autor prepoznatljivi.

Agencija je i tokom prethodnih godina isticala stav da poštovanje načela izvještavanja predstavlja pitanje profesionalne etike i primjene standarda novinarstva te da je sporno da bilo koji državni organ, pa i Agencija, vrši nadzor nad primjenom ovih načela. Zbog toga je Agencija pozdravila opredjeljenje i napore da se kroz reviziju postojećeg zakonskog okvira (usvajanje novog Zakona o medijima i Zakona o AVM uslugama), podrži definisanje sistemske podrške razvoju i jačanju samoregulacije i primjene profesionalnih standarda, ali i obezbjeđivanje sigurnog i nesmetanog okruženja za rad novinara.

Primjena programskih standarda naročito je važna u vezi sa proizvodnjom i emitovanjem informativnog programa, kroz koji se javnost upoznaje o važnim temama od javnog interesa, informacijama političke, društvene ili ekonomske prirode. Prenosjenjem informacija u informativnim programima mora biti lišeno ličnih stavova ili komentara spikera ili novinara koji obrađuju teme od

interesa šire javnosti. Navedeno ne znači da treba izbjegavati kontroverzne društvene teme, već da, ukoliko se iste obrađuju na način da se komentari integrišu u same vijesti, emiteri su dužni da označe da komentar koji plasiraju nije dio same vijesti. U protivnom, kroz propratni, neodvojeni komentar, formira se drugačiji ton prenešene informacije i na taj način u pitanje dovodi objektivnost u izvještavanju.

*
* *

Zaštita maloljetnika

Zaštita najboljeg interesa djeteta ima prioritet u Konvenciji UN o pravima djeteta. Član 13 Konvencije garantuje pravo djeteta na slobodu izražavanja, koje uključuje slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja svake vrste, usmeno ili u pisanoj formi, putem štampe ili umjetničkim oblikovanjem ili drugim sredstvom prema izboru djeteta. Evropska medijska regulativa posebnu pažnju poklanja zaštiti djece na različitim područjima, i različitim etičkim parametrima informacionog društva i audiovizuelnih usluga koje pružaju nove informacione i komunikacione tehnologije.

Zakonom o elektronskim medijima je propisano da se mora striktno voditi računa da se programski sadržaji koji nijesu prilagođeni pojedinim uzrastima u okviru skupine maloljetnih lica moraju raspoređivati u vremenske periode (djelove dana) kada postoji najmanja vjerovatnoća da mogu biti dostupni dijelu populacije kojoj nijesu namijenjeni. Takođe, emiteri su dužni da takve sadržaje označavaju određenim zvučnim i vizuelnim oznakama.

U Crnoj Gori, već nekoliko godina unazad, ima preko 200.000 korisnika kablovske televizije (broj domaćinstava je oko 195.000). Manje od 10% domaćinstava koristi samo besplatnu (free to air) televiziju tj. televiziju sa slobodnim pristupom. Imajući to u vidu, Agencija za elektronske medije posebnu pažnju posvećuje činjenici da sadržaj, čak i ozbiljno štetan, može biti zabranjen ili dopušten, zavisno od platforme distribucije: zabranjeno na tradicionalnoj televiziji, dopušteno sa ili bez kodiranja u slučaju usluga na zahtjev i potpuno slobodno vidljiv (dostupan) na internetu.

Imajući navedeno u vidu, Agencija je u aprilu 2019. godine objavila **Informaciju o televizijskim programskim sadržajima namijenjenim djeci**⁷². Njome su prikazani dostupni podaci o tome šta maloljetnici u Crnoj Gori gledaju i žele da gledaju na televiziji i, sa druge strane, kakva je ponuda televizijskih sadržaja za djecu na crnogorskim televizijama i inostranim TV programima dostupnim putem platformi za distribuciju televizijskog sadržaja.

Tokom jedne sedmice, na programu 14 televizijskih emitera u Crnoj Gori u prosjeku je emitovano 3,37%⁷³ dječjeg programa u odnosu na ukupno emitovani sadržaj. Od ukupno emitovanog programa za djecu najveći procenat, 65%, su činili crtani filmovi. Najveći broj emisija za djecu bio je prilagođen uzrastu od 2 do 6 godina, 67% ukupno emitovanog sadržaja. Približno 25% sadržaja je bilo prilagođeno uzrastu od 6 do 12 godina, dok je najmanje sadržaja koji bi mogli biti namijenjeni maloljetnicima uzrasta od 12 do 17 godina (oko 8%).

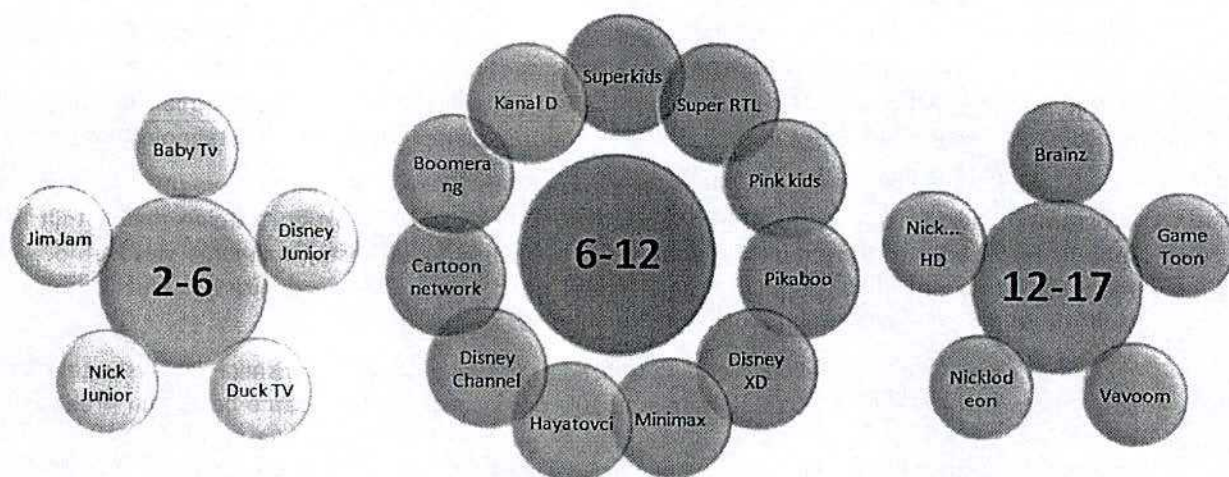
Većina emitovanog dječjeg programa nema interaktivni karakter, ograničeno podstiče razmišljanje ili učestvovanje gledaoca u temi. Posebno zabrinjavajući je nedostatak inkluzivnosti TV sadržaja namijenjenog djeci. Učešće djece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u programu pogodnom za najmlađe ne postoji. Djeca iz marginalizovanih grupa nijesu vidljiva u dječjem programu. U kolažnim programima koji podrazumijevaju učešće djece u programu ne prikazuju se djeca sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, djeca koja pripadaju različitim etničkim i nacionalnim manjinama, djeca iz socijalno ugroženih porodica, djeca sa sela. Ova slika se značajno razlikuje od napora da se u širem dječjem okruženju, u školi i drugim obrazovnim institucijama, radi na stvaranju inkluzivnog okruženja u kojem pripadnici socijalno marginalizovanih grupa ne bi bili diskriminisani.

⁷² Akt Agencije br. 02-640 od 25.04.2019. godine.

⁷³ Podaci za period novembar 2018. – mart 2019. godine.

Na crnogorskom tržištu distribucije inostranih televizijskih programa u ponudi distributera se u svakom trenutku nalazi od 20 do 25 specijalizovanih programa namijenjenih djeci (23 u trenutku objavljivanja ove Informacije). U ponudi jednog distributera u prosjeku se nalazi 11 specijalizovanih programa namijenjenih djeci, od čega je prosječno sedam programa u osnovnim paketima (oko 60%).

Ograničenost raznovrsnosti programa sa aspekta prilagođenosti različitim uzrastima, koja se bilježi u programu crnogorskih televizija, prisutna je i kod ponude distribuiranih specijalizovanih programa iz inostranstva. Najveći je broj programa koji su po svom sadržaju namijenjeni maloljetnicima od 6 do 12 godina. Značajno je manje sadržaja koji su namijenjeni najmlađoj publici (uzrast od 2 do 6 godina), ali i onih koji su namijenjeni grupi starijih maloljetnika (12 do 17 godina).

Grafik 18.: Struktura distribuiranih TV programa namijenjenih djeci po uzrastu⁷⁴

Komercijalne audiovizuelne komunikacije

Komercijalne audio-vizuelne medijske komunikacije definišemo kao komercijalni sadržaj koji za osnovni smisao ima promociju subjekta ili proizvoda, a emituje se u okviru programa. Navedeno znači da komercijalna AVM komunikacija ima za cilj da gledaocu ili slušaocu putem oglasa, telepromocije, telešopinga, sponzorstva ili plasmana, preporuči određeni proizvod/uslugu ili određenog subjekta. Način promocije, ili način na koji se preporučivanje vrši, zavisi od forme komunikacije i kreće se od najneposrednijih formi (kakav je telešoping) do znatno posrednijih formi preporučivanja (kakvo je sponzorstvo).

Nadzor nad primjenom propisa vezanih za komercijalne AVM komunikacije pokazuje da se interes velikih oglašivača vremenom pomjerio od formi neposrednog oglašavanja (klasičan komercijalni oglas) ka oblicima isticanja proizvoda ili subjekta koji podrazumijeva uključivanje (vizuelno isticanje) ili pominjanje (zvučno, odn. verbalno isticanje) unutar programskog sadržaja. Navedeno znači da se bilježi trend rasta komercijalnih komunikacija koje znače da je promotivni element integrisan u urednički sadržaj, odnosno postavljen u kontekst sadržaja.

Ostaje, kao i prethodne godine, naročito prisutan trend rasta broja kršenja standarda, koja su se odnosila na prikriveno oglašavanje. To je naročito naglašeno kod televizijskih emitera, što pokazuje i činjenica da, ukoliko bi se posmatrali samo klasični televizijski oglasi, bilježe se rijetka kršenja kvote maksimalno dozvoljenog oglasnog sadržaja.

⁷⁴ Dobna orijentacija je izvedena na osnovu podataka iz publikacije „Media Ownership: Childrens TV Channels in Europe – Who are the key players?“ ili na osnovu podataka o programskoj orijentaciji programa.

U strukturi televizijskog programa značajno mjesto zauzimaju studijske forme, kolažnog tipa sadržaja (npr. jutarnji program) koje su pogodne za plasiranje oglasnog unutar uredničkog sadržaja. Praksa pokazuje da su tematski sadržaji (emisije o turizmu i putovanjima, vinu i vinogradarstvu, automobilizmu i sl.), obično nezavisnih produkcija, pogodno tlo za plasman prikrovenog oglašavanja u kojem sponzori nastoje da obezbijede promociju koja je uočljivija i obuhvatnija nego što to zakon propisuje. Saglasno navedenom, Agencija je nastojala da se paralelnim monitoringom sadržaja sličnih po formi i sadržaju, za koje vlada interes istih oglašivača i neposrednom komunikacijom sa emiterima, postigne dosljedna primjena propisa i promjena prakse značajnih sponzora na tržištu.

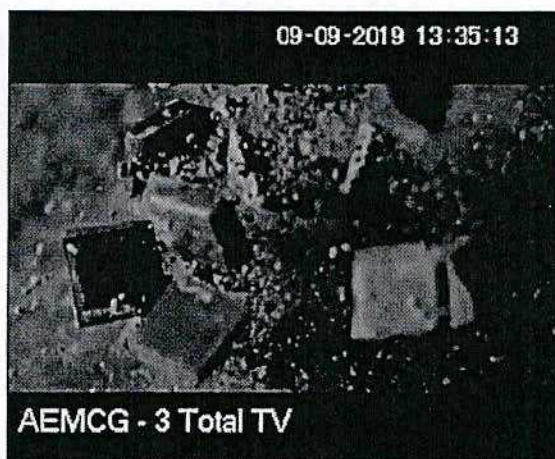
Kod radijskih emitera su zabilježena značajnija kršenja kvote maksimalno dozvoljenog učešća oglasa po satu emitovanog programa i neprimjerena praksa emitovanja oglasnih sadržaja van oglasnog bloka.

Monitoringom oglašavanja sprovedenim tokom 2019. godine analiziran je i oglasni sadržaj sa aspekta posebnih standarda (oglasne poruke namijenjene maloljetnicima, oglašavanje lijekova i medicinskih sredstava i sl.). U oktobru 2019. godine je urađena **Analiza prisustva oglasa za hranu i piće sa povećanim udjelima masti, soli i šećera u televizijskom oglašavanju**⁷⁵.

Iako za oglašavanje hrane televizija još uvijek ostaje dominantan kanal komunikacije, vrijeme provedeno u gledanju televizije samo je jedna komponenta dječjeg korišćenja medija. Istraživanja ukazuju da, imajući u vidu ukupnu vremensku izloženost različitim „screen“ uređajima, u analizi uticaja oglašavanja hrane sa povećanim udjelima masti, soli i šećera na ponašanje maloljetnika, ni jedna vrsta medija ili uređaja ne smije biti potcijenjena.

Na osnovu broja oglasa i frekvencije njihovog emitovanja **u programima nacionalnih televizijskih emitera**, može se zaključiti da televizijsko oglašavanje hrane i pića sa povećanim udjelima masti, soli i šećera, **može imati samo ograničen direktan uticaj** na navike i ponašanje maloljetnika u vezi sa konzumiranjem ovih proizvoda. U posmatranom periodu⁷⁶, u ovim programima, **nije bilo targetiranja maloljetnika** putem vremena emitovanja oglasa za HFSS hranu (emitovanje oglasa tokom, neposredno prije ili neposredno poslije emitovanja programskih sadržaja namijenjenih djeci). Kvalitativnom analizom oglasnih poruka, u posmatranom periodu, nijesu utvrđene oglasne poruke koje targetiraju isključivo maloljetnike.

Kad su u pitanju **inostrani TV programi**, može se zaključiti, na osnovu broja oglasa i frekvencije emitovanja televizijskog oglašavanja hrane i pića sa povećanim udjelima masti, soli i šećera, da **direktan uticaj može biti značajniji u odnosu na domaće TV emitere**, ali ne i od presudnog značaja. Imajući u vidu kvalitativnu analizu oglasnih poruka, za razliku od oglasa za HFSS hranu emitovanih u TV programima crnogorskih emitera, kod posmatranih inostranih TV programa je **zabilježeno targetiranje maloljetnika** kroz oglasnu poruku. U tumačenju navedenog mora se imati u vidu da broj oglasa za HFSS hranu i frekvencija njihovog emitovanja značajno varira od televizije do televizije.

*
* *

⁷⁵ Akt Agencije br. 02-1117 od 02.10.2019. godine.

⁷⁶ Analiza urađena na osnovu podataka prukupljenih za period od 22. do 28. jula 2019.g. i od 07. do 13. septembra 2019.g.

Prevenција govora mržnje u medijima, zaštita ljudskih prava i promocija tolerancije

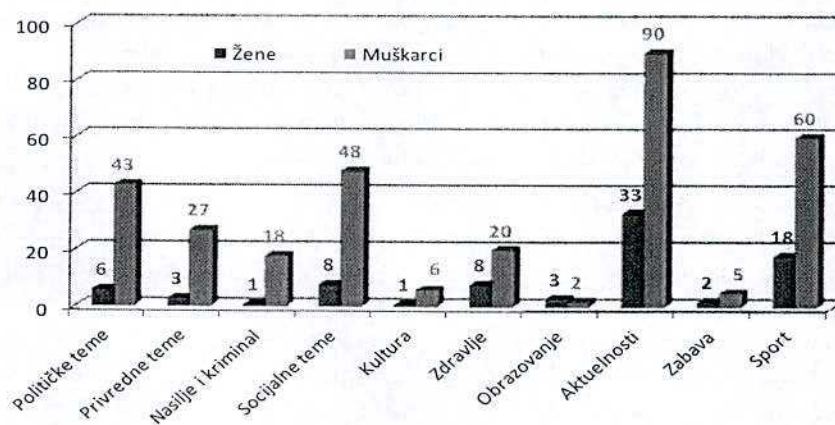
Tokom 2019. godine nije bilo postupaka vezanih za govor mržnje u elektronskim medijima. Ipak, cijeneći opšti društveni kontekst i rastajuće prisustvo uvredljivog, diskriminatornog i govora mržnje na online platformama, Agencija je sprovedla niz aktivnosti sa ciljem da se ojačaju kapaciteti crnogorskih elektronskih medija i spriječi prelivanje navedenih oblika govora sa online u elektronske medije.

Rodni stereotipi predstavljaju unaprijed formirane ideje i stavove, koji muškarcima i ženama dodjeljuju atribute i uloge određene i ograničene njihovim polom. Saglasno opštim zaključcima, rodni stereotipi mogu podsticati rodnu diskriminaciju i predstavljati ozbiljnu prepreku u postizanju stvarne ravnopravnosti polova. Stereotipizacija polova može ograničiti razvoj prirodnih talenata i sposobnosti djevojčica i dječaka, žena i muškaraca, njihovih obrazovnih i profesionalnih iskustava, kao i životnih mogućnosti.

Polazeći od činjenice da su savremeni mediji usko povezani sa formiranjem kulturnih identiteta, te od tvrdnji da prisutnost ženskih, odnosno muških lica, glasova i karaktera u audiovizuelnim medijima ima značajan uticaj na doživljaj i kreiranje vrijednosti, stavova i ponašanja gledalaca i gledateljki koji se tiču roda i rodno stereotipnih obrazaca, Agencija je u martu 2019. uradila **Analizu vidljivosti žena i muškaraca u centralnim informativnim emisijama nacionalnih televizija**⁷⁷.

Imajući u vidu rezultate analize – u novinarskoj profesiji dominantno rade žene. Gotovo 60% objavljenih informacija, u posmatranoj sedmici, proizvele su žene. Podaci su pokazali i da je angažovanje žena kao novinara, u odnosu na muškarce, najmanje duplo veće po svim temama, izuzev sporta. Analiza je pokazala da se žene češće javljaju kao prepoznatljiva lica (voditelji) centralnih informativnih emisija u odnosu na muškarce.

Najveća razlika u zastupljenosti žena i muškarca u centralnim informativnim emisijama pokazala se prilikom upoređivanja broja sagovornika i sagovornica u emisijama. Od 402 izjave uzete od relevantnih sagovornika, na sve četiri posmatrane televizije, samo 20% su izjave uzete od žena. Najveća razlika u broju sagovornika u odnosu na pol je kod tema: nasilje i kriminal, privreda i na teme iz sfere politike. Na ove teme, žene se kao stručne sagovornice javljaju u svega 10% slučajeva.

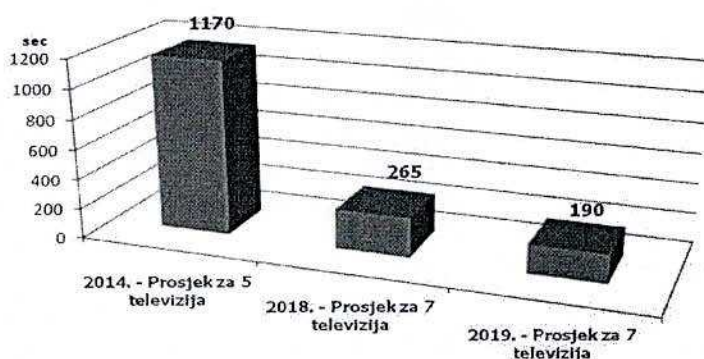

Grafik 19.: Sagovornici/sagovornice u posmatranim prilogima (broj priloga, po temama)

⁷⁷ Akt Agencije br. 02-329 od 04.03.2019. godine.

U promociji kulture tolerancije i značaja šire društvene inkluzije svih ranjivih grupa, pa i LGBTIQ osoba, naglašena je uloga medija i njihove odgovornosti da predstavljaju barijeru negativnim stereotipima. Zadatak je medija da prenesu objektivnu i nepristrasnu informaciju, ali i da bez predrasuda stanu na stranu pravne jednakosti i doprinesu formiranju šireg društvenog antidistriminatornog okruženja.

Tokom „Nedelje ponosa“, u periodu od 16. do 21. septembra 2019. godine, analizirane su informativne emisije sedam crnogorskih televizijskih programa, na osnovu čega je objavljena **Informacija o televizijskom izvještavanju tokom „Nedelje ponosa“ - septembar 2019**⁷⁸. Gotovo 80% informacija vezanih za Paradu ponosa je objavljeno na sam dan održavanja, dok je ostalih dana broj objavljenih informacija bio zanemarljivo mali. Navedeno se naročito mora posmatrati u kontekstu činjenice da je sedmica tokom koje se održava Parada ponosa, sedmica u kojoj su LGBTIQ osobe najvidljivije u medijima. U posmatranim sadržajima nije bilo značajne obuhvatnosti teme, koja bi se manifestovala kako kroz tematsku, tako i raznovrsnost novinarskih formi, te tretiranje problematike kroz analizu različitih sadržinskih elemenata i pojava oblika, posmatranje iz različitih uglova. Izvještavanje je bilo ograničeno na isključivo informativnu komponentu događaja. Iako ne podržava predrasude i diskriminatorne narative, izvještavanje odlikuje jednodimenzionalna, uopštena obrada teme bez pokušaja senzibilisanja javnosti i doprinosa izgradnji kapaciteta demokratskog društva.

Grafik 20.: Količina objavljenih informacija u centralnim informativnim emisijama, 2014. VS 2018. VS 2019. (prosječno, sekunde)

14. Povećanje dostupnosti sadržaja osobama sa invaliditetom

Agencija je i tokom 2019. godine sprovodila aktivnosti sa ciljem unaprjeđenja dostupnosti programskih sadržaja osobama sa invaliditetom, kao i povećanja ponude sadržaja koji tretiraju pitanja od značaja za ovu ranjivu populaciju. Posebna pažnja je poklonjena poboljšanju i unaprjeđenju saradnje sa organizacijama i institucijama koje se zalažu za zaštitu prava i unaprjeđenje položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori.

U februaru 2019. godine potpisan je Sporazum o saradnji Agencije za elektronske medije i Saveza slijepih Crne Gore u procesu ratifikacije Marakeškog sporazuma⁷⁹, kao i aktivnosti na polju unaprjeđenja medijskog zakonodavstva i njegove harmonizacije sa EU standardima. Ključni cilj Sporazuma je da se u programima crnogorskih emitera u značajnoj mjeri poveća broj sadržaja

⁷⁸ Akt Agencije br. 02-1056 od 25.09.2019. godine.

⁷⁹ https://www.wipo.int/marrakesh_treaty/en/ - Sporazum je usvojen u junu 2013. godine na Skupštini Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu. Njegovom primjenom trebalo bi da se olakša dostupnost knjiga licima koja ne mogu da čitaju standardno štampane materijale. Pored osoba sa oštećenim vidom, tu spadaju osobe sa disleksijom, koja podrazumjeva smanjenu mogućnost lakog prepoznavanja štampanog teksta, kao i druga lica koja usljed raznih sistemskih i organskih oboljenja nisu u prilici da drže i manipulišu knjigama na konvencionalno prihvatljiv način.

prilagođenih osobama sa invaliditetom kao i sadržaja koji se bave pitanjima od značaja za osobe sa invaliditetom.

U toku procesa revizije medijskog zakonodavstva (posebno u dijelu koji se odnosi na obaveze elektronskih medija i posebno javnih emitera), Savez slijepih Crne Gore je, uz podršku Agencije, priredio set predloga u cilju definisanja i usvajanja rješenja koja su harmonizovana sa EU standardima i u skladu sa načelima UN konvencije o pravima osoba sa invaliditetom.

U cilju unapređenja kapaciteta za praćenje i razumjevanje zahtjeva i potreba osoba sa invaliditetom u oblasti medija, predstavnici Agencije su tokom 2019. godine učestvovali u aktivnostima organizovanim od strane udruženja i nevladinih organizacija koje se zalažu za unapređenje položaja i prava osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori.

Među njima posebno su bili značajni događaji organizovani od strane Saveza slijepih Crne Gore i to:

- Međunarodna konferencija „Marakeški sporazum i njegove pogodnosti za osobe koje ne mogu čitati standardnu štampu“, održana 28. februara 2019. godine u Podgorici. Konferenciju je organizovana u sklopu projekta „Lakši put ka ratifikaciji Marakeškog sporazuma u zemljama Zapadnog Balkana koji je finansiran od strane Evropskog saveza slijepih“.
- Okrugli sto „Antidiskriminacija OSI“, održan 22. novembra 2019. godine u Podgorici u sklopu projekta „Pravna podrška kroz savjetovalište za OSI“, podržanog od strane Ministarstva pravde. Tom prilikom su predstavljeni rezultati istraživanja o diskriminaciji osoba sa invaliditetom, koji su pokazali da, od 71 osobe sa invaliditetom koje su učestvovala u njemu, nijedan ispitanik nije prepoznao medije kao institucije koje se bore za prava OSI, kao i da 23,9% ispitanih osoba smatra da je diskriminisano u pristupu informacijama, komunikacijama i tehnologijama.

Značajan doprinos podizanju svijesti o ulozi medija u promociji i zaštiti prava osoba sa invaliditetom, predstavljale su i aktivnosti koje je realizovalo Udruženja roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju „Staze“ iz Podgorice, u sklopu projekta „Zakonsko pravo na prava“. Među njima su:

- Seminar „Zakonodavni okvir i prava OSI“, održan 8-9. juna 2019. godine na Žabljaku, koji je bio posvećen predstavnicima crnogorskih medija odnosno njihovom upoznavanju sa pravima osoba sa invaliditetom, posebno djece sa intelektualnim invaliditetom.;
- Okrugli sto „Zakonodavni okvir i prava OSI“, održan 25. novembra 2019. godine u Podgorici, na kojem su predstavljene preporuke za poboljšanje ljudskih i zakonskih prava osoba sa invaliditetom i rješavanje drugih srodnih pitanja u Crnoj Gori koje su proizašle tokom realizacije projekta.

15. Izrečene upravno nadzorne mjere

U 2019. godini, Agencija je registrovala, identifikovala i procesuirala slučajeve, te izrekla odgovarajuće mjere emiterima zbog kršenja programskih standarda, standarda vezanih za komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i zbog neblagovremenog izmirivanja obaveze plaćanja godišnje naknade za emitovanje programa.

U toku 2019. godine, Agencija je izrekla **119 upozorenja**, od čega:

- 110 po službenoj dužnosti
- devet po osnovu prigovora

Na prvostepena rješenja o izricanju tih upozorenja ili druga akta kojima su utvrđena prava i obaveze pružalaca AVM usluga **podneseno je deset žalbi i to dvije žalbe** u postupcima po prigovorima na rad emitera, **dvije žalbe** u postupcima po prigovorima na rad elektronskih publikacija i **šest žalbi** u postupcima pokrenutim po službenoj dužnosti prema emiterima.

Savjet Agencije je, kao neosnovane, odbio sedam žalbi, dok je prvostepeni organ riješio tri žalbe.

*
* *

Prigovori na rad emitera

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine, Agenciji za elektronske medije je dostavljen **21 prigovor na rad emitera** sljedećih televizijskih i radio programa:

- „TV Vijesti“ - šest prigovora
- „TV Nova M“ - pet prigovora,
- „Prvi program RTCG“ (TVCG1) - tri prigovora,
- „TV Herceg Novi“ - tri prigovora,
- „TV Prva“ - jedan prigovor,
- „TV Pljevlja“ - jedan prigovor,
- „Radio Herceg Novi“ – jedan prigovor,
- „Radio Svetigora“ – jedan prigovor.

U prvostepenom postupku, odbijeno je 11 prigovora, prihvaćeno je osam prigovora i izrečeno isto toliko upozorenja. U toku je jedan postupak po prigovoru, dok je u jednom slučaju postupak obustavljen jer je emiter potvrdio namjeru nastavka emitovanja preko multipleksa DVB-T2 mreže sa lokalnim pokrivanjem MUX PV LI.

Najveći broj upozorenja izrečenih u postupcima vođenim po prigovorima na rad emitera (**četiri upozorenja**) tokom 2019. godine izrečeno je zbog kršenja programskih standarda (čl. 55 Zakona o elektronskim medijima i čl. 7, čl. 8 i čl. 11 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).

Četiri prigovora na rad emitera televizijskih programa bila su vezana za kršenje odredbi o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama. U prvostepenom postupku, prihvaćeno su **dva prigovora** i izrečeno isto toliko upozorenja, zbog emitovanja komercijalnih audiovizuelnih komunikacija koje nijesu bile jasno prepoznatljive i emitovanja prikrivenih komercijalnih audiovizuelnih komunikacija, kao i zbog prekoračenja maksimalno dozvoljene dužine trajanja oglašavanja po satu emitovanog programa. **Dva prigovora** su odbijena, jedan jer je već sproveden upravni postupak po istoj upravnoj stvari⁸⁰, dok je u drugom slučaju to bilo zbog neosnovanosti⁸¹.

U **drugostepenom postupku** po prigovorima na rad emitera, Savjetu Agencije su podnesene **dvije žalbe** od čega je **jedna** bila vezane za prvostepeno rješenje o izrečenom upozorenju⁸² emiteru televizijskog programa, a druga za rješenje o odbijanju prigovora na rad televizijskog emitera⁸³. Obje žalbe su odbijene kao neosnovane.

⁸⁰ Rješenje Agencije br. 02-1248/1 od 18.12.2019.g.

⁸¹ Rješenje Agencije br. 02-57/4 od 26.02.2019.g.

⁸² Rješenje Savjeta Agencije br. 01-414/5 od 10.06.2019.g.

⁸³ Rješenje Savjeta Agencije br. 01-417/5 od 28.05.2019.g.

Prigovori na rad pružalaca AVM usluga na zahtjev

Agenciji za elektronske medije je u toku 2019. godine dostavljeno **pet prigovora** na rad pružalaca AVM usluga na zahtjev. U prvostepenom postupku, prihvaćena su **dva prigovora** i izrečena dva upozorenja, dok su **dva prigovora** odbijena, **jedan** postupak je rezultirao upućivanjem pisma operatorima da se pridržavaju propisanih mjera pinovanja⁸⁴. Jedno upozorenje je izrečeno zbog nezaključivanja ugovora o neisključivom korišćenju audiovizuelnih djela sa repertoara Organizacije za zaštitu prava filmskih producenata u Crnoj Gori – “A PRAVA MONTENEGRO”, a drugo zbog neraspoređivanja TV programa u katalogu u skladu sa Pravilnikom o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga na zahtjev.

Prigovori na rad elektronskih publikacija

Takođe, u toku 2019.g. Agenciji je dostavljeno i **šest prigovora** na rad elektronskih publikacija-Portala. U prvostepenom postupku svih šest prigovora je odbijeno. U drugostepenom postupku po prigovorima na rad elektronskih publikacija, Savjetu Agencije su podnesene **dvije** žalbe vezane za rješenja o odbijanju prigovora na rad elektronskih publikacija. Obje žalbe su odbijene kao neosnovane⁸⁵.

*
* *

Postupci vođeni po službenoj dužnosti

U 2019. godini Agencija je, po službenoj dužnosti, **pokrenula 120 postupaka i izrekla 110**⁸⁶ **upozorenja**, dok je u **pet** slučajeva obustavljen postupak, **dva** postupka su okončana otklanjanjem uočenih nepravilnosti od strane emitera u ostavljenom roku, dok su **dva**⁸⁷ postupka u toku.

Na osnovu redovnog monitoringa emitovanih programskih sadržaja, Agencija je konstatovala kršenje programskih obaveza i izrekla:

- 22 upozorenja zbog nepoštovanja programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje (čl. 58 i 59 st. 5 Zakona o elektronskim medijima, člana 23 stav 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje, kao i člana 11 Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom).
- 23 upozorenja zbog kršenja standarda vezanih za komercijalne audiovizuelne komunikacije i to: emitovanje prikrivenog oglašavanja, emitovanje komercijalnih audiovizuelnih komunikacija koje nijesu bile jasno prepoznatljive, kršenja uslova koji se odnose na sponzorisanu AVM uslugu i programe, prekoračenje maksimalne dozvoljene dužine trajanja oglašavanja po satu emitovanog programa, kršenja standarda koji se odnose na plasman proizvoda i oglašavanje alkoholnih pića.
- pet upozorenja zbog kršenja programskih standarda.
- tri upozorenja zbog kršenja obaveze pružaoca AVM usluge da, na zahtjev Agencije, dostavi sve podatke, informacije i dokumenta koja su neophodna za obavljanje regulatorne funkcije u ovoj oblasti.
- jedno upozorenje zbog kršenja obaveze emitera da emitovane programske sadržaje čuva u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast medija i propisima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara.
- jedno upozorenje zbog kršenja Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za odbornike u Skupštini opštine Tuzi.

⁸⁴ Akt br. 02-897 od 12.07.2019.g.

⁸⁵ Rješenje Savjeta Agencije br. 01-325/3 od 15.04.2019.g. i br. 01-345/3 od 15.04.2019.g.

⁸⁶ Postupci 02-190 i 02-406 (Radio Corona) okončani jednim Rješenjem 02-406/1 od 03.04.2019.g.

⁸⁷ Dva postupka pokrenuta protiv Radio Fatiha 02-157 28.01.2019.g i 02-1227 od 01.11.2019.g.;

Zbog kršenja čl. 44 st. 2 Zakona o elektronskim medijima, člana 16 Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga⁸⁸ i obaveza propisanih tačkom 6. odobrenja za emitovanje, koje se odnose na neblagovremeno izmirivanje obaveze plaćanja godišnje naknade za emitovanje, Agencija je izrekla 56 upozorenja.

U drugostepenom postupku, Savjetu Agencije je podneseno šest žalbi na prvostepena rješenja Agencije donesena po službenoj dužnosti. Tri žalbe je riješio prvostepeni organ (u dva slučaja je postupak obustavljen shodno obavještenjima o odustajanju od žalbi, a jedna žalba je odbijena jer je izjavljena od strane neovlašćenog lica)⁸⁹, dok je tri žalbe Savjet Agencije odbio kao neosnovane⁹⁰.

Pregled izrečenih upozorenja po službenoj dužnosti se nalazi u Prilogu 1 - Pregled izrečenih upozorenja (po prigovorima i po službenoj dužnosti).

16. Zaštita konkurencije

Agencija za elektronske medije i Agencija za zaštitu konkurencije su nastavile saradnju zasnovanu na razmjeni informacija od značaja za promociju i zaštitu konkurencije i prevenciju zloupotreba dominantnog položaja na tržištu ili tržištima usluga koje predstavljaju uslov za pružanje i/ili pristup AVM uslugama.

U tom kontekstu Agencija za zaštitu konkurencije se u toku 2019. godine tri puta obratila Agenciji za elektronske medije sa zahtjevom za dostavljanje podataka i mišljenja neophodnih za sprovođenje postupka analize uslova konkurencije na tržištu usluga nabavke, proizvodnje i prodaje i distribucije medijskog sadržaja na teritoriji Crne Gore putem različitih tehnologija.

Na inicijativu privrednog društva „MTEL“ d.o.o., Agencija za zaštitu konkurencije je pokrenula postupak za ispitivanje mogućeg ograničenja konkurencije ili sprečavanja konkurencije na povezanim tržištima (veleprodaja TV programa, distribucija TV sadržaja na maloprodajnom nivou), tj. povrede konkurencije iz člana 15 Zakona o zaštiti konkurencije, od strane privrednog društva „Telemach“ d.o.o.

Iako Agencija za elektronske medije nema podatke o posmatranim tržištima, ova inicijativa je bila interesantna jer je u njenom fokusu bio uticaj tržišne konkurencije na ostvarivanje ili ograničavanje pristupa TV sportskim sadržajima koji se smatraju izuzetno značajnim za građane Crne Gore, kao korisnike i kupce sadržaja preko različitih tzv. kablovskih operatora na teritoriji Crne Gore.

S tim u vezi, Agencija za elektronske medije je ukazala da je članom 67 Zakona o elektronskim medijima propisano da Savjet Agencije za elektronske medije utvrđuje listu nacionalnih ili stranih događaja od posebnog značaja za javnost u Crnoj Gori, za koje određuje da li treba da budu u cjelini ili djelimično dostupni za direktan prenos ili, gdje je to neophodno ili primjereno iz objektivnih razloga, u cjelosti ili djelimično odloženo emitovani. Saglasno tome, Savjet Agencije je donio Odluku o listi događaja od posebnog značaja za javnost u Crnoj Gori⁹¹.

Istaknuto je da pristup atraktivnim programskim sadržajima, posebno sportskim i zabavnim programima na nekom od regionalnih jezika (uključujući titlovene ili sinhronizovane sadržaje), predstavlja važan aspekt prilikom izbora ili promjene usluge odnosno operatora. To postaje sve važniji aspekt prilikom donošenja ove odluke i puno značajniji od same tehnologije. Dakle, ukoliko se radi o izboru između različitih usluga sa uslovnim pristupom, cijena (opreme i pretplate) i pristup željenim sadržajima igraju važniju ulogu od same tehnologije (kabl, DTH, IPTV, DVB-T2).

⁸⁸ „Sl. list CG“, br. 25/11, 26/12, 38/14, 18/15, 11/16, 61/18, 83/18 i 43/19.

⁸⁹ Rješenja Agencije br. 02-1093/3 od 21.10.2019.g., br. 02-1332/4 od 23.12.2019.g. i br. 02-1333/4 od 23.12.2019.g.

⁹⁰ Rješenja Savjeta Agencije br. 01-730/6 od 20.08.2019.g., br. 01-1104/2 od 22.10.2019.g. i br. 01-1091/2 od 22.10.2019.g.

⁹¹ „Sl. list CG“, br. 11/12.

Zbog toga je za kreiranje ponude operatora i njihovu konkurentnost od velikog značaja zamjenjivost (supstitabilnost) određenog TV programa nekim drugim sličnim i atraktivnim programom u slučaju ograničavanja ili uskraćivanja pristupa tom TV programu. Takođe, istaknuto je da na zamjenjivost određenog programa direktno utiču stečena ekskluzivna prava prenosa značajnog broja sportskih takmičenja ili distribucije filmova i serija.

Ne dovodeći u pitanje sve ovo, Agencija za elektronske medije je istakla da se ne može opravdati bilo kakvo nametanje obaveze uspostavljanja saradnje bilo kojeg privrednog društva, koje raspolaže ekskluzivnim pravima distribucije određenih programskih sadržaja za teritoriju Crne Gore i putem određenih platformi, sa operatorima u Crnoj Gori.

Povodom odvojenih inicijativa privrednih društava „MTEL“ d.o.o. i „Crnogorski Telekom“ a.d., Agencija za zaštitu konkurencije je pokrenula postupak za **ispitivanje povrede konkurencije zbog postupanja koja mogu predstavljati zloupotrebu dominantnog položaja** (iz člana 15 Zakona o zaštiti konkurencije) od strane privrednog društva „Nova M“ d.o.o., a povodom nametanja neopravdanih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih neopravdanih uslova poslovanja.

Ključno pitanje ove inicijative je bilo da li su prekršene odredbe Zakona o elektronskim medijima isključivanjem iz kataloga (usluga) dva značajna operatora („MTEL“ d.o.o. i „Crnogorski Telekom“ a.d.), programa „TV Nova M“, čiji emiter ima ekskluzivna prava prenosa svih utakmica (seniorske muške) fudbalske reprezentacije kod kuće i u gostima, a koje su utvrđene za događaje od posebnog značaja za domaću javnost, u skladu sa Odlukom o listi događaja od posebnog značaja za javnost u Crnoj Gori?

S tim u vezi, Agencija za elektronske medije je ukazala da je emiter televizijskog programa „TV Nova M“ ostvario pravo pristupa prvom nacionalnom multipleksu MUX 1, samim tim ima i pokrivenost stanovništva na teritoriji Crne Gore programom u iznosi 95,88%, tako da emiter ispunjava uslov za korišćenje isključivog prava prenosa događaja od posebnog značaja za javnost u Crnoj Gori, jer obezbeđuje mogućnost praćenja takvog događaja putem direktnog prenosa ili odloženog prenosa na televizijskom programu sa slobodnim pristupom za najmanje 60% stanovništva u Crnoj Gori (član 66 st. 2 Zakona o elektronskim medijima).

Takođe je ukazano da se ne može dovesti u pitanje pravo emitera da nastavi da koristi isključiva prava na prenos događaja od posebnog značaja zbog činjenice da njegov program neće biti ili nije distribuiran od strane jednog ili više pružilaca AVM usluge na zahtjev (sa uslovnim pristupom), kao što su privredna društva „Crnogorski Telekom“ a.d. i „Mtel“ d.o.o.

17. Digitalizacija radija

Uvođenju digitalnog radija posvećena je posebna pažnja Agencije u 2019. godini. Najveći dio sprovedenih aktivnosti urađen je u tijesnoj saradnji sa Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, a sve u cilju stvaranja ambijenta za dalji razvoj svih radio-difuznih sistema, uključujući i razvoj napredne platforme za emitovanje radijskih programa.

Zajedničkim rješenjem direktora Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i direktora Agencije za elektronske medije, formirana je radna grupa koja je uradila **Predlog stratejskih polazišta i smjernica za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori**²². Pored predstavnika obje agencije, u radnu grupu su bili uključeni i predstavnici Ministarstva ekonomije, Ministarstva kulture, privrednih društava „Radio-difuzni centar“ d.o.o. i „Radio televizija Crne Gore“. Priređenim dokumentom, obrađena su pitanja koja se odnose na regulatorni, tehničko-tehnološki i ekonomski okvir, programske obaveze radijskih emitera u Crnoj Gori, modele subvencioniranja prijemničke opreme i predajničke mreže, mjere za promociju i povećanje stepena informisanja šire i stručne javnosti o procesu uvođenja digitalnog radija u Crnoj Gori, kao i pitanja koja su od značaja za

²² <http://aemcg.org/obavjestenja/smjernice-za-digitalni-radio>

realizaciju pilot projekta digitalnog zemaljskog radija. On sadrži set zaključaka i predloga za dalje aktivnosti, a prije svega potrebne mjere koje bi relevantni nadležni organi trebali da preduzmu radi blagovremenog početka i efikasnog sprovođenja procesa digitalizacije radija u Crnoj Gori.

U cilju detaljnijeg upoznavanja sa procesom uvođenja digitalnog radija, mogućnostima koje digitalizacija radija nudi svim učesnicima na tržištu radijskog emitovanja i izazovima koji prate ovaj proces, u saradnji dvije agencije, 25. maja 2019. godine u Podgorici, organizovana je prezentacija digitalnog radija u Republici Hrvatskoj. Na skupu je bilo riječi o iskustvima Hrvatske prilikom uvođenja sistema digitalnog radija, o regulatornom okviru za uvođenje digitalnog radija i ulozi javnog servisa u procesu uvođenja digitalnog radija. Predstavljena su iskustva kompanije „Odašiljači i veze“ d.o.o. u procesu uvođenja digitalnog radija, kao i iskustva i reakcije korisnika na novu radijsku uslugu. Pored navedenog, bilo je riječi i o dostupnosti prijemničke opreme u domaćinstvima i automobilima u Hrvatskoj. Posebana pažnja posvećena je pitanjima primjene Direktive o interoperabilnosti automobilskih radio prijemnika kojom je predviđeno da od 21. decembra 2020. godine (dvije godine nakon stupanja na snagu Direktive EECC) automobili određenih kategorija koji se stavljaju na tržište u zemljama EU, moraju sadržati prijemnik s mogućnošću primanja i reprodukcije barem digitalnih radijskih usluga koje se pružaju putem digitalne zemaljske radio-difuzije. Takođe, razmatrani su i tehnički aspekti uvođenja digitalnog radija koji se odnose na: planiranje i puštanje u rad predajničke mreže digitalnog radija, formiranje multipleksa digitalnog radija, predajničku i procesnu opremu, poređenje cijene FM-a i DAB+ na istoj zoni servisa kao i DAB+ mreža u Republici Hrvatskoj.

Uvažavajući ulogu Ministarstva ekonomije i Ministarstva kulture u cjelokupnom procesu definisanja adekvatne politike i odluka na državnom nivou, a imajući u vidu nadležnost Vlade Crne Gore da usvaja odgovarajuća strategijska dokumenta, regulatorne agencije su organizovale i posebnu prezentaciju strategijskih polazišta za uvođenje digitalnog radija u Crnoj Gori, kojoj su prisustvovali i ministar kulture Aleksandar Bogdanović i generalni sekretar Ministarstva ekonomije Milan Srzentić. Tom prilikom su razmotrene aktivnosti relevantnih subjekata (prije svega nadležnih ministarstava i regulatornih agencija) koje će biti sprovedene u narednom periodu (već tokom 2020. godine), u cilju stvaranja pozitivnog ambijenta neophodnog za uspješan dalji razvoj ovih sistema u Crnoj Gori.

STANJE TRŽIŠTA USLUGA DISTRIBUCIJE RADIO I TELEVIZIJSKIH PROGRAMA DO KRAJNJIH KORISNIKA

Saglasno izdatim odobrenjima Agencije za elektronske medije, distribucija radio i televizijskih programa do krajnjih korisnika vrši se putem zemaljske platforme sa slobodnim pristupom (DVB-T2 FTA) i putem različitih platformi sa uslovnim pristupom (KDS, IPTV, DTH i DVB-T2).

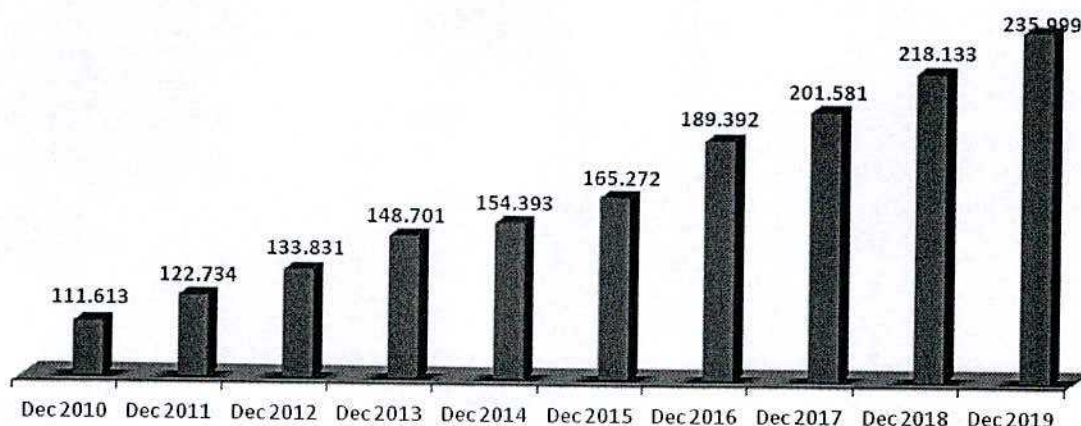
Zemaljsku platformu sa slobodnim pristupom (FTA – Free to air) koriste dva operatora. „Radio-difuzni centar“ d.o.o. ima status operatora prvog multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije sa pokrivanjem cjelokupne teritorije Crne Gore (MUX 1), koji djelimično koristi kao FTA platformu, a veći dio kao platformu sa uslovnim pristupom, kao i status operatora drugog multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije (MUX2) čiji se kapaciteti koriste kao platforma sa uslovnim pristupom. Ovaj operator ima i status operatora za 15 lokalnih multipleksa koji se, takođe samo djelimično, koriste kao FTA platforma. Pored navedenog, operator lokalnog multipleksa MUX UL L1 za opštinu Ulcinj je privredno društvo „M-tel“ d.o.o. iz Podgorice. I kapaciteti ovog multipleksa se samo djelimično koriste kao FTA platforma.

Pravo na pristup prvom nacionalnom multipleksu MUX1 (besplatna televizija) ima nacionalni javni emiter (RTCG) sa dva televizijska programa (TVCG1 i TVCG2), kao i emiteri TV Vijesti, TV Prva i TV Nova M. Pristup lokalnom multipleksu u opštini Ulcinj (MUX UL L1) do sada su ostvarili emiteri TV Teuta i TV Boin, lokalnom multipleksu u opštini Podgorica (MUX PG-DG L1): TV Boin i lokalnom multipleksu u opštini Bijelo Polje (MUX BP L1): TV Sun. Pored toga, pravo pristupa lokalnim multipleksima u Budvi (MUX BD L1), Nikšiću (MUX NK-PZ L1) i Pljevljima (MUX PV L1) ostvarili su lokalni javni emiteri čiji su osnivači skupštine opština Budva, Nikšić i Pljevlja.

Kada govorimo o platformama sa uslovnim pristupom (Pay-TV), pravo distribucije se vrši po osnovu devet izdatih odobrenja: dva kablovska, tri IPTV, dva DTH, kao i dva odobrenja za zemaljsku platformu sa uslovnim pristupom (DVB-T2). Kako jedan od IPTV operatora, koji posjeduje odobrenje, još uvijek nije počeo sa pružanjem usluge, to se podaci iz ovog izvještaja odnose na osam odobrenja za distribuciju radio i televizijskih programa do krajnjih korisnika.

Na dan 31. decembar 2019. godine, broj priključaka za distribuciju radio i televizijskog programa putem različitih platformi sa uslovnim pristupom iznosi 235.999.

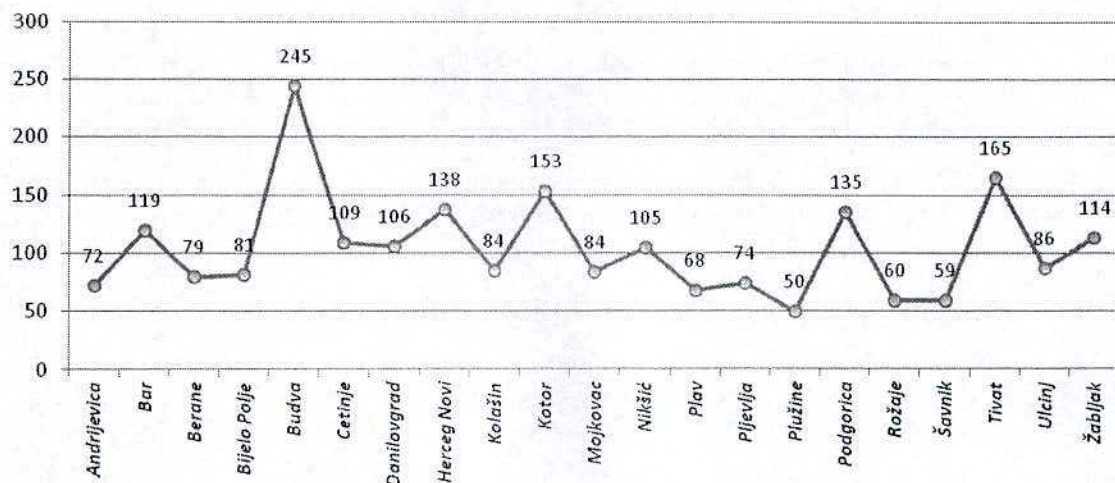
U poređenju sa brojem priključaka na kraju 2018. godine, broj korisnika Pay-TV usluga je veći za 17.866 ili 8,19%.

Grafik 21.: Broj priključaka putem uslovnih platformi (Pay-TV)

Na kraju posmatranog perioda, ukupan broj priključaka je za 21,15% veći od broja domaćinstava u Crnoj Gori, odnosno broj priključaka koji se odnose na fizička lica je za 16,79% veći od broja domaćinstava.

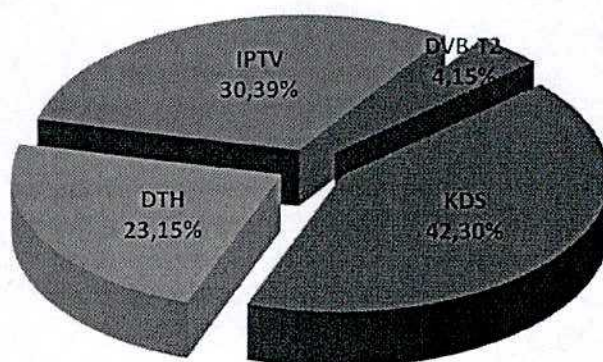
Međutim, podaci o broju priključaka pokazuju da je u Podgorici i nekim primorskim opštinama (Bar, Budva, Herceg Novi, Kotor i Tivat) broj priključaka značajno veći od broja domaćinstava, dok je u većem broju opština u sjevernoj regiji⁹³ broj priključaka oko 76% u odnosu na broj domaćinstava. Na osnovu navedenog se procjenjuje da približno 13.000 domaćinstava (oko 6,70%) još uvijek koristi samo besplatnu (Free to air) televiziju.

Grafik 22.: Priključci platformi sa uslovnim pristupom u odnosu na broj domaćinstava – po opštinama

Posmatrajući broj priključaka u odnosu na broj domaćinstava, tražnja je najveća u primorskoj regiji, 146,30%. Navedeno znači da je broj priključaka platformi sa uslovnim pristupom veći od broja domaćinstava u ovoj regiji za 23.448. Slijedi središnja regija sa 124,35%, te sjeverna regija sa 76,37%. Iako se bilježi konstantan rast broja korisnika platformi sa uslovnim pristupom, samo neznatan dio ovog povećanja se odnosi na sjevernu regiju.

Posmatrajući samo učešće platformi sa uslovnim pristupom, KDS distribucija sa učešćem od 42,30% drži vodeću poziciju na tržištu usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika. Slijede IPTV (30,39%) i DTH (23,15%). DVB-T2 ima učešće od 4,15%.

Grafik 23.: Tržišno učešće platformi sa uslovnim pristupom

⁹³ Sjeverna regija: Andrijevica, Berane, B. Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik, Žabljak.

Središnja regija: Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Podgorica.

Primorska regija: Bar, Budva, H. Novi, Kotor, Tivat, Ulcinj.

U posmatranom periodu prosječna cijena osnovnog paketa je iznosila 11,04€ (najviša 18,90€, najniža 5,08€). U osnovnom paketu korisnicima je dostupno, u prosjeku, 88 televizijskih programa (najviše 220, najmanje 17).

Operatori koji u ponudi imaju dopunske pakete, u prosjeku nude šest dodatnih paketa (najviše 12, najmanje jedan). Prosječna cijena dopuskog paketa je 7,02€ (najviša 25,00€, najniža 1,90€).

U strukturi ponude dopunskih paketa najzastupljeniji su filmski i sportski sadržaji. Najprodavaniji dopunski paketi na teritoriji Crne Gore su HBO, PINK i ARENA.

Tri operatora pružaju mogućnost da korisnici pristupe uslugama posredstvom interneta i putem aplikacija za mobilne terminale. Na ovakav način moguć je pristup određenom broju radio i TV programa iz ponude operatora. Uslugu „video on demand“ pružaju tri operatora.

Posmatrano u odnosu na ukupan obim pruženih usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika, tj. ukupan broj prodatih osnovnih i dopunskih paketa, domaćinstvo koje koristi ovaj vid usluga, mjesečno u prosjeku, za njih izdvaja 12,11€.

REALIZACIJA PROGRAMA RAZVOJA MEDIJSKE PISMENOSTI

Pod uticajem snažnih tehnoloških promjena i fokusa zaštite djece u medijima, Agencija je intenzivirala aktivnosti u vezi sa značajem zaštite maloljetnika od negativnog uticaja određenih medijskih sadržaja.

Okosnicu njenih aktivnosti na ovom planu, u 2019. godini, predstavljao je nastavak kampanje medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“, koja se realizuje u saradnji sa predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori.

Cijeneci da će se dio kampanje koji se obraća mladima realizovati sa najboljim rezultatima ukoliko se mladi uključe, kao aktivni partneri kampanje, nastavljen je projekat „Mladi reporter“.

Podizanje nivoa svijesti o važnosti medijskog opismenjavanja roditelja, staratelja i djece, kao i važnosti odabira medijskih sadržaja za djecu.

Razvoj vještina svjesnog odlučivanja o izlaganju medijskom sadržaju, sposobnosti kritičkog vrednovanja i analiziranja informacija i medijskih poruka

Ciljevi kampanje „Birajmo šta gledamo“

Istraživanje javnosti, urađeno u martu 2019.g., pokazuje da se procenat ljudi koji su čuli za kampanju „Birajmo šta gledamo“, u odnosu na avgust 2018.g., povećao za 17%. To ukazuje na dobre rezultate kampanje za samo pola godine. Ovakvi rezultati ohrabruju Agenciju da nastavi sa aktivnostima na promociji medijske pismenosti. Kao glavne partnere u ovom poslu Agencija vidi medije, državne organe, međunarodne organizacije, NVO sektor, udruženja roditelja i obrazovne institucije.

U 2019. Godini je nastavljena obuka mladih reportera - srednjoškolaca o etičkom izvještavanju o djeci, pitanjima medijske pismenosti i slično, gdje će između ostalog naučiti kako mediji funkcionišu. U skladu sa potrebama mladih, za njih su organizovani treninzi tokom vikenda. Cilj je da se osposobe da budu novinari/dopisnici i da budu kontakt osobe i potencijalni sagovornici medija prilikom izrade reportaža o pravima djeteta, koje prave profesionalni novinari i žele da predstavljaju mišljenja djece. Očekuje se da na ovaj način razviju vještine neophodne za efektno izražavanje kroz različite medije, a time bi bili i korisni sagovornici/mladi novinari medija. Takođe, cilj je da mladi reporteri, uz podršku profesionalaca iz lokalnih medija, prave svoje priče (tekstualne, foto, video, itd.) o pitanjima od značaja za zaštitu i ostvarivanje prava djeteta.

Aktivnosti kampanje u toku 2019. godini, u značajnoj mjeri su bile zasnovane na rezultatima istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“ (iz 2018.)⁹⁴ koje je u okviru kampanje medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“, za potrebe Agencije za elektronske medije i UNICEF-a, napravila agencija „IPSOS“.

Nakon tri decenije od usvajanja Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djeteta, prava djeteta se nijesu promijenila, ali djeca danas odrastaju s novim izazovima koje donosi digitalno doba. Zbog toga su mladi reporteri kampanje medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“ obilježili 20. novembar 2019. godine kao Dan djeteta i važnu godišnjicu usvajanja Konvencije organizovanjem javnih razgovora na temu digitalne i medijske pismenosti.

Na nov i posve originalan način, mladi reporteri su organizovali „preuzimanje“ nekih institucija i sa njihovim rukovodiocima razgovorali o važnim pitanjima za djecu i mlade.

Kada su mladi reporteri „preuzeli“ Ministarstvo kulture, na jedan dan, ministar kulture Aleksandar Bogdanović im je ustupio svoje mjesto. Polazeći od podataka iz istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“, mladi reporteri su organizovali javni razgovor sa ministrom o kulturi i medijima za djecu u Crnoj Gori.

⁹⁴ <http://www.medijskapismenost.me/istrazivanja-djeca-roditelji-i-mediji/>

Ministar kulture je konstatovao da djeca i mladi treba aktivnije da učestvuju u kreiranju strategija koje se odnose na kulturne politike namijenjene najmlađoj publici. Susret sa mladim reporterima je iskoristio da ih pozove da se pridruže i aktivno učestvuju u programiranju obaveza u oblasti kulturnih potreba djece i mladih kroz izradu narednog petogodišnjeg Programa razvoja kulture za period od 2021. do 2025. godine.

Mladi reporeteri su posebno istakli rezultate Istraživanja „Djeca, roditelji i mediji” da dvije trećine djece u Crnoj Gori nije bilo u pozorištu tokom 2017. godine; da 75% djece nije bilo u muzeju; da 85% nije bilo na izložbi slika; skoro dvije trećine nije bilo na muzičkom koncertu. Po njihovom mišljenju, ovi podaci ukazuju na značajno obrazovno i kulturno siromaštvo djece, a samim tim i duhovno siromaštvo jedne zemlje.

Saglasivši se sa tom ocjenom, ministar kulture je pozvao mlade reportere da pruže podršku kako bi se utvrdili razlozi zbog kojeg djeca i mladi imaju takav odnos prema konzumiranju kulturnih i umjetničkih sadržaja u našoj zemlji.

Takođe, mladi reporteri su podsjetili ministra da u našoj zemlji ima puno djece koja bi rado išla na muzičke koncerte, pozorišne predstave, gledala balet ili operu, ali nemaju tu mogućnost, jer u njihovim gradovima se tako nešto ne nudi ili se nudi jako rijetko, naročito na sjeveru zemlje. Pored toga, svaka kulturna aktivnost se plaća, veliki broj roditelja nije u mogućnosti da djecu upiše u umjetničke škole ili centre, kako bi razvijala svoje talente, ali se i kulturno opismenila. U skladu sa navedenim poručili su da je potrebno da država omogući i podrži što više besplatnih kulturnih aktivnosti za djecu i mlade širom Crne Gore.

Ministar Bogdanović je obećao da će programi svih ustanova kulture koje su u nadležnosti Ministarstva biti dostupni i vidljivi u svim crnogorskim gradovima, a ne samo na matičnoj sceni. Kako je naveo „... Crnogorsko narodno pozorište i Kraljevsko pozorište 'Zetski dom' svoje predstave igraće, pored Podgorice i Cetinja, i na scenama u drugim gradovima južnog i sjevernog dijela Crne Gore”. Isto pravilo važiće i za koncerte „Muzičkog centra Crne Gore” i izložbe „Centra savremene umjetnosti”. On je istakao da za sticanje kulturnih navika nijesu neophodna velika novčana izdvajanja, te da je većina kulturnih programa dostupna i djeci i odraslima bez ikakve nadoknade. Naveo je da su posjete koncertima umjetničke muzike, likovnim izložbama, promocijama knjiga besplatne, dok je za organizovane posjete pozorištima, filmskim projekcijama ili muzejima naknada simbolična. Zbog toga je izrazio spremnost Ministarstva kulture da podrži svaku aktivnost u kulturi koja se odnosi na djecu i njihovo kreativno djelovanje.

Kada su mladi reporteri „preuzeli“ Delegaciju EU u Crnoj Gori, u razgovoru sa njima, šef Delegaciju Aivo Orav je poručio da je medijska pismenost ključna za borbu protiv lažnih vijesti, dezinformacija i nasilja nad djecom, ali je istovremeno neophodna i za sticanje osnovnih vještina za život u 21. vijeku. On je ukazao da su slobodni mediji temelj svakog društva, a učešće djece i mladih u medijima je ključno. Pohvalio je učešće mladih reportera u dječjem dnevniku Wadada i izrazio nadu da će inspirisati i druge medije da više uključe mlade prilikom kreiranja svojih programa.

Mladi reporteri su istakli da je zlostavljanje putem interneta jedan od novih problema sa kojima se suočavaju djeca i mladi u digitalnom dobu, na šta ukazuje i istraživanje „Global Kids Online“⁹⁵ s djecom uzrasta od 9 do 17 godina. Prema njemu, u poređenju s evropskim prosjekom, djeca u Crnoj Gori više strahuju od zlostavljanja putem interneta. Šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori Aivo Orav je kazao da su u današnjem okruženju djeci potrebne vještine i alati za sigurno i odgovorno korišćenje interneta, a koje ima medijski pismeno okruženje, i da EU poklanja veliku pažnju toj temi. Upravo zbog toga EU je podržala otvaranje bezbjednih internet centara u zemljama članicama EU, a u Crnoj Gori postoji portal „Bolji internet za djecu“⁹⁶.

S obzirom da su lažne vijesti jedna od glavnih briga društva u digitalnom dobu, mladi reporteri su pitali za savjet vezan za borbu protiv lažnih vijesti. Prema g. Oravu, najbolji savjet bio bi jačanje profesionalnih i nezavisnih medija, osnaživanje novinara i podsticanje digitalne i medijske pismenosti. Takođe, smatra da zdrava, odgovorna i uspješna medijska zajednica i obrazovani građani imaju najvažniju ulogu u suzbijanju lažnih vijesti i destruktivnih, dezinformacijskih kampanja.

Trening za produkciju kvalitetnih TV programa za djecu i mlade u Crnoj Gori

Rezultati istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“ pokazuju da manje od jedne trećine roditelja (29%) i djece (27%) smatra da na crnogorskim TV programima ima dovoljno programa prilagođenih raznim uzrastima djece, kao i sadržaja koji su djeci zanimljivi, korisni, inspirativni i obrazovni. Većina roditelja (59%) smatra da je bitno da im dijete gleda TV sadržaje koji uključuju djecu istog uzrasta kao njihovo. Djeca, takođe, iskazuju interesovanje da gledaju TV sadržaje u kojima su djeca njihovog uzrasta koja rade slične stvari kao i oni. Svako drugo dijete želi da učestvuje u pravljenju TV programa, a njih 42% je već pravilo neke video sadržaje. Svaki drugi roditelj podržava ideju da njegovo dijete učestvuje u produkciji medijskih programa za djecu i mlade. Roditelji bi djeci preporučili da gledaju neki TV sadržaj najprije zato što je smiješan, zatim što je edukativan. Ove iste

⁹⁵ <https://www.unicef.org/montenegro/media/8856/file/MNE-media-MNEpublication324.pdf>

⁹⁶ <https://www.etwinning.net/bs/pub/newsroom/highlights/etwinning-and-friends-better-.htm>

kriterijume za kvalitetan TV program u najvećem broju biraju i djeca, što ukazuje da postoji potražnja za ovim medijskim sadržajima za djecu i mlade.

Imajući ove podatke u vidu, Agencija je, u okviru kampanje medijske pismenosti "Birajmo šta gledamo", sa Fondacijom „Prix Jeneusse“⁹⁷, u januaru 2019. godine, u Podgorici, organizovala trening za emitere opštih televizijskih programa. Cilj treninga je bio jačanje kapaciteta za produkciju kvalitetnih TV programa za djecu i mlade u Crnoj Gori.

Fondacija „Prix Jeneusse“ kao trenere angažuje iskusne stručnjake širom svijeta, a trening u Crnoj Gori je vodio gospodin Jan Willem Bult, direktor Centra za djecu, mlade i medije u Holandiji. On ima višedecenijsko radno iskustvo na holandskom javnom servisu i to u produkciji programa za djecu i mlade, serija i filmova i dobitnik je mnogih nagrada poput „Prix Jeunesse“ International, Japan Prize, Dutch Academy Award, Dutch Golden Calf, Cinekid Kinderkast i Prix Danube.

Trening „Wadada news for kids“

Istraživanje „Djeca, roditelji i mediji“, između ostalog, ukazalo je na potrebu djece i roditelja za većom i kvalitetnijom lokalnom produkcijom medijskih sadržaja za djecu i mlade i u saradnji sa njima. Dok većina roditelja (59%) smatra da je bitno da im dijete gleda TV sadržaje koji uključuju djecu istog uzrasta kao njihovo, djeca iskazuju interesovanje da najprije gledaju TV sadržaje u kojima su djeca njihovog uzrasta koja rade slične stvari kao i oni.

Imajući u vidu ove podatke, kao i podatke da svako drugo dijete želi da učestvuje u produkciji TV programa, Agencija je kroz kampanju „Birajmo šta gledamo“ pokušala da motiviše i mobiliše nacionalnog javnog emitera „Radio Televizija Crne Gore“ (RTCG) da poboljša ponudu sadržaja za djecu i mlade u Crnoj Gori.

Iz tog razloga, Agencija je, u februaru 2019. godine, organizovala **trening „Wadada News for Kids“**⁹⁸ s ciljem pružanja podrške RTCG pokrene proizvodnju i emitovanje dnevnika za djecu. Trening

⁹⁷ „Prix Jeneusse“, u prevodu „Nagrada za mlade“ (<https://www.prixjeunesse.de/>), je jedinstveni, najveći i najstariji festival TV programa za djecu i mlade u svijetu osnovan u Minhenu 1964. godine. Već decenijama, širom svijeta, Fondacija „Prix Jeunesse“ organizuje treninge za produkciju kvalitetnih TV programa za djecu i mlade koristeći pri tom najbolje i najinovativnije primjere TV programa koji su nagrađivani na ovom svjetskom festivalu, a koji uključuju i programe koji su dobili specijalnu nagradu UNICEF-a za aktivno učešće djece u medijima. Među njegovim partnerima, pored UNICEF-a, su i UNESCO, EBU (Evropska unija emitera), Friedrich Ebert Fondacija, Američki centar za djecu i medije, itd.

⁹⁸ <http://www.wadadanewsforkids.org/> Međunarodnu mrežu organizacija „Wadada News for Kids“, tj. „Wadada vijesti za djecu“, je u saradnji s medijima u raznim zemljama širom planete, uspostavila holandska neprofitna organizacija „Free Press Unlimited“.

su pohađale novinarke dječje redakcije Televizije Crne Gore uz učešće kamermana i montažera. To je bila prilika da pripreme programski sadržaj namjenjen djeci u skladu sa standardima Wadada programa.

Nakon treninga, dječja redakcija Televizije Crne Gore dobila je pristup onlajn videoteci sa novinskim TV priložima koji su u formatu Wadade napravili mladi sa svih kontinenata. Pristup toj videoteci daje mogućnost da se u okviru programa Televizije Crne Gore besplatno emituju svi TV prilozi.

Kao konkretna rezultat održanog treninga „Wadada News for Kids“, dječja redakcija „TVCG“ je pokrenula na „Prvom programu TVCG“, emitovanje „TV Dnevnika za djecu i mlade Crna Gora“ urađenog po ovom međunarodno poznatom formatu. Prva epizoda je emitovana u majum 2019. godine i od tada se svaka proizvedena emisije emituje prije udarnog večernjeg „Dnevnika“ u 19:30.

Crnogorsko izdanje „TV Dnevnika za djecu i mlade Wadada Crna Gora“ prave volonteri UNICEF-a - mladi reporteri kampanje medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“ sa profesionalcima iz Dječje redakcije Televizije Crne Gore. Na ovaj način, po prvi put, mladi su uključeni u proizvodnju vijesti za njih. Ujedno, to je jedini medijski program te vrste koji se na crnogoroskom jeziku nudi djeci i mladima u Crnoj Gori. Sve emisije crnogorskog izdanja „Wadada dnevnika za djecu i mlade“ su dostupne u okviru međunarodne videoteke koju koriste sve zemlje članice ove mreže. Iskustva iz drugih zemalja pokazuju da je „Wadada dnevnik za djecu i mlade“ jedna od najpopularnijih emisija među porodicama, tj. da ga ne prate samo djeca i mladi, već i roditelji i drugi članovi porodice, jer se radi o informativnom programu koji se bavi istim temama kao i Dnevnik za odrasle, ali ih obrađuje na način koji je djeci i mladima lakši za razumijevanje i zanimljiviji za praćenje.

Istraživanje „Djeca, roditelji i mediji“ je pokazalo da većina djece i mladih jednako vole da video sadržaje prate na TV i na YouTube ili da preferiraju YouTube. To ukazuje na potrebu da se sadržaji za djecu i mlade redovno plasiraju i preko društvenih mreža. Iz tog razloga, gospodin Jan Willem Bult, direktor Centra za djecu, mlade i medije u Holandiji (koji je vodio trening), zajedno sa zaposlenima UNICEF-a i Agencije, su pružili podršku dječjoj redakciji „Televizije Crne Gore“ da se Wadada novosti koje prave mladi Crne Gore učine dostupnim i preko društvenih mreža.

Akcija i TV spot „Birajmo šta čitamo“

Istraživanje „Djeca, roditelji i mediji“ je pokazalo da svako peto dijete uzrasta 9–17 godina nije pročitao nijednu knjigu van školskih zadataka u posljednjih godinu dana, kao ni 43% njihovih roditelja.

Zato su, povodom Svjetskog dana knjige za djecu koji se, od 1967. godine, proslavlja 2. aprila, na dan rođenja Hansa Kristijana Andersena, mladi reporteri kampanje medijske pismenosti čitali i poklanjali knjige građanima Podgorice. Time su izazvali pozitivne reakcije građana raznih uzrasta. Posebno su ljudi u zrelijim godinama ohrabivali mlade reportere da nastave sa akcijama kojima se ukazuje da je čitanje osnov pismenosti svakog pojedinca i društva u cjelini. U međusobnoj komunikaciji sa građanima, i mladi reporteri su stekli nova iskustva.

Od snimaka ove akcije mladih reportera napravljen je novi TV spot kampanje medijske pismenosti s porukom „Birajmo šta čitamo”⁹⁹ u cilju podsjećanja djece i roditelja da je čitanje osnova medijske pismenosti. Svi emiteri su se odazvali pozivu da, besplatno, emituju navedeni spot i na taj način doprinesu širenju kulture čitanja i izgradnji medijski pismenog društva u Crnoj Gori.

Mladi reporteri su apelovali na svoje vršnjake i one mlađe od njih, na roditelje, vaspitače u vrtićima, učitelje i nastavnike da čitaju i razgovaraju o tome jedni s drugima. Poručili su da su načitani ljudi zanimljivi sagovornici.

Konferencija za štampu povodom svjetske nedjelje imunizacije

Povodom Svjetske nedjelje imunizacije¹⁰⁰ mladi reporteri kampanje medijske pismenosti i direktor istraživačke agencije Ipsos za Crnu Goru Vladimir Raičević govorili su o značaju medijske pismenosti za javno zdravlje.

Svjetska zdravstvena organizacija je 2019. proglasila neodlučnost u pogledu vakcinisanja – oklijevanje ili odbijanje vakcinacije i pored dostupnosti vakcina – jednom od deset najvećih prijetnji po javno zdravlje.

Jedan od faktora koji stoje iza porasta broja nevakcinisane djece i izbijanja bolesti širom svijeta je širenje dezinformacija o vakcinama putem digitalnih i društvenih platformi. Štaviše, u nizu zemalja u kojima su skoro nestali slučajevi malih boginja, usljed pada broja vakcinisane djece, opet su se pojavili.

Istraživanje „Djeca, roditelji i mediji” je, između ostalog, pokazalo da je:

- skoro svaki drugi roditelj (46%) povjerovao u neku informaciju iz medija za koju se kasnije ispostavilo da nije tačna;

⁹⁹ <https://www.medijskapismenost.me/birajmo-sta-citamo-%e2%88%92-nova-poruka-kampanje-medijske-pismenosti/>

¹⁰⁰ Svjetska nedjelja imunizacije obilježava se svake godine (posljednja nedjelja u aprilu) kako bi se podigao stepen svijesti o prednostima imunizacije. Vakcinacija djeluje kao štit za porodice i zajednice.

- svaki drugi roditelj nije čuo za pojam „fejk njuz“ ili lažne vijesti;
- svakom trećem roditelju teško da procijeni da li je neka informacija iz medija tačna;
- kada su u dilemi da li je neka informacija na internetu tačna, roditelji u najvećem broju nastave da pretražuju internet i smatraju tačnom onu informaciju koja se češće pojavljuje. Međutim, to što se neka informacija pojavljuje puno puta ne mora da znači da je ona tačna. Naprotiv, može se raditi o lažnoj vijesti koja se brzo širi preko interneta.

Medijska pismenost omogućava roditeljima da kritički analiziraju sve medijske poruke i prepoznaju lažne vijesti, što u slučaju imunizacije ima ključni efekat po zdravlje djece. Da bi prepoznali lažne vijesti o imunizaciji i drugim temama, treba vidjeti ko je izvor informacije i koliko je pouzdan, kao i šta kažu drugi izvori na tu temu i koliko su oni pouzdani, a posebno je bitno potražiti mišljenje stručnjaka, u ovom slučaju ljekara. Tim povodom smo napravili i animaciju kako prepoznati lažne vijesti¹⁰¹.

Konferencija za štampu povodom Međunarodnog dana porodice

Povodom Međunarodnog dana porodice¹⁰², mladi reporteri kampanje medijske pismenosti, zajedno sa Ambasadorom dobre volje UNICEF-a u Crnoj Gori Antonijem Pušićem, poznatijim kao Rambo Amadeus, su organizovali konferenciju za štampu.

Razlog za ovu konferenciju su podaci iz istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“ koji su pokazali da skoro jedna trećina roditelja (30%) ne ograničava djecu da prate samo medijske sadržaje koji su adekvatni za njihov uzrast, kao i da svaki četvrti roditelj (24%) nikada ili rijetko razgovara s djecom o sadržajima na internetu i na TV-u koji nijesu adekvatni za njihov uzrast.

Rambo Amadeus je istakao da je glavni zadatak roditelja da prije svega upoznaju djecu sa kvalitetom - bilo kojim, jer dijete upoznato sa kvalitetom iz bilo koje oblasti, po automatizmu izoštrava svoje kriterijume. Poruku Ramba Amadeusa „*Kada vas djeca vide da gledate šund sadržaj, nemojte onda od njih očekivati da će završiti na Sorboni*“, koju je uputio roditeljima, izazvala je veliko interesovanje medija.

¹⁰¹ https://www.youtube.com/watch?v=_fvKDteO_c

¹⁰² Svetskim dan porodice se obilježava 15. maja, s ciljem da se naglasi važnost porodice kao osnovnog elementa svakog društva, da se podstakne djelovanje društva u korist porodice, donošenje odluka koje će osigurati bolji standard i kvalitet života porodica, kao i uvažavanje porodičnog načina života, tradicija i običaja.

Budući da je istraživanje pokazalo da se roditelji u Crnoj Gori, kada nijesu sigurni da li je neki medijski sadržaj adekvatan za djecu, najprije za savjet obraćaju drugim roditeljima, na konferenciji je učestvovala i predstavnica NVO „Roditelji“ Kristina Mihailović. Nevladine organizacije kao što je NVO „Roditelji“ mogu pomoći da apel mladih reportera stigne do mnogih roditelja u Crnoj Gori i da pokrene porodice da biraju šta gledaju, slušaju i čitaju i time podrže razvoj medijske pismenosti i kulture djece.

U NVO „Roditelji“ su istakli da je porodica ključna kada je riječ o medijskoj pismenosti djece, i da je neophodno prvo medijski opismeniti roditelje. Kao organizacija koja okuplja roditelje, žele više da se bave ovom temom, jer porodica ima veliki uticaj na razvijanje medijske pismenosti djece, posebno u ranom razvoju.

Na konferenciji je govorila i profesorica Lidija Vujačić sa Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. Profesorica Vujačić je poručila da biti medijski pismena osoba znači imati kritički pristup prema sadržajima koji su lošeg kvaliteta, beskorisni ili neadekvatni uzrastu, ali i naći ravnotežu između korišćenja medija i drugih aktivnosti. Kao vodiči kroz programsku šemu, roditelji bi morali svojoj djeci da ukažu na korisne i štetne medijske sadržaje, da im pojasne razliku između realnog svijeta i fikcije, dobrih i loših uzora, istakla je Vujačić. Takođe, ukazala je da je bitno da roditelji, kako na ovu, tako i na druge teme, čuju poruke i mišljenja stručnjaka.

Mladi reporteri su saopštili da ih je razočarao podatak da su rijaliti programi na prvom mjestu najtraženijih video sadržaja društvene mreže YouTube iz Crne Gore tokom 2018. godine. Naveli su da su roditelji Crne Gore, na pitanje iz istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“ koliko često prate rijaliti TV programe, većina njih, tj. 71 %, rekla da ih nikada ili rijetko gleda. Zaključak je da se radi o društveno poželjnom odgovoru, tj. da svi roditelji koji su odgovarali na ovo pitanje u istraživanju nijesu bili iskreni.

Nikola Vučević se pridružio kampanji „Birajmo šta gledamo“

Poznati crnogorski košarkaš i NBA zvijezda Nikola Vučević pridružio se kampanji medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“.

Tim povodom, podsjetio je na zabrinjavajuće podatke iz istraživanja „Djeca, roditelji i mediji“ koji pokazuju da svako drugo dijete u Crnoj Gori u posljednjih godinu nije prisustvovalo nijednom sportskom događaju, kao i da djeca uzrasta 12-17 godina u prosjeku dnevno provode osam sati dnevno pred ekranima.

Košarkaš Vučević je naveo da je odlučio da podrži kampanju „Birajmo šta gledamo“, jer kao sportista i dijete koje odraslo na sportskim terenima zna koliko je sport važan za razvoj djece. „Nije samo u Crnoj Gori, već je u cijelom svijetu prepoznat problem da djeca provode mnogo vremena pred

ekranima, i mislim da je ova kampanja sjajna stvar svim srcem je podržavam“, poručio je Vučević. Vučević već drugu godinu zaredom organizuje kamp za mlade košarkaše u Baru. Na taj način želi da podstakne razvoj sporta i sportskih aktivnosti za djecu i mlade u Crnoj Gori. On ističe da je ključno da roditelji usmjeravaju djecu da se aktivno bave sportom, kako zbog zdravlja, tako i zbog razvoja socijalnih vještina.

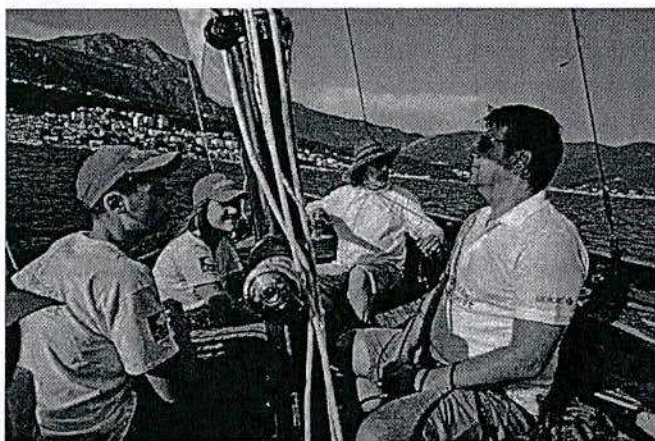
Mladi košarkaši iz svih crnogorskih opština u razgovoru sa mladim reporterima kampanje medijske pismenosti, poručili su svojim vršnjacima da je mnogo bolji osjećaj igrati košarku offline – na terenu, nego online – putem igrica.

Mladi reporteri su iskazali posebno zadovoljstvo što su bili u prilici da razgovaraju sa vrhunskim sportistom Nikolom Vučevićem i smatraju ga sjajnim uzorom za mlade čiji glas može doprijeti do roditelja i djece Crne Gore i podstaći ih da idu na sportske događaje i bave se sportom.

Klimatske promjene i lažne vijesti

U okviru kampanje medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“, Antonije Pušić, alias Rambo Amadeus, ugostio je na svom solarnom jedrenjaku mlade reportere i profesora Univerziteta Crne Gore Danila Mrdaka, kako bi podsjetili javnost da klimatske promjene i globalno zagrijavanje nijesu lažna vijest i pozvali građane da preduzmu akcije kojima bi omogućili bolju budućnost novim generacijama.

Prema podacima nacionalno reprezentativnog istraživanja agencije „IPSOS“, čak svaki peti građanin Crne Gore smatra da su klimatske promjene i globalno zagrijavanje lažna vijest.

Mladi reporteri su poručili da upravo podaci o klimatskim promjenama pokazuju koliko je medijska pismenost značajna za društvo i budućnost naše planete. U toku je proces globalnog zagrijavanja koji prijeti cijeloj planeti i kojem svi mi svakodnevno doprinosimo, a petina ljudi u Crnoj Gori negira da se on dešava, vjeruje da je to lažna vijest i ne preuzima odgovornost niti bilo kakve akcije da se ovaj problem riješi.

Na kraju jedrenja sa Rambom Amadeusom, mladi reporteri su pozvali svoje vršnjake, ali i lokalne i nacionalne vlasti na akciju. Pozvali su vršnjake da u toku 2019. godine zasade makar jedno drvo, roditelje da se manje voze autima i zagađuju okolinu, a da više idu pješke i koriste biciklo, a opštinama da što prije omoguće recikliranje otpada.

Trening o medijskoj i informacijskoj pismenosti zaposlenih u Agenciji

Agencija za elektronske medije je, u saradnji sa kancelarijom OEBSa u Crnoj Gori, u septembru 2019. godine, za zaposlene u Agenciji organizovala trening na temu medijske i informacijske pismenosti.

Tokom trodnevnog treninga, polaznici su se bavili različitim temama, kao što su: osnovi medijske i informatičke pismenosti, osnovni koncepti analize medija, dekonstrukcija medijskog sadržaja, vizuelna

dezinformacija, principi medijske i informacijske pismenosti (skepticizam, vježbanje, postavljanje pitanja, otvaranje našeg uma), razvijanje mjera lične istine, razumijevanje, etika i odgovornost. Takođe, tema treninga je bila i medijsko predstavljanje i stereotipi, internet bezbjednost, odnos medijske i informacijske pismenosti i slobode izražavanja i zaštita maloletnika, govor mržnje u medijima i uloga medijski pismenih građana.

Radionica "Medijska i digitalna pismenosti"

U decembru 2019. godine, Fakultet političkih nauka i Agencija za elektronske medije su, kao rezultat realizacije memoranduma o saradnji, za studente ovog fakulteta organizovali radionicu "Medijska i digitalna pismenosti".

Profesorica Dubravka Valić Nedeljković, profesorica žurnalistike sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, ističući da novinari ne smiju dozvoliti da budu tvorci lažnih vijesti je kazala: „*Zadatak novinara, ali i auditorijuma jeste da otkriju da li postoji prevara, da prepoznaju lažiranje, dekonstruišu ono što je lažno i zauzmu stav o tome*“. Ona je ocijenila da su mediji postali neodgovorni od onog trenutka kada su profitu dali primat u odnosu na informaciju. Istakla je tri važna područja za razvoj medijske pismenosti i to: obrazovni sistem, medijska pismenost građana i medijska pismenost medijskih profesionalaca.

Doc. dr Vuk Vuković, sa Fakulteta dramskih umjetnosti sa Cetinja, je govorio o emocionalnoj pismenosti u eri digitalne medijske kulture. Objasnio je da mediji danas, pored informacione djelatnosti, imaju i moralni, estetski i emocionalni aspekt, a akcenat je stavio na emocionalnu inteligenciju, odnosno emocije koje različiti medijski sadržaji (poput serija „Game of Thrones“ i „Euphoria“) izazivaju kod publike. Osim vizuelne pismenosti, prof. Vuković je govorio o značaju digitalne pismenosti. Upozorio je na takve pojave kao što su „sexting“ i „cyberbullying“ sa kojima se mlađa populacija suočava na društvenim mrežama.

Kampanja medijske pismenosti "Birajmo šta gledamo" dobila je globalnu nagradu medijske pismenosti

Globalno udruženje medijske pismenosti koje vodi UNESCO u saradnji sa Alijansom civilizacija Ujedinjenih nacija i međunarodnom mrežom univerziteta dodijelilo je 2019. godine globalnu nagradu medijske pismenosti predstavništvu UNICEF-a u Crnoj Gori za kampanju medijske pismenosti „Birajmo šta gledamo“ i inicijativu mladih reportera.

Preko 70 inicijativa medijske pismenosti iz cijelog svijeta se takmičilo za ovu prestižnu nagradu koju su prethodnih godina dobili Sorbona Univerzitet u Parizu, Centar medijske pismenosti SAD-a, Centar medijske pismenosti u Kanadi, itd.

Nagradu je na otvaranju Globalne konferencije medijske pismenosti, čiji su domaćini Univerzitet u Geteborgu i Švedski nacionalni komitet UNESKA, u ime UNICEF-ovog tima u Crnoj Gori

primila koordinatorka za komunikacije UNICEF-a u Crnoj Gori Jelena Perović. Ona je na ovoj globalnoj konferenciji predstavila ključne nalaze istraživanja kampanje medijske pismenosti „Djeca, roditelji i mediji“, u Crnoj Gori i njene dosadašnje rezultate.

Blogovi mladih reportera - Vještine stečene tokom obuke na portalu „Vijesti Online“, mladi reporteri su imali prilike da pokaže kroz pisanje bloga. Tokom 2019. godine objavljena su 24 bloga na sajtu UNICEFa i medijskapismenost.me.

Pokretanjem **veb-sajta medijske pismenosti** (<http://www.medijskapismenost.me/>), Agencija je željela da se tema medijske pismenosti približi i roditeljima i djeci, da se kroz njihove svijet priča o medijskoj pismenosti. Ovaj kanal komunikacije treba da omogući prenošenje poruke da mediji sami po sebi nijesu ni dobri ni loši, njihov uticaj na živote ljudi i njihove djece zavisi od toga kako ih koriste.

U 2019. godini na veb-sajtu medijske pismenosti objavljeno je ukupno 103 članka, 213 slika i devet galerija sa fotografijama. Na YouTube kanalu je objavljeno 39 video snimaka.

Ukupan broj posjeta veb-sajtu za 2019. godinu je iznosio 3.278, ili prosječno 274 mjesečno. Najveći broj posjeta je zabilježen u maju (448), a najmanji u februaru 135. Broj jedinstvenih posjetilaca za godinu dana je bio 2.186, od čega 56% tj. 1.224 iz Crne Gore. Windows platforma je bila zastupljena sa 46%, Android sa 37,5% i Apple iOS sa 13,6%. Ostale platforme čine 2,9%.

Do veb-sajta medijske pismenosti korisnici su došli na sljedeće načine:

- preko Google pretrage 1481 ili 45,1%;
- direktno putem linka 773 korisnika ili 23,6%;
- preko drugih veb-sajtova 648 ili 19,8%;
- preko socijalnih mreža 376 ili 11,5%.

Poređenjem broja pregledanih stranica (14.676) i broja posjetilaca, može se zaključiti da je prosječan posjetilac u 2019. godini pregledao približno 6,7 stranica u jednoj posjeti i zadržao se u prosjeku 2 minuta i 10 sekundi na veb-sajtu.

Paralelno sa kreiranjem veb-sajta za promociju medijske pismenosti, organizovana je i kampanja na društvenim mrežama Facebook i Instagram.

Agencija MINA i nevladina organizacija „Juventas“, 19. novembra 2019.g. organizovali su konferenciju „Unapređenje medijske pismenosti u Crnoj Gori“.

Učesnici panela „Medijska pismenost i obrazovanje“ su konstatovali da samo medijski pismeni građani mogu izbjeći predrasude, ali i prepoznati govor mržnje, propagandu i spin, kao i prikryeno oglašavanje, tehnike privlačenja pažnje i ubjeđivanja. Zaključeno je da je neophodno raditi na edukaciji djece od vrtića, osnovnih, srednjih škola. Potrebno je da medijska pismenost bude ne samo obavezan predmet, već je treba implementirati kroz sve nastavne predmete.

Na panelu „Medijska pismenost iz ugla medija“ je istaknuto da profesionalni i nezavisni mediji imaju interes za najvećim stepenom medijske pismenosti, da objavljuju informacije koje su do kraja precizne i jasne, vode računa o zaštiti javnog interesa, kao i da imaju edukativnu ulogu. Zaključeno je i da mediji ne bi trebali da popuštaju pod pritiskom da informacije daju brzo bez provjere, već da te vijesti budu tačne i precizne. Ocijenjeno je da će mediji, ukoliko rade u skladu sa standardima, poštovati Kodeks i ljudska prava, na najbolji način pomoći razvoju medijske pismenosti i ostvariti povjerenje svojih korisnika.

Na konferenciji je predstavljeno istraživanje o medijskoj pismenosti u Crnoj Gori, koje je uradila NVO „Centar za monitoring i istraživanje“ (CeMI) na uzorku od 995 ispitanika. Ono je pokazalo da 38,3% ispitanika smatra da crnogorski mediji pružaju pouzdane i precizne informacije, a 37,9% je

djelimično saglasno sa tim. Gotovo polovina ispitanika smatra da crnogorski mediji različito izvještavaju o istim temama i isto toliko ispitanika nije sigurna u šta da vjeruje.

Ocijenjeno je da je „ohrabrujući“ podatak da 43,7% ispitanika ima povjerenje u crnogorske medije. Svega jedan odsto ispitanika se, kako je rečeno, nekada žalilo nadležnim regulatornim i samoregulatornim tijelima.

Studijska posjeta predstavnika Agencije za elektronske medije Finskom nacionalnom audiovizuelnom institutu

U organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori, predstavnici Agencije za elektronske medije su boravili u dvodnevnoj studijskoj posjeti Finskom nacionalnom audiovizuelnom institutu - Kansallinen audiovisuaalinen instituutti – KAVI. Cilj studijske posjete bio je razmjena iskustava i upoznavanje sa radom i aktivnostima finskog regulatornog tijela u oblasti medijske pismenosti.

Nacionalni audiovizuelni institut, odnosno njegovo Odjeljenje za obrazovanje u medijima, ima zakonsku obavezu da promoviše medijsku pismenost i prilagođava medijske sadržaje djeci. Iz tog razloga je i medijska pismenost implementirana kao dio nekoliko predmeta u obrazovnom sistemu Finske. Za svoj rad institut je odgovoran Ministarstvu za obrazovanje i medije, ali kao ključnu ulogu ističu saradnju sa preko stotinu različitih nevladinih organizacija sa kojima rade na medijskom opismenjavanju, kako kroz formalnu edukaciju, tako i kroz rad sa djecom u vrtićima i školama, u bibliotekama i muzejima i drugim relevantnim institucijama.

Kao jedan od najvažnijih projekata medijske pismenosti u zemlji ističu „Nedjelju medijske pismenosti“ koja se održava početkom godine, počevši od 2013. godine, a nastala je kao dio kampanje „Safe Internet Day“. Pored podizanja nivoa svijesti i promovisanja važnosti medijske pismenosti, cilj ove aktivnosti je izdavanje publikacija, proizvodnja obrazovnih i radnih materijala za dječije vrtiće i škole, kako bi se kreirale nove teme i ideje, ali i pružila podrška vaspitačima i nastavnicima u daljem medijskom obrazovanju. Organizaciju i koordinaciju obavlja Nacionalni institut, u saradnji sa medijima, telekomunikacionim operaterima, centrima za rad sa omladinom, muzejima i nevladinim organizacijama. Kako bi podstakli učešće što većeg broja aktera, teme i aktivnosti se biraju zajedno, a potom svaka institucija u okviru svojih nadležnosti sprovodi aktivnosti od značaja za medijsku pismenost.

Osim toga, Nacionalni institut djeluje kao regulatorno tijelo za nadzor audiovizuelnih programa iz perspektive zaštite djece i maloljetnika, koji propisuje sistem klasifikacije medijskih sadržaja, odnosno određuje starosne granice (S, 7, 12, 16, 18 g.) za audiovizuelne sadržaje. Pored ovakvog načina klasifikovanja sadržaja, postoje i tri oznake (grafičke insertacije) koje još detaljnije prikazuju zbog čega je emitovani sadržaj neprilagođen za maloljetnike (oznaka za alkohol, oznaka za nasilje i oznaka za seksualnost).

Tokom poslednjih godina, statistički podaci i istraživanja upućuju na značajno korišćenje video igrica od strane djece i mladih. U tom cilju, u Finskoj se svake godine organizuje manifestacija pod nazivom „Game week“ („Nedjelja igara“) koja je zamišljena kao tematska nedjelja u okviru koje se promoviše vještina kritičkog razumjevanja i pristupa video igrama. U sklopu te manifestacije održava se veliki broj obrazovnih događaja posvećenih igrama, njihovom uticaju na mlade, predrasudama prema njima i načinima za ublažavanje i smanjenje tih predrasuda.

Tokom dvodnevnog boravka, predstavnici Agencije posjetili su i Muzej Paivalehti (Päivälehti museum), koji prikazuje istoriju medija, metode rada i opremu koja se koristila u štampanju knjiga, novina i časopisa tokom 19 vijeka. U sklopu studijskog boravka organizovana je i posjeta finskom Udruženju periodičnih izdavača (FPPA) – Aikakausmedia. Preko 250 izdavača časopisa i 500 časopisa i internetskih publikacija u Finskoj su članovi Udruženja koje štiti interese izdavača. Misija Udruženja je da razvijaju alate kako bi pomogli industriji da odgovori izazovima promjene medijskog pejzaža. Posebni zadaci uključuju promociju medijske pismenosti, obrazovanje, brendiranje, marketing, istraživanje i komunikaciju.

MEĐUNARODNA SARADNJA

U toku 2019. godine, predstavnici Agencije za elektronske medije učestvovali su u redovnim aktivnostima Evropske platforme regulatornih tijela – EPRA i Evropske regulatorne grupe za audiovizuelne medijske servise. Pored toga, dali su doprinos realizaciji nekoliko međunarodnih / regionalnih projekata i skupova posvećenim analizi stanja i mogućem unapređenju prakse u primjeni standarda u oblasti medija. Posebna pažnja je posvećena aktivnostima koje su bile usmjerene na unapređenja znanja i kapaciteta zaposlenih u Agenciji da prate i primjenjuju trendove i razvoj dobre prakse na polju regulacije AVM usluga i posebno medijske pismenosti. Značajnu podršku, na tom planu, Agencija je dobila od Stalne misije OEBS-a u Crnoj Gori, Predstavništva UNICEF-a za Crnu Goru, kao i Savjeta Evrope i Evropske komisije, kroz realizaciju regionalnih projekata namijenjenih unapređenju slobode medija i slobode izražavanja.

*
* *

Učešće u radu Kontakt komiteta za sprovođenje Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama

Na poziv Generalnog direktorata za komunikacione mreže, sadržaj i tehnologiju Evropske komisije, predstavnik Agencije za elektronske medije učestvovao je na tri sastanka Kontakt komiteta za sprovođenje Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama, održana u Briselu. Na sastancima su učestvovali predstavnici većine država članica Evropske Unije, predstavnici Evropske komisije iz Generalnog direktorata za komunikacione mreže, sadržaj i tehnologiju i predstavnici država kandidata za pristupanje EU, u svojstvu posmatrača.

Ključna pitanja o kojima je bilo riječi na 50. sastanku Kontakt komiteta, održanom 28. februara 2019. godine, bile su pripreme Smjernica za implementaciju Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama (AVMSD), sa fokusom na tumačenje pojedinih odredbi AVMSD, kao i analiza odgovora na upitnik koji je Evropska komisija prethodno poslala državama članicama, u cilju obezbjeđivanja što potpunijih informacija o planovima transpozicije Direktive na nacionalnom nivou.

Predstavnici Komisije su dali pregled glavnih trendova i pitanja identifikovanih prilikom analize odgovora na upitnik. Odgovori upućuju na to da se većina država članica slaže da Smjernice budu zasnovane na indikatorima, koji bi pomogli regulatorima prilikom određivanja da li neka usluga posjeduje osnovnu funkcionalnost da nudi audiovizuelni sadržaj širokoj javnosti. U nekim odgovorima je predloženo, uz postojanje sekundarnih ili dopunskih, i definisanje primarnih indikatora, kojima bi se jasno odredile pretpostavke za postojanje osnovne funkcionalnosti. Naglašeno je da bi indikatori trebalo da budu lako i objektivno mjerljivi, a ne bazirani na subjektivnom sudu. U nastavku je raspravljano o pojedinačnim indikatorima grupisanim u skladu sa ciljevima i značajem usluga, tehničkim karakteristikama usluga i drugim kriterijumima. U toku rasprave, predstavnici država članica su elaborirali svoje stavove na ovu temu i ponudili dopunske sugestije vezane za definisanje indikatora.

U okviru sljedeće tačke dnevnog reda, raspravljano je o smjernicama za izračunavanje procenta evropskih djela u katalogima pružalaca AVM usluga na zahtjev i definisanju kriterijuma za izuzimanje od ove obaveze na osnovu malobrojne publike i niskog prometa od ove usluge. Predstavljen je pregled odgovora na blok pitanja u upitniku koji se odnosio na izračunavanja udjela evropskih djela u katalogima i navedeno je da većina država članica preferira računanje na osnovu naslova, sa različitim varijacijama. Dok se neke države zalažu za računanje na osnovu naslova filmova i epizoda serija, druge smatraju da osnovu treba da predstavljaju naslovi filmova i serija, dok treća grupa preferira naslove filmova i sezone serija kao osnovu za izračunavanje udjela evropskih audiovizuelnih djela.

Kada je u pitanju ovaj pristup, identifikovan je određeni rizik da bi pružaoci AVM usluga na zahtjev mogli biti podstaknuti da kupuju djela vrlo kratkog trajanja, kako bi lakše ispunili kvotu. Određeni broj država članica je u svojim odgovorima na upitnik naveo da bi trajanje AVM djela u satima trebalo uzeti za osnovu računanja udjela evropskih djela, kao najneutralniji metod koji je najlakše kontrolisati. Pri razmatranju ovog pristupa, izražena je rezerva da bi ovaj metod mogao rezultirati kupovinom dugih serija, na štetu kinematografskih djela.

Zaključeno je da nijedna opcija nije savršena, ali da je neophodno naći uravnotežen pristup i zatraženo od država članica da informišu Komitet o svojoj fleksibilnosti po pitanju definisanja najboljeg pristupa izračunavanju procenta evropskih djela u katalozima pružalaca AV usluga na zahtjev.

Kada su u pitanju kriterijumi za izuzeće od ove obaveze, predstavnici Komisije su dali pregled odgovora i na ovu grupu pitanja u upitniku. Navedeno je da se, prilikom analize odgovora, kao glavni problem pojavio nedostatak relevantnih podataka i kompleksnost izračunavanja obima korisnika usluga i prometa kako bi se procijenilo tržišno učešće individualnih pružalaca usluga na nacionalnom nivou. Navedeno je i da se na AVM usluge na zahtjev ne mogu primjenjivati iste metode izračunavanja koje se primjenjuju na linearne AVM usluge, kao i da se koncept publike razlikuje u zavisnosti od tipa usluge (SVOD, AVOD, TVOD¹⁰³). Ocijenjeno je da se prilikom primjene niskog prometa kao kriterijuma za izuzeće mogu koristiti podaci koje države članice već imaju, ali je izražena sumnja da su oni izraženi odvojeno za različite audiovizuelne usluge.

Predstavnici Komisije zaključili su da će prilikom izrade smjernica zauzeti najpraktičniji pristup, uzimajući u obzir ciljeve Direktive. Izraženo je očekivanje da bi formalno usvajanje smjernica moglo biti gotovo do kraja godine ili u prvim sedmicama 2020. godine.

Na **52. sastanku Kontakt komiteta**, održanom 1. jula 2019. godine u Briselu, nastavljen je rad na Smjernicama za transpoziciju Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama (AVMSD) u nacionalne zakonske okvire država članica Evropske unije. Fokus sastanka stavljen je na tumačenje odredbi Direktive vezanih za pružanje programa i video zapisa koje su generisali korisnici kao osnovne funkcionalnosti usluga društvenih medija, odnosno osnove za primjenu Direktive na ove usluge. Predstavnici Evropske komisije predstavili su glavne elemente tumačenja pojma osnovne funkcionalnosti iz nacrtu smjernica, definisanih na osnovu odgovora na upitnik koje su poslale države članice.

Nastavljena je rasprava o procesu pripreme smjernica za izračunavanje udjela evropskih djela u katalozima pružalaca AVM usluga na zahtjev i kriterijuma za izuzimanje manjih pružalaca usluge od te obaveze. Rasprava je organizovana na osnovu nacrtu smjernica koje je Komisija prethodno poslala predstavnicima država članica. Ponovljene su prednosti i mane svakog od pristupa izračunavanju udjela evropskih djela u katalozima, a u nastavku rasprave pojedine države članice su skrenule pažnju na potencijalne poteškoće u praktičnom sprovođenju odredbi novih zakona, koji bi bili usvojeni na osnovu Smjernica za transpoziciju Direktive. Kao jedan od glavnih izazova u ovom procesu ponovo je naveden nedostatak relevantnih podataka i potreba da se povećaju kapacijeti regulatornih organa zaduženih za implementaciju ovih odredbi.

I na **53. sastanku Kontakt komiteta**, održanom 9. septembra 2019. godine u Briselu, razgovarano je o izradi smjernica za transpoziciju Direktive o audiovizuelnim medijskim uslugama (AVMSD) u nacionalne zakone država članica Evropske unije.

Predstavljen je nacrt Smjernica za praktično korišćenje pojma „osnovne funkcionalnosti“ usluga društvenih medija pri definisanju usluga platformi za razmjenu video sadržaja. Naglašeno je da je cilj AVMS direktive da pojača zaštitu korisnika, naročito maloljetnika, od određenih oblika nezakonitih i štetnih sadržaja na internetu, te da je obim Direktive proširen uvođenjem određenih

¹⁰³ SVOD - subscription video on demand, AVOD - advertisement-based video on demand, TVOD – transactional-based video on demand.

obaveza za pružaoce usluga platformi za razmjenu video sadržaja. Navedeno je da je svrha Smjernica da daju praktična uputstva za primjenu kriterijuma osnovne funkcionalnosti u skladu sa Direktivom. Naglašeno je da je glavni cilj pravila vezanih za platforme za razmjenu video sadržaja da se maloljetnici zaštite od štetnih sadržaja, a svi građani od podsticanja na mržnju, nasilje i terorizam. U tom smislu, upućivanje na „osnovnu funkcionalnost“ dato je radi uključivanja društvenih medija, čije objavljivanje programa i video sadržaja koje generišu korisnici predstavlja osnovnu funkcionalnost njihovih servisa, u kategoriju platformi za razmjenu video sadržaja.

Predstavnici Komisije podsjetili su na odredbe Direktive na osnovu kojih bi se pružanje programa i videozapisa koje su generisali korisnici moglo smatrati jednom od osnovnih funkcionalnosti usluge društvenih medija ako audiovizualni sadržaj nije samo prateći u odnosu na aktivnosti te usluge društvenih medija ili ako ne predstavlja samo njihov manji dio. Shodno tome, Komisija smatra da bi, pri procjeni da li je određena funkcionalnost osnovna, nacionalni regulatorni organi morali razmotriti komercijalnu relevantnost audiovizuelne ponude za glavnu ekonomsku aktivnost date usluge. Zaključeno je da bi, prilikom procjene određene usluge, trebalo posvetiti posebnu pažnju da li je audiovizuelna ponuda od presudnog značaja za komercijalni uspjeh i tržišnu poziciju te usluge.

U nastavku sastanka bilo je riječi o smjernicama za izračunavanje udjela evropskih djela u katalogima pružalaca AV usluga na zahtjev, i definisanju pojmova „malobrojne publike“ i „niskog prometa“ pri razmatranju mogućnosti izuzimanja određenih manjih pružalaca AV usluga na zahtjev od obaveze vezane za učeće evropskih djela u njihovim katalogima. Istaknut je cilj ovih Smjernica da se postigne ravnoteža između obezbjeđivanja kulturnog diverziteta u okviru Evropske unije i izbjegavanja nepotrebnog opterećenja za pružaoce usluga i nacionalne regulatorne organe.

Predstavljenim Nacrtom smjernica se predlaže da se, pri kalkulaciji udjela evropskih djela, kao mjerna jedinica uzme jedan film, odnosno jedna sezona TV serije. Predstavnici komisije iznijeli su uvjerenje da se ovakvim pristupom neće podsticati kupovina dužih TV serija, kao i da će imati pozitivan efekat na prekograničnu distribuciju evropskih djela. Predstavnici Komisije takođe smatraju da bi ovakav pristup predstavljao manje opterećenje za pružaoce usluga i olakšao verifikaciju od strane regulatornih organa. Kada su u pitanju kriterijumi za izuzimanje pružalaca AV usluga na zahtjev od obaveza vezanih za evropska djela, Smjernicama se predlaže izuzeće za mikro preduzeća sa globalnim godišnjim prometom ispod 2 miliona eura i manje od deset zaposlenih, u skladu sa definicijom mikro preduzeća iz Preporuke Evropske komisije o malim i srednjim preduzećima.

Prilikom primjene kriterijuma „malobrojne publike“, Smjernicama se kao mogući pristup preporučuje da se u obzir uzme broj aktivnih korisnika u odnosu na broj domaćinstava sa pristupom širokopojasnom internetu u datoj državi članici EU. Prema mišljenju Komisije, ovakvim pristupom bi se obezbijedilo da pružaoци sa zanemarljivim tržišnim udjelom budu izuzeti od obaveze uključivanja evropskih djela u svoje kataloge.

Na kraju sastanka je raspravljano o praktičnim pitanjima transpozicije AVMS direktive u nacionalne zakonske okvire. Poslije prezentacije od strane predstavnika Komisije, uslijedila je rasprava u okiru koje su predstavnici država članica iznijeli svoja mišljenja i predstavili izazove sa kojima u tom procesu susreću na nacionalnom nivou.

*
* *

Učešće u radu Evropske grupe regulatora za audiovizuelne usluge (ERGA)¹⁰⁴

¹⁰⁴ Evropska grupa regulatora za audiovizuelne medijske usluge (<http://erga-online.eu>) okuplja predstavnike nacionalnih nezavisnih regulatornih tijela u oblasti audiovizualnih usluga, sa ciljem pružanja savjetodavne podrške Evropskoj komisiji i razmjeni najbolje prakse među evropskim regulatorima audiovizuelnog tržišta.

Na poziv Generalnog direktorata za komunikacione mreže, sadržaj i tehnologiju Evropske komisije, predstavnik Agencije za elektronske medije, u svojstvu posmatrača, učestvovao je na **12. sastanku Evropske grupe regulatornih organa iz oblasti audiovizuelnih medijskih usluga (ERGA)**, koji je održan 10. decembra 2019. godine u Briselu, Belgija.

Sastancima Evropske grupe regulatora za audiovizuelne usluge (ERGA), uobičajeno prethode sastanci **Kontakt mreže ERGA-a** na kojima se predstavljaju i raspravljaju radni dokumenti pripremljeni za plenarne sjednice. Na sastancima mreže održanim 3. juna i 22. novembra 2019. godine u Briselu, prisustvovao je predstavnik Agencije za elektronske medije, u svojstvu posmatrača.

U toku 2019. godine, aktivnosti ERGA grupe su bile usmjerene na nekoliko ključnih pitanja a rezultirale su usvajanjem seta dokumenata od značaja za efikasnu transpoziciju Direktive o AVM uslugama, kao i unapređenje okruženja za razvoj AVM usluga i slobode izražavanja u kontekstu novih izazova. Među njima su i:

- Izvještaj o procjeni implementacije Kodeksa ponašanja protiv dezinformacija¹⁰⁵
- Izvještaj o implementaciji revidirane Direktive o AVM uslugama¹⁰⁶
- Izvještaj o rodnoj raznolikosti¹⁰⁷.

*
* *

Učešće u radu Evropske platforme nezavisnih regulatornih tijela – EPRA¹⁰⁸

Od 29. do 31. maja 2019., u Sarajevu, Bosna i Hercegovini održan je **redovni 49. sastanak EPRA-e**, na kojem su učestvovali i predstavnici Agencije.

U skladu sa godišnjim planom rada za 2019. godinu, prva plenarna sesija je bila posvećena temi „Zaštiti maloljetnika u online svijetu“ sa fokusom na istraživanje i prikupljanje podataka o mogućem štetnom uticaju AV sadržaja na maloljetnike. Posebna pažnja je posvećena mehanizmima i mogućnostima ocjene stepena štetnosti online sadržaja i sagledavanju da li i kako regulatori mogu da uvedu mjere koje će biti proporcionalne stepenu štetnosti. U okviru druge plenarne sesije razgovarano je o ekskluzivnim pravima na prenos sportskih događaja. Posebna pažnja je bila usmjerena na izazove sa kojima se suočavaju mediji, posebno na manjim tržištima, kako javni tako i komercijalni, u svijetlu sve snažnijih tendencija ostvarivanja dominantnog položaja na tržištu ovih sadržaja i programa koji ih emituju.

Kroz rad u tri paralelne radne grupe, omogućena je razmjena iskustava i najbolje prakse na teme: medijske pismenosti; definisanja i metodologije praktičnog mjerenja učešća evropskih radova u AVM uslugama i novih slučajeva i dobre prakse za prevenciju govora mržnje.

Predstavnici Agencije učestvovali su i na redovnom **50. sastanku EPRA-e**, održanom od 23. do 25. oktobra 2019., u Atini, Grčka.

U okviru plenarnih sesija vođena je rasprava ponovo na temu „Zaštiti maloljetnika u online svijetu“, ali sada sa fokusom na dva ključna regulatorna izazova i to: mehanizme za kontrolu pristupa sadržajima kroz usluge na zahtjev i platforme za razmjenu video sadržaja i vještačka inteligencija i

¹⁰⁵ Report of the activities carried out to assist the European Commission in the intermediate monitoring of the Code of practice on disinformation (http://erga-online.eu/wp-content/uploads/2019/06/ERGA-2019-06_Report-intermediate-monitoring-Code-of-Practice-on-disinformation.pdf)

¹⁰⁶ Final Report on Implementation of the revised AVMS Directive (http://erga-online.eu/wp-content/uploads/2020/01/ERGA_2019_SG3_Report-1.pdf)

¹⁰⁷ Report on Gender diversity (http://erga-online.eu/wp-content/uploads/2020/01/ERGA_2019_SG4_Report.pdf)

¹⁰⁸ European Platform of Regulatory Authorities (<http://www.epra.org>). Članovi EPRE su 52 regulatorna tijela iz 46 evropskih zemalja. Evropska komisija, Savjet Evrope, Evropska audiovizuelna opservatorija i Kancelarija predstavnika OSCE-a za slobodu medija, posmatrači su rada EPRE. Sastanci se organizuju dva puta godišnje.

mešinsko učenje. Posebna pažnja u sagledavanju mehanizama kontrole pristupa sadržajima je bila posvećena povezanosti zaštite maloljetnika i zaštite ličnih podataka.

Nastavljen je rad u okviru radnih grupa posvećenih medijskoj pismenosti i definisanju & mjeranju učešća evropskih radova, a organizovana je i posebna radna grupa koja se bavila temom pristupačnosti TV i AVM usluga na zahtjev. Posebna pažnja je bila posvećena mjerama za promociju pristupačnosti sadržaja za publiku, ključnim trendovima i izazovima za regulatore.

Stvaranje uslova za pristupačnost sadržaja može biti vrlo skupo. Zbog toga su važni načini na koje se mogu motivisati pružaoci AVM usluga kroz fondove ili podržavanje njihove saradnje. Predstavljen je niz inovacija (alata) koje pomažu da se sadržaji učine pristupačnijim. Takođe je raspravljano kako bi emiteri, pružaoci AVM usluga na zahtjev i proizvođači sadržaja mogli da koriste ove alate i sarađuju u procesu povećanja ponude pristupačnih sadržaja. Na kraju, razgovarano je o mogućoj ulozi regulatora u olakšavanju i podsticanju takve saradnje.

*

* *

Implementacija projekta „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi (JUFREX)”

Predstavnici Agencije su aktivno učestvovali u realizaciji regionalnog projekta koji implementira Savjet Evrope „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medijima u Jugoistočnoj Evropi” (JUFREX)¹⁰⁹, a finansiraju Evropska unija i Savjet Evrope. U njemu učestvuju Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Srbija, bivša jugoslovenska Republika Makedonija, Kosovo i Hrvatska.

Nakon uspjeha prve regionalne publikacije pripremljene u okviru JUFREX-a, pod nazivom „Medijska regulatorna tijela i govor mržnje”, priređena je druga publikacija „Regulatorni organi za medije i zaštita maloljetnika”¹⁰⁹. U njenoj izradi učestvovali su i predstavnici Agencije za elektronske medije.

Publikacija uključuje informacije o značajnim slučajevima na kojima su radili regulatori u regionu u vezi sa zaštitom maloljetnika. Takođe je jedan dio publikacije posvećen ulozi nacionalnih regulatornih organa u ovom pogledu, uključujući njihove zakonske i regulatorne nadležnosti.

“Djeca su sjajni imitatori.

Zato im dajte nešto sjajno da imitiraju.”

Cilj ove publikacije je, između ostalog, da doprinese širem razumijevanju koncepta zaštite maloljetnika od štetnog sadržaja u audiovizuelnim medijskim uslugama, ulozi regulatora u ovoj oblasti, potrebi da se uključe različite zainteresovane strane kako bi se obezbijedilo sigurno okruženje, i na internetu i van interneta, za razvoj djece i maloljetnika, da ponudi polaznu tačku u smislu davanja preporuka i mehanizama za zaštitu maloljetnika, kao i da olakša dalje napore i inicijative u tom smjeru.

U Sarajevu, Bosna i Hercegovina je 4. i 5. aprila 2019. godine održana završna konferencija povodom kraja prve faze projekta JUFREX. Ovom događaju je prisustvovalo više od 150 predstavnika sudstva, tužilaštva, advokata, regulatora, novinara, medijskih nevladinih organizacija i drugih medijskih aktera iz ovog regiona, koji su bili aktivni partneri u implementaciji projekta.

Tokom tri godine, u okviru projekta sprovedeno je skoro 250 aktivnosti, u kojima je učestvovalo više od 4.000 korisnika. Više od 2.000 sudija, tužilaca i advokata je prošlo obuku u okviru projekta, i više od 1.500 medijskih aktera učestvovalo je u JUFREX događajima.

¹⁰⁹<https://rm.coe.int/6-mne-ras-and-protection-of-minors/16809691b2>

U dijelu posvećenom podršci regulatornim tijelima za elektronske medije, istaknuto je da su regionalne aktivnosti odredile pravac aktivnosti na nacionalnim nivoima, fokusirajući se na poboljšanje kapaciteta, efikasnost regulatornih tijela o temama kao što su sloboda govora, zaštita maloljetnika i medijska pismenost.

Na Konferenciji je zaključeno da su, i dalje, pravo na slobodu izražavanja te garantovanje bezbjednosti novinara veliki izazovi u čitavoj Evropi. U mnogim državama, novinari i drugi medijski akteri se suočavaju sa prijetnjama kao što su cenzura, politički i ekonomski pritisak, zastrašivanje, nesigurnost zaposlenja, zloupotreba zakona o kleveti, kao i fizički napadi. Takođe, novi mediji i internet su donijeli mnoge koristi ali u isto vrijeme i mnogo novih izazova, te je očigledna potreba da se postave standardi u ovoj oblasti.

Predstavnici Evropske unije i Savjeta Evrope potvrdili su svoju posvećenost daljem promovisanju i podršci inicijativama u vezi sa slobodom izražavanja na Zapadnom Balkanu, te najavili nastavak projekta JUFREX, u okviru Horizontal Facility II programa, koji će biti implementiran u čitavom regionu počev od maja 2019. godine.

Regionalni sastanak povodom početka druge faze programa „Horizontal Facility“ (tzv. Horizontal Facility II¹¹⁰) za Zapadni Balkan i Tursku održan je 09. oktobra 2019. godine u Skoplju, Makedonija. Na poziv Savjeta Evrope, predstavnik Agencije je učestvovao i na ovom skupu.

Regionalna konferencija „Audiovizualne medijske usluge i uloga regulatornih tijela za medije prema revidiranoj Direktivi o AVM uslugama“, održana je 9. i 10. septembra 2019. godine u Herceg Novom. Organizovana je u okviru druge faze projekta JUFREX (JUFREX2), kroz tzv. Horizontal Facility II inicijativu. Učesnici konferencije su bili predstavnici regulatornih tijela za AVM usluge iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Srbije, Sjeverne Makedonije i Crne Gore.

Na konferenciji su razmijenjena mišljenja i kreirana platforma za diskusiju o primjeni revidirane Direktive o AVM uslugama i drugim relevantnim temama za regulaciju medija u regionu, sa naglaskom na izazove i moguće zajedničke akcije u periodu trajanja projekta JUFREX 2 tj. do maja 2022. godine.

Prestavljene su nove obaveze i izazovi sa kojima se, u skladu sa izmjenama Direktive o AVM uslugama, suočavaju regulatori za medije. Primarno je bilo riječi o kapacitetima regulatornih tijela za medije da uspješno realizuju nove obaveze koje se odnose na: zaštitu maloljetnika, regulaciju platformi za razmjenu video sadržaja, promociju evropskih radova i nezavisnost regulatora.

Dogovoreno je da se uspostavi komunikacija sa pružaocima platformi za razmjenu video sadržaja (Facebook, YouTube) i sagleda mogućnost da se pozovu na narednu regionalnu konferenciju. Cilj je da se omogući diskusija o regulaciji, mogućnostima za razvoj regionalnih smjernica / kodeksa za saradnju koja bi obuhvatila sve relevantne aktere.

Što se tiče koregulacije (koja je posebno regulisana revidiranim Direktivom), zaključeno je da treba da se razmotri mogućnosti ažuriranja studije pripremljene u okviru prve faze projekata JUFREX „Evropske prakse zajedničke regulacije u medijima“. Studija pruža informacije o tradicionalnim oblastima primjene samoregulacije ili koregulacije (zaštita maloljetnika, zaštita potrošača, novinarska etika i nelinearne audiovizuelne medijske usluge). Takođe, studijom su obuhvaćeni uslovi za efikasan samoreglativni ili koreglativni sistem.

¹¹⁰ <https://pjp-eu.coe.int/en/web/horizontal-facility/home> - Horizontalni instrument Evropske unije / Savjeta Evrope za zapadni Balkan i Tursku (Horizontalni instrument II) 2019-2022 je inicijativa za saradnju Evropske unije i Savjeta Evrope za zapadni Balkan i Tursku. Prva faza programa obuhvatala je razne specifične za korisnike i regionalne inicijative i trajala je od 2016. do 2019. Druga faza programa (vrijedna 41 mil. EUR, trajaće 36 mjeseci, počev od maja 2019.) se oslanja na rezultate I faze i proširuje se na nove teme ključne za region zapadnog Balkana i Tursku, a to su sloboda izražavanja i mediji. Druga faza programa obuhvata akcije u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji, Srbiji, kao i Turskoj.

U svjetlu revidirane Direktive o AVM uslugama, prepoznata je potreba da se dogovori ili definiše minimalan set kriterijuma za ocjenu nezavisnosti regulatornih tijela za medije, koji će uzeti u obzir zakonodavni okvir, postupak imenovanja članova Savjeta, interne procedure i sl.

Učesnici konferencije su se složili da bi bilo korisno, za sljedeće konferencije koje se organizuju u okviru projekta JUFREX, pozvati predstavnike pravosuđa, kako bi se razgovaralo o različitoj ulozi regulatora i sudstva o pitanjima koja su relevantna za medije, posebno kada je reč o govoru mržnje i zaštiti maloljetnika. Ovo bi doprinjelo boljem razumijevanju i efikasnosti u ovoj oblasti.

*
* *
*

Realizacija Projekta „Podrška javnim medijskim servisima na Zapadnom Balkanu“ (PSMWB)

Predstavnici Agencije su aktivno učestvovali u realizaciji regionalnog projekta „Podrška javnim medijskim servisima na Zapadnom Balkanu“ (PSMWB), koji finansira Evropska Unija a realizuje konzorcijum organizacija na čelu sa Međunarodnom federacijom novinara (IFJ), a uključeni su i Evropska radio-difuzna unija (EBU), Evropska federacija novinara (EFJ), austrijski nacionalni javni servis (ORF), Balkanska mreža za istraživačko novinarstvo (BIRN) i Kancelarija Evrovizije za razmjenu vijesti u jugoistočnoj Evropi (ERNO).

Regionalni sastanak posvećen finansiranju javnih emitera, održan je 28. maja 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Na sastanku su učestvovali predstavnici pet interesnih grupa iz svake zemlje, uključujući menadžment nacionalnih javnih servisa i njihova upravna tijela, predstavnike vlada/parlamenta, nacionalne medijske regulatore i predstavnike relevantnih nevladinih organizacija. Pored toga, sastanku su prisustvovati i relevantni akteri sa medijske scene u Bosni i Hercegovini.

Na sastanku su razmijenjeni stavovi o održivosti različitih pristupa finansiranju u nacionalnom kontekstu. Prezentacije su bile organizovane kroz tri panel diskusije, tokom kojih je razgovarano o specifičnim aspektima različitih modela finansiranja. Na skupu je usvojen nacrt dokumenta „Principi finansiranja javnih servisa“.

Od 19. do 20. juna 2019. godine u Ljubljani, Slovenija, su organizovani **Studijska posjeta Radio Televiziji Slovenije i sastanak Nadzornog odbora Projekta PSMWB**. Jednodnevna studijska posjeta RTV Slovenija je omogućila upoznavanje sa pravnim okvirom i praksom upravljanja javnim servisima, kao i načinima i uslovima za zaštitu i garantovanje uređivačke nezavisnosti i izgradnje povjerenja u javni servis. Na sastanku Nadzornog odbora Projekta PSMWB evaluirane su sprovedene aktivnosti u prvoj godini projekta i dati predlozi i sugestije za nastavak rada u narednoj godini.

Regionalni sastanak posvećen mjerenju gledanosti održana je 2. i 3. jula 2019. godine u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Na njemu su predstavljani primjeri dobre prakse, alati i uputstva za pouzdano mjerenje gledanosti. Na sastanku su učestvovali predstavnici javnih servisa i regulatornih tijela.

Na sastanku je predstavljen uporedni pregled prakse u svakoj od zemalja učesnica projekta. Istaknuto je da je za mjerenje gledanosti svuda ključno pitanje koliko su pouzdani podaci o gledanosti i koja uputstva mogu dovesti do „najbolje prakse“. S obzirom da za razvoj medija sve veću uslogu dobija internet, na sastanku su istaknuta dva aspekta korišćenja interneta. Jedna prezentacija je bila posvećena mjerenju korišćenja internet usluga sa fokusom na medijske sadržaje, druga je bila o korišćenju podataka sa interneta u uredničkom radu umjesto klasičnog istraživanja.

U toku drugog dana sastanka, značajna pažnja je posvećena pitanju organizovanja mjerenja gledanosti, raspodjele troškova, saradnji i nadasve kreiranju reprezentativne „valute“ za medijsku industriju u određenoj zemlji.

*
* *

Konferencija „(Posljednji) poziv za kvalitetno novinarstvo“

U Ljubljani, Slovenija je 28. i 29. novembra 2019. godine održana međunarodna konferencija „(Posljednji) poziv za kvalitetno novinarstvo“, u organizaciji Savjeta Evrope i Ministarstva kulture Slovenije. Ključna pitanja kojima je bila posvećena konferencija je kako se može osigurati održivost kvalitetnih vijesti i koje su odgovornosti aktera kao što su internetske platforme, nastavnici, regulatori, civilno društvo i akademija u pogledu očuvanja kvalitetnog novinarstva?

Na poziv organizatora, i predstavnici Agencije su učestvovali na skupu, koji je okupio oko 150 predstavnika medija, samoregulatornih tijela i regulatora, akademske zajednice, kao i stručnjaka iz oblasti medijskog prava, kreatora politike, medijskih stručnjaka i novinara. Razmijenjena su mišljenja o trenutnom stanju u proizvodnji vesti, standardima i načinu njihovog efikasnog funkcionisanja u praksi, kao i o idejama za moguće politike za jačanje i podržavanje nezavisnog i kvalitetnog novinarstva.

Na konferenciji je konstatovano da su internet i digitalna tehnologija uvećali broj izvora vijesti koji su odmah dostupni javnosti, mijenjajući navike potrošnje / korišćenja medija. Ovo obilje izvora vesti, međutim, ne mora nužno da garantuje bolji kvalitet ili raznovrsnije informacije. Sa druge strane, tradicionalni „kvalitetni“ mediji se bore da ostanu finansijski održivi. Uticaj društvenih medija izaziva rastuću zabrinutost zbog kvaliteta informacija koje dopiru u javnost. U tom kontekstu, uloga kvalitetnog novinarstva ostaje ključna za demokratska društva, služeći javnim interesima i promovišući odgovornost u javnom životu.

Razgovarano je o različitim aspektima novinarstva, odnosno potrebi da se ono posmatra kao komercijalna djelatnost, ali i javna usluga / dobro. Ne dovodeći u pitanje značaj kvaliteta, razgovaralo se i o tome kako mjeriti kvalitet i ko može biti arbitar kvaliteta.

Predstavljeni su naponi Savjeta Evrope na polju definisanja standarda u ovoj oblasti i to kroz rad posebnog Komiteta eksperata o kvalitetnom novinarstvu u digitalnoj eri¹¹¹. Posebno je istaknuto donošenje Deklaracije Komiteta ministara o finansijskoj održivosti kvalitetnog novinarstva u digitalnoj eri (usvojena februara 2019)¹¹². Najavljeno je usvajanje Preporuke za promovisanje povoljnog okruženje za kvalitetno novinarstvo u digitalnoj eri i objavljivanje dvije studije i to: Studije o medijskoj i informacionoj pismenosti u digitalnom okruženju i Studije „Podrška kvalitetnom novinarstvu kroz medijsku i informatičku pismenost“¹¹³.

Posebno je istaknuta uloga samoregulatornih i regulatornih tijela na polju promocije medijske pismenosti i podizanja svijesti o ulozi, sredstvima i načinima na koje se može pomoći ranjivim grupama, posebno mladima različitih uzrasta.

Predstavljena su iskustva katalonskog regulatora (Conseil de l'Audiovisual de Catalunya) u okviru njihovog prilagođavanja rada novim audio-vizuelnim uslugama. U sklopu toga, istaknuta je izrada izvještaja o zabranjenim i štetnim onlajn sadržajima (dječja pornografija, anoreksija i bulimija, podsticanje na mržnju prema ženama, sadržaji koji podstiču na samoubistvo, sadržaji koji promovišu pedofiliju, ...) i izvještaja o lažnim vijestima (npr. dezinformacije o liječenju raka). Kao rezultat ovih aktivnosti više od stotinu onlajn sadržaja je uklonjeno ili im je ograničen pristup.

Predstavljen je Program „eduCAC“¹¹⁴, kreiran od strane ovog regulatora, koji nudi edukativne materijale i alate za osnovne i srednje škole i za porodice, s ciljem podsticanja kritičkog stava prema audio-vizuelnom sadržaju i promovisanje odgovorne upotrebe mobilnih uređaja. Program se

¹¹¹ MSI-JOQ - Committee of experts on quality journalism in the digital age - <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/msi-joq>

¹¹² Declaration by the Committee of Ministers on the financial sustainability of quality journalism in the digital age https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectId=090000168092dd4d

¹¹³ Ovi dokumenti se mogu naći na <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/msi-joq>

¹¹⁴ <https://www.educac.cat/>

sprovodi u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, Udruženjem profesionalnih novinara Katalonije, katalonskim javnim servisom i jednom Fondacijom.

Ovaj regulator sprovodi i nacionalnu kampanju za medijsku edukaciju i podizanje svijesti šire javnosti #AMiNoMenganien (Ne zavaravaju me / Mene ne mogu prevariti) osmišljenu u skladu sa „eduCAC“ programom. „#AmiNoMenganien“ je moto kampanje, hashtag na društvenim mrežama i koristi se kao posebna poruka za osnaživanje ljudi prilikom upotrebe različitih uređaja za pristup AV sadržajima. Opšti cilj kampanje je podsticanje kritičnih analiza i odgovorna upotreba tehnologije.

Poseban panel je bio posvećen ključnim uslovima za postojanje povoljnog okruženja za razvoj kvalitetnog novinarstva. Prepoznato je da postoji zajednička odgovornost različitih subjekata i istaknut značaj države i regulatora, kako za obezbjeđivanje tih uslova sa aspekta stabilnog regulatornog i finansijskog okvira tako i poštovanja nezavisnosti i slobode uređivanja i rada medija.

Prepoznato je da se mediji van EU suočavaju sa značajno drugačijim okolnostima i izazovima nego mediji u zemljama EU tj. u zapadnoj Evropi. Veličina tržišta, jezičke barijere, nedostatak ili ograničeni prihodi od oglašavanja samo su neki od izazova sa kojima se svi suočavaju.

Izražena je ozbiljna sumnja da mediji mogu računati na tržišne snage ili podsticaje kao dovoljan osnov za opstanak i jačanje kvalitetnog novinarstva. Stoga je neophodno da kreatori politike i medijski profesionalci razvijaju i implementiraju komplementarne mjere i strategije kako bi podržali okruženje za kvalitetno novinarstvo.

Konkurencija oko ograničenih prihoda od oglašavanja čini medije ranjivijim i otvorenijima za neprimjereno uplitanje u njihove uređivačke politike i odluke. Takva miješanja u rad su motivisana i političkim i ekonomskim interesima. Prihodi od oglašavanja ne mogu i neće u bilo koje dogledno vrijeme predstavljati održiv izvor finansiranja potrebnih ljudskih i drugih resursa potrebnih za kvalitetno novinarstvo. Sa druge strane, oglašavanje se može koristiti kao sredstvo za neprimjereno uticanje ili ograničavanje kvalitetnog novinarstva.

Mediji se takmiče sa pružaocima usluga i sadržajima koji ne podliježu sličnim ili bilo kakvim etičkim okvirima i koji potpadaju pod različitu ili nikakvu regulaciju. Zbog toga, mediji koji su posvećeni profesionalnom i nezavisnom novinarstvu moraju razvijati vještine da bi se takmičili sa pružaocima medijskih sadržaja koji uspješno privlače pažnju objavljivanjem manje kvalitetnih, manje pouzdanih informacija, ali na brži i pristupačniji način.

Ocijenjeno je da kvalitetno novinarstvo treba uvažavati i promovisati kao javno dobro ili uslugu. Nadalje, njegovi pružaoci treba da budu prepoznati i podržani za to. Posebna pažnja je bila usmjerena na odgovore na pitanja: Ko bi trebao to da radi? Ko bi trebao da razvija i sprovodi standardizaciju za „Sadržaje i pružaoce usluga kvalitetnog novinarstva“?

Istaknuto je da to treba da rade isključivo medijski profesionalci, te da bilo kakvi državni ili regulatorni organi ne treba da se bave time. Imajući u vidu složenost i posljedice po cjelokupno društvo, jasno je da bi za neophodne napore na „standardizaciji“ bilo potrebno vrijeme, novac i posvećenost. Zbog toga je ocijenjeno da medijski profesionalci, mediji i njihove organizacije treba da budu podržani u iniciranju i sprovođenju aktivnosti na tom planu.

Uporedo sa tim, potrebno je razvijati ili revidirati regulatorni okvir za medije i stvoriti snažnu osnovu za pluralizam i raznolikost medija, kao preduslov za kvalitetno novinarstvo. Pri tome je posebno istaknut značaj obezbjeđenja transparentnosti vlasništva i transparentnosti finansiranja, posebno finansiranja iz javnih izvora. To bi trebalo da bude mehanizam za sprečavanje ili otkrivanje zloupotrebe bilo kojeg dominantnog / značajnog položaja koji negativno utiče na medijsku scenu. Predstavljena je medijska samoregulatorna inicijativa „Inicijativa za povjerenje u novinarstvo/JTI“¹¹⁵, usmjerena na borbu protiv dezinformacija.

¹¹⁵ Journalism Trust Initiative (JTI).

*
* *
*

Regionalni forum

„Pristupačna Evropa: Informacione i komunikacione tehnologije za sve”

Na poziv Kancelarije za Evropu Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), dva predstavnika Agencije za elektronske medije učestvovala su na Regionalnom forumu za Evropu „Pristupačna Evropa: Informacione i komunikacione tehnologije za sve”, koji je održan od 4. do 6. decembra 2019. godine na Malti. Ovaj regionalni skup zajednički su organizovali Biro za razvoj telekomunikacija ITU-a i Evropska komisija, dok je domaćin skupa bio Parlamentarni sekretarijat za osobe sa invaliditetom i aktivno staranje Malte.

Forum je organizovan u okviru Regionalne inicijative za Evropu za razvoj pristupačnosti, dostupnosti i vještina za sve, usvojene 2017. godine na Svjetskoj konferenciji o razvoju telekomunikacija. Cilj ove regionalne inicijative je obezbjeđivanja digitalne inkluzije i održivog razvoja, kroz smanjenje digitalnog jaza i osposobljavanje svih društvenih grupa, uključujući i osobe sa invaliditetom i druge grupe sa posebnim potrebama za korišćenje informacionih i komunikacionih tehnologija kroz razvoj digitalnih vještina.

U tom kontekstu, Forum je bio posvećen daljoj promociji i razvoju pristupačnosti u različitim državama i institucijama, baziranoj na kolektivnim zalaganjima i saradnji različitih aktera, kroz razmjenu pozitivnih rezultata projekata i inicijativa, radi uzajamnog korišćenja resursa i rješenja sa konačnim ciljem da se dođe do inkluzivnijeg društva u Evropi.

Na skupu je prepoznato da su telekomunikacione i IKT tehnologije od posebnog značaja za promovisanje politika pristupačnosti. Naglašena je i potreba zajedničkog djelovanja u cilju eliminisanja barijera i omogućavanja razvoja i uključivanja osoba sa invaliditetom i drugih grupa sa posebnim potrebama u društvo, kroz saradnju, izradu programa i projekata, uspostavljanje partnerstava, i obuku.

ITU i EK su udružile snage u namjeri da ohrabre vlade, privatni sektor, civilno društvo, akademsku zajednicu i druge aktere da promovišu pristupačnost u oblasti informacionih i komunikacionih tehnologija u cilju stvaranja fer i jednakih mogućnosti za sve ljude i pružanja podrške regionalnoj agendi razvoja, tretirajući pristupačnost za osobe sa invaliditetom u ovoj oblasti kao prioritetno pitanje.

Prvi panel Foruma bio je posvećen viziji unapređenja pristupačnosti na međunarodnom nivou, u Evropi i u Evropskoj uniji, kao i konkretnim ciljevima, aktivnostima i raspoloživim resursima u ovom procesu. U svojim prezentacijama, predstavnici Ujedinjenih nacija, ITU-a, Evropske komisije i Malte fokusirali su se na implementaciju Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom u vezi sa pristupom informacionim i komunikacionim tehnologijama, aktivnosti ITU-a i Evropske komisije u toj oblasti, izazove sa kojima se susreću u regionu, i kao i na podršku u implementaciji Konvencije.

Drugi panel bio je posvećen stvaranju povoljnog ambijenta za „Pristupačnu Evropu”, sa fokusom na ulogu regulacije i primjenu zakona. Predstavnici regulatornih organa Crne Gore i Malte, kao i predstavnici Organa evropskih regulatora u oblasti elektronskih komunikacija Evropske Komisije (BEREC), i Ministarstva teritorijalne politike i javne uprave Španije dali su svoj pregled situacije u ovoj oblasti.

Sljedeći panel bio je posvećen vještačkoj inteligenciji i inovativnim pristupima, projektima, i implementaciji pristupačnih rješenja baziranih na vještačkoj inteligenciji, uključujući konkretne primjere inovativnih aplikacija. Na panelu su učestvovali predstavnici Univerziteta u Malti, Udruženja slijepih i slabovidih Austrije, Evropskog foruma osoba sa invaliditetom i Facebook-a.

Prvi dan foruma završen je sesijom o razvoju evropskog digitalnog ekosistema za asistivne tehnologije i usluge, na kojoj je bilo riječi i o mogućnostima financiranja razvoja inovativnih proizvoda i usluga za osobe sa invaliditetom. Svoja iskustva i primjere iz prakse predstavili su predstavnici Fondacije za IKT pristupačnost Malte, Agencije za informacione tehnologije Malte, Evropske komisije, Asocijacije za razvoj asistivnih tehnologija u Evropi, Globalne informacione mreže za asistivne tehnologije i Asocijacije proizvođača i maloprodaje asistivnih tehnologija u Njemačkoj.

Drugi dan foruma započeo je panelom posvećenim pristupačnosti u oblasti obrazovanja, sa posebnim osvrtom na primjere projekata posvećenih IKT pristupačnosti u ovom sektoru, pristupačnim knjigama i izdavačkoj djelatnosti za osobe sa invaliditetom. Svoja stavove na ovu temu predstavili su predstavnici Evropske komisije, ITU-a, različitih evropskih fondacija, univerziteta i agencija.

Sljedeća sesija se bavila unapređenjem pristupačnosti internet servisa u Evropi, sa primjerima iz prakse javnog i privatnog sektora u obezbjeđivanju internet sajtova pristupačnih za osobe sa invaliditetom. O primjerima dobre prakse i izazovima u ovoj oblasti govorili su predstavnici ITU-a, Evropske komisije i različitih asocijacija, organizacija i kompanija iz Malte i drugih zemalja.

Sedma sesija Forumu bila je posvećena budućnosti pristupačnih audiovizuelnih medijskih usluga, TV programima i video sadržajima, sa osvrtom na iskustva emitera, producenata i korišćenje naprednih tehnologija u ovoj oblasti. Predstavnici ITU-a, Evropske radiodifuzne unije (EBU), Univerziteta u Barseloni, BBC-a i Komisije za prava osoba sa invaliditetom Malte, predstavili su svoja iskustva i izazove u ovoj oblasti.

Sljedeći panel, na kome su govorili predstavnici ITU-a, BEREC-a, akademske zajednice, Evropske unije gluvih i Komisije za prava osoba sa invaliditetom Malte, bio je posvećen univerzalnom dizajnu, nabavkama i standardima, sa akcentom na nacionalne strategije u ovoj oblasti.

Poslije sesija posvećenih upotrebi relejnih usluga za gluve osobe, praktičnim primjerima, izazovima i prilikama u Evropi, i panela o unapređenju znanja u oblasti IKT pristupačnosti, drugi dan foruma je završen sesijom o postojećim i novim partnerstvima posvećenim prevazilaženju problema pristupačnosti u Evropi, sa posebnim naglaskom na konkretne regionalne, podregionalne i nacionalne projekte u okviru Regionalne inicijative ITU-a, kao i planovima za period do 2022. godine.

Na kraju drugog dana prisutnima se obratila evropska komesarka za jednakost Helena Dalli, govorom o značaju IKT pristupačnosti u Evropskoj uniji, u kojem je predstavila planove i strategije Evropske komisije za unapređenje situacije u ovoj oblasti.

Finalni dan Forumu bio je posvećen programu sertifikacije Međunarodne unije za telekomunikacije u oblasti pristupačnosti IKT tehnologija, a skup je završen projektnom laboratorijom, posvećenom Regionalnoj inicijativi ITU-a za razvoj pristupačnosti, dostupnosti i vještina za sve, u cilju obezbjeđivanja digitalne inkluzije i održivog razvoja.

Za vrijeme Forumu, predstavnici Agencije za elektronske medije održali su sastanak sa gospodinom Jaroslavom Ponderom, šefom regionalne kancelarije ITU-a za Evropu. Na sastanku je razmatrana mogućnost aktivnijeg uključivanja Agencije u implementaciju regionalnih projekata i inicijativa ITU-a u različitim oblastima i daljoj saradnji između Agencije i ITU-a.

*
* *

Generalna skupština WorldDab-a

U Briselu je od 5. i 6. novembra 2019. godine održana generalna skupština WorldDab-a, organizacije koja predstavlja globalni forum posvećen digitalnom radiju kojeg čine više od 100 organizacija u koje spadaju emiteri, operatori, kao i proizvođači prijemničke opreme, automobila i integrisanih komponenti.

Na skupštini su razmatrana pitanja koja se odnose na razvoj i primjenu DAB+ sistema na globalnom nivou, implementaciju EECC (European Electronic Communications Code) Direktive u zemljama Evropske unije, primjenu i razvoj digitalnog radija u automobilske industriji i buduće perspektive i uticaj primjene mobilnih mreža pete generacije (5G).

Konferencija je bila organizovana u više sesija tokom dva radna dana, na kojima je, između ostalog, bilo riječi i o početku redovnih emitovanja u DAB+ tehnologiji u Francuskoj, u flamanskom dijelu Belgije, Austriji, Švedskoj i Tunisu, procesu prelaska na digitalni radio u Švajcarskoj, koji je predviđen najkasnije 2024. godine.

Kada je riječ o mobilnim mrežama pete generacije, govorilo se o potencijalu ovih mreža u smislu podrške u razvoju radijskih radio-difuznih i hibridnih sistema, ističući njihov značaj kao sistema koji mogu da pruže adekvatnu komplementarnu podršku radio-difuznim sistemima, ali i ne da budu njihova potpuna zamjena.

Pored navedenog, na konferenciji je bilo riječi i o određenim uspješnim informacionim kampanjama koje se odnose na ove sisteme npr. u Velikoj Britaniji, Njemačkoj i Holandiji, kao i trenutnom stepenu razvoja DAB+ sistema u Belgiji, Sloveniji, Češkoj, Poljskoj, Italiji i Holandiji.

Predstavnici Agencije za elektronske medije ostvarili su komunikaciju i sa predstavnicima WorldDab-a sa ciljem da se razmotre mogućnosti i modaliteti učlanjenja institucija iz Crne Gore, prije svega Agencije za elektronske medije i Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u ovaj značajni globalni forum posvećen digitalnom radiju.

*
* *

IBC sajam (International Broadcasting Convention)

IBC sajam (International Broadcasting Convention), jedan od najvažnijih događaja posvećen medijima, zabavi i tehnologiji, održan je u periodu od 13. do 17. septembra 2019. godine u Amsterdamu, Holandija.

Na sajmu koji okuplja predstavnike medija, radio-difuzne operatore, ponuđače programskih sadržaja, tehnološke kompanije i profesionalna udruženja, izlagalo je više od 1.700 izlagača, sa više od 55.000 posjetilaca iz 150 zemalja. U okviru sajma održava se i konferencija, kao i niz drugih pratećih događaja, prezentacija, radionica, debata i sl.

Predstavnici Agencije prisustvovali su ovogodišnjem sajmu, sa ciljem da se detaljnije upoznaju sa odgovarajućim rješenjima, prije svega iz domena ponude odgovarajućih softverskih rješenja koja bi mogla biti primijenjena u radu Agencije.

Posebna pažnja na sajmu bila je posvećenja proizvođačima odgovarajućih softverskih rješenja koja omogućavaju snimanje i arhiviranje emitovanih programskih sadržaja i koja uključuju odgovarajuće alate kojima je moguće izvršiti relevantne analize ovih sadržaja u cilju unapređenja rada Sekotra za monitoring.

U sklopu sajma, predstavnici Agencije prisustvovali su i konferenciji **“Radio distribution strategies for a connected world”**, u organizaciji WorldDab-a. Na njoj je bilo riječi o poziciji sistema digitalnog radija u eri razvoja različitih distribucionih platformi i dat je detaljan pregled platformi za distribuciju i emitovanje radijskog programa, uključujući i mobilne mreže pete generacije (5G).

Jedinstven zaključak industrije je da je hibridni radio budućnost, što uključuje DAB+ tehnologiju kao okosnicu mreže i 5G mreže kao dopunu kojom je moguće proširiti servisne zone i dostupnost radijskih programa.

*
* *

Međunarodna radionica „Budući trendovi u zemaljskom emitovanju“

U zajedničkoj organizaciji DVB-a, industriskog konzorcijuma medijskih i tehnoloških kompanija koji se bavi standardizacijom i specifikacijom standarda prenosa i emitovanja digitalne televizije i „Odašiljači i veze“ d.o.o. (OIV)a, hrvatskog operatora mreža digitalne radio-difuzije, 26. novembra 2019. godine u Zagrebu je održana međunarodna radionica **„Budući trendovi u zemaljskom emitovanju“** o budućim trendovima u digitalnoj zemaljskoj radio-difuziji, odnosno televiziji.

Povod za organizaciju radionice, koja je okupila više od 100 učesnika iz 26 zemalja Evrope, i šire, je prelazak sa DVB-T na DVB-T2 tehnologiju u Hrvatskoj, a koji će biti realizovan u fazama do juna meseca 2020. godine.

Predstavljene su najbolje prakse, iskustava i izazovi prelaska s DVB-T/MPEG-2 na DVB-T2/HEVC svim dionicima tržišta, ne samo u Hrvatskoj već i susjednim zemljama s naglaskom na postizanju jednostavne tranzicije za pružaoce usluga emitovanja i krajnje korisnike.

Učesnici radionice bili u prilici da se upoznaju sa planiranim promjenom tehnologije emitovanja u Hrvatskoj, kao i iskustvima iz Italije, Njemačke i Češke.

Pored pitanja tranzicije sa DVB-T na DVB-T2 emitovanje, na radionici je bilo riječi i o pitanjima digitalne dividende, eventualnim smetnjama između DVB-T2 i LTE/5G usluga u opsegu 700 MHz, te budućim trendovima u emisionim tehnologijama, sa posebnim osvrtom na trenutni razvoj i perspektive postojećih standarda za kodiranje audio i video signala, mogućnosti korišćenja mreža pete generacije (5G) u domenu radio-difuzije, interaktivne tehnologije kod televizijskog emitovanja, radiotelevizijske tehnologije poput ciljanog oglašavanja, DVB-I standarda i sl.

JAVNOST RADA AGENCIJE

Važan mehanizam obezbjeđenja javnosti rada Agencije predstavlja redovno blagovremeno objavljivanje i ažuriranje podataka na veb-stranici Agencije.

Sajt Agencije za elektronske medije izrađen je po najmodernijim standardima, na otvorenoj veb platformi (WordPress) koja omogućava lako proširivanje funkcionalnosti specijalizovanim modulima. Svi dokumenti na sajtu su mašinski čitljivi i pretraživi, i mogu se preuzeti po želji. Sajt je prilagođen slabovidim i slijepim osobama. Poseban modul iščitava sadržaj objavljenih vijesti na sajtu i omogućava promjenu veličine slova i pokazivača miša, kao i izmjenu kontrasta i boje teksta.

Kreirana je interaktivna mapa lokacija svih emitera i operatora, sa automatskim generisanjem kataloga emitera i operatora na zahtjev (po kategoriji ili gradu, sa frekvencijama i TV programima za svakog). Unaprijeđen je i prikaz podataka iz registara pružalaca AVM usluga, sa detaljnim informacijama o svakom, u formatu lakom za pretraživanje.

Tokom 2019. godine objavljeno je 355 aktivnih, novih dokumenata. Ukoliko se uračuna i zamjena postojećih dokumenata novijim ili prečišćenim verzijama i dodavanje dokumenata na naslovnu stranu, **ukupan broj postavljenih dokumenata iznosi 487**. U registar je uneseno 29 novih profila u kategoriji elektronskih publikacija (portala) i tri u kategoriji TV emitera, sa odgovarajućim podacima potrebnim za registraciju. Na kraju, u galeriju je postavljeno 200 novih fotografija sa događaja od važnosti za Agenciju, razvrstanih u 12 albuma.

Statički dokumenti koji sadrže kontakt informacije vezane za Agenciju, Savjet Agencije i razne emitere i operatore su po potrebi ispravljani i dopunjavani novim podacima.

Ukupan broj posjeta veb prezentaciji www.aemcg.org iznosio je 29.690, ili prosječno 2.474 mjesečno. Najveći broj posjeta je zabilježen u aprilu (3.502), a najmanji u februaru 2019. godine (958).

Broj jedinstvenih posjetilaca je bio 18.037, od čega 67,6% tj. 12.193 iz Crne Gore. Windows platforma je bila zastupljena sa 53,6%, Android sa 34,3% i Apple iOS sa 9,7%. Ostatak čine Macintosh i Linux platforme sa po ispod 2%.

Poređenjem broja pregledanih stranica (78.723) i broja posjetilaca, može se zaključiti da je prosječan posjetilac u 2019. godini pregledao približno 2,7 stranica u jednoj posjeti, na svakoj stranici ostao 1 minut i 22 sekunde, a na našem sajtu u prosjeku 2 minuta i 15 sekundi kod svake posjete.

U organizaciji Misije OEBS-a u Crnoj Gori, u periodu od 24. do 26. jula 2019. godine, za predstavnike Agencije za elektronske medije, oragnizovana je **obuka o korišćenju digitalnih alata i platforme za promociju sadržaja**.

Interaktivni trening pružio je opsežne praktične smjernice i profesionalne preporuke o tehnikama koje se koriste u društvenim medijima. Značajan dio pažnje posvećen je predstavljanju principa, standarda i praksi integrisane komunikacije u regulatornim tijelima i državnim institucijama. Objasnjeno je zašto su veze sa internetom važne, kako doprijeti do publike i kako aktivno uključiti u raspoložive resurse (ljudske i finansijske).

Pored toga, tema obuke je bila i planiranje korišćenja društvenih medija - definisanje publike, prioriteta i ciljeva, kako odabrati pravu digitalnu platformu za pravu svrhu. Značajan dio vremena posvećen je upravljanju i zaštiti ugleda na mreži, kako povećati vidljivost institucije promovisanjem njenih aktivnosti, događaja i stavova.

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA AGENCIJE U 2019. GODINI

Zakon o elektronskim medijima propisuje izvore finansiranja Agencije za elektronske medije, kao i s tim povezana prava i obaveze pružalaca audiovizuelnih medijskih (AVM) usluga.

Saglasno članu 40 Zakona o elektronskim medijima, na sjednici održanoj 24.09.2018. godine, Savjet Agencije za elektronske medije je donio Odluku o usvajanju Finansijskog plana Agencije za elektronske medije za 2019. godinu¹¹⁶.

Saglasno Članu 32 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Agencija za elektronske medije je u propisanom roku (do 30. septembra 2018. godine), Ministarstvu finansija dostavila utvrđeni Finansijski plan sa planom rada za 2019. godinu kao i akt o određivanju predstavnika Agencije za elektronske medije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

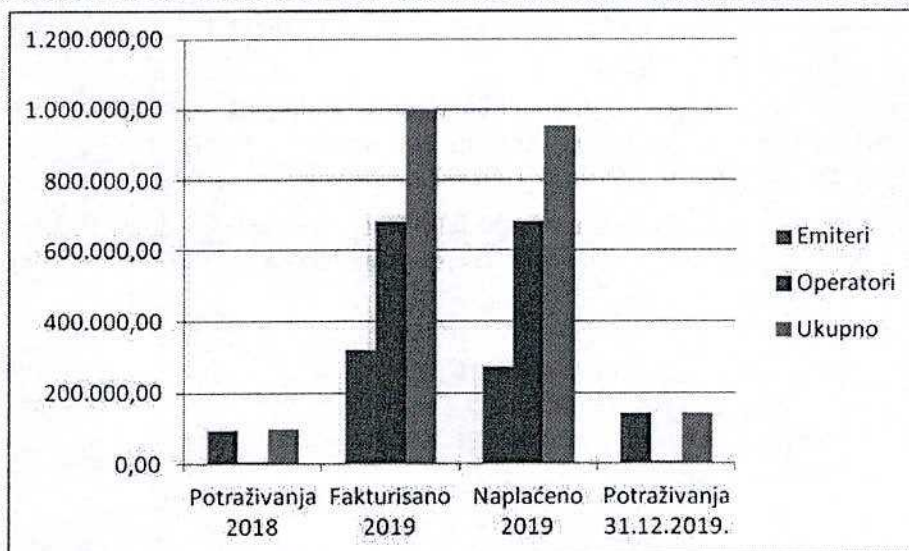
Na osmoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2018. godini, Skupština Crne Gore je 28. decembra 2018. godine donijela Odluku o usvajanju Finansijskog plana sa planom rada Agencije za elektronske medije za 2019. godinu¹¹⁷.

U cilju povećanja stepena naplativosti potraživanja od emitera, Agencija je u toku 2019. godine dva puta izrekla set upozorenja emiterima koji nisu blagovremeno izmirili obavezu plaćanja godišnje naknade za emitovanje saglasno propisanoj dinamici, nakon čega su i sa 14 emitera potpisani protokoli o reprogramu duga.

Takođe, u izvještajnom periodu stručne službe Agencije su, pored obavljanja redovnih zakonom ustanovljenih poslova, vodile i određenih broj sudskih sporova i postupaka prinudne naplate. Sve to imalo je za rezultat povećanje naplate spornih potraživanja i jasniji prikaz izvjesnosti naplate finansijskih sredstava u budućem poslovanju Agencije.

U toku 2019. godine Agencija je ostvarila **ukupan prihod u iznosu od 1.053.657,02 €, rashodi su iznosili 838.366,31 €,** što znači da je ostvarena pozitivna razlika u iznosu od 215.290,71€.

Procenat naplativost prihoda po osnovu naknada za emitovanje ostvaren je na nivou od 65,8%, dok je procenat naplativosti prihoda po osnovu naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev je iznosio 99,9%, što ukazuje da su ovi prihodi stabilni izvori finansiranja Agencije u toku 2019. godine.

Grafik 24.: Struktura i naplativost prihoda po osnovu izdatih odobrenja

¹¹⁶ Odluka Savjeta Agencije br. 01-1914/1 od 24.09.2018. godine.

¹¹⁷ „Sl. list CG“, br. 01/19.

Vrijednost **ukupne aktive**, na bazi bilansa stanja na dan 31.12.2019. godine je 1.993.190,57 €. Stalna imovina od 49.730,68 € iznosi 2,5% ukupne aktive, a sastoji se od nematerijalne imovine (9,7%) i materijalne imovine (90,3%).

Obrtna imovina u vrijednosti od 1.943.459,89 € čini 97,5% ukupne aktive i odnosi se na potraživanja od kupaca (3,7%) i gotovinu i gotovinske ekvivalente (96,3%).

Ukupna potraživanja prenijeta iz 2018. godine iznosila su 57.693,08 €, dok ukupna potraživanja na dan 31.12.2019. godine iznose 70.980,94 €. Od tog iznosa, 65.505,79 € su potraživanja od emitera i pružalaca AVM usluga na zahtjev (KDS/MMDS/IPTV/DTH operatori) sa ispravkom vrijednosti, 4.254,48 € su potraživanja od državnih organa po osnovu refundacija i depozit za maestro bussines card u iznosu od 1.202,67 €.

Ukupan promet žiro-računa u 2019. godini iznosio je 2.630.730,72 €, blagajne 2.987,66 € i deviznog računa 17.929,26 €.

Ukupna pasiva je u vrijednosti od 1.993.190,57 €. Kapital Agencije je 1.945.484,57 € i obuhvata:

- osnovni kapital 540.691,04 €,
- neraspoređenu dobit ranijih godina u iznosu od 1.189.502,82 € i
- neraspoređenu dobit tekuće godine u iznosu od 215.290,71 €.

Ukupna dugoročna rezervisanja Agencije iznose 32.707,52 € i odnose se na rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade, u skladu sa MRS 19 - Naknade zaposlenima. Prema obračunu ovlaštenog aktuara, ukupna dugoročna rezervisanja na dan 31.12.2018. godine iznose 22.873,98 €, od čega se 13.809,66 € odnosi na rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju i 9.064,32 € na rezervisanja za jubilarne nagrade. Rezervisanja za 2019. godinu u ukupnom iznosu od 11.697,58 € odnose na rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju u iznosu od 9.830,71 € i rezervisanja za jubilarne nagrade u iznosu od 1.866,87 €. U toku 2019. godine izvršeno je umanjeње rezervisanja za dvije jubilarne nagrade u ukupnom iznosu od 1.864,04 €.

Ukupne kratkoročne obaveze Agencije iznose 14.998,48 €, od čega se 1.737,93 € odnosi na obaveze prema dobavljačima, 12.262,40 sredstva Fond za pomoć komercijalnim radio emiterima i 998,15 € su primljeni avansi od kupaca.

Sredstva Fonda za pomoć komercijalnim radio emiterima su odlukom Savjeta Agencije preusmjerena namjenski na poslovanje Agencije za elektronske medije u dijelu koji se odnosi na promociju medijske pismenosti (Odluka br. 01-1437 od 24.12.2019. godine).

Dovodeći navedene obaveze u vezu sa vrijednošću obrtne imovine od 1.943.459,89 € može se zaključiti da je Agencija solventna, odnosno njena likvidnost nijednog momenta nije dovedena u pitanje.

Vrste rashoda	Plan	Ostvareno	Index
bruto zarade zaposlenih	552.815,00	514.332,77	93,04
bruto naknade članova Savjeta	89.409,00	84.456,42	94,46
ostala primanja i naknade	20.000,00	18.080,24	90,40
službena putovanja i članarine međ. org.	21.500,00	23.643,67	109,97
rashodi za materijal i usluge	50.000,00	35.816,87	71,63
trošak održavanja osnovnih sredstava	13.000,00	8.470,33	65,16
ostala poslovna terećenja	124.000,00	68.744,05	55,44
trošak rezervisanja	-	11.697,58	-
trošak ispravke vrijednosti potraživanja	-	57.053,71	-
subvencije kamate	15.000,00	-	-
amortizacija	25.000,00	16.070,67	64,28
rezerva	26.572,00	-	-

Tabela 25.: Ostvareni rashodi u 2019. godini

Vrste prihoda	Plan	Ostvareno	Index
naknada za registraciju	-	1.400,06	-
naknada za emitovanje	298.423,00	318.520,53	106,73
naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev	644.087,00	681.329,67	105,78
ostali poslovni dobici	-	51.839,86	-
finansijski prihodi	-	566,90	-

Tabela 26.: Ostvareni prihodi u 2019. godini

Upoređujući elemente ostvarenja prihoda u odnosu na planirane u 2019. godini, može se konstatovati da je prihod od naknada za emitovanje ostvaren za 6,7% više od planiranog, dok je prihod od naknada za pružanje AVM usluga na zahtjev za 5,8% veći od planiranog.

Detaljnije informacije o rezultatima finansijskog poslovanja Agencije za elektronske medije u 2019. godini mogu se naći u IZVJEŠTAJU O FINANSIJSKOM POSLOVANJU AGENCIJE ZA ELEKTRONSKE MEDIJE ZA 2019. GODINU, dostupnom na veb-sajtu www.aemcg.org.

DIREKTOR

Goran Vuković
[Signature]

Prilog 1 - Pregled izrečenih upozorenja (po prigovorima i po službenoj dužnosti)

Naziv medija /sadržaj	Prekršeni standardi (ZEM, podzakonski akti)
Upozorenja izrečena po osnovu prigovora:	
TV Nova M (Centralni dnevnik) ¹¹⁸	čl. 7 tač. 1, 8 st. 1 i 2 i 11 st. 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima - emiter nije doprinio cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti o događajima u zemlji; nije obezbijedio da različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljeni, i prekršio je obavezu da informativno-politički programi moraju biti pravični i izbalansirani i ne smiju tendenciozno promovisati interese bilo koje grupe ili pojedinca.
TV Nova M (Vijesti) ¹¹⁹	čl. 8 st. 2 i 3 i čl. 11 st. 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima - emiter nije obezbijedio da različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljeni, kao i da mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja, a njihov izvor ili autor prepoznatljivi. Prekršio je i obavezu da informativno-politički programi moraju biti pravični i izbalansirani i ne smiju tendenciozno promovisati interese bilo koje grupe ili pojedinca.
TV Vijesti (Vijesti u pola 7) ¹²⁰	čl. 55 st. 1 ZEM, čl. 7 tač. 1, 8 st. 1 i 2 i čl. 12 st. 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima - emiter nije poštovao privatnost građana; nije doprinio cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti o događaju u zemlji; nije obezbijedio da različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljena.
TV Vijesti (Život sa morem, Za volanom) ¹²¹	čl. 85 st. 1, 89 st. 1 i 93 st. 1 ZEM, čl. 13 st. 1, 37 st. 1 i čl. 41 st. 1 Pravilnika o komercijalnim av komunikacijama - emiter je prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama jer je, emitovanjem neoznačenog oglašavanja, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, čime je i prekoračio maksimalnu dozvoljenu dužinu trajanja oglašavanja po satu emitovanog programa.
Radio Herceg Novi (trajanje informativne emisije) ¹²²	čl. 55 st. 5 i čl. 59 st. 5 ZEM – emiter nije čuvao programske sadržaje u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast medija i nije u okviru informativnog programa emitovao informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.
Orion Telekom IPTV ¹²³	čl. 168 st. 1 i 2 Zakona o autorskom i srodnim pravima – Operator je propustio da zaključi ugovor o neisključivom korišćenju audiovizuelnih djela sa repertoara Organizacije za zaštitu prava filmskih producenata u CG - A Prava Montenegro.
TV Vijesti (prenos sportskog događaja) ¹²⁴	čl. 89 st. 1 i 93 st. 1 ZEM, čl. 37 st. 1 i čl. 41 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio standarde o komercijalnim AV komunikacijama jer je, emitovanjem neoznačenog oglašavanja, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju čime je i prekoračio maksimalnu dozvoljenu dužinu trajanja oglašavanja po satu emitovanog programa.
TV Herceg Novi (programska struktura, trajanje informativnog programa) ¹²⁵	čl. 58 i 59 st. 5 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje - emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje i za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije. Takođe, emiter nije emitovao u toku dana informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg bi najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.

¹¹⁸ Rješenje Agencije br. 02-257/4 od 20.03.2019.g.¹¹⁹ Rješenje Agencije br. 02-269/4 od 09.05.2019.g.¹²⁰ Rješenje Agencije br. 02-414/4 od 09.05.2019.g.¹²¹ Rješenje Agencije br. 02-972/3 od 25.09.2019.g.¹²² Rješenja Agencije br. 02-962/3 od 23.09.2019.g.¹²³ Rješenje Agencije br. 02-595/3 od 27.05.2019.g.¹²⁴ Rješenje Agencije br. 02-1247/6 od 18.12.2019.g.¹²⁵ Rješenje Agencije br. 02-1283/4 od 09.12.2019.g.

Naziv medija /sadržaj	Prekršeni standardi (ZEM, podzakonski akti)
TVCG1 (Dnevnik) ¹²⁶	čl. 55 st. 6 al) 1 ZEM, čl.7 st. 1 al) a i 8 st. 1 Pravilnika o programskim standardima - emiter je prekršio obavezu da doprinese cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu, kao i obavezu da u proizvodnji informativnih programa poštuje načelo objektivnosti i nepristrasnosti.
Upozorenja izrečena po službenoj dužnosti	
TV Budva ¹²⁷	čl. 55 st. 1 ZEM, čl. 22 st. 2, 23 st.1, 2, 23b i 24 Pravilnika o programskim standardima - emiter je prekršio standarde označavanja programskih sadržaja koji mogu ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika.
TV Nova M ¹²⁸	čl. 85 st. 1 ZEM, čl. 13 st. 4 i 32 st.1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje)
Radio Z ¹²⁹	čl. 55 st.5, 138 st. 3 ZEM – emiter je prekršio obavezu čuvanja snimaka emitovanih programskih sadržaja, kao i dostavljanja tih sadržaja na zahtjev Agencije.
Radio Star FM ¹³⁰ Televizija Pljevlja i Radio Pljevlja ¹³¹	čl. 138 st. 3 ZEM – emiter je prekršio obavezu da dostavi snimke emitovanih sadržaja na zahtjev Agencije.
TV Sun ¹³²	čl. 85 st. 1 i 95 st. 1 al. 2 ZEM, čl. 13 st.1 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i zabranu promotivnog upućivanja na usluge sponzora.
TV Bojn ¹³³	čl. 2 st. 1 Pravilnika o pravima i obavezama emitera tokom kampanje za izbore za odbornike u Skupštini opštine Tuzi - emiter je emitovao sadržaje kojima je vršeno medijsko predstavljanje (političko oglašavanje za lokalne izbore subjekata kojima nije potvrđena izborna lista.
Radio 083 ¹³⁴ Radio Corona ¹³⁵ Radio City ¹³⁶ Radio Play Montenegro ¹³⁷ Radio Corona ¹³⁸ TV Sun ¹³⁹ Radio Antena M ¹⁴⁰ Romski radio ¹⁴¹ TDI Radio ¹⁴²	čl. 58 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje - emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje i za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije.
Televizija Rožaje ¹⁴³	čl. 92 st. 1 ZEM, čl.40 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekoračio dozvoljeno maksimalno trajanje oglasa po satu emitovanog programa.

¹²⁶ Rješenje Agencije br. 02-65/1 od 10.02.2020.g.¹²⁷ Rješenje Agencije br. 02-64/3 od 16.02.2019.g.¹²⁸ Rješenje Agencije br. 02-113/3 od 20.02.2019.g.¹²⁹ Rješenje Agencije br. 02-169/1 od 12.03.2019.g.¹³⁰ Rješenje Agencije br. 02-170/2 od 14.03.2019.g.¹³¹ Rješenje Agencije br. 02-340/1 od 03.04.2019.g.¹³² Rješenje Agencije br. 02-176/2 od 04.03.2019.g.¹³³ Rješenje Agencije br. 02-187/3 od 06.02.2019.g.¹³⁴ Rješenje Agencije br. 02-189/3 od 12.03.2019.g.¹³⁵ Rješenje Agencije br. 02-406/1 od 03.04.2019.g.¹³⁶ Rješenje Agencije br. 02-191/3 od 14.03.2019.g.¹³⁷ Rješenje Agencije br. 02-204/2 od 15.03.2019.g.¹³⁸ Rješenje Agencije br. 02-406/2 od 03.04.2019.g.¹³⁹ Rješenje Agencije br. 02-419/2 od 04.04.2019.g.¹⁴⁰ Rješenje Agencije br. 02-497/2 od 25.04.2019.g.¹⁴¹ Rješenje Agencije br. 02-564/2 od 17.05.2019.g.¹⁴² Rješenje Agencije br. 02-730/4 od 23.07.2019.g.¹⁴³ Rješenje Agencije br. 02-208/2 od 07.03.2019.g.

Naziv medija /sadržaj	Prekršeni standardi (ZEM, podzakonski akti)
TV Corona ¹⁴⁴	čl. 58, 59 st. 5 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje, čl.11 Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom - emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje i za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije. Takođe, emiter nije emitovao u toku dana informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta. Emiter nije obezbijedio da djela koja se u smislu Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom čine najmanje 10% njegovog mjesečnog vremena emitovanja.
777 TV Lutrija Crne Gore ¹⁴⁵ TVCG1 ¹⁴⁶ TV Corona ¹⁴⁷ Radio 98 ¹⁴⁸ Radio Homer ¹⁴⁹ TDI Radio ¹⁵⁰ TV Vijesti ¹⁵¹	čl. 85 st. 1 i 89 st. 1 ZEM, čl. 13 st.1 i 37 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obavezu da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja
Prva Tv ¹⁵²	čl. 89 st. 1 ZEM i 37 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio obavezu da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja
Prva Tv ¹⁵³	čl. 85 st. 1 i 95 st. 5 ZEM, čl. 13 st.1, 53 st. 1 i 60 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, kao i uslov da vijesti i informativni program ne smiju biti sponzorisani.
TV A1 Montenegro ¹⁵⁴	čl. 55 st. 1 ZEM, čl. 10, 22 st. 1, 23 st. 1 i 2 i 24 st.1 i 2 Pravilnika o programskim standardima- emiter je prekršio programske standarde standarde označavanja programskih sadržaja koji mogu ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika.
Novi TV ¹⁵⁵ Radio Krš ¹⁵⁶ Radio Skadar Lake – dva upozorenja ¹⁵⁷ Radio Corona ¹⁵⁸ Novi TV ¹⁵⁹	čl. 58 i 59 st. 5 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje - emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje i za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije. Takođe, emiter nije emitovao u toku dana informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg bi najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.
TV Nova M ¹⁶⁰	čl. 24 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima - emiter je prekršio obavezu označavanja sadržaja koji nije prikladan za maloljetnike.

¹⁴⁴ Rješenje Agencije br. 02-418/2 od 03.04.2019.g.¹⁴⁵ Rješenje Agencije br. 02-431/3 od 10.04.2019.g.¹⁴⁶ Rješenje Agencije br. 02-531/2 od 17.05.2019.g.¹⁴⁷ Rješenje Agencije br. 02-683/3 od 02.07.2019.g.¹⁴⁸ Rješenje Agencije br. 02-762/3 od 18.07.2019.g.¹⁴⁹ Rješenje Agencije br. 02-867/3 od 31.07.2019.g.¹⁵⁰ Rješenje Agencije br. 02-975/3 od 07.10.2019.g.¹⁵¹ Rješenje Agencije br. 02-1016/2 od 14.10.2019.g.¹⁵² Rješenje Agencije br. 02-434/3 od 11.04.2019.g.¹⁵³ Rješenje Agencije br. 02-441/3 od 08.05.2019.g.¹⁵⁴ Rješenje Agencije br. 02-463/3 od 25.04.2019.g.¹⁵⁵ Rješenja Agencije br. 02-473/2 od 07.05.2019.g.¹⁵⁶ Rješenja Agencije br. 02-496/3 od 25.04.2019.g.¹⁵⁷ Rješenje Agencije br. 02-531/2 od 17.05.2019.g. i br. 02-1122/2 od 29.10.2019.g.¹⁵⁸ Rješenje Agencije br. 02-1142/2 od 29.10.2019.g.¹⁵⁹ Rješenje Agencije br. 02-1292/2 od 10.12.2019.g.¹⁶⁰ Rješenje Agencije br. 02-730/4 od 23.07.2019.g.

Naziv medija /sadržaj	Prekršeni standardi (ZEM, podzakonski akti)
TV A1 Montenegro ¹⁶¹	čl. 89 st. 1 i 96 st. 5 al. 3 ZEM, čl. 37 st.1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio obavezu da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i obavezu da gledaoci moraju biti jasno obaviješteni o postojanju plasmana proizvoda.
Novi TV ¹⁶²	čl. 85 st. 1 i 89 st. 1 i 95 st. 1 tač.2 i tač. 4 ZEM, čl. 13 st.1 i 2, 37 st. 1, 58 st. 1 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja Takođe, emiter je prekršio obavezu da na propisan način označi sponzora emisije i uslov da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga sponzora.
TV Vijesti ¹⁶³	čl. 85 st. 1 i 89 st. 1 i 95 st. 1 tač.2 ZEM, čl. 13 st.1 i 2, 37 st. 1 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i zabrane promotivnog upućivanja na sponzora, kao i zbog kršenja uslova da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga sponzora.
Radio S ¹⁶⁴	čl. 89 st. 1 i 95 st. 1 tač. 2 ZEM i 37 st. 1 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i u pogledu promotivnog upućivanja na sponzora.
TV RTCG 1 ¹⁶⁵	čl. 85 st. 1 ZEM, čl. 13 st.1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama- emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije.
Radio DRS ¹⁶⁶	čl. 85 st. 1, 89 st. 1 i 91 st.1 tač. 1) ZEM, čl. 13 st.1 i 37 st. 1 i 34 st. 1 tač. A) Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, obavezu da oglašavanje mora biti audio odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i zabranu stvaranja utiska da se konzumiranjem alkohola može poboljšati fizičko stanje.
Radio Herceg Novi ¹⁶⁷	čl. 55 st. 5 i čl. 59 st. 5 ZEM - emiter je prekršio obavezu da emitovane programske sadržaje čuva u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast medija, kao i obavezu da dnevno emituje informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.
TV RTCG 1 ¹⁶⁸	čl. 85 st. 1, 89 st. 1, 95 st. 1 tač. 2 ZEM, čl. 13 st. 1, 37 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i zabranu promotivnog upućivanja na sponzora.
TV MNE Sport 1 ¹⁶⁹	čl. 55 st. 2 ZEM i čl. 23 st. 1 i 2, čl. 24 st. 2 i 3 Pravilnika o programskim standardima - emiter je prekršio obavezu označavanja sadržaja kojima se može ugroziti fizički, zdravstveni, moralni, mentalni, intelektualni, emotivni i socijalni razvoj maloljetnika.

¹⁶¹ Rješenja Agencije br. 02-476/3 od 17.06.2019.g.¹⁶² Rješenje Agencije br. 02-677/3 od 05.06.2019.g.¹⁶³ Rješenje Agencije br. 02-684/3 od 02.07.2019.g.¹⁶⁴ Rješenje Agencije br. 02-868/3 od 05.08.2019.g.¹⁶⁵ Rješenje Agencije br. 02-876/2 od 05.08.2019.g.¹⁶⁶ Rješenje Agencije br. 02-957/2 od 12.09.2019.g.¹⁶⁷ Rješenje Agencije br. 02-962/3 od 23.09.2019.g.¹⁶⁸ Rješenje Agencije br. 02-1003/3 od 07.10.2019.g.¹⁶⁹ Rješenje Agencije br. 02-1006/3 od 09.10.2019.g.

Naziv medija /sadržaj	Prekršeni standardi (ZEM, podzakonski akti)
TV 7 ¹⁷⁰	čl. 89 st. 1 ZEM, čl. 37 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio obavezu da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja.
TV Budva ¹⁷¹	čl. 23 st. 2, čl. 23b st. 1 Pravilnika o programskim standardima - emiter je prekršio obavezu označavanja sadržaja koji nije prikladan za maloljetnike.
TV RTCG 1 ¹⁷²	čl. 85 st. 1, 89 st. 1, 92 st. 1 i 2 ZEM, čl. 13 st. 1, 37 i 40 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio zabranu emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, obavezu da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, a prekoračio je i dozvoljeno maksimalno trajanje oglasa po satu emitovanog programa.
TDI Radio ¹⁷³	čl. 85 st. 1, 89 st. 1, 95 st.1 tač 2 i 5 ZEM, čl. 13 st.1, 37, 60 i 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama - emiter je prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i obaveze da oglašavanje mora biti audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja, kao i promotivnim upućivanja na sponzora. Takođe, emiter je prekršio zabranu sponzorisani informativnog programa, kao i uslov da sponzorisani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga sponzora.
Radio Nikšić ¹⁷⁴	čl. 92 st.1 ZEM, čl. 40 st. 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama- emiter je prekoračio dozvoljeno maksimalno trajanje oglasa po satu emitovanog programa.
TV 7 ¹⁷⁵	čl. 59 st. 5 ZEM - emiter nije emitovao u informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg bi emitovao najmanje jednu informativnu emisiju.
TV A1 Montenegro ¹⁷⁶	čl. 58 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje – emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje i da za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije.
TV Boi ¹⁷⁷ TV Corona ¹⁷⁸ TV Sun ¹⁷⁹ TV Teuta ¹⁸⁰	čl. 58 ZEM, čl. 23 st. 2 Pravilnika o uslovima i postupku izdavanja odobrenja za emitovanje, čl. 11 Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom - emiter je prekršio obavezu da se pridržava programske šeme, odnosno strukture programa koja je utvrđena odobrenjem za emitovanje, kao i da za sve značajne planirane promjene strukture radijskog programa zatraži saglasnost Agencije . Emiter nije obezbijedio da djela koja se u smislu Pravilnika o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom čine najmanje 10% njegovog mjesečnog vremena emitovanja.

¹⁷⁰ Rješenje Agencije br. 02-1007/3 od 07.10.2019.g.¹⁷¹ Rješenje Agencije br. 02-1111/3 od 25.10.2019.g.¹⁷² Rješenje Agencije br. 02-1015/3 od 21.10.2019.g.¹⁷³ Rješenje Agencije br. 02-1143/3 od 01.11.2019.g.¹⁷⁴ Rješenje Agencije br. 02-1230/3 od 06.12.2019.g.¹⁷⁵ Rješenje Agencije br. 02-1288/2 od 23.12.2019.g.¹⁷⁶ Rješenje Agencije br. 02-1289/2 od 19.12.2019.g.¹⁷⁷ Rješenje Agencije br. 02-1290/2 od 20.12.2019.g.¹⁷⁸ Rješenje Agencije br. 02-1291/2 od 20.12.2019.g.¹⁷⁹ Rješenje Agencije br. 02-1293/1 od 24.12.2019.g.¹⁸⁰ Rješenje Agencije br. 02-1294/2 od 20.12.2019.g.

„Radio Jupok“ „Novi TV“- dva upozorenja „Radio Antena M“ - dva upozorenja „Radio Corona“ - dva upozorenja „Radio Glas Plava“ - dva upozorenja „Radio Krš“ „Radio Laki“ „Radio Mojkovac“ - dva upozorenja „Radio Nikšić“ - dva upozorenja „Radio Skadar Lake“ - dva upozorenja „Radio Skala“ - dva upozorenja „Radio Star FM“ - dva upozorenja „Radio Z“ - dva upozorenja „Romski radio“ - dva upozorenja „Radio Crne Gore-prvi program“ „Radio Crne Gore-prvi program/Radio 98“ „Urban Radio“ - dva upozorenja „Radio Adriatic“	„Radio Laki“ „Srpski radio“ „Srpska TV“ „Prvi program Televizije Crne Gore“ „Drugi program Televizije Crne Gore“ „Satelitska Televizija Crne Gore“ „Televizija Pljevlja“ - dva upozorenja „Televizija Rožaje“ - dva upozorenja „TV A1 Montenegro“ - dva upozorenja „TV Boin“ - dva upozorenja „TV Corona“ - dva upozorenja „TV Nikšić“ - dva upozorenja „TV SUN“ - dva upozorenja „TV Teuta“ „TV Vijesti“ - dva upozorenja „TV MNE SPORT 1“ „TV MNE SPORT 2“ „TV MNE SPORT 3“	čl. 44 st. 2 ZEM, člana 16 Pravilnika o visini, načinu utvrđivanja i plaćanja naknada po osnovu izdatih odobrenja za pružanje audiovizuelnih medijskih usluga – emiter prekršio obavezu plaćanja godišnje naknade za emitovanje
--	--	---